105.1. - 105.2.

„Prágai Magyar Hirlap"
Prag, 4.Mai 1928.

Karl Kraus am Vortragstisch.

Unsere Pressburger Redaktion meldet:Der kleine Redoutensaal war dichtgedrängt voll.Obzwar nur ein paar Meter weiter, das Theater auch vollgestopft ist: es ist die zweite Vorstellung der „Olympia" vor vollem Zuschauerraum.Im kleinen Redoutensaal sitzt Karl Kraus, der Redakteur der Wiener„Fackel"am Vortragstisch.Als dieses bezwickerte, glattrasierte Männlein mit anspruchslosem Aussehen hereinkommt, wird er mit stürmischem Applaus empfangen. Zuerst liest er eines seiner Gedichte vor. Dann plaudert er geistreich, sprüht.Liest Aphorismen vor, zerstreut kriegsgegnerische Witze, Gedanken.Wenn er spricht beugt er sich mit seinem halben Körper ganz auf den Tisch.Mit der Hand gestikuliert er fortwährend. Nicht einen Satz spricht er aus, ohne einer pathetischen Geste.Am Ende seines Vortrages las er aus seinem größten Werk, aus dem dramatischen Gedicht„Die letzten Tage der Menschheit" einige ergriffene Teile vor, Viele waren, die ihn nicht verstanden, aber trotzdem applaudierten.Abends arrangierten ihm seine Freunde ein Bankett.

(Desider Sandor) (Sándor Dezsö?) R

WIENER STADT- U. LANDESBIBL.

A Vörösmarty-gyilkosság a prágai esküdtbíróság előtt

Michalko fölényes derüvel, Sikorsky és Klepetár halotthalványan hallgatta öt órán át a hármukra záporozó sulyos vádakat

A tárgyalás első napján csupán a 132 gépelt oldalnyi vádiratot olvasták föl A vád Sikorsky teljes beismerő vallomására, a vádlottak lefoglalt nagyterjedelmü levelezésére és Michalkonak Sikorskyhoz a fogházban irt csempészett leveleire hivatkozik

Mindhármukat gyilkossággal és nagyszámu csalással vádolják

Prága, május 3.

A köztársaság fennállása óta nem vonzott még bünpör olyan mohó és általános érdeklődést, mint a kassai Vörösmarty Margit meggyilkolásának pere, melynek atmoszféráját izzóvá tette a tömegizgalom láza. Az európai sajtó nagy orgánumai Prágába küldték tudósitóikat, hogy pontos és kimerítő cikkekben számoljanak be a tárgyalás minden mozzanatáról. Ezernyi ólomkatona áll sorba, hogy a prágai gyilkossági bünper három vádlottjának minden idegrezzenéséről értesitsék az olvasók milliói t. A prágai utcákon rikkancsok cikkáznak és harsányan rikoltják a lapok rendkivüli kiadásait. Ami a törvényszék tárgyalási termében elhangzik, félóra mulva már nyomdafestéket kap és ujságoldalakról szivja a mohó kiváncsiság.

Mi az oka és magyarázata annak a tömegláznak, amely a nagy bünpert körülveszi? Mi érdekli az embereket: a bünc selekmény, a vádlottak személye vagy mindakettő?

Az államügyészség vádja Mihalko János szlovák publicistát, Klepetár Jan dr. orvos és irót és Sikorsky Miklós volt párttitkárt ültette a vádlottak padjára. A vád a legsulyosabb, amit a magyar Büntető Törvénykönyv alapján emelhetnek:

gyilkosság!

Intellektuellek, a szellemi élet munkásai ültek ma a vádlottak padjára. Sorsuk és a per iránti rendkivüli érdeklődésnek általános és speciális okai vannak; az előbbiek inkább a kriminalisztikai és pszichológiai érdekességeknek szólnak, mig az utóbbiak lokális jellegüek. A vádlottak közül Sikorsky Miklóst Kassán és vidékén mindenki ismerte. A város falai közt cserepedett fel a cigányképü, villogószemü gyerek, ott lépett a közszereplés lépcsőjére és a politikai élet porondjára és ott csuszott el az első narancshéjjon, amikor a könnyelmüségre hajló fiatalember erkölcsi ellenállását először tette próbára a megkisértés. Sok ismerőse, barátja és ellensége volt ennek a nyurga, izgékony, betegesen tulfütött életösztönü fiatalembernek és ez a sok ember a személyes érintkezés em-

Vörösmarty Margit utolsó arcképe

lékeitől elfogultan még most is értetlenül áll szemben a váddal.

„Lehetséges-e, — kérdik magukt ól és másoktól — hogy az az ember, aki l még nemrégen találkoztunk, beszélgettünk akinek a köszönését fogadtuk, vagy pár kor ás kölcsönt adtunk, igen, hogy ugyanez a talember belekeveredjen ebbe a sötét és tózatos bünperbe?" Ez a kérdés ugyanilyen megfogalmazásban vetődik fel Mihalko Já os, a szlovenszkószerte ismert és elismert ehetségü szlovák ujságiró és Klepetár János dr., az ifju cseh irodalom biztos és erős igére te esetében. Michalkót nemcsak Szlovenszkó, de a prágai politikai és társadalmi körökben is jól ismerték, beszéltek vele a kritikus n p előtt és után s nem vettek észre semmi k sönöset.

Klepetár dr. állandó, jellegzetes alakja volt a prágai közéletnek és eredeti egyénisége rikitó szinnel illeszkedett a cseh irodalom mozaikjába.

Ezek a körülmények adják meg a per lokalkoloritjait.

De ezenfelül mindhárom vádlott az intellektuel-osztályhoz tartozott. Tehát, határozott vonalu egyéniségek voltak . . . Mindeniküknek külön lezárt világ a maga nehezen kifürkészhető sajátos törvényeivel.

Három vergődő, védekező, titokzatos lélek hever az igazságszolgáltatás boncasztalán és a teremben láthatatlanul komorlik és árnyékot vet egy szerencsétlen leány felkisértő szelleme . . .

A nagy bünpör első napja

A tárgyalás iránt már hetekkel előtt, amikor ismeretessé vált, hogy a főtár lást május 3-ára tüzték ki, óriási érdeklőd yilvánult meg. Az aránylag kis befogad bességü esküdtszéki tárgyalóteremben ga tóság számára fentartott helyekért ülekedés indult meg s a sajtó is különö szült a bünpör minél aprólékosabb s pont ob ismertetésére.

Ma reggel kilenc órára tüzték ki t irgyalást, de már jóval kilenc előtt elfogl k helyüket azok, akik belépti jeggyel rend lkeztek. A közönség s a teljes számban felvonult ujságirók lázasan lesték a percek mulását, mert kilenc óra már jóval elmult s az esküdtek padsorai, meg a birák emelvénye még mindig üres volt. Az ajtók előtt fogházőrök s rendőrök igazoltatták a belépőket, akik egyenként igyekeztek a tárgyalóterembe nagy sietve kilenc után, abban a hiszemben, hogy már késve érkeznek.

Michalkoékat bevezetik

Féltiz órakor az ajtó előtt álldogálók között élénk mozgolódás támadt Az álldogáló csoport megoszlott s az igy támadt emberrésen keresztül két fegyvertelen fogházőr bevezette a vádlottakat.

Michalko János barnásszürke ruhában, a fogház levegőjétől és a küszöbön álló izgalmaktól halványsárgás arccal, visszafojtott feszültséggel, nyugalmat és könynyedséget erőszakolva magára, lépett be a tárgyalóterembe. Sikorszkyn jószabásu szürkéskék ruha feszül, szemét kék árnyék karikázza, szája néha titkon megmegvonaglik. Klepetár elegáns fekete ruhában, galambszürke nyakkendővel, szemlesütve, sápadt arccal foglalja el helyét a vádlottak padján.

A pad szélén Sikorszky ül, mellette egy fogházőr, azután Klepetár következik, ismét egy fogházőr és a másik szélen a közönség és az ujságirói padsorok mellett Michalko foglal helyet. Sikorszky és Klepetár tudomást sem vesznek a közönségről, gondolataikba mélyedve, mozdulatlanul ülnek helyükön. Klepetár idegesen dörzsöli kezét. Michalko rögtön azután, hogy leült a vádlottak padjára, friss kiváncsisággal az ujságirói padsorok felé fordul és miután ott egy-két ismerősét felfedezi, mosolyogva int feléjük. A három vádlott egymásról tudomást nem véve várta be a biróság bevonulását, amely néhány perccel rá, háromnegyed tizkor történt meg.

A biróság bevonulása után a tárgyalás elnöke rögtön elrendeli, hogy a vádlottakat, akik eddig a védői emelvény alatt, oldalt ültek, a középre vigyék, szemben a bírósággal és háttal a közönségnek. Majd bevonulnak az esküdtek is, akik között egy nő van. Hladik elnök megesketteti őket. Ezzel megkezdődik a tárgyalás. Elsősorban a vádlottak személyi adatait veszik fel. A személyi adatokat az elnök olvassa fel és a vádlottak igennel válaszolnak az egyes mondatokra.

Személyi adatok

Michalko János 1893 november 30-án született a liptómegyei Vázsecen, ugyanoda való illetőségü is. Középiskoláit Iglón végezte, azután teológiára iratkozott be Pozsonyban. Evangélikus vallásu, családi állapota: elvált. Lakása Legutóbb Prága-Smichovban volt.

Sikorszky Miklós 1899 december 15-én született Kassán, kassai illetőségü, római katolikus vallásu, nős. Mindkét vádlott foglalkozása ujságiró. Michalko az elnök azon kérdésére, hogy nemzetisége csehszlovák-e, azt feleli: „Igen", mig Sikorszky ugyanerre a kérdésre azt válaszolja: „Szlovák".

Klepetár Baptista János dr. 1902 november 16-án született Prágában, prágai illetőségü, prágai lakos.

Elnök: Vagyonuk van?

Mély hallgatás Michalko és Sikorszky részéről, csak Klepetár kel fel ültéből és alig érthető halk hangon mondja:

— **Könyveim vannak.**

A leghosszabb vàdirat

Ezután sor kerül a vádirat felolvasására. A 132 oldalt számláló vádirat a leghosszabb, amelyet a köztársaság fennállása óta csehszlovák vádhatóság elkészitett. Mellékelve van hozzá számos levél, csempészett irás és jegyzőkönyv, amelyek szintén felolvasásra kerülnek.

Az államügyész Michalko Jánost, Sikorszky Miklóst és Klepetár János dr.-t azzal vádolja, hogy

1926 julius 16-án a Magas Tátrában, a Kriván-hegy alján elterülő erdőben előre megfontolt szándékkal együttesen meggyilkolták Vörösmarty Margitot

és ezzel a Szlovenszkón még érvényes magyar büntetőtörvény 278. paragrafusa szerint minősülő büntettet követték el. Továbbá nevezetek 1926 julius 16-án Vázsecen Vörösmarty Margit hagyatékából ruhákat, ékszereket és egy böröndöt együttesen eltulajdonitottak és igy a lopás büntettét követték el, továbbá Michalko és Sikorszky 1926 február és május között Kassán és Prágában annak az ürügyével, hogy Michalko feleségül veszi Vörösmarty Margitot, fokozatosan 50.000 koronát csaltak ki együttesen Vörösmarty Margittól. Továbbá Michalko és Sikorszky 1927 juliusában Sikorszky Jolántól Vázsecen annak az ürügyével, hogy Vörösmarty Margit megbizásából cselekszenek, 15.000 koronás takarékbetétet csaltak ki, amely összeget Michalko megtartotta magának. A vádirat Michalkót még további 18,

Mindenki tudja, hogy
Ungár sorsjegyei szerencsések!
A tőhuzások május 23-ig tartanak — Pót- és vételsorsjegyet csakis UNGÁR bankbáznál, Bratislava, Ventur-u. 20. vásárolion. illetve rendel'en.

Sikorszkyt 12 és Klepetárt 4 esetben elkövetett csalással vádolja. A vádlottak ezen bünc selekményeket egyedül és közösen is Prágában, Szlovenszkón és Franciaországban követték el.

Vörösmarty Margit végzete

A vádirat elmondja, hogy Vörösmarty Margit 1925 októberében 16 évi távollét után visszatért Newyorkból Kassára. Amerikában a Wertheim bankárcsaládnál először szobalány, azután pedig társalkodónő volt. Takarékossága révén jelentős pénzösszegre tett szert. Vagyonából nővérével felesben házat és kisebb birtokot vásárolt Miskolcon még 1922-ben egy félmillió koronáért, azonkivül Kassán is vett egy házat néhány évvel ezelőtt 47.000 koronáért és ezenfelül nagyobb összeggel rendelkezett egy amerikai bankban s magánál is jelentékenyebb összegeket tartott.

Vörösmarty Margit, aki amerikai állampolgár volt, 1926 juniusában Fülöp Dezső dr. kassai ügyvéd utján büntető feljelentést tett sógora, Sikorszky Miklós és Michalko János ellen. Feljelentésében előadta, hogy sógora, aki nővérének, Vörösmarty Jolánnak volt a férje, megismertette őt Michalkoval és hogy rövid idő alatt 50.000 koronát adott át Michalkonak, miután mindketten azzal áltatták, hogy Michalko elveszi feleségül és a kapott pénzből villát és lakásberendezést vásárol. A bünvádi fejelentést a kassai rendőrség továbbitotta Prágába, ahol mindkét feljelentettet ikhallgatták. Mintegy két hét mulva Fülöp dr. Vörösmarty Margittól Prágából levelet kapott, amelyben a leány közli az ügyvéddel, hogy ügyét Michalkoval és Sikorszkyval elintézte és kéri, hogy a büntető feljelentést vonja vissza. Fülöp dr. ezt meg is tette, de

attól az időtől kezdve Vörösmarty Margitról semmi hirt nem kapott.

Michalko

1926 juliusában a kassai rendőrigazgatóság jelentette az ügyvédnek, hogy Vörösmarty Margit eltünt és rokonai kivánságára vizsgálatot inditottak az eltünés ügyében. A rokonok rögtön azon gyanujuknak adtak kifejezést, hogy Margitot Michalko tette el láb alól. Kevéssel azután a kassai rendőrigazgatóság átküldött a prágai rendőrigazgatóságnak egy levelezőlapot, amelyet a kassai Vörösmarty családnak cimeztek. Ez a levelezőlap Margit aláirással azt tartalmazta, hogy a leány Michalkoval Párisban tartózkodik és utban van Amerika felé. Az irásról azonban nyilvánvaló volt, hogy hamisitvány és nem származik Margit kezétől. Beható nyomozás után 1927 julius 27-én Prágában letartóztatták Michalko Jánost, augusztus elsején Sikorsky Miklóst és augusztus 2-án Klepetár János dr.-t Vörösmarty Margit meggyilkolásának gyanuja alatt. Sikorskyt a rendőrség már ismerte különböző szállodai szélhámosságai és csalásai révén.

Klepetár ellen még 1927 juliusában büntető feljelentést tett csalás cimén Reichenthal Ferenc komáromi festőművész. Klepetár 1926 nyarán Párisban Michalko Jánossal 2000 frankot és 1000 csehszlovák koronát csalt ki Reichenthaltól.

Mindezen szélhámosságok összefüggésben állottak a Vörösmarty-gyilkossággal és a nyomozás alatt napfényre kerültek egyéb szélhámosságok is, amelyeket Sikorsky, Michalko egyrészt Párisban és Nancyban, másrészt pedig Berlinben követtek el. A gazdag amerikai nő meggyilkolását Klepetár és Michalko tagadja,

csak Sikorsky tett beismerő vallomást a rendőrségi nyomozás folyamán. A vádlottak a nyomozás során fokozatosan változtatták vallomásaikat, kiegészitették és részben visszavonták azokat.

Sikorsky első vallomása

Sikorsky vallomásakor, amely ugyan nem volt igaz, de mégis fontos és döntő vallomásokhoz vezetett el, elmondotta, hogy Michalkót Kassáról ismeri, ahol Michalko a Sloven-

ská Politika, Sikorsky pedig a Slovensky Zeleznicár szerkesztője volt. Sürün érintkeztek s beszélgetés közben megemlitette Sikorsky, hogy gazdag sógornője van, mire Michalko megkérte Sikorskyt, hogy ismertesse meg a leánnyal. Michalko számitva arra, hogy megnyeri a leány tetszését, ugy gondolta, hogy feleségül veszi s kifizeti adósságait a leány hozományával.

Sikorsky

Sikorsky közvetitette a megismerkedést, felutazott a leánnyal Prágába, ahol Michalko az állomáson várta őket. A pályaudvarról egyenesen a Národni Listy szerkesztőségébe mentek, ahol Michalko dolgozott. Michalko azzal számitott, hogy az öregedő leány bele fog szeretni s valóban nem csalódott feltevésében, mert Margit csepnet sem titkolta, hogy udvarlója tetszik neki s igen örült annak, hogy el akarja őt venni. Az ismeretség folyamán a leány Michalkonak egyszer 5000, egy másik alkalommal pedig 25.000 koronát adott azzal, hogy vásároljon villát és berendezést. 1926 husvétjára már az eljegyzést is kitüzték, de mikor Michalko ezt a dátumot állandóan halasztotta, a leány ideges és nyugtalan lett s abban az időben tette meg Michalko és Sikorsky ellen a büntető feljelentést is. Mikor azonban Michalko biztositotta arról, hogy a szokolkongresszus után feleségül veszi, sőt

egy alkalommal hármasban a városházára is elmentek a kihirdetési lapokért,

megnyugodott a leány. A szokolkongresszus alkalmával Prágába jött s egy Vogler Mária asszonynál szállott meg. Megérkezett a fővárosba Michalko öccse is. Michalko János azt hitette el a leánnyal, hogy Rotnágel polgármester kivételesen megengedte neki azt, hogy kihirdetés nélkül is megtarthassa esküvőjét.

Igy került sor a cseh irók egyesületében, a „Máj"-ban megtartott álesküvőre. Michalkot, Sikorskyt és Vörösmarty Margitot Klepetár várta ott, vállán esketési szalaggal. Sikorsky ezen vallomásában részletesen nem emlékezett meg az álesküvőről, csak azt mondta, hogy azonnal átlátta a helyzetet s megkérdezte Michalkótól, hogy mire való ez a komédia? Michalko azt válaszolta neki, hogy Margitot egyszer törvényesen is elveszi, de addig is meg kell nyugtatnia őt. A becsapott leány azután bizonyára megtudta, hogy félrevezették, mert Sikorsky egy alkalommal Michalko lakásán jelen volt, amikor Michalko és Klepetár igyekeztek megnyugtatni a leányt, hogy legyen nyugodt, a polgármester meg fogja engedni az esküvőt. Margit azzal fenyegette meg őket, hogy mindent jelenteni fog.

Harmadnapra azután Klepetár és Michalko valahová kirándultak, amidőn pedig visszatértek, Michalko azt mondotta: „Már megszabadultunk tőle, de te hallgass erről, mert rádfogjuk..."

Sikorsky ezen első vallomását, amelyben elsősorban magát akarta fedezni, további kihallgatásai folyamán többször is megváltoztatta. Igy kiegészitette oly értelemben, hogy Michalko már előzőleg emlitette neki, hogy meg kell szabadulnia Margittól s elviszi Vázsecre, ahol végez vele. Mikor pedig visszatértek Csorbáról, Michalko elmondotta neki, hogy Margitot eltették láb alól s elbeszélte azt is, hogy

a leány testét porhanyós, iszapos földbe temette s kövekkel befödte.

Ugyancsak most is megfenyegette, hogy amennyiben csak moccanni fog, rá háritja az egészet. Néhány nappal ezen vallomásmódositás után Sikorsky azt is beismerte, hogy

maga is jelen volt a gyilkosságnál, sőt Klepetár is ott volt. Látta, hogy Michalko fojtogatta Margitot s hallotta, amikor a leány azt kiáltotta: „Miklós segits!"

Másnap este mindhárman visszatértek gyorsvonaton Prágába.

Sikorsky vallomásai ezzel kezdenek komoly formát ölteni s szeptember 9-én a vizsgálóbiró előtt a prágai országos büntetőbiróságon

Sikorsky teljes, beismerő vallomást tett

Beismerte, hogy amit az előbb az időpontra, körülményekre, s utazásokra vonatkozólag elmondott, hamisan mondotta el, mert

még a gyilkosság előtt megegyeztek abban, hogy a büntett kiderülése esetén a gyilkosság időpontjául julius 28-át fogják megjelölni, hogy ezzel Michalko és Klepetár alibit kapjon s felmentsék őket, mig Sikorskynak megigérték, hogy befolyásukkal elérik azt, hogy elitéltetése után a bolondok házába dugják, ahonnan könnyen kiszabadul.

Sikorsky legutolsó vallomásában, amelyre tulajdonképpen a vádirat is támaszkodik, elmondja, hogy miképpen tanácskozott Michalko Klepetárral Vörösmarty Margit megöléséről s hogy Klepetár az ügyet igen komplikált dolognak jelentette ki, amelyet jól meg kell előre fontolni. De Klepetár ennek dacára kijelentette, hogy az ő érdeke is, hogy a leányt eltegyék láb alól, mert résztvett az esketési komédiában. Ő maga ajánlotta, hogy

a gyilkosságot Szlovenszkón hajtsák végre

mert ott a liberálisabb magyar törvény van érvényben. Ezzel Michalko örömmel értett egyet, mert ő viszont kitünő helyi ismeretekkel rendelkezett.

Julius 15-én kivették azt a koffert, amelyet Margit magával hozott Prágába, nyilván az amerikai nászutra készültében. Az Operakávéházban megegyeztek abban, hogy Szlovenszkóra mennek. Michalko, aki 1000 koronát kölcsönzött ki és egy aranyláncot tett zálogba, megszerezte az utiköltséget. Klepetárnak akkoriban egy Kovárová nevü pincérnővel volt ismeretsége s elmondta, hogy kedvesének és otthon a cselédnek azt fogja mondani, hogy cikkeket kell irnia a Pritomnost cimü folyóiratba, amelyekhez nyugalomra van szüksége, ezért meghuzódik egy külvárosi kávéházban. Klepetár azzal a föltétellel vett részt a vállalkozásban, hogy

Michalko Szlovenszkóról táviratokat fog küldeni a cimére, hogy igy Klepetár alibit tudjon igazolni. Sikorsky viszont azzal igyekezett alibit igazolni, hogy a maga nevében leveleket adatott fel Vázsecről. Hasonló alibit készitett elő Michalko is, aki egyik ismerőse utján négy aláirott képeslevelezőlapot adatott fel Raudnicban.

A halálos kirándulás

A vasuti jegyeket Michalko vette s noha Klepetárnak joga lett volna vasuti rezsijegyre, mégis egész jegyet vettek, hogy a vonatban ne kelljen megmutatnia vasuti igazolványát.

Julius 15-én este találkoztak a prágai pályaudvaron. Klepetáron fekete lüszterkabát, fekete nadrág és szalmakalap volt, Michalko pedig angol turistaruhát és szvettert viselt. Margit már a vonatban ült. A vonat tömve volt, ezért a leányt magára hagyták a fülkében, ők pedig kiültek a folyosóra. Michalko azután nagyon vigyázott arra, hogy feltünővé ne tegyék magukat és midőn Csorbán kiszálltak, ügyeltek arra, hogy, mint ott szokásban van, ne fényképezzék őket. Majd megfelelő helyet mentek keresni a büntett végrehajtására. A Csorbanszkói erdőrészt alkalmatlannak találták, mire Michalko kijelentette, hogy Vázsecfelé mennek.

A Fehérvág forrásánál Margit már fáradt! mire Michalko azt mondta Klepetárnak: „Adj neki valami port." Már előbb megegyeztek abban, hogy valami kábitó szert adnak be neki.

A többit azután Sikorsky ugy adta elő legutolsó vallomásában, mint előbbi beismerései során. Margit remegni kezdett, leült a fűbe és lehajtotta fejét. Michalko erre szétosztotta az őrséget. Sikorskyt elküldték a forrás második partjára, Klepetár pedig a Csorbai-tó irányába ment őrséget állni. Margit egyszerre hörögni kezdett: „Miklós segits!"

Ebben a pillanatban megragadta a nőt a nyaknál, pillanatokig igy tartotta. A vonagló lány a lábaival kapálózott. Michalko rákiáltott Sikorskyra: „Fogd le a lábait!" Margit megszünt mozogni.

Michalko elcipelte a közeli cserjésbe, letépte róla ruháit és hajából igyekezett kihuzni hajtüit, amelyekről tudta, hogy Amerikából valók és más gyártmányuak, ezért a hajtüi alapján igen könnyen fel lehetne ismerni a hullát. Michalko azután lehuzta a nő jegygyürüjét, elvette medaillonját, óráját és karkötyuba, ruháit Sikorsky betette egy batyuba, Michalko a tetemet bedobta egy mocsaras helyre, betakarta kövekkel, iszappal és homokkal és örömének adott kifejezést afölött, hogy esik és igy könnyen eltüntethetik majd magukat.

Azután elmentek a Csorbatóra. Michalko Sikorskyval Vázsecre ment, Klepetár pedig Prágába. Később, juniusban, amidőn Michalko, aki először augusztus 4-én hallgattak ki a rendőrségen, ugy ecsetelte a dolgot, mintha Sikorsky maga ajánlotta volna föl neki gazdag sógornőjét. Beismerte, hogy Margit ötvenezer koronát ajánlott át neki s hogy aztán büntető följelentést tett ellene, melyet azonban kibéküléstik után visszavont. Junius végén a leány Prágába jött, ahol az esküvőnek kellett volna megtörténnie. Mivel Michalko betegeskedett, a leány pedig mindenáron kivánta az esküvőt, junius 30-ára megállapodtak az esketési komédiában, amelynek ötletét eredetileg Sikorsky vetette fel. Bevonták Klepetárt is, aki csak azzal a föltétellel vállalkozott a dologra, hogy Margitnak később mindent megmagyaráznak. Margit másnap elutazott Kassára, majd a szokolkongresszus alkalmával ismét feljött Prágába, ahonnan elutaztak Vázsecre, hogy megtartsák az esküvőt. Ezt az utat és Margit hirtelen eltünését Michalko ugy irja le, hogy közben

Sikorskyt közvetve vádolja.

Szerinte Sikorsky nyugtalankodott az uton és mikor Michalko megemlitette neki, hogy Párisba utazik,

Sikorsky megkérte őt, hogy onnan irja meg a leány családja megnyugtatása céljából, hogy Margit vele Párisban van.

Michalko ugyanis anélkül, hogy megmagyarázná, miképpen történt, mindjárt arra tér ki, hogy amikor Vázsecbe érkeztek, Margit eltünt mellőlük. Mikor később Párisban volt, eleget tett Sikorsky kérésének és Párisból megirta a kivánt levelet.

Michalko a Sikorskyval való szembesitéskor mindent tagadott, amit Sikorsky beismert.

Augusztus 10-én a vizsgálóbiró előtt Michalko azzal kezdett taktikázni, hogy lelkibeteg. Részletesen ismertette családi viszonyait, amelyeket senki sem tudakolt tőle, elmondta, hogy 1922 óta gyengül az emlékezőképessége, hogy nem tud neveket és számokat megjegyezni, hogy

fél lakni a negyedik emeleten, igen gyenge akarata van, álmatlanságban szenved és nem mer a járda szélén járni, mert attól fél, hogy valaki agyonlövi.

Vallomását odamódositotta, hogy nem akart rögtön megházasodni, mert első feleségével is rossz tapasztalatokra tett szert. A leány elmondta neki, hogy szereti őt és midőn őszintén megmondta neki, hogy nagy adósságai vannak,

Margit maga ajánlott föl neki ötvenezer koronát.

Michalko a házasság föltételéül azt szabta meg, hogy a leánynak át kell térnie az evangélikus vallásra és meg kell tanulnia szlovákul.

A szlovenszkói utazást azzal egészitette ki, hogy a Csorbatón utközben Sikorsky veszekedni kezdett Margittal, miközben

a leány Sikorskynak arcába vágott kézitáskájával.

Sikorsky a leányt megfenyegette, hogy bedobja a vizbe.

Későbbi kihallgatásaikor ehhez hozzátette, hogy Vázsecen, ahol Margit érthetetlenül eltünt, megkérdezte Sikorskytól, hogy hol van a sógornője. Sikorsky azt felelte neki, hogy

barátnőivel elutazott Prágába

és már nem is vágyik az esküvőre. Michalko erre azt válaszolta, igen örül, hogy a dolog igy végződött.

September 7-én a vizsgálóbiró megmutatta Michalkonak azokat a csempészett leveleket, amiket a fogságban Sikorskynak irt. Michalko kereken tagadta, hogy ezeket a leveleket ő irta volna. Cellájában erre kutatni kezdtek és ekkor egy tintaceruzát, szlovák olvasókönyvet és Doughall Psychológiáját találták nála, amelyből hiányzottak azok a lapok, amikre Michalko a csempészett leveleket irta. A két fogoly is, akik a leveleket közvetitették, megerősitette, hogy a leveleket Michalko adta át nekik, mire Michalko is bevallotta, hogy a leveleket ő irta, de hozzátette, hogy

a csempészett levelek közül egy hiányzik és pedig a legfontosabb, amelyben Michalko appellál Sikorsky lelkiismeretére, hogy ártatlanul ne keverje bele az ügybe.

Michalko sürün volt kihallgatáson, de a bünügyben való résztvételét mindannyiszor határozottan tagadta. A Sikorskyval való szembesitései során szintén tagadott és kétségbevonta mindazt, amit Sikorsky előadott.

Vörösmarty Margit édesanyja Sikorszky feleségével és ötéves fiával

ko, aki a tett szinhelyének közelében lakik, apjával a mezőn dolgozott, a holtestre ujabb köveket hányt, a csontokat pedig belevetette a folyóba.

Noha ez az utolsó beismerés már igen hiteltérdemlő volt és amint látni, igen részletes is, mégis

fölmerült az az aggály, hogy nem valótlan-e ez a beismerés is. Sikorsky eme beismerése bizonyitásaképpen önként előterjesztette azokat a csempészett leveleket, amelyeket a vizsgálat folyamán Michalko két fogoly utján hozzá eljuttatott.

Ezeket a csempészett leveleket a vádirat más helyen sorolja fel és közben összegezi Michalko vallomását.

Michalko a vizsgálat során Sikorskyra igyekezett átháritani a gyanut

Tovább terjed a nyitramegyei mezőgazdasági sztrájk

Kilátástalanul folynak az egyezkedő tárgyalások — Rabok végzik a szügségmunkákat —

Nyitra, május 3. (Saját tudósitónktól.) Bár a nyitramegyei mezőgazdasági sztrájk helyzete az utolsó napokban sulyosbodott,

szerdán ismét megindultak az egyezkedő tárgyalások a gazdák és a munkások között.

A konvenciós cselédek évi 1700 koronával többet kivánnak mostani javadalmazásuknál, de ragaszkodnak ahhoz is, hogy a tulórákat bizonyos kulcs szerint külön dijazzák.

A napszámosok az órabérek harminc százalékkal való felemelését követelik.

A munkásság követelései, melyekhez mostanáig ridegen ragaszkodott, nem teszik kilátástelljessé az egyezkedő tárgyalásokat, sőt inkább azt a veszélyt idézik fel, hogy a sztrájkmozgalom még szélesebb kereteket ölt és átterjed olyan szakmákra is, melyeket eddig érintetlenül hagyott. A helyzet elmérgesedésére vall, hogy hétfőn, egész váratlanul

ismét letették a munkát azokban a gazdaságokban, ahol nemrégiben külön megegyezés alapján a sztrájkot abbahagyták.

A munkások szolidaritást vállaltak sztrájkoló társaikkal és tekintet nélkül arra, hogy követeléseiket teljesitették, ujból beállitak a sztrájk-táborba. Helyenként a sztrájkoló és a dolgozó munkások között ismét összetüzések történtek, ugyhogy

a legveszélyeztetettebb helyeken a csendőrséget összpontositották, hogy a munka rendjét és folytonosságát biztositsák.

Több gazda kérelmére a nyitrai fogházból önként jelentkező foglyokat vezényeltek ki, akik csendőrfedezet mellett végzik el a gazdaságokban és uradalmakban a szükséges munkát.

Papik dr., a Michalko-pör ügyésze

Michalko védekezési kísérletei a Sikorskyhoz csempészett levelekben

A vádirat a következőkben ismerteti azt a számos és igen terjedelmes csempészett levelet, amelyet Michalko a fogságban Sikorskynak írt. Az elsőben Michalko körülbelül azt írja Sikorskynak, hogy őt és Klepetárt vonja ki a dologból és a mellékelt jogi tanács alapján védekezzék. A jogitanács valóban igen beható és Michalko ebben megmagyarázza Sikorskynak, hogy amennyiben erős felindulásban ölt valaki, maximálisan ötévi fegyházzal büntetik. A csempészett levelek mind szlovák nyelven vannak írva, és sok közülük csak jelszavakban papírra vetett tanácsokat tartalmaz. Ezeket a mondatokat Michalko már úgy fogalmazta, ahogy Sikorskynak első személyben el kellett volna mondania őket. Például állandóan izgatta Jolánt (Sikorsky feleségét) s rábeszélte, hogy váljon el tőle. „Szerencsétlen házasságom oka nem a könnyelműségem, hanem az, hogy szlovák vagyok. Szeretem és szerettem feleségemet és gyermekemet. Nem volt állandó foglalkozásom, s mivel nem tudtam rajtuk segíteni, ez igen fájt nekem."

Irredentavád Vörösmarty Margit ellen

Egy másik védekezési módot is ajánl Michalko Sikorskynak. Az egyik csempészett levél ugyanis így szól:

„A nő irredenta. Jano eljegyzése után, amikor Kassán volt, azt mondta, mikor viszi el az ördög már a cseheket. Jano ezt bizonyítja. Ezért jelenetem volt vele. A lobogónkat nem akarta kiakasztani a házra. Margit gyülölte a cseheket. 37 éves és igen raffinált volt. Michalko semmiről sem tudott, az egész ügyet Klepetár komplikálta, aki tönkre akarta tenni Michalkot, hogy fascista és hogy el kell távolítani".

A csempészett levél további részében fölveti Sikorskynak azt az ötletet, hogy **Klepetár kémkedett Michalko után.**

Más csempészett levél:

„Még valamire figyelmeztetnem kell téged. Elfelejted, milyenek a csehek. Annyit beszéltem neked jellemükről és te mindent elfelejtettél. Azért kaptak meg tőled mindent a rendőrségen, amit csak akartak. Eleinte kedvesek, mindent megígérnek, amikor elárulod a dolgot nekik, felugranak. Ilyen a mi vizsgálóbírónk is. Vigyázz rá, ez egy róka. Ha fogod látni, hogy itt nem megy, kérd magad Kassára. Azt fogják mondani, hogy ez lehetetlen, de a legfelsőbb bíróságnak ezt meg kell engednie. Mondd azt, hogy itt egyáltalán nem fogsz beszélni, légy keményfejű és ne engedj magadnak mindent bebeszélni. Ne félj, a cseh ígér, de a szavát sohase tartja be. Mondd azt: Egy hónapi fogság után megnyugodtam. Mindazt, **amit a rendőrségen mondtam, önvédelemben, lelki állapotom leküzdhetetlen nyomása alatt követtem el** és a kihallgatásom alkalmával való ellenállhatatlan kényszeritésem folytán. Most azonban meg akarom mondani az igazat. Ezzel kezdheted a kijelentésedet."

Azután jelszavak következnek: **„Michalkot tönkre akarták tenni — Leleplezel egy nagyar kémhálózatot Prágában** — Ne félj, nem történik semmi bajod, csak ügyesen és sikeresen járj el — Gondolj arra, hogy öreg apám és öreg anyám megvigasztalódjanak, igen fognak szeretni téged — Csak engem ne engedj itt elpusztulni —"

Egy másik csempészett levélben a következőket irja:

„Meg kell mentenünk magunkat, bármi áron. Ne sirasd Margitot. **Nincs helye az érzékenykedésnek.** (Ez az utóbbi mondat a szlovák szövegben magyarul van irva.) Az élőket menteni és segiteni kell. Ne félj, ne légy gyáva. Stefánik generális azt mondta, hogy a gyávát még holtan sem akarja látni. **Miklós,**

csinálj az egész ügyből politikai ügyet

Csak így mentjük meg magunkat. Épits föl magadnak egy szilárd rendszert. Gondold meg, hogy egy ilyen senki nő miatt el kellene pusztulnunk."

Igen terjedelmes a következő levél:

„Miklós, küldök neked helyzetjelentéseket. Igen szomoru vagyok és lelkiállapotom tragikus. Olyan szomoru vagyok, amilyen életemben nem voltam. Azt hiszem, hogy meg fogok őrülni. Apámat becsukták, anyám sir, házunk Vázsecen olyan, mint a temető. Megtalálták már a ruháit, a házunk mögött. Hiszek a becsületszavadban és a te kezedben, mit felém nyujtottál. Hiszem, hogy a testvérem vagy és azt hiszem, hogy tudod, hogy mi ketten csak egymásra vagyunk utalva. Senki sem segit rajtunk, senki sem gondol ránk. Borzalmas arra gondolni, hogy mit kezdenénk, ha szabadlábra kerülnénk. Öngyilkosokká kellene lennünk. A te eddigi eljárásod igen szerencsétlen. Rablógyilkosságot csináltál az ügyből. Mindhárman tiz-tiz évet kaphatunk. Fájt nekem, hogy nem tartottad meg az igéretedet és a rendőrségen mindent kivallottál. Én hallgattam s te és Klepetár beszéltetek. Tudod, hogy hallgatni arany. Én semmit sem árultam el, de most már minden hiába. Tetőled függ, hogy teljesen rehabilitálva legyek és tiszta a köz előtt."

A csempészett levél másik része olyan utasításokat tartalmaz, hogy Sikorsky vallja azt, hogy Klepetár érdeklődött Margit után, aki kémnő volt, aki „megütött téged, te visszaütötted, ezzé meg-halt". Michalko azt bizonygatja Sikorskynak, hogy ilyesmiért csak egy évet kaphat.

Igen részletes az a levél, amelyben Michalko kioktatja Sikorskyt, miképpen változtassa meg vallomását Michalko érdekében. Sikorskynak eszerint többek között a következőket kellett volna vallania:

„Konstatálom, hogy Michalko János szerkesztőnek sógornőm, Vörösmarty kisasszony halálának előidézésében sem szellemi, sem fizikai részvétele nincsen, mert halálát magam idéztem elő különös körülmények között, amelyekről itt pontosan és hűen beszámolok. Kötelességemnek tartom a nyilvánosság utján bocsánatot kérni Michalko szüleitől, akik sokat szenvedtek helytelen adataim miatt."

Klepetár ellen

A levél azt a tanácsot tartalmazza, hogy a **gyanut Klepetárra kell vetni** és Sikorskynak azt kell vallania, hogy Klepetár megkérte Sikorskyt, hogy neki szerezze meg feleségül a leányt és nem Michalkonak, mert Klepetárnak imponált a milliomos leány. Utasitja Sikorskyt, hogy durva nőnek jellemezze Margitot, aki Sikorsky családi boldogságát is tönkretette. Egy másik levélben azt irja Sikorskynak, hogy vallja azt, hogy a leányt vesszekedés közben bottal ütötte meg, azt se tudja, hol érte, de azt hiszi, hogy a fején. Margit elájult, Sikorsky segitségért kiabált, de vallomás közben azt kell hangsulyozni, hogy **„Jano teljesen ártatlan és Klepetár feleségül akarta venni a lányt".** A levél, mint több más, hiányos.

Egy ujabb levélben a következőket irja többek között:

„Eddigi viselkedéseddel ugy tüntettél föl bennünket, mint megfontolt tolvajokat és gyilkosokat. Ezekre kötéláltali halál vár. Ne huzd el az ügyet. Jobb volna, ha az októberi esküdtszék elé kerülnénk. Kategorikusan kivánjad, hogy a kassai törvényszékre kerülj. Ott van Sz. és K. dr. és ott van a Slovensky Vychod és a kassai lapok. Ott mindent a javadra fordithatok. Tudom, hogy nagy áldozatot követelek tőled, tudod az okokat. Nem vagyok önző. **Ha akarod, éhségsztrájkba kezdek és husz nap mulva halott vagyok...** Szörnyü gondolataim vannak. Rettegek, hogy meg ne bolonduljak. Ábrándjaim már a sirban vannak. Politikai reményeim el vannak temetve. Te tudod egyedül, hogy önzetlenül és áldozatkészséggel szerettem a szlovák népet... Ha elpusztulok, sok olyan dolog száll velem a sirba, amiket jó volna megirni a szlovák nemzet számára... bizonyitsd be, hogy a szlovák nem árulók, legyünk szlovákok a szenvedésben is. Tudod, hogy szerettem Prágát és nagyon szeretnék Szlovenszkón lenni."

És végül a legutolsó csempészett levelek egyike:

„Minél kevesebb a tanu, annál jobb. Szomoru vagyok és szegény szüleimre gondolok. Az én jó apám, miattunk áristomban ül. A szivem megszakad a fájdalomtól. Legszivesebben fejjel mennék a falnak, hogy a fejem darabokra törjön. El vagyunk hagyatva, Miklós. Vagy van még bennünk annyi lelkierő, hogy életben tarsuk magunkat, hogy uralni tudjuk a nyülvánosságot. Ha Te is akarod, mentsd meg az özönvíztől legalább öreg szüleimet."

Klepetár védekezése

Mint Michalko, Klepetár is tagad bármilyen bünösséget. Mikor lefogták, csak annyit valott be a rendőrségen, hogy Michalkoval, akit régebben ismert már, Raudnicban volt a szokolkongresszus után. Michalko azután irt neki és mivel megigérte neki, hogy egy, a csehszlovák követség égisze alatt Párisban kiadandó ujságnál szerkesztői állást szerez neki, elutazott Michalkoval Párisba, ahol három hétig tartózkodtak, midőn azonban az állást nem kapta meg, visszatért Prágába. Csak midőn Sikorsky megtette vallomását, vallotta meg Klepetár, hogy a szokolkongresszus idején Mi[illegible]nak egy, szerinte, hisztérikus nővel volt is[illegible]sége és

Klepetár dr.

megkérte Klepetárt, hogy esketési komédiát rendezzen, mivel ez egy ártatlan dolog és Michalko különben is el fogja venni a leányt. Elmondta részletesen az esketési komédia lefolyását, igy amidőn elvégezte a rövid szertartást, ezeket a szavakat mondta:

„Jóváhagyom elhatározásotkat és sok szerencsét kivánok."

A vizsgálóbirónál később elmondta, hogy a szertartás alkalmával egy esketési kérvény feküdt az asztalon, amelyet mindnyájan aláirtak. Azonkivül **elhelyezett az asztalon egy telefonkönyvet, hogy valami vastag könyv is legyen ott.** Tagadja, hogy az asztalon feszület is állott volna és hogy anyakönyvvezetőnek adta volna ki magát.

Alibi keresés

Azután elmondta, hogy

Michalko Párisba és Rómába akart menni, hogy szlovák emigrációt szervezzen Abesszíniába és Klepetárt magával akarta vinni titkárnak.

Michalkohoz teljes bizalma volt, mert Michalko több előkelő szlovák közéleti férfiuval volt jóviszonyban. Sikorsky azt vallotta, hogy

Klepetár alibije bizonyitására minden[illegible]jüktől táviratokat adatott föl a maga cimére.

Klepetár erre vonatkozólag megjegyzi, hogy ilyen táviratokat kapott, de ezek feleletek voltak az ő sürgős kérdéseire, hogy mikor térnek vissza Szlovenszkóról. Midőn visszatértek, Klepetár megkérdezte tőlük, hogy hol van az a nőszemély, mire Michalko azt mondotta neki, hogy valahol Szlovenszkón pofont adott neki, mire a nő megsértődött és elutazott Kassára. Klepetár fölemlitette azt is, hogy

Michalko azt mondotta neki, hogy a Národni Listy ötezer korona havi fizetést ad neki és Hlavacsek titkárnál százezer koronája van eltéve.

Mikor később Párisban voltak, Klepetár Michalko részére is kölcsönzött ki pénzeket, midőn pedig Michalko Berlinbe utazott, Klepetár poste restante levelet irt neki Berlinbe, amely azonban visszajött. Ezt a levelet Klepetárnál a házkutatás alkalmával megtalálták. A vádirat ezt a levelet igen titokzatosnak tünteti fel és feltünőnek találja, hogy

az asztalfiókban szépen ki volt készitve, mintha azért tették volna oda, hogy a vizsgáló hatóságoknak egyenesen a kezébe essen.

Ezt a levelet, amely Klepetárnak Michalkoval ebben az időben folytatott levelezéséből egyedül maradt meg, a vádirat más helyen közli.

A végzetes szlovenszkói ut

Sikorsky teljes beismerő vallomása után Klepetárt ismét kihallgatták és ekkor a következőket adta elő:

Julius 14-én Michalkoval találkozott a Sroubek-kávéházban. Ott volt Sikorsky és Klepetár kedvese is.

Kelepetár megtudta, hogy Michalko Sikorskyval másnap Szlovenszkóra utazik.

Másnap este hat órakor Klepetár a kedvesével a Sroubekben ült. Hozzálépett Sikorsky és átadta neki Michalko lakásának kulcsait. A továbbiakra részletes alibit hoz fel. Elmondta, hogy a Sroubekből a kedvesével a Slavia-kávéházba ment, ahol háromnegyed tizig ült és azután a leányt elkisérte a lakására, Smichovba. Onnan gyalog ment haza, amidőn hazaért, apja és a gazdasszony még fönn voltak és elmondták neki, hogy

Michalko kereste őt, mert Szlovenszkóra megy.

Julius 16-án délelőtt valami Masek nevezetü férfivel a Slavia-kávéházban ült, majd Topic könyvkereskedőnél járt, délután pedig ismét egy másik könyvkiadónál, ahol könyveket vásárolt. A Cedokban meghosszabbittatta útlevelét és lehet, hogy az időben valami kéziratot is vitt a Pritomnost szerkesztőségébe. Alibije bizonyitására főleg a Slavia-kávéház főpincérére hivatkozik.

Sikorsky vádol, Klepetár tagad

Szeptember 30-án Sikorskyt szembesitették Klepetárral, amely alkalommal

Sikorsky szemébe mondta Klepetárnak, hogy az Opera-kávéházban megbeszélték, miképpen lehetne Margitot eltenni láb alól.

A szembesitéskor Sikorsky kijelentette, hogy Klepetár is kinyilvánitotta azt a nézetét, hogy veszélyt sejt s elhatározták, hogy Margit eltávolitását Szlovenszkón hajtják végre. Nem beszéltek ugyan a gyilkosságról magáról, de a hangnemből kétségtelen volt, hogy ymire gondolnak. Klepetár ezt is kétségbevonta, mire Sikorsky szemébe vágta, hogy amidőn a rendőrség az ő jelenlétében Klepetár lakásán lefoglalta Vörösmarty Margit böröndjét, Klepetár azt mondta neki:

„Sikorsky ur, ön természetesen az egész ügyről nem tud semmit."

Sikorsky azután Klepetár ismételt tagadása ellenére szemébe mondja Klepetárnak a gyilkosság lefolyását. Klepetár erre is azt mondja, hogy valótlanság.

Sikorskynak ekkor felmutatták egy fekete ruhát és erről rögtön felismerte, hogy Klepetár ebben járt Szlovenszkón.

Klepetár erre vonatkozóan megjegyzi, hogy a ruha ugyan az övé, de különben kitart vallomása mellett.

Izzó hangu szerelmes levelek a vád dossziejében

Lényegében ez minden, amit a vádirat a julius 16.-ai bünügyről a három vádlott vallomása alapján előad. Az ezután következő részben a vádirat foglalkozik a büntett motivumaival és felhozza Michalko szerelmi historiáját Kutsera Verával, egy raudnici kereskedő tizennyolc éves leányával, akivel Michalko ugyanakkor tartott barátságot fenn, amidőn Vörösmarty Margittal.

A lefoglalt levelezésből a vádirat raffináltságot, hammisságot és szélhámosságot állapit meg Michalkonál, aki ugyanabban az időben csaknem ugyanolyan tartalmu leveleket küldött mindkét menyasszonyának.

A Kutsera Verának irt levelek igen bizalmas természetüek. Csupán a legszükségesebbet idézzük:

Párisban a leány a következőket irja Michalkonak: „Irj meg nekem, Janikám, magadról mindent, igen aggódom érted. Ugy-e nem hitted volna, hogy megfognak rágalmazni téged?" Michalko erre ezt válaszolja: „Legdrágább Verácskám, ha megvolna a szükséges pénzem, azonnal jönnék." Későbbi dátummal már ezt irja: „A pénzt megkaptam, köszönöm Neked drága szivem, gondol rád és csókol Jánosod."

Julius 15-én Michalko Raudnicba a leánynak a következő levelezőlapot irja: „Megyek Vázsecre. Folytom emlékezetemben vagy és csókomat küldöm János." Ezen a levelezőla-

Ujból megrendült a föld a Balkánon

Athén, május 3. Korinthusban tegnap ujból három, ma pedig két heves földlökés jelentkezett. A katasztrófától sujtott lakosság annyira megszokta a szeizmikus jelenségeket, hogy az ujabb földrengéssel senki sem törődött. Április 22-től, a nagy katasztrófa napjától több mint száz rengés látogatta meg a korinthusi isthmos vidékét.

Konstantinápoly, május 3. Ma éjfél előtt öt perccel heves földrengés jelentkezett, amely tiz másodpercig tartott. A rengés szerencsére kárt nem okozott.

Megölték a macedón forradalmi komité vezérét?

Belgrád, május 3. A Politika Szófiából ugy értesül, hogy a bolgár fővárosban néhány nap óta oly hirek keringenek, hogy ismeretlen tettesek megtámadták a macedón forradalmi komité vezérét, Gancsev Mihajlovot és megölték. Az egyik verzió szerint Gancsevet Protogerof tábornok, a macedón forradalmi bizottság másik vezére ölette meg, épp ugy, ahogy Protogerof parancsára tették el láb alól Todor Alexandrovot is. Másik verzió szerint a gyilkosságot Panizza vajda hivei követték el, akit néhány évvel ezelőtt Mencia Carniciu, az ismert bolgár forradalmárnő a bécsi Burgtheaterben ölt meg több revolverlövéssel. Mencia Carniciu nemrégiben ment férjhez Gancsev Mihajlovhoz. A meggyilkolt Panizza hivei most ilymódon akartak bosszut állni vezérük haláláért. Gancsev Mihajlov meggyilkolásának hirét hivatalosan még nem erősitették meg.

pon „szivélyesen üdvözli“ a leányt Klepetár is.

„Kedves Margitka . . .“

Michalkonak Vörösmarty Margittal folytatott levelezése szintén igen figyelemreméltó, ezért a vádirat Michalko jellemének illusztrálására e leveleket felhozza a Raudnicba irt levelek mellett. Michalko Vörösmarty Margitnak ilyen leveleket irogatott:

„Kedves Margitka! Sokszor gondolok magára, kár hogy nincs Prága közelében. A szerelem az nagy szó, sokszor elképzelem magát milyen kedves, jó volt maga itt Prágában. Sokat-sokat gondolok magára.“ Más levél: „Egyetlen jó Margitkám, istenem, milyen jó, hogy itt van a maga fényképe, ez volt az én legdrágább kincsem, nem adnám oda a világ minden kincséért.

Ismerjük be őszintén, szép dolog az, ha valaki szeret,

de még szebb, ha valaki meg van arról győződve, hogy viszontszeretik.“ Egy más levélből: „Édes jó Margitkám! . . . és ha az ember szerelmében megtalálja az ideálját, akkor könnyen járhatja az élet boldog utjait...“ Más levelekből a következőket idézzük: „A nap fölragyogot. — Ami késik, az nem mulik, ne hallgass a rossz emberek nyelvére. —

Meggyőződtem arról, hogy az én Margitom jó lélek

és boldog vagyok, hogy az Isten összehozott bennünket.“

A levelek sorában a vádirat közli Sikorszkynak feleségéhez, Vörösmarty Jolánhoz irott leveleit is, Sikorsky egyik levelében azt irja: „Michalko nem irt nekem Párisból Margitról egy szót sem. Mit tud maga Margitról? Ir magának? Mi a rendőrségi nyomozás eredménye?“ Egy másik levelében Sikorsky azt irja haza Prágából, hogy Michalko Párisban valami nővel él, akinek leirása nagyon egyezik a Margitéval. Kicsi, kövér, szemüveget visel és amerikai utlevele van.

Lehetséges — irja Sikorsky — hogy mindketten Boldog nyugalomban élnek Párisban és belőlünk bolondot csinálnak.

Közben Sikorskynak szorongással és aggodalommal teli leveleket irnak hazulról, amelyekben a nyomtalanul eltünt Margit sorsa iránt érdeklődnek.

Michalko berlini levelezése

Igen terjedelmes levelezést foglaltak le egy berlini szállóban, ahol Michalko otthagyott bőröndjeiben találták azt meg. Michalko ugyanis bőröndjei hátrahagyásával, számlája kifizetése nélkül utazott el Berlinből. Ezeket a bőröndöket Michalko letartóztatása után szülei próbálták kiváltani, de a csehszlovák hatóságok megelőzték őket és elszállitották a bőröndöket a prágai államügyészségre. A koffrekben talált levelek bizonyitják, hogy

Margit nem tudott semmit az áleskü vőről és Michalko törvényes feleségének tekintette magát.

Igen fontos dolgokat tartalmaz az a levél, amelyet Wertheim Janett irt Margitnak Amerikából. Az asszony ebben azt irja, hogy Margit bármikor visszatérhet hozzájuk. Ebből a levélből a vádirat azt következteti, hogy

Margit, ha visszatért volna Amerikába, egész bizonyosan jelentkezett volna Wertheiméknál.

Michalko — a pedagógus

Michalkonak a gyilkosságról vallott azon két ellentmondó állitását, hogy Margit elutazott, másrészt, hogy Margitot Sikorsky felindulásában ütötte agyon, levelezése a vádirat szerint teljesen megcáfolja. Michalko Klepetár hugának is irt leveleket. Ezek ilyen passzusokat tartalmaznak: „Minden igyekezetem odairányult, hogy az Ön bátyjából rendes embert csináljak,

hogy felvilágitsam őt a rendes életről“.

Egy másik helyen igy jellemzi barátját, Klepetárt: „Fantaszta és romantikus ember s noha a realista párt hive.

olyan messze van az életrealizmustól, mint a hold a földtől.

Betegesen ambiciózus, ki akar tünni és olyan pozíciót kivivni magának, mint egy negyvenéves férfi, de munka nélkül. Hazug és szörnyen beképzelt. Arany szive van és tönkretett idegzete. Idegessége a nemi élete demoralizációjának a következménye.

A nőért mindent odaad, amije csak van, minden szoknya izgatja őt, minden leánynak házasságot igér, egy pszichológiai probléma ...minden hazugságáért pofont igértem neki“.

Michalko politikai és sajtómanőverei

Klepetár igen gyakran irt Michalkonak és egyik levelében ezt irja: „A rabbira vonatkozó hirek már igen elterjedtek“. Majd azt irja neki: „A dolog komolyabb, mint gondoltam. Valaminek történnie kell. Beszéltem Peroutkával és ez olyasmit mondott nekem, amiből azt látom, hogy az ügyet lebecsülte“. Michalko október nyolcadikán irt Klepetárnak Párisból:

„Légy óvatos, diplomatikus és okos, csak okos légy“.

Kéri őt, hogy azokban a lapokban, amelyek Michalko esketési komédiájáról irtak, olyan hirt helyezzen el, hogy a magyar sajtó misztifikációjáról van szó és hogy azt politikai okokból a Michalko-ellenes magyar propaganda teszi. Egy másik helyen ezt irja: Ha a csehek haragudnak rám, hogy szlovák vagyok, ez nekem nem fáj, mert az én politikai crédom az, hogy a cseheket a szlovákoknak politikailag uralniok kell“. Majd máshol: „Gondolom, hogy tanácsos volna Sikorskyt eltávolitani Prágából. Nincs valaki ismerőse a rendőrigazgatóságon, hogy elküldhetnők Prágából?“ Egy harmadik levél arról tanuskodik, hogy a két barát összeveszett. Michalko azt irja: „Ez moral insanity. Ez lelki aljasság, amire csak te vagy képes. Miért? Ember, egyáltalában nincs tisztességérzeted, az életben találkozunk, jól ismered a jellememet“. De Berlinből már azt irja neki, hogy ugy szereti, mint a fivérét. Egy Sikorskyhoz irott levelében azt irja:

„Minden ütés, amelyet nekem adtál, neked is fog fájni.

Ne feledkezzél meg rólam, Miklós“. Sikorskynak egyhelyütt igy ir: „Kassára nem irtam meg, hogy Párisban vagyunk“. A vádirat ebben a mondatban azt látja, hogy Michalko beismeri, hogy a Margit nevében irt levelet ő irta.

Michalko első feleségének rejtélyes halála

A vádirat, amely Mihalkót főbünösnek nevezi meg, itt jut el jellemének megrajzolásához. Sikorsky és Klepetár azt állitják, hogy Mihalko szuggesztiv befolyása alatt állottak. Nos, Mihalko már tanulmányi évei alatt a pozsonyi teológián konfliktusba került tanáraival és elhagyta a tanintézetet. Mihalko elvált feleségétől, Pogrebács Zdenkától és noha az asszony lemondott a tanuzás jogáról, itt vannak az akták a válópörükről, amelyekből kitünik, hogy Mihalko az asszony előtt tanárnak és kassai főszerkesztőnek mutatkozott be és természetes, hogy amikor az asszony megállapitotta ennek valótlanságát, sokszor került sor civakodásokra a két házastárs között. Mihalko ilyen alkalmakkor

durvának mutatkozott, verte a feleségét, agyonlövéssel fenyegette meg, hajánál fogva ráncigálta és egyizben megfenyegette, hogy leönti benzinnel és meggyujtja.

A vádirat Mihalko első házasságának különös esetét is felhozza. Pogrebács asszony ugyanis már második felesége volt Mihalkónak. Mihalko első felesége Einöther Róza volt, egy villachi kereskedő leánya, akivel Mihalko 1916—18-ig tartott fenn ismeretséget. Midőn a nő teherbe esett, Mihalko valami magzatelhajtó port adott be neki. A leány ennek következtében

elvesztette szemevilágát, de a magzatelhajtás sikertelen maradt.

1918 julius 1-én Mihalko a frontra ment, de előbb feleségül vette a nőt. Midőn elment, őt port hagyott a számára. Kevéssel azután az asszony meghalt. Mihalko azt állitja, hogy spanyol náthában, de a vádirat rámutat arra, hogy

az asszony testén halála előtt kék foltok mutatkoztak, a halál bekövetkezése után fehér hab tajtékzott ki száján, amint az a mérgezéses haláleseteknél fordul elő.

Midőn Mihalkónak ez az „esete“ Vörösmarty Margit meggyilkolásával kapcsolatban fölmerült, az elhunyt asszony hozzátartozói lemondtak a tanuzás jogáról, főképpen arra való hivatkozással, hogy

nem akarják ezt az ügyet a mostani esettel együtt letárgyaltatni.

Ezért a vádirat fölemliti, hogy a villachi esetet egyelőre kihagyják a vádból és csupán Mihalko karakterizálására hozza fel.

Még első házassága idején Mihalko ismeretséget tartott fenn egy ungvári leánynyal, akitől pénzbeli támogatást kapott, sőt el is jegyezte. Midőn a lányt kihallgatták, a következő jellemzést adta Mihalkóról: „Ein Ehrenmensch“. Ungváron egy másik lánnyal is tartott fenn ismeretséget, de ez a nő lemondott a tanuzás jogáról.

Klepetár — önmagáról

Klepetár jellemzésére az államügyész Klepetárnak a Rozpravy Aventina cimü irodalmi folyóiratban „Emberekről, könyvekről, különböző doldokról és kicsit magamról is“ cimen megjelent cikkéből idéz. A vád a cikkből kiemeli azt a részt, amely arról szól, hogy egy kiadó Klepetártól életrajzot kért, de Klepetár nem határozta el magát ennek megirására, mert

„a cenzura nehézséget támasztana a közerkölcsre való hatása miatt“.

Egy prágai könyvkiadónál Klepetár Jaromir Novák néven a következő könyvet adta ki: „Utcai nők, ahogy élnek, szeretnek és meghalnak“. A könyv cimlapja egy fotomontázs, amelyen többek között egy kép azt ábrázolja, hogy egy elegáns nő fölfogat egy prosztituáltat. Saját magáról azt irja Klepetár, hogy

a legnagyobb öröme: az élet minden megnyilvánulásában megizlelni.

Ezért a vád Klepetár részvételét nem csupán azzal motiválja, hogy a barátjának segitségére akart lenni, hanem

ellenállhatatlan vágyat érzett, megélni azokat a benyomásokat, amiket egy ember meggyilkolásánál lehet szerezni.

A vádirat leközli azt a titokzatos levelet, amelyet a Klepetár lakásán tartott házkutatás alkalmával találtak. A levél többek között ilyeneket tartalmaz: „Michalko János, több dolog érdekelne engem és igazság szerint felelj nekem levélben. Ellenkező esetben büntető följelentést tett ellenem családjával, ugyancsak ellened is. Büntető eljárásról természetesen szó sem lehet, mert polgári ügyről van szó és ezért kérlek, ird meg nekem, mit csinálnak. Találkoztam Sikorskyval, aki elmondta nekem, hogy valami rokonát tizezer koronával becsapták ... Otthon

állandóan kellemetlenségeim vannak a koffer miatt, mert tudni akarják, mi van benne.

Ezért kérlek, ird meg nekem, mit tartalmaz és hogy áll a te ügyed? Igen rossz hired van itten. Miért nem jösz haza és miért nem rendezed dolgaid?... Semmit nem veszek tőled rossz néven, nem tudom, mit csinált ál és milyen inditó okaid voltak, de hiszékenységemet ne használd ki arra, hogy barátságomért Prágában lehetetlenné tégy engem. Üdvözöl Klepetár János.“

A vádirat azt állitja, hogy Klepetárnak az előzetes vizsgálat során nem sikerült Sikorsky vallomását megcáfolnia és nem sikerült bebizonyitania, hogy nincs része a gyilkosságban.

Azon állitását, hogy a kritikus időben Prágában tartózkodott ,egyetlenegy tanu sem tudja igazolni.

A vád összegezése

A vád összefoglalóan azt mondja, hogy

amint a vádlottak vallomásaiból kitünik, Sikorsky bevallotta a gyilkosságot, amelyet egyMichalkotól kiindult és Klepetárral megbeszélt terv alapján hajtottak végre.

Michalko beismeri, hogy Margittal és Sikorskyval a Csorbatóra utazott. Ami Michalko azon állitását illeti, hogy Margit a Csorbatóról bucsu nélkül Amerikába utazott, hajánál fogva ráncigált elő, ami pedig azt a védekezést illeti, amelyet Michalko a csempészlevelekben igyekezett Sikorskynak bebeszélni, — hogy tudniillik vállaljon magára minden bünt és állitsa be Margit halálát olyanformán, hogy veszekedés közben bottal agyonverte, — ezt éppen maga Sikorsky dönti meg. Klepetár a gyilkosságban való bármilyen részvételt tagad és alibijához ragaszkodik. A három vádlott intim viszonya, a tetestársi kapcsolat, a tett motivumai, valamint a nyomok eltüntetésére irányuló közös törekvésük kitünnek Sikorsky vallomásaiból, Michalko csempészett leveleiből s a vádlott régebi levelezéséből. A vádirat végül felsorolja azokat a csalásokat, amiket a vádlottak részben Prágában, részben Párisban és Nancyban követtek el. Az orvosi vizsgálat megállapitotta, hogy

mindhárom vádlott szelemileg egészséges és tetteikért teljesen felelősek.

Mindhárman nemi betegségeken estek keresztül.

A vádirat felolvasása reggel háromnegyed tiz órától háromnegyed tizenkettőig tartott, amikor az elnök negyedórai szünetet rendelt el. A szünet letelte után ismét két órahosszat olvasták a vádiratot, majd délután félnégy órakor befejezték.

Az ügyészség kiterjeszti a vádat Michalko ellen

Ezután Papik ügyész feláll és bejelenti a következőket: Michalko panaszt emelt a törvényszéki elnöknél Solnár vizsgálóbiró ellen, hogy az nem teljesiti kötelességét. Minthogy ezzel megsértette Michalko hivatalos ténykedésében a vizsgálóbirót, kiterjesztem a vádat ellene ezen kihágásért is.

Az elnök ezután bejelenti, hogy a tárgyalást félbeszakitja és holnap reggel kilenc órakor megkezdődik a vádlottak kihallgatása.

Michalko és Sikorsky engedélyt kérnek az elnöktől, hogy védőikkel tanácskozhassanak. Az elnök az engedélyt megadja, s miközben a közönség a termet kiüriti, Michalko és Sikorsky a birói emlevény mögött hosszan tárgyalnak védőjükkel.

KÜLFÖLDI LEVELEK

A MEGNŐTT ESEMÉNYEK

Páris, április 22.

Kedves Redakció!

Ma megérkezett a vasárnapi szám és látom belőle, hogy Prágában szintén megkezdődött a szezon. Az események növekvő tendenciája ilyenkor tavasszal kimaradhatatlan, mert van valami törvényszerüség az ujságirásban is, mint mindenben s az uborkaszezon épp ugy reális évenkint egyszer, mint most ez a tavaszi elan a lapok hasábjain. A dolgok kirügyeznek és kivirágoznak, — s ha odakünn szinte szeren, ahogy nő a fü, a redakcióban szinte nő minden, ahogy szeren a toll; az irógép mohóbban kopog, a linotyp mohóbban olvasztja az ólmot és — micsoda boldogság! — a rotációs mohóbban ontja a fölemelt példányszámot.

Emlékszem, tavaly még én is bent ültem nálatok a szük kis szobákban. A nap hunyt és ragyogott a háztetők cinkei és cserepei között, a rolót leengedtük a nyitott ablakon, a szürt napfényben ingujjra kezdtünk vetközni már — és valaki a szomszédban jobban bömbölt diktálás közben, mint rendesen szokott. Igy áprilistől juliusig jó volt az élet, jött az anyag és jött a kedv, hogy szinte már sok volt és kilógott lapunk hasábjaiból. Az óceánról ekkor volt először szó, szegény Nungesser elveszett, de Lindbergh és Chamberlin átjöttek s olyan lázasak lettek a lelkek, hogy érdemes volt ujságot irni, mert mindenki falta. Tudom, szomoru dolgokat is kifutottunk, csak a bécsi forradalomra célzok, vagy a balkáni bonyodalmakra, ámde a vezetőnk Lindbergh maradt és irtunk róla három hétig naponta vagy tizenhárom hasábot.

Mi van most Prágával és Szlovenszkóval? A Kárpátok bizonyára beöltöznek a tavaszba, — látjátok, ha futkostok Pozsony és Kassa között összevissza, — a mezőkön talán már meg tudnám különböztetni a buzát a rozstól, ha jobban szemügyre venném, de a parkok virágai sem maradnak tétlen és a lányok általában elkezdenek ragyogni. Egyvalaki mondotta, hogy Prágában minden utálatos, de tavasszal ennek a városnak dolgos unalmát is megfertőzi a kicsirázás. A hernyó-lányokból valahogy lány-pillangók lesznek és pompáznak május négy hetében — avagy egyszerüen mi férfiak válunk fajdkakasokká, akik csak szépet látnak és artikulátlan hangon lihegnek szerelem után?

Nem panaszkodhatom. A párisi tavasz csodaszép. Ebben az időben kezdődik itt a valódi szezon: az emberek hazajöttek már a Riviéráról, de még nem mentek Biaritzba, sem Dauvilleba, sem máshova. Az utcák hosszu fasorokká változnak s az uteasarkokon megkezdődik a kutyás, macskás, házmesternés, midinettes francia romantika, amelyet csak Maurice Chevalier tud mesterségesen megcsinálni a Casino de Parisban. *A főfogadtatások ideje* tart, a lóversenyeké és a legszebb ruháké, langyos aranyszósz fekszik a városon s kikelnek a szerelem összes bolondgombái. A napokban kint jártam a Bois-ban, sőt vasárnap Saint-Cloudba is kirándultam hajón, bocsássatok meg, nem tudom már Michelet-t olvasni, sem Cambont, sem Garwint, sem Pertinaxot.

De az események láza épp ugy tavaszi erővel tört ki bennem, mint tibennetek. El tudom képzelni, odahaza mennyire örültök e tavasz szabályosan megnőtt anyagának. Tavaly az óceánt balról-jobbra röpültük át lapunk hasábjain, most jobbról-balra megyünk, ujra, ujra, kifutunk keményen és megint falni fognak bennünket. Nobile is fölszállt, szomoru események is történnek, mint az a bomba Milánóban és választanak Franciaországban. Többet nem kivánhattok, turkálhattok az eseményekben és orditthattok az irógépbe, hogy beleremegnek a kis boxok falai és nem hallani a telefont, mert a rotációs földübörög odalentről a nyitott ablakon. Világosság van és slussz után még marad egy-két óra a napos teraszoknak, avagy a Rieger-parknak, avagy a Letnának.

Nagyon modern az élet igy tavasszal, ha az ember ujságiró. Egyszerre tólul minden, egyszerre hat és istenments, hogy egyetlen részlet elkerülné a figyelmünket. Mindent tudunk és mindent élvezünk. A virágnyilás lelkesit. Örjöngünk a Bremen utasaiért, üdvözöljük Costes-t és Brix-et, együtt szállunk a viharban Nobiléval, vagy Tuke Schillerrel, lázba ejt a milánói bomba és ugy számitgatjuk a francia választások esélyeit, mintha Poincaré az édesapánk volna. Nyáron elszáradunk, mint augusztusban a Tuileries-ák ketrjének bokrai, ősszel nedvesen kókadunk, télen hideg van — a métié csak most érdekes és nemes. Most élünk ugy, mintha egyetlen lényt alkotnánk a teljes emberiséggel, most üt ki rajtunk az univerzális érdeklődés, melyről Goethe mondja, hogy a legemberibb erény. És a Démiurgos hálás, mert most adja a legtöbb és legnagyobb eseményeket, amikor ugy tudjuk őket élvezni, mint Prunier inyencei a langusztákat. Az ujságiró fontos stimuláns lesz ilyenkor. Az eseményekre éhes közönség az akcióra vágyó tavaszi időben bizonyára nem tudna nélküle megélni.

Csak azt akartam mondani, kedves redakció, vigyázzatok, hogy a Bremen utasai le ne essenek és hogy a bombák — Isten őrizz — ne érjék el sötét céljaikat sehol.

Szvatkó Pál.

A skót és az amerikai

— Látott ön már ilyen csodát, — mondja az amerikai, — ezzel a készülékkel a távolba lehet fényképezni.

A skót elfordul.

— Nem érdekel. Nálunk otthon ennél nagyobb csodát láttam. A kántornak van egy pulykája, amelyiknek kitört a jobb lába és most talpon jár.

Bécsben Lukács György volt népbiztost is letartóztatták

Kun Béla éhségsztrájkba kezdett — A budapesti nyomozás eredményei

Bécs, május 3. A bécsi lapok még mindig behatóan foglalkoznak Kun Béla ügyével. A Neues Wiener Tagblatt arról ir, hogy a budapesti államrendőrségnek információi vannak, amelyek szerint

Kun Bélának vagy Bécsben, vagy Prágában kellett volna bolsevista propagandahivatalát felállitania.

Kunra nézve bizonyos tekintetben előnyösebb lett volna, ha Prágát választja, mert ott nem ismerik annyira, mint Bécsben és mert a csehszlovák kommunista párt sokkal erősebb, mint az ausztriai. Kun azonban kitartott szándéka mellett és

Bécset választotta, mert az osztrák főváros közelebb van a magyar határhoz, mint Prága.

Mint tegnapi számunkban megirtuk, a budapesti rendőrség letartóztatott két férfit és egy nőt, akikről megállapitották, hogy futárszolgálatot teljesitettek Bécs és Pest között s Kun Béla budapesti agitátorai voltak. A letartóztatottaknál való házkutatások során

a budapesti rendőrség szenzációs adatokra bukkant, amelyből kiderült, hogy Kun Béla már fél esztendeje Bécsben tartózkodik, ezen kivül különböző iratok a magyarországi agitáció pontos részleteit tartalmazták.

Ezeket az iratokat össze kell hasonlitani a bécsi adatokkal s ezért Schweinitzer rendőrtanácsos ma ujra Bécsbe utazott.

Kun Béla védelmét Curt Rosenfeld dr., német szociáldemokrata birodalmi gyülési képviselő vállalta el, aki annak idején a Rákossi-bünpört is végighallgatta, hogy „ellenőrizze a magyar biróság munkáját.“ A védő már meg is érkezett Bécsbe és ma felkereste Dinghoffer dr. igazságügyminisztert, aki kijelentette a védőnek, hogy

az osztrák törvények rendelkezései szerint Kun Bélát Ausztria nem szolgáltathatja ki Magyarországnak.

Mivel Ausztriában a halálbüntetést megszüntették és Magyarországon a büntetésnek ez a neme még mindig érvényes, a kiszolgáltatás már csak azért sem történhetik meg, mert ezáltal a vádlott Magyarországon sulyosabb büntetésben részesülne, mint Ausztriában.

Egyes hirek szerint

Kun Béla éhségsztrájkba kezdett.

A budapesti Magyar Hirlap ugy értesül, hogy körülbelül ugyanabban az időben, amikor Kun Bélát Bécsben letartóztatták, Newyorkban felbukkant Pogány József, a szovjetkormány hirhedt hadügyi népbiztosa, aki azért ment Newyorkba, hogy a kommunista párt ugynevezett szakadárjait kibékitse a kommunistákkal. Ezek a szakadárok voltak azok, akik a newyorki Kossuth-szobor leleplezésénél a tüntetéseket provokálták. Mire a rendőrség keresni kezdte Pogány Józsefet, már el is tünt Amerikából.

Ma délelőtt Lukács György dr. volt magyar népbiztos megjelent a bécsi rendőrigazgatóságon. Lukács egyideig külföldön tartózkodott és Bécsbe való visszatérése után azon hirekkel kapcsolatban, hogy a Kun Béla-féle összeesküvésbe bele van keveredve, felvilágositást kivánt nyujtani a bécsi rendőrségnek. Miután a rendőrfőkapitányságnak megfelelő adatok állottak rendelkezésére, hogy Lukács György Kun Bélával ismételten bizalmas megbeszélést folytatott, kihallgatása után elrendelték letartóztatását. Lukács Györgyöt szintén titkos szövetkezéssel gyanusitják. Minden olyan kérdésre, ami Kun Bélával való kapcsolatára vonatkozik, ezt a sztereotip választ adja:

— Erről semmiféle felvilágositást nem adhatok.

Lukács György dr. Kun Béla letartóztatása előtt néhány nappal hagyta el Bécset és csak ma tért vissza.

Lukács mindig exaltált ember volt. Előkelő polgári családból származik, Lukács József ismert budapesti bankigazgatónak a fia és a legjobb polgári környezetben nevelkedett. A tanácskormány diktaturájának idején közoktatásügyi helyettes népbiztos volt. A filozófiának és államtudományoknak doktora és komumnista körökben

a bolsevizmus legképzettebb teoretikusának tartják.

A tanácskormány bukása óta állandóan Bécsben lakik, ahol saját lakásában él feleségével együtt polgári kényelemben. Állandóan irodalommal foglalkozik és a bécsi „Uj március“ cimü komunista lapba és egyéb kommunista ujságokba állandóan cikkeket ir. A bécsi magyar kommunisták között van egy áramlat, amely Lukácsot szeretné az elhunyt Landler dr. hivatali örökösének.

Trencsén Teplic fürdő a „kénesvölgy“

8 hőforrása és iszapfürdői biztos sikerrel gyógyitanak: csúzt, köszvényt és ischiast.

GRAND-HOTEL 200 szoba. Modern vezetés. Hideg-melegvizszolgáltatás. Többi gyógyházban kényelmes szobák és pensio 45 Kč-tol. — Felvilágositás: Trencsénteplicfürdő igazgatóságnál. — Információs iroda Kassán: Váry Gyula cég, Košice, Fő-u. 76. — Telefon: 820.

Féligkész ruhákat hurcolt el a végrehajtó egy munkácsi szabómühelyből

Leláncolt autók után kiüritett szabómühely — A köztársaság elnökétől kér védelmet a szerencsétlen adóalany

Munkács, május 3. (Saját tudósitónktól.) Hiába emeli fel tiltó szavát a sajtó és hiába kapnak a ruszinszkói pénzügyigazgatás hatóságai a minisztériumtól intéseket, hogy több belátással, a törvény intenciójához és a méltányosság elveihez igazodva végezzék az adók behajtását, a parancs, a tiltakozás nem sokat használnak, mert most is naponta megismétlődnek a bántó és kiáltó esetek, melyekben az adófizetők keservesen sinylik meg a pénzügyigazgatás végrehajtó közegeinek önkényét és kiméletlenségét. A multkorában a munkácsi autóstand leláncolt autói vonták m[illiókra] az egész ország figyelmét, most pedig egy [hasonló] adóvégrehajtási esetről beszélnek elkeser[edetten] és felháborodottan az adóalanyok.

Weiss Móricnál, egy szegénysorsu K[ossuth]-utcai szabómesternél március végén m[egjelent] egy adóvégrehajtó. A szabó fia, Weiss [Mór], önálló iparos, kétezer koronával tartozott [az] adóhivatalnak és

a fiu tartozása fejében a végrehajtó lefoglalta apja lakásának butorzatát.

Weiss Móric a foglalás ellen felfolyamodott és panaszának az adóhivatal helyt is adott.

A lefoglalt ingóságokat feloldotta ugyan, de ismét lefoglalta, most már a szabómester saját adótartozása fedezésére.

Április 27-én ismét beállitott Weiss lakásába két végrehajtó, akik felnyitották a szekrényeket, felturták a fehérnemüt és minden zugban pénz után kutattak. Nem találtak pénzt és lementek a szabómühelybe, ahol a megrettent adóalanytól 1108 korona tartozása azonnali kifizetését követelték. A hatvannyolcéves, törődött, beteg ember pillanatnyilag nem tudta a kért pénzt előteremteni és törlesztésül háromszáz koronát ajánlott fel.

Az adóvégrehajtók hallani sem akartak a részletfizetésről és miután pénzt nem kaptak, a mühelyben lefoglalták az 5—6000 korona értéket képviselő féligkész ruhákat, amelyeket elismervény adása és jegyzőkönyv felvétele nélkül vittek magukkal.

Április 30-án Weiss Móric fiával egyetemben megjelent az adóhivatalban és egyezkedési ajánlatot tett. Tárgyaltak, majd Weiss egyik munkaadóját, Stern Emilt kérte fel, hogy beszéljen érdekében az adóhivatal illetékes tényezőivel. Stern el is ment a hivatalba s elővett zsebéből háromszáz koronát, hogy a szabómester adótartozásának első részletét kifizesse.

A hivatalnok kiragadta kezéből a bankjegyeket és kijelentette, hogy a pénzt lefoglalja, de a végrehajtó által elvitt ruhákat csak abban az esetben adja ki, ha a kincstár adósa még ezer koronát fizet.

Weiss Dezső felelősségre vonta Nemec adóhivatali főnököt, amiért a bankjegyeket durván kiragadta Stern Emil kezéből. Az eljárás magyarázatát kérte, de

válaszul csak egy félreérthetetlen gesztust kapott, amellyel a főnök kiutasitotta őket hivatali helyiségéből.

Mert Weiss Mór szabómester nem tudta kifizetni a követelt ezer koronát,

az adóhivatal raktárában őrzi a szabómühelyben lefoglalt féligkész ruhákat, amelyeket sem a szabó, sem a megrendelők nem tudnak megkapni.

A példátlan adófoglalás és behajtás ellen a kelepcébe került és exisztenciájában veszélyeztetett adóalany a bírósághoz fordult panaszával s egyidejüleg sürgönyileg kért védelmet a köztársaság elnökétől.

Építőmunkássztrajk fenyeget Pozsonyban

Pozsony, május 3. Pozsonyi szerkesztőségünk telefonálja: Tavasz óta, amióta az épitkezés nagyobb lendülettel megindult Pozsonyban, bérmozgalom észlelhető az épitőmunkások körében. A bérmozgalmat a kőművesek kezdték és a kommunista agitáció a bérmozgalmat a többi épitőmunkásokra is ki akarja terjeszteni. Tegnap este az épitőmunkások szakszervezetének tagjai a Haltéren gyülést tartottak, amelyen megtárgyalták a tennivalókat. Mint értesülünk,

az épitőmunkások 50 százalékos béremelést követelnek a munkaadóktól, aminek teljesitését a munkaadók lehetetlennek tartják,

mert amikor az épitkezéseket a tavaszi szezonban megkezdették, akkor a mostani bérekkel kalkuláltak és a bérek váratlan és nagyarányu felemelése minden számitásukat felboritaná. Tárgyalás még nem indult meg a munkások és a munkaadók között, mert a munkások még nem nyujtották át követelésüket pozitiv formában a munkaadóknak. Mint értesülünk, a munkások el vannak szánva arra, hogy ha követelésük teljesitésre nem talál, a legvégső fegyverhez, a sztrájk fegyveréhez fognak nyulni.

Egyes verziók szerint a sztrájk már holnap ki fog törni, más verziók szerint azonban ez csak a jövő héten várható.

Pozsonyban mintegy 5—600 épitőmunkás dolgozik, a környéket is beleszámitva mintegy 1500—2000 épitőmunkás bérmozgalmáról van szó.

A francia bünügyi krónika

legujabb szenzációja a zsákbavart női hulla a Szajna hullámaiban

Agnoszkálják a borzalmasan megcsonkitott holttestet — Egy dusgazdag francia gyárost gyanusitanak nevelőnője meggyilkolásával

Páris, május 3. Trupheme ékszerész meggyilkolásának felderitése után nem sokáig pihentek a párisi rendőrség bünügyi detektivei. Egy gyilkosság, melynek végrehajtási módja és körülményei sok tekintetben hasonlatosak a Trupheme-ügyhöz, ismét nehéz feladat elé állitotta a párisi rendőrséget, melynek

legügyesebb detektivei napok óta lázas munkában vannak, hogy börtönbe és bitói ölő juttassák Heintz Katarina nevelőkisasszony gyilkosát.

A puteauxi halászok az elmult nap a Szajna partján egy zsákot találtak, melyet a folyó hullámai vetettek partra. Kiváncsian bontották ki a zsák száját, de amint belepillantottak, irtózva ejtették ki a kezükből. A látvány borzadást keltő volt és még az edzett halászidegeket is megrázta.

A zsákból egy megcsonkitott, összevagdalt és oszlásnak induló női holttest került elő.

A fejen egyetlen óriási seb tátongott és az arcot a felismerhetetlenségig eléktelenitették a rebek. Értesitették a rendőrséget, amely mindenekelőtt agnoszkáltatni próbálta az ismeretlen nő holttestét.

Napokig feküdt közszemlén az elékteledett, összeroncsolt holttest, anélkül, hogy bárki is ráismert volna.

A rendőrség egész bünügyi osztálya talpon volt, hogy a rejtélyes hullalelet származását tisztázza. A fáradhatatlan munkát nemsokára siker koronázta, amennyiben megállapitották, hogy

a zsákban talált női holttest Heintz Katarina nevelőkisasszonnyal azonos.

Most már nem volt nehéz felkutatni a leány régebbi tartózkodási helyét. A luxemburgi származásu nevelőnő

a Szajna-tartománybeli Suresnes városkában, Jung Charles dusgazdag gyáros családjánál volt alkalmazásban s a gyáros két gyermekét tanitotta német és angol nyelvre.

A leány egy hónappal ezelőtt gazdájától szabadságot kapott, hogy hazalátogasson Luxemburgban élő szüleihez és pár nap mulva visszajöjjön munkahelyére. A gyáros családja azonban hasztalan várta vissza: a leány nem jött s azóta sem adott magáról életjelt. Feltünt a rendőrségnek, hogy

a gyáros nem jelentette a nevelőnő különös és indokolatlan eltünését, amely csak akkor jutott a rendőrség tudomására, amikor a Szajna kivetette a zsákba varrt női holttestet.

Az agnoszkálás céljából a rendőrség Párisba idézte Jung gyárost és elvezették a morguebe, ahol a leány közszemlére tett holtteste feküdt. A gyáros arcának egyetlen izomrándulása nélkül mustrálta

végig a rettenetesen összekaszabolt és roncsolt tört holttestet, azután flegmatikus hangon jelentette ki:

— Nem ismerek a nevelőnőnkre.

A rendőrségnek feltünt ugyan, hogy a gyáros volt az egyetlen, aki ridegen elzárkózott a feltevés elől, hogy a holttest azonos legyen eltünt nevelőnőjével, de

konkrét bizonyitékok hijján nem merte gyanuba venni a messze vidéken ismert, tekintélyes gyártulajdonost.

A nyomozás pár napig holt ponton nyugodott, tegnap azonban váratlanul szenzációs fordulat állt be, amely érdekes adattal gazdagitja a kriminálpszichológiát. Jung gyáros megjelent a rendőrprefekturán és a következőket mondta el:

— Tegnap délelőtt csengetett a telefon és mikor felvettem a kagylót, meglepetéssel hallottam eltünt nevelőnőm, Heintz kisasszony hangját. A kisasszony közölte velem, hogy életben van, semmi baja nincs, csak éppen fontos érdeke füződik ahhoz, hogy rejtekhelyén maradjon. A nevelőnőm hangját teljes bizonyossággal felismertem.

A nyomozó rendőrtisztviselők egymásra néztek. Sejtették, hogy valami nincsen rendben és a gyáros elbeszélése mögött sötét titok huzódik meg, amely, ha a detektivek ügyesen fognak hozzá, könnyen a rejtély megfejtésére vezetheti őket.

A detektivek első dolga volt, ellenőrizni, igazat mondott-e a gyáros, amikor a titokzatos telefonbeszélgetésről adott számot. Kihallgatták a hivatal személyzetét s megkérdezték a telefonközpontot. Az egybehangzó vallomások alapján

kétséget kizáróan állapitották meg, hogy az a telefonbeszélgetés, melyet a gyáros elmondott, nem történt meg.

Most már megerősödött bennük a feltevés, hogy a gyárosnak fontos érdeke füződik a rendőri nyomozás munkájának megzavarásához és miután bizonyitékokat kaptak arra vonatkozólag is, hogy a gyárost gyengébb kötelékek is füzték a nevelőnőhöz,

kézenfekvő volt a gyanu, hogy Jungnak része van a leány halálában.

Annyi adat és bizonyiték még nem állt rendelkezésükre, hogy Jung gyárost letartóztassák, de már rendőri felügyelet alá helyezték, minden lépését figyelik és őrizetbevétele órák kérdése.

A francia lapok a legujabb bünügyi szenzációval hosszu hasábokon foglalkoznak és legügyesebb riportereiket küldték ki, hogy segitségére legyenek a detektiveknek.

Anglia elfogadta az egyiptomi kormány magyarázatait

London, május 3. Az angol kormány elfogadta az egyiptomi kormány jegyzékét, amely szerint az egyiptomi kormány a gyülekezési törvény szenátusi tárgyalását az őszi ülésszakra elhalasztja. Az angol kormány válaszát máris közölték az egyiptomi kormánnyal és az Kairóban óriási meglepetést keltett. Diplomáciai körök először azt hitték, hogy misztifikációról van szó, annyira váratlanul következett be Anglia visszavonulása Nahas pasának bátor magatartásával szemben. Az egyiptomi lapok egyelőre taktikusan dicsérik Lord Lloyd magatartását, azonban a nyilvánosság Anglia feleletében sulyos vereséget lát, amely a Keleten maga után vonja az angol presztizs ujabb csökkenését.

A Fehér Ház ünnepli a Brémen hőseit

Washington, május 3. A Bremen hőseinek a szenátusban való fogadtatása rendkivül ünnepélyes keretek közt ment végbe. Az ülést tiz percre félbeszakitották. Dawis alelnök bevezette a repülőket a szenátusba, ahol tapsviharral üdvözölték őket. A Fehér Házban való fogadtatás alkalmából Coolidge elnök átadta a Bremen repülőinek a repülői érdemkeresztet. A Bremen utasai holnap térnek vissza repülőgépen Ney-Yorkba és onnan amerikai körutra indulnak, amely május 19.-én ér véget.

Franciaország a lei stabilizálásáért

Páris, május 3. A francia bank igazgatója, Moreau Berlinbe utazott, hogy ott a lej stabilizálása ügyében tárgyalásokat folytasson.

HIREK

A PRAGAI MOZIK MUSORA:

ADRIA: Az ördögi táncosnő. (Gilda Gray.)
FLORA: A hü eszkimó.
HVEZDA: A sejk fia. (R. Valentino) — és a A fehér pók titka.
JULIS: A szerencsetánc. (Gilbert operettje után.)
LIDO: A fekete szirén. (Josephine Baker.)
LUCERNA: A természet és szerelem.
METRO: Kelet lángokban — és A cári Oroszország
OLYMPIC: A szégyenfolt, vagy akik már büntetve voltak.
SVETOZOR: Az igazi szerelem — igazi asszony.

SPIELBERG

(A brünni magyar főiskolásoknak küldöm szeretettel.)

A nyirkos, tátongó, sötét üregbe
nem fúr tenyérnyi rést a napsugár.
A börtön rejtekén suttogva jár
Pellico Sylvio s Kazinczy lelke.

A láncokon bibor foltok maradtak,
irás vöröslik fönt a kőfalon:
reménykedő, vergődő fájdalom,
tiltott betüi büszke gondolatnak.

Köröskörül a csonka, véres árnyak,
pallos, bakó, őrjítő félelem —
s ezernyi átka zúg a sziklavárnak.

Bús martyrének zendül nesztelen
s bilincsét rúzva gyilkoló halálnak:
a vérből sarjad mégis győzelem!

Ölvedi László.

T. Előfizetőink és Olvasóink figyelmébe! Magyar, német, osztrák, olasz és jugoszláv vizumok megszerzése, illetve útlevelek meghosszabbítása végett méltóztassanak útleveleiket a Prágai Magyar Hirlap pozsonyi kiadóhivatalához, Bratislava, Kórház-u. 44. III. emre beküldeni. A többi államokba szóló vizumok megszerzését a prágai kiadóhivatal: Praha, II., Páneká 12. III. eszközli.

— **Apponyi Albert influenzában megbetegedett.** Budapestről jelentik: Apponyi Albert gróf tegnap influenzában megbetegedett. Magas láza van és a betegség miatt környezete aggódik.

— **A még el nem intézett régi magyar életbiztositások ügye.** Fedor Miklósnak, az országos keresztényszocialista párt nemzetgyülési képviselőjének egyik interpellációjára Srámek miniszterelnökhelyettes a következő választ adta: „Az 1926 április 25-én kelt 92. számu kormányrendelettel egyes magán-biztositó-intézeteknél a kölcsönös eljárás alapján sem történhetett meg a régi, osztrák-magyar koronaértékben kötött életbiztositási kötvények pénzügyi helyreállitása; nevezetesen azért nem, mert az „Első katonai szolgálatot teljesitőket biztositó társaság" (Budapest) kényszeregyezség alatt áll és mint ilyenről nem tudható, hogy kötvényeinek mennyiben fog eleget tenni; továbbá a „Hollandi életbiztositó társaság"-ot (Amsterdam) illetően sem, mert ez nem magyar intézmény. E biztositó intézeteknél lévő kötvények szabályozása a csehszlovák állam szempontjából folyamatban van. A kormánynak törekvése az, hogy a nevezett intézetek kötvényeit, melyek Csehszlovákiára vonatkoznak, épp ugy rendezzék, mint a többi magyar biztositó intézetek kötvényeit."

— **Halálozások.** Életének 68. évében Felkán hosszas szenvedés után elhunyt Adrián László volt kereskedő és földbirtokos. Halálát nagyszámu rokonság, köztük a mateoci Soltz Albert gyáros családja is gyászolja. — Áldobolyi Nagy Dezső, a Halmi Egyesült Bank igazgatója 54 éves korában Budapesten elhunyt. Halálát kiterjedt rokonság gyászolja.

— **A losonci ev. nőegyesület közgyülése.** Losonci tudósitónk irja: A losonci ág. h. ev. nőegyesület most tartotta évi rendes közgyülését Szilassy Béláné elnöklése alatt. Elnöki megnyitójában kegyeletes szavakkal emlékezett meg a nőegyesület nagy halottjáról: özv. Draskóczy Zsigmondnéről. Majd programot adott az egyesület folyó évi munkatervéről. Málnási Sándor titkár jelentésében áttekintő képet nyujtott az egyesület multévi működéséről. Szegény asszonyok és gyermekek segélyezésére 4000 koronát, az egyházközség támogatására pedig 12.000 koronát forditottak. A folyó ügyek letárgyalása után elhatározták, hogy az ősz folyamán Jankovich-estélyt fognak rendezni.

— **Házasság.** Kohn Olly (Prága) és Salamon Richárd (Budapest) ma Prágában házasságot kötöttek. (Minden külön értesités helyett.)

A modern földrengéskutatás ujabb eredményei

A földrengésre vonatkozó elméletek — Legérzékenyebb szeizmograf az állati szervezet

IV.

Évekkel ezelőtt Alex. Perrey dijoni geofizikus egy teljes részletességü földrengési statisztika alapján azt a tételt állitotta fel, hogy a földrengések gyakrabban lépnek fel telihold és ujhold idején, mint az első és utolsó negyedkor. Ebből következőleg, amint a hold fázisainak váltakozása hatást gyakorol a tengervizre, apadást és dagadást idéz elő, ugy hatást gyakorol a föld belsejének izzóan csöppfolyós anyagára is, ebből következnek azután a belső zavarok, amelyek földrengések formájában jelentkeznek. Ezt az elméletet azután Rudolf Falb kapta fel és bővitette tovább. Ő

minden földrengést vulkánikus jelenségnek tart.

Szerinte a magmának a hold által befolyásolt mozgása hozza létre hol a vulkános, hol a szeizmikus jelenségeket. A Falb-féle teoriát a geofizika régen feladta, mert megállapitást nyert, hogy a statisztik nem mindenben fedi az elmélet alapját.

Divatos és most is gyakran emlegetett teória az, amely

a napfoltok és a földrengés között keres összefüggést.

Azonban itt is ugyanaz a baj, mint az előbbi teoriánál, a földrengési statisztika nem erősiti meg alapját. Ebben a tekintetben a geofizika tisztán elméletekre van még utalva és nagyon sok kutatás szükséges ahhoz, hogy a földrengés okát törvényszerüen sikerüljön megállapitani.

Sok kutató nem adta fel a reményt, hogy a földrengést megfigyelő szolgálat fejlesztésével és tökéletesitésével lassanként sikerülni fog a tökéletes és megbizható földrengésjóslás. Hogyan lehetséges az, hogy a szeizmográfiai intézetek működése olyan tökéletes lesz, hogy jó előre figyelmeztetést küldhetnek a veszélyeztetett kerület lakosságának?

Bebizonyosodott, hogy

a földrengést órákkal, sőt napokkal azelőtt a kéreg finomabb remegése előzi meg, amelyet az ember nem vesz ugyan észre, az állat azonban a maga finomabb érzékeivel figyelmeztetően megéreznek. A földrengés előtt az állatok feltünő nyugtalanságot mutatnak és igy intésül szolgálhatnak.

A kutyák például minden észrevehető ok nélkül morogni, vonitani, üvölteni kezdenek. Ez a fájdalmas hang annyira jellemző és minden más a kutyák által adott hangtól annyira különböző, hogy Dél-Itáliában és Japánban külön nevet adtak neki. Ez

a kutyák földrengési üvöltése.

A kutya földrengés előtt étvágytalan lesz, gyakran mély álomba merül, sokat iszik. Gazdájához szinte a nyügösködésig kezd ragaszkodni, viszont az idegenekhez annál bizalmatlanabb lesz. Egész lényükön nagyfoku nyugtalanság észlelhető. A macskák is rendkivül idegesek lesznek. Szőrüket ismételten felborzolják, egész testükben remegnek, fülüket hátra irányitják, mint mikor haragszanak. Egy macska a földrengést megelőzően gondosan elrejtett kicsinyeit a szabadba hordta. A sertés is rendkivül érzékeny földrengést jelző. Néha már tiz nappal azelőtt jellemző nyugtalanságot árul el. A háziállatok közül még a szamár és a tyuk tünik ki jellemző vi elkedésével.

A háziállatok földrengést előre jelentő képességére az egykoru források számos érdekes adatot közölnek. Az 1783. évi kalábriai földrengés alkalmával az összes háziállatok borzalmas nyugtalanságot árultak el. Az 1805 julius 26-iki nápolyi rengés előtt az ökrök keservesen kezdtek bögni és mellső lábaikkal a földet kapálták. A juhok szarvukkal nekimentek a karámnak és ki akartak törni. Az 1835. február 20-iki chilai rengés előtt a pusztulásra itélt Talcahuano városból az összes kutyák messze elszaladtak. Két órával a rengés bekövetkezése előtt a város lakósait még az is meglepte, hogy a tengeri madarak óriási tömegben huzódtak be a viz felől a szárazföldre. John Milne, az ismert földrengéskutató érdekes megfigyelésről számol be, amelyet Japánban tett a lovaknál, amelyek szintén előre jelzik a rengést. 373 évvel Krisztus előtt a Peloponnesost szörnyü rengés látogatta meg, amely Helike városát teljesen eltörölte a föld szinéről. Aelianus elmondja, hogy a rengés előtt az egerek, nyulak, kigyók és skolopenderek menekülésszerüleg hagyták el a környéket a rengés bekövetkezte előtt. Érthető ezek után, hogy a rengés által gyakran sujtott

Caracas városának lakói nagy számban tartanak kutyákat és macskákat, hogy azok a földrengést előre jelezzék.

Lehet, hogy az állatok finomabb érzékszerveikkel nemcsak a gyenge remegést fogják fel, hanem földrengések előtt gázak törnek fel a mélységből és ezeknek szaga izgatja fel az állatokkat.

A föld belsejében élő állatok is intenzivebben reagálnak a gyenge földremegésre és igy a kigyók, egerek, vakondokok, hörcsögök stb. viselkedése szintén figyelmeztetőül szolgálhat. Kuba szigetén az ugynevezett házi siklót tartják a házban, hogy a rovarokat pusztitsa. Ez az ott szinte családtagnak tekintett szelid kigyó földrengés előtt otthagyja a házat és a szabadba, rétre, mezőre távozik, tehát kiváló földrengést jelző állat is.

És hogy a sorozat teljes legyen, megemlitjük a következő nagyon érdekes észleletet. 1910 julius 13-án a Lech folyó melletti Landsbergben a méhészek rendkivüli nyugtalanságot vettek észre kaptáraik körül. A szép, verőfényes délelőttön, fél tiz órakor a méhek elhagyták kasaikat és egyideig zümmögve röpködtek tétován ide-oda, majd ismét visszavonultak kasaikba. Hogy ez az oknélküli rajzás mily feltünő a méhek életében, azt csak a méhészek tudják megmondani. A rajzás a méheknél nagyon fontos állammozgalmi jelenség, mely min'ig szigoruan megszabott időben szokott jelentkezni. Ez azonban nem volt rajzás, csak hasonlitott hozzája. Ugyanezen napról a münchení földrengést jelző állomás egy igen enyhe, az emberek által nem érzett földrengésről ad hirt, mely pontosan 9 óra 30 perckor lengette ki az intézet müszereit. Ennek a jelenségnek nemcsak az ad érdekességet, hogy rovarok is rendkivül érzékenyek a földrengést megelőző tünetek felfogására, hanem reávilágitanak annak a titoknak nyitjára is, hogy miképpen érezhetik meg az állatok előre a földrengést. Ime, München és Landsberg környékén az emberre nézve a jelzett időben nem volt földrengés. A méhekre nézve azonban igen jelentős földrengés vonult át a vidéken. Nyilvánvaló tehát, hogy a földrengés megérzésében semmi boszorkányság nincsen. Az erősebb talajrezgéseket gyengébbek előzik meg és ezt a finomabb idegrendszerü állatok már akkor is megérzik, amikor még az ember mit sem sejt.

Martinique szigetén 1902-ben borzalmas tüzhányó-katasztrófa volt; mielőtt azonban ez bekövetkezett volna, kisebb-nagyobb földlökések rengették meg a szigetet. Már néhány héttel e jelenések előtt a kutyák borzalmasan vonitottak; lovak, szarvasmarhák, szamarak megtagadták gazdáiknak az engedelmességet s alig voltak megfékezhetők. A erdők madarai is elnémultak és tömegesen költöztek el a vulkán vidékéről, a kigyók pedig elhagyták rejtekeiket. A félelem tehetetlenségében a földön élő állatokat is megszállta. Humboldt Amerika Helyolban élő nagy krokodilusfajáról, a kalmárról azt irja, hogy az egyébként csendes állat földrengés előtt feltünő nyugtalanságot árul el. Kimegy a folyóból a szárazra és nem éppen kellemes hangokat hallat.

Görögországban nyulakat találtak rendkivül izgatott állapotban egy földrengést megelőzően. Részeg orral és rángatózó szájjal ugrándoztak ide-oda és az oly félénk állatok egyáltalán nem törődtek az emberek közellétével. Még Veith vezérkari főhadnagy viperájáról kell megemlékeznünk. A derék tiszt századunk első évtizedében nagyon behatóan foglalkozott a mérges kigyókkal. Nagy kigyógyüjteményét a bécsi udvari muzeumnak ajándékozta, melyet ott az elsőemeleti előcsarnokban mindenki megtekinthet. Veith 1906-ban Zágrábban állomásozott és hivatali helyiségében, kigyóterráriumban egy élő viperát és egy zöld gyikot tartott. Hogy a tél beköszöntött, a két állat téliálomba merült. Rendes körülmények között a csuszó-mászók igy szokták kihuzni a telet s csak tavasszal ébrednek fel. Viperánk azonban december 17-én felébredt s rendkivül élénken sürgölődött, mozgolódott, sziszegett lakásában, mig a zöld gyik továbbaludt. Reggeltől délig tartott a kigyó nyugtalansága, ekkor elrejtőzött ismét. Éjjel heves földrengés rázkódtatta meg a várost, mely azon éjjelen rövid időközökben még háromszor megismétlődött.

A vipera 22-én ismét nyugtalankodott. Ujabb földrengés. 24-én, 28-án, 29-én és 30-án tizenkét-tizennégy órával előbb előre jelezte a bekövetkezendő ujabb földlökéseket. Látnivaló ezekből az esetekből, hogy bár szórványosan, de vadállatokon is észlelték a földrengést előre megérző képességet. És, hogy a háziállatok enemü viselkedéséről több adatunk van, annak egyszerü oka abban rejlik, hogy közel esnek az emberhez, hogy ugyszólván mindig szemünk előtt vannak.

Az állatok e titokzatos képessége sokat foglalkoztatta a kutatókat. Ugy látszik, hogy nincs valami, különleges ösztönről, megmagyarázhatatlan sejtésről szó, hanem

a mechanikai rezgések iránti rendkivül finom érzékről.

Japánban vannak egyes emberek, akik földrengési előérzettel dicsekedhetnek. Finomabb idegzetü emberek, talán ágyban fekvő betegek, ki jobban ráérnek idegállapotukkal foglalkozni, a földrengések finom előjelenségeit megérezhetik.

Az állatok idegrendszere a rázkódtatások iránt valóban nagyon érzékeny; ezt kisérletekkel is igazolni lehet. Amellett lelki életük rendkivül egyszerü, ugyhogy azok a parányi talajkilengések, melyeket a legfinomabb müszer sem képes még felfogni, náluk már szenzációképen hathatnak. Ebből a szempontból nézve a dolgot, nem is létezik földrengést megelőző jelenség. Ez is földrengés már, csak nagyon gyenge. Eszerint a legérzékenyebb szeizmográf az élő szervezet.

— Vége következik —

Aman Ullah Moszkvában

Moszkva, május 3. Tegnap este kilenc órakor Afganisztán királya megérkezett Negoreloje szovjet határállomásra, ahol az afgán himnusz hangjaival fogadták. A szovjetkormány nevében Karachan népbiztos üdvözölte a királyt. A fogadtatás után Aman Ullah különvonaton folytatta utját Moszkvába.

Mindinkább kiélesedik az elzászi autonomisták mozgalma

Páris, május 3. A Journal kolmari jelentése szerint Bruche völgyének lakosságát az elzászi választások eredménye és az autonomisták ellen inditott pör nagy izgalomba hozta. Rothau község háromezerfőnyi lakossága népgyülést rendezett, amely követelte Bruche völgyének Elzásztól való elszakitását és a vogesi departement-nal való egyesitését, amelyhez 1870 előtt tartozott.

— **A keresztényszocialista munkásság követelése.** Kassai szerkesztőségünk jelenti: A kassai keresztényszocialista munkásság május elsejei diszgyülésén egyhangúan a következő határozati javaslatot fogadta el: 1. Felhivjuk a keresztény munkásságot Szlovenszkón a kereszténységocialista munkásmozgalom kiépitésére. 2. Követeljük, hogy az iskolákban érvényesüljön a keresztény erkölcsi szellem. 3. Követeljük, hogy a szociális biztositásban a munkásérdekek érvényesüljenek. 4. Követeljük a szlovenszkói ipar védelmét és állami támogatását, hogy az itt élő munkásság jövője biztositassék.

— **Eljegyzés.** Nagy Albert dr., Stószfürdő volt tulajdonosának és igazgató-főorvosának leányát, Mária Magdolnát, eljegyezte Loyczel Kálmán dr. budapesti kir. koronaügyészhelyettesnek fia, Endre, Budapesten.

— **Egy cseh postarepülőgép kényszerleszállása a Ruhr-vidéken.** Ma reggel a Prága—Kassa—Rotterdam közötti uj légivonalon közlekedő postarepülőgép a ruhrvidéki Marlban leszállásra kényszerült. A két pilóta, a szerelő s három prágai utas sértetlen maradt, a kétfedelü gépet azonban le kellett szerelni.

— **A XVIII. osztálysorsjáték** mai huzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki: 50.000 koronát nyert 40.788. — 40.000 koronát 101.003. — 20.000 koronát nyert 100.787. — 10.000 koronát nyertek 26.866, 82.446, 60.262, 7016. — 5.000 koronát nyertek 48591, 108729, 87184, 42262, 84567, 20570, 55254, 51795, 24686. — 2.000 koronát nyertek 37626, 79960, 49648, 19166, 21007, 85890, 54883, 49353, 113522, 393, 21766, 41204, 69348, 101877, 64204, 35234, 95916, 41985, 72524, 42005, 35481, 27245, 40367, 105709, 111586, 6507, 65265, 99652, 68504, 3725, 11922, 86264, 39588. — 1.000 koronát nyertek 22150, 12908, 72415, 16748, 56764, 48961, 113606, 94597, 602, 42169, 61655, 102627, 13157, 9250, 54175, 112769, 93391, 72231, 71245, 92006, 24592, 81405, 82522, 77570, 51241, 49802, 13267, 4461, 7607, 54818, 54779, 59276, 9858, 63503, 2480, 11154, 24819, 49340, 15405, 36027, 91214, 113866, 1858, 94642, 31267, 9590, 61479, 70541, 18253, 7587, 54294, 100595, 20603, 65120, 4560, 87090.

A huzások az 5. osztályban május 23-ig tartanak

Pót- és vételsorsjegyek kaphatók „Fortuna" nál Bratislava Duna u. 7.

— **Nyolchavi fogház liliomtiprásért.** Nyitrai tudósitónk jelenti: A törvényszék büntetőtanácsa tegnap zárt tárgyaláson foglalkozott az erőszakos merénylettel vádolt Bucsek Mátyás cigánymuzsikus bünperében. A biróság beigazoltnak vette azt a vádat, hogy Bucsek az országuton merényletet követett el egy falusi leány ellen és a vádlottat nyolchavi fogházbüntetésre itélte. Az itéletben az ügyész és a vádlott is megnyugodtak.

— **Érsekujvári selyemtolvajok a biróság előtt.** Nyitrai tudósitónk jelenti: Blaskovics Miklós érsekujvári lakos a mult év őszén az érsekujvári vasutállomáson feltört egy vagont és nagyobbmennyiségü selyemárut lopott, amit azután egy Mészáros János nevü ismerősnek adott el. A tegnap megtartott főtárgyaláson a biróság Blaskovicsot hathavi fogházra, segitőtársát Kovács Nándort, háromheti fogházra, Mészárost pedig orgazdaságért négyhavi fogházbüntetésre itélte.

Ismeri az urát!

— Hogy a pénzét kölcsönkérted és nem adod vissza, ezt még elnézi az uram. De hogy engem nem szökhetsz meg tőle, azt sohasem fogja neked megbocsátani.

Barátok

— Beszéltél Jánossal?
— Beszéltem.
— Igaz, hogy meggazdagodott Amerikában?
— Igaz!
— Igaz, hogy aranyórát is hozott magával?
— Igaz!
Akkor mutasd meg az órát!

— **Egy holland gőzös katasztrófája.** Uj-Skóciából táviratozzák: A Cellisco holland gőzös szombat éjjel SOS jeleket adott, de nem sikerült rábukkanni. Ma a Cap Breton közelében hajóroncsokat találtak, amelyek a holland gőzösből valók. A szerencsétlenül járt hajónak legénysége 32 főből állott.

— **Négyezer nemfizető vevő a budapesti szabómesterek feketelistáján.** Budapesti szerkesztőségünk telefonálja: Május elsejével megjelent Budapesten a szabómesterek fekete listája, amely a nemfizető vevőket nyilvántartja. A lista igen érdekes adatokat tartalmaz. Budapest 1200 szabómestere 4000 olyan vevő nevét jelentette be, akik a szabók számlájára öltözködnek. Ezek között nem egy van, aki ha az egyik szabónál kimerült a hitele, ugy másik szabót keresett fel és végigjárt négy-öt szabót is. Ez a lista, amely négyezer nemfizető nevét tartalmazza, még nem teljes, mert az előkelő szabócégek még nem küldötték be névsorukat azokról a vevőkről, akik a ruhákat megrendelik, de azt kifizetni elfelejtik.

— **Autóbusz és szekér karambolja Prága egyik külvárosában.** Ma délelőtt félkilenckor Viszocsányban a Králové tridán az O XXV. 481. jelzésü autóbusz összeütközött egy virágládákkal megrakott szekérrel, amely a járda mellett állott. Az összeütközés az autóbuszt a villamossinekre vetette, amelyen éppen egy motorkocsi haladt. A motor magával ragadta az autóbuszt s 12 méterig elhurcolta. A karambolnak kilenc sebesült áldozata van.

— **Budapesten elfogtak egy nagystilü kauciószélhámost.** Budapesti szerkesztőségünk telefonálja: Nagystilü szélhámost tartóztatott le tegnap a rendőrség, aki ellen eddig 50—60 feljelentés érkezett. A szélhámos neve Klein Árpád, aki néhány hónappal ezelőtt megismerkedett Szabó István gazdatiszttel, aki elmondta neki, hogy már megunta a gazdálkodást és szeretne valami vállalkozásba kezdeni. Klein rávette, hogy adjon át neki négyezer pengőt, ezért igen virágzó vendéglőbérletet fog kapni. Klein ezen a pénzen ki is bérelte egy klub vendéglőjét, azonban a megkötött szerződésben Szabó Istvánról egy szó sem esett. Klein a vendéglőbe a pincérek egész sorát szerződtette nagy kaucióval, majd pedig kültelki mozik büfféjébe szerződtetett szintén óvadékkal büffébérlőket. Állástszerző irodát is állitott fel és ebben az irodában a jelentkezőknek a saját vendéglőjében kauciós állásokat kinált fel és egy megbizottja utján el is szedte tőlük a kauciókat.

— **Szántó Zoltán és társainak kommunista bünpere a budapesti itélőtábla előtt.** Budapesti szerkesztőségünk telefonálja: Ma kezdte meg az itélőtábla Gado-tanácsa Szántó Zoltán és társai kommunista bünperének felebbviteli tárgyalását. A törvényszék, mint ismeretes, Szántó Zoltánt nyolc és félévi fegyházbüntetésre itélte. A táblai tárgyalás iránt, tekintettel Kun Béla bécsi letartóztatására, még nagyobb az érdeklődés, mint a törvényszéki tárgyaláson volt. A délelőtt a törvényszéki itélet felolvasásával telt el.

Békés megegyezéssel ért véget a munkácsi pékszrájk. Munkácsi tudósitónk jelenti: A munkácsi pékiparban kitört sztrájk tegnapelőtt békés befejezést nyert. A munkaadók váratlanul megkötötték a kollekti/ szerződést, amelyben a munkásoknak az eddigi béreknél 7—20 százalékkal nagyobb béreket biztosit. Az összes pékipari munkások felvették a munkát. A kőmives és épitőszakmában a sztrájk változatlanul tart.

xx **Feltünően elegáns, aki Koprdánál** csináltatja ruháját **Léván.**

— **110 koronáért tizévi fegyház.** Lőcsei tudósitónk jelenti: Regec János, Hrusny József és Vojnácky József lesnici munkások 1927 december 12-én Szepesófalun mulattak és poharazás közben elhatározták, hogy éjszakai látogatást tesznek Simkovics Mihály jómódu lesnici gazdánál. Késsel felfegyverkezve mentek a különös vizitre és a késeket a gazda mellének szegezve pénzt követeltek. A gazda nem ijedt meg az éjszakai vendégektől, hanem vasvillát fogott és kizavarta őket. Csak később vette észre, hogy 110 koronája és három zsebkendője a rablókkal együtt tünt el. A lőcsei esküdtbiróság tegnap rablásért vonta felelősségre a három munkást és Regec Jánost ötévi, Hrusny Józsefet kétévi, Vojnacky Józsefet háromévi fegyházbüntetéssel sujtotta.

xx **Kosicétől autóbusszal** 1 órányira van a legkelemesebb és legolcsóbb szlovenszkói klimatikus gyógyintézet és üdülőhely: **Stoósz gyógyfürdő 670 m. m.** Igazgató-főorvos Nemes J. Gy. dr. Napi szanatoriális összdij 40 Kcs. Köztisztviselőknek engedmény.

— **Revolveres álkulcsos betörőbandát fogtak Nagytapolcsányban.** Nyitrai tudósitónk jelenti: Az elmult éjjel ismeretlen tettesek betörést kiséreltek meg Winkler Dávid nagytapolcsányi szabó üzletében. A betörők az ajtót feszegették, amikor a tulajdonos éppen háza elé ért. A lépések zajára a tettesek megfutamodtak. A csendőrök a szabómester feljelentése alapján három gyanus egyént őrizetbe vettek, akiknél töltött revolvereket és álkulcsokat találtak. Az a gyanujuk, hogy a három gyanus fiatalember lelkiismeretét több betörés terheli. Beszállitották őket a nyitrai ügyészség fogházába.

xx **Hölgyek figyelmébe! Deutsch József, Bratislava, Kecske-utca 7. Telefon 26-62. Első pozsonyi speciál tartós ondoláció és hajfestő női fodrász-terem.**

xx **Ne feledje el soha!** Csak a Novézámky-i Uránia szerencsebanknál van szerencsés sorsjegy.

Föld- és pénzéhségből meggyilkolta a mostohalányát

Egy grombosi gazda bestiális gonosztette — A főtárgyaláson cinikusan ismerte be bünét — Az áldozat kopo[nyá]ja a biróság asztalán —

Lőcse, május 3. (Saját tudósitónk[tól].) Gulyás Pál Grombos községbeli gazdána[k] pénz és a föld volt a szerelme. Gulyás [fe]leség éves korában nősült és egy nálánál tize[d]lenc évvel idősebb özvegyasszonyt, Illás [Já]nosnét hoz a házhoz, aki ugyan nem volt [gaz]dag, viszont szép vagyonkája és a kö[zség] határában jól termő földjei voltak.

Az asszony vagyonának fele Paula le[á]nyát illette, de Gulyás erre a vagyonrés[zé]re is szemet vetett és furfangos módo[n] igyekezett megszerezni.

Szép szóval, igéretekkel próbálta rávenni mostohalányát, hogy vándoroljon ki Amerikába és keresse ott boldogulását. A leány eleinte hajlott is a tanácsra, de később

jelentkezett a Gulyás-portán egy komoly kérő, mire a leány lemondott az amerikai kivándorlásról és elhatározta, hogy idehaza marad és férjhez megy udvarlójához.

Ez az elhatározás okozta vesztét. Mostohaanyja, akinek számitását a leány házassága keresztülhuzta, üldözni kezdte és

minden módon igyekezett mostohaleánya életét megkeseriteni.

A leány azonban türt és várt, mert tudta, hogy szenvedésének napjai meg vannak számlálva és már nincs messze a mennyország.

Gulyás, amikor látta, hogy minden számitása halomra dől, végzetes cselekedetre határozta el magát. Ez év február 7.-én reggel a leány az istállóban foglalatoskodott. Gulyás egy fejszét vett és utána ment az istállóba.

Hátulról egy fejszecsapással földreteritette a szerencsétlen teremtést és a földön tehetetlenül, véres fejjel heverő leányra még több csapást mért.

Illás Paula két nap mulva a kórházban belehalt sérüléseibe, gyilkos mostohaapját pedig a csendőrök letartóztatták és a lőcsei törvényszék fogházába szállitották.

Tegnap itélkezett a lőcsei esküdtbiróság a gyilkos mostoha felett. Gulyás

cinikus egykedvüséggel ismerte be a gyilkosságot, amelynek egyetlen oka mohó pénzvágya volt.

A tárgyalásnak voltak drámai feszültségü pillanatai is, amikor

a biróság asztalára helyezték a meggyilkolt leány preparált koponyáját és a gyilkost szembeállitották a némaságában vádló emberi koponyával.

Az izgalmas mozzanatokban bővelkedő tárgyalás a késő éjjeli órákban ért véget és már éjfélután járt az idő, mikor az esküdtek verdiktje alapján a biróság kihirdette itéletét:

Gulyás Pált bünéért életfogytiglani fegyházzal sujtották.

Ezzel a tárgyalással a lőcsei törvényszék tavaszi esküdtszéki ciklusa befejeződött.

A Regent-Street, az asszonyok londoni paradicsomának utcái

London, május elején.

A Regent-Street, hölgyeim, valahogy a Rue de la Paix, a bécsi Grabe n és a pesti Kossuth Lajos-utca között lebeg, igen széles, csupa palotával szegett utca, London legelegánsabb negyedének a szive, ahol luncheon és five-o-clock tea között London legfinomabb hölgyeivel és uraival találkozik az ember. S csakis itt, másutt sehol, mert ez a rettenetes nagyváros rettenetesen szürke, rettenetesen egyhangu és rettenetesen egyforma. Egyforma házak, egyforma emberek, egyforma szokások és alaposan föl kell libbenteni a dolgok csalóka takaróját, hogy a nyomasztó egyformaság mögött a lüktető eleven szivet, az emberi lelkek szakadatlanul változó kaleidoszkopját fölfedje az ember. Persze, a Regent-Streeten nemcsak nemzetközi eleganciát lát az ember, hanem

utólérhetetlen angol eleganciát

is. Két teljes héten át nem láttam magyar, pesti dunakorzói értelemben vett elegáns embert. Jártam, ebédeltem három nagy klubban, mindegyik az angol társadalom más-más rétegéből toborozza tagjait, ha ugyanezt a szót olyam olimpusi intézményre, amilyen egy angol klub, alkalmazni lehet. Mindenütt igen rendes, igen tiszta, igen finom urakat láttam, de kiöltözött embert se a Reform, se az United Service, sem a Junior Carlton klubban nem pillantottam meg, bár az utóbbi az arisztokrácia fiatalabb tagjai közül igen sokat számlál tagjai között. A hölgyek, ah, az egészen más! Nagyon szép, nagyon artisztikus a párisi toilett, de ezek a finom angol hölgyek mégis szebben, disztingváltabban festenek a maguk finom egyszerüségében. Mi is van rajtuk?

Napközben mindig hosszu kabát,

nem bunda, szó sincs róla. A Piccadillyn, a Regent-Streeten s Pall Mallon végig nem látni annyi bundát, mint Pesten az egy Váci-utcában. A barna s a szürke minden árnyalatában játszó, vastag posztókabátot látni, a fejükön nem kis kalap, hanem cloche s persze sötétkék. S mi van a kabát alatt?

Nappal jumper, kötött vagy stockinett szoknya s szines kis mellény, délután teához selyem, igen diszkréten mintázott.

De itt megsugok egy titkot! Az angol ladyn nem kedves és csábitó selyemkombiné van, hanem jó meleg trikó, finom gyapjuból, mert elegáncia oda és chic ide, ez a rettenetes klima megköveteli a maga áldozatát még a nőktől is. A Bond-Street a férfiak paradicsoma, de a Regent-Street második felét s kivált aztán az Oxford-Streeten észrevétlenül eltünnek a férfidivatüzletek s a hölgyek birodalma kezdődik. Jobbról-balról tündéri boltok és kirakatok egész sora s valahogy igen demokratikus módon ugy van elrendezve ez

az asszonyi paradicsom,

hogy mindenki megtalálja a maga erszényének megfelelő forrást. A Regent-Street belső felén vannak a párisi boltok, a drága és előkelő üzletek, de amint az ember megy kifelé, egyre nőnek a boltok arányai, a kedves és elegáns kis kirakatok helyét mammut-áruházak foglalják el s amilyen arányban nőnek a boltok, olyan arányban csökkennek az árak! Amig bent a Regent-Streeten 50—60 shillinges cipők, 15—20 fontos ruhák vannak a kirakatban, kint a hosszu és elképzelhetetlenül forgalmas Oxford-Streeten szemre ugyanolyan, csak anyagra más, kivétel nélkül

jól szabott és izléses toilettek, már három-négy aranyért, négy-ötszáz csehszlovák koronáért kaphatók.

S milyen szép és kedves dolgokat lát az ember! Három darabból álló utcai toilett, fémszálas jumper, stockinett szoknya s hozzá csinos kis mellény már kapható két és fontért. Nem csoda, ilyen árak mellett, ahova az ember benyit, bankba, minisztériumba, szerkesztőségekbe, a titkárkisasszonyok, gépirónők mindenütt elragadóan csinosan, jól vannak fölöltözve. Huszonöt-harminc font havi fizetés mellett s ezt egy ügyes leány Londonban könnyen megkeresheti, pláne ha megtanul németül vagy franciául, bizony szépen és tisztán lehet öltözködni. De

Anglia a magas munkabérek hazája

s nem szabad elfeledni, hogy minden kész darabban legalább 25—30 szazalék a munkabér. Ha aztán valaki maga tudja megvarrni a ruháját, vagy egy ügyes és olcsó szabónője van, annak igazán paradicsom az élet, már a toilett tekintetében. A selyem nem olcsóbb, mint nálunk, árban kevés a különbség, ha minőségben annál nagyobb is. A legfinomabb georgette és mintás crépe de chine a nagy tavaszi divat, a kék s a zöld minden árnyalatában hat-hét shilling. 45—60 csehszlovák korona. De viszont

Angliában gyártják a világ legszebb és legfinomabb müselyem- és gyapotszöveteit!

Egy yard gyönyörü müselyem crépe a legszebb mintákban, a legszebb voile, amely még közelről is olyan finoman hajlik s csillog, mint a georgette s egyáltalában nem gyürődik, alig kerül 16—20 koronába. S milyen szépek, milyen finomak s milyen izlésesek! Ugyanez áll a harisnyára is. A londoni asszony nem visel tulsok selyemharisnyát. A finom gyapjuharisnya, amelyet délelőtt félcipőhöz hordanak, viszont két-három shillingbe kerül és az igazán tartós müselyemharisnya még kevesebbe. Csak egyről nem szabad beszélni Londonban: a kalapokról. Végig az egész hosszu Oxford- és Regent-Streeten, bent a városban, akármelyik utcában

nem látni egyetlen helyrevaló kalapot

sem. A pesti Belváros egyetlen boltjában több kalap van, mint az egész londoni Westen. Látni is olyan alkotmányokat, egyébként en-

Pénzéhségből a mostohalányát

A bestiális gonosztette — cinikusan ismerte be bünét — gyája a biróság asztalán —

tól.) k a usz nki- Já- hoz- ség

dta, nak gző. szá- ha-

nni eri- lány y ai s- z. tap- ke- i- n

elő lá- y

nivaló angol girlök fején, hogy az ember elálmélkodik. Az angol faj törhetetlen individualizmusa, ugylátszik a kalapokban dühöngi ki magát a női nemnél. De ahogy egy kedves angol kisleány nekem elmagyarazza, olyan mindegy! Aki ügyes és csinos, annak mindegy, milyen kalap van a fején. Aki pedig nem csinos és nem ügyes, annak aztán igazán mindegy! Lám, a kis Ethel Gillawaynek biztos, hogy nem volt párisi kalapja, lévén egy szimpla halász és kikötői munkás leánya és bargirl, pincérleány Jersey szigetén. És mégis lord Louth fia és örököse vette el, a Honourable Arthur, aki egy koratavaszi napon kirándult a szép szigetre. Nem volt kalap egyáltalán a szép Ethel fején, mégis lady lett belőle és a szerelmes ifju, aki pedig már nem is olyan ifju, mégis elvette, sőt alig egy héttel azután, hogy megismerte, persze titokban, amint most kiderült. Ez ma London nagy szenzációja és ma minden londoni shopgirl Jerseybe készül nyaralni, persze kalap nélkül, hátha akad egy ifju lord, aki beleszédül és elveszi ... P. E.

Különös incidens az angol alsóház ülésén

London, május 3. Az alsóház tegnapi ülésén különös jelenetre került a sor. Churchill, akinek budgetjét most tárgyalják, egy hétre beteget jelentett és két államtitkárával helyettesitette magát, akik a nehéz anyagban igen bizonytalanok voltak, ugyhogy az ellenzékiek a vita elnapolását inditványozták a miniszter felgyógyulásáig. Három órás ügyrendi vita után az ellenzék inditványát 247 szavazattal 142 ellenében visszautasitották. Amikor éjfélkor az adótörvények tárgyalását kellett volna folytatni, az egyik tribünlátogató felugrott hejéről, dühében kezyüit a konzervativok közé dobta és a szónok felé ezt kiáltotta:

— Fogdd be a szájad, te disznó!

A dühöngő embert a rendőrségre szállitották, ahol elmondotta, hogy vidékről jött fel Londonba szórakozás céljából s meglátogatta a parlamentet is, ahol a tapasztaltak az öntudatlanságig felizgatták. Szórakozást jött keresni s most a börtönbe kerül a szegény ember.

Középeurópai gazdasági konferencia Bécsben

Bécs, május 3. A középeurópai államok kiküldötteinek és számos dunamenti város polgármesterének részvételével ma kezdődött meg a háromnapos negyedik középeurópai gazdasági konferencia.

Véres családi dráma Debrecen közelében

Debrecen, május 3. (Tudósitónk távirati jelentése.) Véres esemény játszódott le tegnap a Debrecentől 36 kilométernyire fekvő biharmegyei Bojt községben. Pásztor Ferenc bojti földmüvest két sógora, Nagy Károly és Nagy Sándor vasvillával agyonverte. Pásztor Ferenc részeges, izgága ember volt, feleségét állandóan ütötte, verte, aki emiatt bátyjához, Nagy Sándorhoz menekült. A gyilkosság napján is kocsmázott Pásztor és állitólag tiz liter bort ivott meg. Annyira részeg volt, hogy a réten gyakorlatozó leventecsapatot is megtámadta és a leventeoktatót leszurással fenyegette meg. Ilyén állapotban érkezett el sógora, Nagy Sándor háza elé, ahol nagy káromkodások között követelte, hogy feleségét eresszék vissza. Nagy Sándor látva, hogy sógora milyen állapotban van, bezárta előtte a kaput. Pásztor erre felmászott a kapu tetejére és igy akart behatolni a házba. Nagy Sándor vasvillát ragadott és fejbevágta Pásztort, aki az utcára esett. Pásztor az ütéstől még jobban feldühödött,

betörte Nagy Sándor kapuját és egy nagy késsel a kezében berontott az udvarra.

Nagy Sándor a vasvillát ujból felkapta és

halalmas ütést mért Pásztor fejére, Nagy Nagy Károly is néhányszor fejbevágta Pásztort, ugyhogy véresen bukott fel és néhány perc alatt még a helyszinén meghalt.

Nagy Károlyt és Nagy Sándort letartóztatták.

— **Izgalmas revolverharc Heidelbergben rendőrök és egy bandita között.** Heidelbergből jelentik: Ma reggel egy rendőrőrjárat igazolásra szólitott fel egy gyanus embert, aki egy villából jött ki. A feltartóztatott szaladásnak indult, majd megfordult és a rendőrökre tüzelt. Ismétlő revolveréből mintegy tiz lövést adott le, egy rendőrt megölt és többeket életveszélyesen megsebesitett. Azonnal 150 főnyi rendőrséget, bünügyi tisztviselőket és csendőrséget mozgósitottak ellene, akik most átkutatják a Heidelberg-környéki erdőségeket

MILYEN IDŐ VÁRHATÓ

A cseh-morva hegyekből nagyobb zivatarokat jelentettek, egyébként a köztársaságban az időjárás derült és meleg maradt. — A hőmérséklet maximuma Kassán 25 fok volt. — Időprognózis: Félig derült, helyenként kevés csapadékkal, Szlovenszkón kissé hüvösebb, friss északkeleti széllel.

xx A szentföldi zarándoklat programja. Indulás Bratislaváből 1928. junius 18. Az eddig hirdetett utirány helyett: Bratislava—Budapest—Belgrád—Nis—Szaloniki—Athén. Indulás Pyräusból (Athén kikötője) junius 21. Tengeri utonkon a következő kikötőket érjük: Rhodos—Alexandria—Port Said—Limassol—Larnaca (Cyprus)—Mersina—Tripolis—Beyruth—Haifa. Ezen kikötőkben hajónk nappal több óráig tartózkodik, ugy, hogy az utasoknak módjukban lesz az illető kikötővárosokat megtekinteni. Érkezés Jaffába junius 28. — A Szentföldön a következő helyeket látogatjuk meg: Jeruzsálem—Betlehem—Ker. sz. János—Jericho—Jordán — Holttenger— Názáret—Tábor—Kána—Tibériás—Kafarnaum—Kármel. — Visszautazás: indulás Jaffából julius 12, érkezés Pyräusban (Athén) julius 21. Bratislavába érkezünk julius 24. Részvételi dij 5.000 korona. Utazunk gyorsvonat III. oszt. és hajón szintén III. oszt. Ha valaki a hajón II. oszt akar utazni, nagyobb kényelmet és II. oszt ellátást óhajt, az fizet: 5.800 koronát. — Jelentkezési határidő junius 1. Érdeklődők forduljanak ezen cimre: Komisariát Svätozemský, Prešov, župa XX. Františkánsky kláštor. — P. Böhm Brunó, szentföldi kommiszárius, a zarándoklat vezetője.

xx KARP, UZSHOROD, HARISNYA, CSIPKE, NŐI DIVAT, BABYKELENGYE és NŐISZABÓKELLÉKEK SPECIÁLIS ÁRUHÁZA. VIDÉRE MINTAKÜLDEMÉNY.

xx Forradalom a háztartásban. A Schichtal valóságos forradalmat okozott a háztartásban. Egy csapásra szétfoszlott a megcsontosodott előitélet, hogy minél több munkával mosnak, annál tisztább a ruha és annál jobban kiméltek. A Schichtal bebizonyitotta az ellenkezőjét, mert a vele való egyszeri főzéstől hófehér a ruha. Ez a leggyorsabb és legkiméletesebb mosás, sok időt, pénzt és munkát takarit meg.

Használat előtt — használat után

A napsugarak s a tavaszi szellő kiszivják a bőrben lévő festőanyagokat, a szeplőket és a májfoltokat. Ezen arcot csufitó foltocskák sokszor ellepik az egész arcot. A foltosarcuak eddig hiába kerestek arctisztitót, a legujabb a világhirü MARY CRÉM eltávolit minden foltot, pattanást, kiütést, gyorsan, nagyon gyorsan és biztosan. Az arc tiszta alabástrom fehér és sima lesz, az arcbőr visszanyeri üdeségét, frisseségét. Kapható gyógyszertárban, drogériában és parfümériában. Készíti: **Dr. Pollák gyógyszertára, Piestany.** Naponta postai szétküldés. Garnitura 22.50 Kč., nappali krém 10 Kč., éjjeli (szeplőirtó) 10 Kč. Vigyázat! Csak valódit fogadjon el!

RÁDIÓMÜSOR

SZOMBAT

PRÁGA: 11.00 Gramofon. — 12.05, 17.00 és 22.30 Hangverseny. — 18.00 Német előadás. — 19.15 A fekete vizirózsa, Marsik operája Pozsonyból. — POZSONY: 18.00 Gramofon. — 19.30 A fekete vizirózsa, operaelőadás. — 22.10 Zene Prágából. — KASSA: 18.00 A velencei kalmár, gyermekelőadás. — 18.55 Szólista hangverseny. — 20.05 Sajtóhirek. — BRÜNN: 12.15 és 22.10 Hangverseny. — 18.10 Német előadás. — 19.20 Operaelőadás Pozsonyból. — BUDAPEST: 9.30, 13.00, 16.45 és 22.20 Hirek. — 12.00 Harangszó, müvész- és tánclemezek. — 16.00 A szociális misszió előadása. — 17.00 Angyal Pál dr. előadása a tulajdonról. — 17.30 Szórakoztató zene, zenekari hangverseny. — 18.35 Ispanovits Sándor felolvasása Finnországról. — 19.00 Kabaré-est. Közreműködnek: Nagy Endre, Salamon Béla, Herceg Jenő, Rajna Alice, Posner Magda, Várnay László, Berki József, Komlós Vilmos és Sárossy Mihály. 20.30 A magyar-norvég Davis Cup mérkőzés eredménye. — 21.00 Hangverseny. Nagy Margit operaénekesnő és Szentgyörgyi László hegedümüvész közreműködésével. Zongorán kisér Polgár Tibor. — 22.10 Pertis Jenő cigányzenekara. — BÉCS: 11.00, 16.00 Hangverseny. — 18.30 A német dalegylet ünnepi hangversenye. — 20.05 Max Halbe: Der Strom cimü drámájának közvetitése, utána tánczene. — BERLIN: 17.00 Szórakoztató zene. — 20.00 Énekkari hangverseny a nagy sportarénából. — 22.30 Könnyü zene. — STUTTGART: 20.15 Kedélyes és tánczene. — BRESLAU: 22.30 Hangverseny és tánczene. — MÜNCHEN: 16.00 és 20.30 Hangversenyek. — LANGENBERG: 20.15 Vidám est: Eljegyzés lámpafény mellett, operett. — LEIPZIG: 20.15 Énekhangverseny. — 22.15 Mandolin-hangverseny. — ZÜRICH: 16.10 és 20.15 Hangverseny. — 22.10 Gramofonzene. — RÓMA: 17.30 Szórakoztató zene. — 21.00 Puccini: „Le Villi" opera. — NÁPOLY: 17.00 Olga di Napoli énekhangversenye. — 20.50 Dalest. — ZÁGRÁB: 17.30 Tánczene. — 19.30 A laibachi szinház operaelőadása.

Állatok harca az ember ellen a ceyloni őserdőben

Ceylon, április végén.

Az indiai félsziget legdélibb csucsán tul emelkedik ki az oceán habjaiból a földkerekség egyik legszebb és legnagyobb szigete. Az utazó, aki először jut el a trópusok gyöngyének tündérszép ligetekkel, tavakkal, őserdőkkel, hegyláncokkal és viruló völgyekkel ékes vidékére, azt hiszi, hogy a mesék országába tévedt, amikor elérkezett Ceylon szigetére. De az illuzió nem tart sokáig. A Ceylonba tévedt európainak csakhamar be kell látnia, hogy ez a földi paradicsom alapjában véve csak az állatok számára nyujt gyönyörü otthont. Az embernek itt nincs nyugalma, mert állandóan rettegnie kell a legkülönbözőbb négylábuak, szörnyek és fenevadak támadásától.

Mindenhol másutt a világon a vadász üzi a vadat! Felkutatja azt legtitkosabb rejtekhelyein és órákig tartó hajsza után ejtheti csak el. Ceylonban máskép van mindez.

A ceyloni bennszülöttnek a nap minden órájában felkészülten kell várnia az állatok támadását.

Az őserdőben egyedül

Velem megtörtént, hogy egy alkalommal nem tudtam ellentállni az őserdő varázsának. Az ezer szinben tündöklő természet hatása lenyügözött és amikor egy délután sétára indultam Kandy környékén, szintén öntudatlanul vettem üldözőbe egy gyönyörü pávát, amely rikoltozva menekült előlem a dzsungel mélyébe. Közben esteledett és én egyszerre rémülten vettem észre, hogy eltévedtem! Nem tudtam, mitévő legyek, de bizonyos voltam felőle, hogy az éjszakát nem tölthetem egyedül az ősvadonban, mert élve nem érem meg a reggelt. Óriási erőfeszitéssel felkusztam tehát egy magas legyezőpálmára és onnan kiséreltem meg eligazodni a leáldozó nap állásából. Végül találomra nekivágtam a sürüségnek és abban reménykedtem, hogy az éj beállta előtt sikerült elérnem Trikonomalait, a Kandytól nem messze fekvő bennszülött falut.

A borzalmak éjszakája

Időközben teljesen besötétedett. Indiában oly sötétek az éjszakák, hogy holdfény nélkül teljesen lehetetlen a tájékozódás. Elkeseredetten folytattam vándorutamat, amikor egyszerre közvetlen közelemben

egy elefánt lomha lépteit hallottam.

Félelmemben futásnak eredtem és addig szaladtam árkon-bokron át, amig össze nem rogytam a kimerüléstől. A vaksötét éjszaka azonban még sem mertem a földön eltölteni s ezért ujból felmásztam egy fára, ahol leirhatatlan halálfélelmek között töltöttem el életem első borzalmas éjszakáját a dzungelben. Egész éjjel hallottam az őserdőben tanyázó vadállatok neszét, amint vadul törtettek keresztül a sürüségen, — szürkületkor pedig megelevenedett körülöttem az egész erdő. Amerre csak elláttam a falomb koronájából, mindenütt nyüzsögtek a vadállatok. Az volt az érzésem,

mintha egy óriási arénába kerültem volna

és ki lennék szolgáltatva a vérszomjas fenevadaknak.

Elefántcsordák vonultak el alattam.

Hatalmas majmok üldözték egymást rikácsolva a lombok között, a távolból felharsant a fekete párduc vérfagyasztó üvöltése és ragadozó madarak keringtek fölöttem.

Elefántkaland

Nagynehezen végre mégis megvirradt és én ujból utnak indultam Kurungalla sziklái felé, amelyeket magas őrhelyemről sikerült felfedeznem. Sokat szenvedtem a majmok állandó támadásaitól. Éhes voltam, szomjas és fáradt. Néhány kókuszdióval üditettem fel magamat és folytattam utam amikor nagynehezen elértem egy folyó partjára. Leirhatatlanul megörültem az őserdőn át folyó viznek és elhatároztam, hogy annak partján haladok tovább, amikor egy fordulónál váratlanul belébotlottam egy gondtalanul fürdőző elefántcsaládba. Két óriási elefánt — egy bika és egy tehén — lubickolt a hullámokban. Velük volt egy kis elefántborju is. Első rémületemben gyorsan elbujtam a sürü bokrok között, nehogy az elefántok észrevegyenek. Vesztemre a kis elefánt azonban mégis meglátott és látható örmmel, ugrálmas bakugrásokkal közeledett felém. Játszani akart velem! Könnyen érthető, hogy engem a legkevésbbé sem kecsegtetett a vidám elefánt jóindulatu érdeklődése s ész nélkül futásnak eredtem.

A kis elefánt utánam iramodott.

Minden kétségbeesett versenyfutás kezdődött, miközben én segédesdő pillantásokat vetettem magam köré, nem mintha a dzsungel egyéb vadaitól reméltem volna segitséget, hanem

egy fa lehajló ága után kutattam, amelyre felkapaszkodhattam volna.

Hiába volt minden! Az őserdőnek ezen a vidékén egyetlen egy faág sem borult le a földre. Futás közben megbotlottam a kiálló gyökerekben és elestem a füben. Az utánam vágtató kis elefánt egy szempillantás alatt utolért és bár eleinte megszagolt tőlem, idestova forgatott az orrmányával és vizet fujt reám. Reszkettem a félelemtől, mert attól tartottam, hogy a fiatal elefánt egyre csak megunja a velem való játékot, megdob és feldob a levegőbe. Nem tudtam, mit tegyek s rövid töprengés után hirtelen elhatároztam felugrottam és torkomszakadtából kiabálva, a futásnak eredtem. A váratlan fordulat megkeredménnyel járt. A fiatal elefántot annyira megijesztettem a kiáltozásommal, hogy sarkon fordult és hangosan trombitálva, vágtatott az öreg elefántok felé. Ravaszságom, sajnos, nem sokat segitett rajtam, mert az addig nyugodtan legelő öreg elefántokat felbőszitette a lárma és a kolosszus most már szintén utánam vetette magát. Mint az elszabadult mozdonyok, robogtak mindent letaposva, ami utjukba került. Nem tudom, mennyi ideig tartott az üldözés, csak arra emlékszem, hogy a halálfélelemtől szinte megvakultak nőttek. Nem rohantam, ugyszólván repültem, hogy a tisztásról minél előbb eljussak a sürüséget adó sürüségbe s közben eszembe

egy fa lehajló ága után kutattam, amelyre felkapaszkodhattam volna.

Hiába volt minden! Az őserdőnek ezen a vidékén egyetlen egy faág sem borult le a földre. Futás közben megbotlottam a kiálló gyökerekben és elestem a füben. Az utánam vágtató kis elefánt egy szempillantás alatt utolért és bár eleinte megszagolt tőlem, idestova forgatott az orrmányával és vizet fujt reám. Reszkettem a félelemtől, mert attól tartottam, hogy a fiatal elefánt egyre csak megunja a velem való játékot, megdob és feldob a levegőbe. Nem tudtam, mit tegyek s rövid töprengés után hirtelen elhatároztam felugrottam és torkomszakadtából kiabálva, a futásnak eredtem. A váratlan fordulat megkeredménnyel járt. A fiatal elefántot annyira megijesztettem a kiáltozásommal, hogy sarkon fordult és hangosan trombitálva, vágtatott az öreg elefántok felé. Ravaszságom, sajnos, nem sokat segitett rajtam, mert az addig nyugodtan legelő öreg elefántokat felbőszitette a lárma és a kolosszus most már szintén utánam vetette magát. Mint az elszabadult mozdonyok, robogtak mindent letaposva, ami utjukba került. Nem tudom, mennyi ideig tartott az üldözés, csak arra emlékszem, hogy a halálfélelemtől szinte megvakultak nőttek. Nem rohantam, ugyszólván repültem, hogy a tisztásról minél előbb eljussak a sürüségbe adó sürüségbe s közben eszembe

a fenevadak sétálnak esténkint a viz felé.

Ujból visszavándoroltam tehát a folyó partjára, óvatosan kémlelve a krokodilusok után és a parti cserjék között töltöttem az éjszakát.

Másnap reggel valóságos megváltás volt számomra egy csapat bennszülött, akik nyilván vadászkirándulásról tértek haza a közeli falvak egyikébe. Tőlük tudtam meg, hogy Trikonomalai alig néhány mérföldnyi távolságra volt a folyóparttól s igy bizonyosnak látszott, hogy én két napon át köröskörül bolyongtam az őserdőben anélkül, hogy kitaláltam volna belőle. Különös tény, hogy vándorutamon mindig az állatok voltak azok, amelyek eltéritettek a helyes iránytól és ha megmentőim nem vezetnek emberlakta vidékre, menthetetlenül elpusztultam volna a ceyloni őserdőben.

N. C. Johnes kapitány.

— **Felkérem** azon volt osztálytársaimat, akik a nyitrai k. r. főgimnáziumban az 1902-1903. tanévben tettek érettségi vizsgát, hogy a Nyitrára junius végére tervezett 25. éves találkozón való részvételi szándékukat folyó hó 20-ig velem közölni sziveskedjenek. — Neumann Lajos dr. ügyvéd, Nyitra.

— **Egy szepesváraljai kocsis halálos bosszuja.** Lőcsei tudósitónk irja: 1927 juliusában Andrejcsák János szepesváraljai kocsis mulatozás közben megbicskázta haragosát, Slezák György kocsist. Slezák akkor megfogadta, hogy bosszut áll bántalmazóján. Három hónapig várt a bosszura, amig ütött az alkalmas óra. Egy vendéglői mulatságon Andrejcsák alaposan felhörpintett és kiment a vendéglő kertjébe aludni. Slezák György fivérével, Pállal utánalopózott és az alkoholmámorában öntudatlanul heverő embert késével ötször oldalba szurta, azután testvérével együtt dorongokkal agyba-főve verték. Andrejcsák halálos sebeket szenvedett és két nap mulva meghalt. A lőcsei esküdtbiróság tegnap vonta felelősségre a tetteseket és Slezák Györgyöt hatévi, Slezák Pált pedig háromévi fegyházbüntetésre itélte.

— **A villám Budapesten beleütött egy villamosba.** Budapesti szerkesztőségünk telefonálja: Tegnap éjjel nagy vihar volt Budapesten. A villám az Attila-körúton beleütött egy 51-es villamosba. Az utasok közül Fabricius Béla mérnök karja megégett és többeket földhöz vágott a légnyomás. A villamos ablakai betörtek és Bucsisza Miklós épitési vállalkozó félszemét az üvegszilánkok kiütötték.

— **Szivenlőtte magát egy Erdélyből menekült tisztviselő, mert nem mehetett haza apja temetésére.** Budapesti szerkesztőségünk telefonálja: Egy Dohány-utcai bérházban kolozsnai Berecky Tibor 32 éves tisztviselő, egy erdélyi előkelő család gyermeke, az éjszaka öngyilkosságot követett el és meghalt. Berecky barátjával, Pap László egyetemi hallgatóval, lakott együtt egy hónapos szobában. Tegnap este tiz óra után tért haza barátjával együtt és éjféltájban lefeküdtek. Pap László elszundikált, amikor egyszerre a mellette lévő ágyból revolverlövést hallott. Rémülten ugrott barátjához és megdöbbenve látta, hogy barátja a párnán alatt mellbelőtte magát. A golyó a szivet sebezte meg és azonnali halált okozott. Berecky Tibor Budapesten sokat nélkülözött és anyagi gondokkal küzdött. Tegnapelőtt sürgönyt kapott Erdélyben élő édesanyjától, hogy apja meghalt. Ez a hir nagyon megrendítette. Barátjának azt mondotta, hogy édesapja temetésére sem tud hazautazni, mert a románok nem engedik be. Ezek az okok késztethették a fiatal embert az öngyilkosságra.

xx IV. borzderes bikakiállitás Técsőn. A földmüvelésügyi minisztérium expoziturája május 11-én Técsőn, mint minden évben, most is a barnafajú borzderes bikák kiállitását rendezi vásárral kapcsolatosan. A legszebb példányokat jutalomban részesitik. A kiállitásra elővezetnek ötvennél több fiatal bikát, nagyobbrészt Svájcból importált borzderesekből és ellenőrzött tehenekből származókat, ugyhogy az érdeklődő egyének vagy községek beszerezhetik elsőrendü, tisztafaju tenyészbikáit szarvasmarha állományuk részére.

— **Egy temesvári részvénytársasági igazgató különös „öngyilkossági rohama".** Temesvárról jelentik: Két nappal ezelőtt eltünt irodájából Ransberger Adolf, a Mundus Armenisi Faipari r.-t. igazgatója. Családja a rendőrséget kérte fel az eltünt részvénytársasági igazgató felkutatására és annak a gyanujának adott kifejezést, hogy Ransberger, aki az utóbbi időben feltünően idegesen viselkedett, öngyilkosságot követett el. Feld Kálmán dr., az igazgató legbensőbb barátja, éjjel-nappal kereste az eltünt embert, akitől végre vasárnap délben levelet kapott. Ransberger néhány sorban arra kérte barátját, hogy keresse fel a Park-szállóban, mert fontos közölnivalói vannak. Az ügyvéd autón rohant a szállodába, felsietett a szobába, ahol az igazgatót rendkivül dult lelkiállapotban találta. A beszélgetés egész ideje alatt Ransberger Adolf revolvere csövét homlokához illesztette s azzal fenyegetőzött, hogy ha az ügyvéd csak egy lépést is tesz feléje, azonnal főbelövi magát. Az ügyvéd hosszas rábeszélésére megnyugodott és beleegyezett abba, hogy értesitsék családját tartózkodási helyéről. Érte jöttek és hazaszállitották. Otthon azután elmondta, hogy pillanatnyi idegfeszültségében öngyilkosságot akart elkövetni. Most már örült annak, hogy terve meghiusult, mert egyébként semmi oka sem volt arra, hogy az életet eldobja magától.

SZINHÁZ·KÖNYV·KULTURA

A POZSONYI MOZIK MÜSORA

REDOUTE: **Cirkusz Royal.**
TÁTRA: **A fejnélküli ember.**
ELITE: **A sarlachpiros betü.**

A Nemzeti Szalon tavaszi kiállitása

Budapest, május 2.

A Tavaszi Szalon, melyet a Szinnyei-Merse Társaság zsürije birált el, meglepően szép kollekcióját mutatja a fiatal müvészek idei termésének. Az összbenyomás, melyet a szalon tavaszi tárlatán kap az ember, egy kiegyensulyozott, öntudatosan, meggondoltan progressziv müvészet magas nivóján helyet foglaló müvészgeneráció. Nyugodt lendületben való távolodás az akadémiától, amellett azonban kerülése mindannak, ami szertelen és megokolatlan. Valahány müvész, mint komoly studium, technikai tudás alapján áll. Szinben, formában meggyőző erejü fiatalok állottak sorompóba s hitet tettek a magas müvészet jövendője mellett. Mindegyik kiállító müvész komoly elmélyedéssel fog tárgyához, az uj utat keresés kitünő dokumentálása ennélfogva a Tavaszi Szalon. A Szinnyei Társaság zürijéé az az érdem, hogy müvészi értékben körülbelül egyforma jó tárgyak diszitik a májusban már oly hangulatos Erzsébet-téri kioszk falait. A kiegyensulyozottság hozza azután magával azt is, hogy sem különösen kiemelkedő, se merősen aláértékelhető mü nincs a falakon. Basilides Sándor „Vakok" cimü festménye a müvész egyre fokozódó tudását bizonyitja.

Biai Föglein István szinességét élvezzük szivesen. Dabis Rózsinak portréi jók, Friml Géza „Angyali üdvözlet"-e kiváló munka, Hanák József pompás portrékat, skicceket küldött párisi hirességekről, Kelemen Emil, Maghy Zoltán élénken mozgó alakjai, Miháltz Pál, Rónay Ernő, Schalk László, az igen tehetséges Udvary Pál, Vadász Endre friss szinei kapnak meg. A számos kiállító müvész mindegyike hozott azonban friss szint, hangulatot, eredeti meglátást a Tavaszi Szalonba.

(sz. v.)

(*) Karl Kraus az előadói asztalnál. Pozsonyi szerkesztőségünk jelenti: A pozsonyi Vigadó kisterme zsufolásig megtelt. Pedig arrébb pár méternyire a szinház is zsufolt: az Olympia megy másodszor telt nézőtér előtt. A Vigadó kistermében Karl **Kraus**, a bécsi „Fackel" szerkesztője ül az előadói asztalnál. Amikor bejön ez az igénytelen külsejü, szemüveges, beretvált arcu emberke, hatalmas taps fogadja. Először egy saját versét olvasta fel. Majd szellemesen elcseveg, sziporkázik. Aforizmákat olvas fel, háboruellenes vicceket, gondolatokat röpit széjjel. Egészen ráhajol fél testével az asztalra, amikor beszél. Kezével folyton gesztikulál. Egy mondatot sem ejt ki szenvedelmes gesztus nélkül. Előadása végén nagy müvéből, az „Emberiség utolsó napjai" cimü drámai költeményéből olvasott fel néhány megkapó részletet. Voltak sokan, akik nem értették meg, de azért tapsoltak. Este barátai társasvacsorát rendeztek tiszteletére. **(r.)**

(*) A budapesti szinházak e heti müsora: Operaház: Pénteken: Hoffmann meséi, szombaton: Ünnepi előadás, vasárnap: A cigánybáró. — **Nemzeti Szinház:** Pénteken: Medea, szombat: Kéz kezet mos, vasárnap délután: A vén gazember, este: Szibéria. — **Vigszinház:** Péntek és vasárnap: Hókuszpókusz, szombat: Ha mi halottak feltámadunk. — **Városi Szinház:** Egész héten: Gyurkovits-fiuk. — **Magyar Szinház:** Egész héten: Olympia. — **Királyszinház:** Egész héten: Rose Marie. — **Kamaraszinház:** Pénteken: Hedda Gabler, szombaton: Bakony, Elsevir, vasárnap: Krétakör.

A SZLOVENSZKÓI MAGYAR SZINHÁZ MÜSORA KASSÁN:

Péntek: **Olympia.**
Szombat délután: **A pántlika.** Vigjáték-ujdonság.
este: **Zenebona.** Operett-ujdonság.

TANK-TABARIN

Praha-Vinohrady, Mikovcova 4.

A legintimebb bar a Vinohradyn!

Népies árak! Hetenként uj müsor! Népies árak!

Excentric — Jazzorchester

A RUSZINSZKÓI MAGYAR SZINTÁRSULAT MÜSORA MUNKÁCSON:

Péntek: **Grigri,** Paul Linke operettjének bemutatója.
Szombat: **Grigri.**
Vasárnap: **Grigri.**

SPORT

)(**A temesvári Kinizsi és a Belgrádi SK** játszanak osztályozó mérkőzést egymással a Középeurópai Kupába való részvételi jogért.

)(**Csehszlovákia Franciaország ellen** a következő válogatott csapattal szerepel: Planicska; Hoyer, Steiner; Perner, Kada, Csipera; Srba, Svoboda, Silny, Pucs vagy Sima, Kratochwill. Az összeállításban meglepetést kelt, hogy Pernert a szövetségi kapitány Hajny helyére a halfsorba hozta előre.

)(**Dánia is kilép a FIFA-ból?** Egy kopenhágai lap jelentése szerint Dánia Anglia példájára ki akar lépni a nemzetközi futball-szövetségből.

)(**Martha Norélius,** a kiváló amerikai uszónő ujból megjavitotta a 300 méteres női-szabaduszás világrekordját, ezuttal 4:11.2-ről 4:08.2-re.

)(**Buss dr. legyőzte Froitzheimot.** A badenbadeni tenniszversenyen Buss dr. 6:1, 6:2 arányban könnyen győzött az öregbajnok Froitzheim ellen.

)(**Uj világrekord a rudugrásban.** Kaliforniából jelentik: A fresco-cityi atlétikai versenyen Lee Barnes a rudugrásban 4.318 méterrel uj világrekordot állitott fel. Az eddigi rekordot Carr 4.29 méterrel tartotta. Ugyanezen a versenyen Kuck a sulydobásban 15.56 méterrel javitotta meg a világrekordot, amelyet Rose állitott fel 1908-ban 15.54 méterrel. Kreutz a diszkoszt 49.10 méterre dobta. A 100 yardon Borah 9.6, a 175 yardon Padock 17.4 kitünő időt ért el.

)(**A finn Lindquist Helsingforsban a távolugrás skandináviai rekordját 3.375 méterre javitotta meg.**

)(**A Pozsonyi TE Bécsben** mérkőzik szombaton a Rapiddal, vasárnap a pozsonyiak Badenben vendégszerepelnek az ottani SK ellen.

)(**A pozsonyi SK Bratislava Léván** szerepelteti megerősitett kombinált csapatát a Lévai TE ellen. A lévaiak jelenleg jó formában vannak, ugyhogy erősiramu és érdekes küzdelemre van kilátás.

)(**A spanyol Paolino és az olasz Bertazzolo kihivásos boxmérkőzése** julius elsején folyik le San Sebastianban.

)(**Volley-ball verseny Rimaszombatban.** Rimaszombati tudósitónk jelenti: A rimaszombati állami reálgimnázium magyar osztályai volley-ball versenyt irtak ki, amelyben az intézet öt felső osztálya két-két csapattal vesz részt. Első dij nagy ezüst, második dij nagy bronz és a harmadik dij kis bronz érem. A selejtező mérkőzések most folynak és a két első helyezett között május 4-én lesz megtartva a döntőmérkőzés, az ugyanakkor rendezendő intézeti tornadélután keretében.

)(**Peltzer dr. koponyacsonttörést szenvedett.** Stettinből jelentik: Peltzer dr. Németország távfutó rekordere egy kézilapda mérkőzés alkalmából oly szerencsétlenül esett el, hogy sulyos koponyacsont repedést szenvedett. Peltzer dr.-nak legalább hat hetet kell ágyban töltenie és kétséges, hogy részt vehet-e majd az olimpiászon.

)(**A krakói Visla,** Lengyelország futballbajnoka vasárnap Prágában a Slavia ellen vendégszerepel. — A Slavia még esedékes ligameccsét a Csechie Karlin ellen szombaton délután játsza le.

)(**Rapid Nagyszombat—DSK Brünn 3:0.** Nagyszombati tudósitónk jelenti: A brünni német csapat május elsején két tartalékkal a nagyszombati Rapid ellen játszott. A hazai csapat gyönyörü iramot diktált és 23 perc alatt 3 gólt rugott. Zsigárdy 2, Kozma Jenő 1. A zápor miatt félbeszakitott mérkőzést Kozma Lajos vezette körültekintően.

)(**A prágai Csechoslovan Kosire,** az amatőr liga vezető csapata pünkösdkor és a nyár folyamán szlovenszkói turnét vállalna. Megkeresések a klub titkárához: Max Čížek, Praha-Žižkov, Havličkova 43. intézendők.

KORYTNICA 850 m. t. sz. f.

Gyomor — bél — epemegbetegedések — diabetes — Basedow — neurastenia

Kérjük mindenütt a kiváló
KORYTNICA ÁSVÁNYVIZET!

Igy fiatalit és szépit a

Corall-créme
Corall-puder
Corall-szappan

Főlerakat a Č. S. R. részére:
Vörös Rák gyógytár, Bratislava.

KÖZGAZDASÁG

A kassai áruvásárok müködését őszig felfüggesztették

Kassa, május 3.

(Saját szerkesztőségünktől.) Nem kis meglepetést keltett, hogy a Kassán szerdánként megtartott áruvásárok folyamán a mai napon elhatározták, hogy ugy a termény-, valamint a fapiac müködését előreláthatólag szeptember hónapig felfüggesztik, amely időpontig tehát sem az áruvásári napokat nem tartják meg, sem pedig árjelentéseket nem adnak ki.

Érdeklődtünk ebben a kérdésben **Richtmann Józsefnél,** a kassai árubörze elnökénél, aki az áruvásárok egyelőre való megszüntetésének okairól a következőkben adott felvilágositást:

— A terményüzletben készleteink már csaknem kimerültek. A mai napon a kassai terménypiacon alig volt látogatottság, üzletet pedig egyetlen egyet sem kötöttek. Az üzleti érdeklődés egyformán lanyhult a köztársaság többi tőzsdéjén is, az tehát kevéssé szolgálhatott okot a meglepetésre, ha Kassán ugy határoztunk, hogy egyelőre a börzét szüneteltetjük. Nem volna célja igy annak sem, hogy árjelentéseket adjunk ki, mert ez csak szemfényvesztés volna. A mi piacunk Amerika után igazodik s hogy az árak a jövő aratásig miként fognak kialakulni, ez egyelőre teljesen ismeretlen. Nem is volna célirányos tehát, a jövő árak kialakulását olyan árjelentések által keresztezni, amelyek nélkülözik a reális alapot. Viszont a mi árjelentéseink amugy sem hatnak irányitólag az Amerikától diktált árakra. Ezért a legmegfelelőbb megoldás volt, hogy az áruvásárok müködését elhalasztottuk, valószinüleg őszig.

A fapiacra vonatkozó külön értesülésünk szerint fában olyan hausse, olyan konjunktura van, mint még sohasem volt. Így aztán nem különösebben nehéz megérteni, hogy a fakereskedelemben mindenki várakozó álláspontra helyezkedik és várja, medlig emelkednek, hol fognak kulminálni az árak, mikor is aztán a kereskedelem belső örvényei szerint ujból baisse-nek kell bekövetkeznie. Amig tehát ez a hausse tart, a fakereskedelmi tényezők rezervában maradnak és rezerváltságukat azáltal is fedik, illetve kifejezésre juttatják, hogy még időleges árjelentésekkel sem akarnak zavarólag hatni a hausse-árak teljes kifejlődésére.

A Szlovák Általános Hitelbank mérlege

Az 1928 május 24-re egybehivott közgyülés elé az igazgatóság a következő mérleget terjeszti:

Mérlegszámla 1927 december 31. Aktivák: **1. Pénzkészletek:** a) csehszlovák valutában Kč 11,949.150.93; b) külföldi valutákban (valuták és érmek) Kč 816.773.47, Kč 12,765.924.40. — **2. Azonnal esedékes követelések csehszl. pénzintézeteknél:** a) a csehszlovák nemzeti banknál, a csehszl. póstacsekkhivatalnál és a csehszl. állami vagy országos pénzintézeteknél Kč 17,577.666.78; b) betétkönyvek kiadására jogositott csehszl. pénzintézeteknél Kč 3,133.157.31, Kč 20,710.824.09. — **3. Devizák és csekkek külföldi valutában:** Kč 5,392.349.90. — **4. Váltók:** Kč 102,541.461.61. — **5. Értékpapirok:** a) csehszlovákok: 1. a csehszlovák nemzeti banknál elzálogositható Kč 6,641.457.63, 2. a csehszl. tőzsdéken jegyzettek Kč 8[illegible].755.62, 3. egyebek Kč 611.618.32, Kč 7,349.831.57; b) külföldiek: 1. állami értékek Kč 6.065.61, 2. egyebek Kč 68.926.41, Kč 74.992.02, c) esedékes szelvények Kč 299.—, Kč 7,425.122.59. — **6. Részesedések:** Kč 19,467.427.43. — **7. Adósok:** a) elsősorban vagy kizárólagosan értékpapirokkal fedezettek Kč 9,706.057.34; b) egyéb adósok Kč 227,411.399.53, Kč 237,117.456.87. — **8. Ingatlanok és leltár:** a) saját célokra szolgáló ingatlanok Kč 12,417.357.46; b) egyéb ingatlanok Kč 6,642,042.56, Kč 19,059.400 02 fill.; c) leltár Kč 552.254.66, Kč 19,611.654.68. — **9. Átmeneti aktivák:** a) előrefizetett adók, házbérek, fizetések; számlák, váltók és értékpapirok átmeneti kamatai és egyéb efféle tételek Kč 499.495.45; b) másnemüek Kč 5,699.353.57, Kč 6,198.849.02. — **10. Egyéb aktivák:** Kč 3,787.485 95 fill. — **11. Átfutó tételek:** (garanciaszámlák és effélék) Kč 148,276.931,65. — **Passzivák:** **1. Befizetett részvénytőke:** (250.000 részvény egyenként Kč 200.— névért.) Kč 50,000.000.—. — **2. Tartalékok** (a folyó évi nyereségből való dotáció nélkül): a) kötelezőek: általános tartalékalap az alapszabályok 42. cikke szerint Kč 7,060.404.16; b) önkéntesek Kč 1,750.000.—, Kč 8,810.404.16. — **3. Alapok:** (nem szolgálnak a veszteség fedezésére): a) nyugdijpótló alap Kč 1,126.497.25; b) tisztviselői segélyalap 200.000 Kč, Kč 1,326.497.25. — **4. Betétek betéti könyvekre:** Kč 203,653.201.37. — **5. Hitelezők:** a) pénzintézetek Kč 75,015.624.40; b) egyebek Kč 79,592.523.05, Kč 154,608.147.45. — **6. Átmeneti passzivák:** a) adó, fizetési, biztositási dijhátrálékok; számlák átmeneti kamattartozásai és efféle egyéb tételek Kč 514.617.59; b) egyebek Kč 6,418.783.60, Kč 6,933.401.19. — **7. Egyéb passzivák:** Kč 6,057.326 67 fill. — **8. Átfutó tételek:** (garanciák ellenszámlái, garanciális elfogadványok, garanciális betétkönyvek és effélék) Kč 148,276.931.65. — **9. Tiszta nyereség:** a) áthozat az elmult 1926. évről Kč 134.088.61; b) a folyó 1927. év eredménye Kč 3,495.489.84, Kč 3,629.578.45, összesen: Kč 435,018.556.54. Függelék: Visszleszámitolási obligó Kč 26,000.000.—.

Veszteség- és nyereségszámla per 1927 december 31. Veszteségek: 1. Kamatok: a) betétek után Kč 9,968.650.77; b) egyebek Kč 6,498.601.68, Kč 16,467.252.45. — **2. Kiadások:** a) dologi igazgatási kiadások Kč 2,463.427.16; b) személyzeti igazgatási kiadások (a személyzeti kiadásokból a szolgálati szerződésekért járó törvényes illeték alá tartozik Kč 8,325.908.63-nyi összeg) Kč 8,513.711.54, Kč 10,977.138.70. — **3. Adók, illetékek és törvényes járulékok:** a) adók és illetékek Kč 93.551.19; b) a Külön Alapra fizetendő törvényes járulék Kč 50.000,—, Kč 143.551.19. — **4. Tiszta nyereség:** a) áthozat az elmult 1926. évről Kč 134.088.61; b) a jelen 1927. év eredménye Kč 3,495.489.84, Kč 3,629.578.45, összesen: Kč 31,217.520.79. — **Nyereségek: 1. Nyereség áthozat az elmult 1926. évről Kč 134.088.61. — 2. Kamatok:** a) értékpapirok után Kč 426.977.16; b) váltók után Kč 7,128.721.58; c) követelések után Kč 14,351.540.92; d) egyebek Kč 132.576.10, Kč 22,039.815.76. — **3. Jutalékok:** Kč 6,561.259.90. — **4. Különféle nyereségek:** a) értékpapiroknál, valutáknál és devizáknál Kč 2,063.701.68; b) részesedéseknél Kč 418.654.84, Kč 2,482.356.52, összesen: Kč 31,217.520.79.

A 3,629.578.45 korona összegü tiszta nyereség tekintetében azt javasolja az igazgatóság, hogy a rendes tartalékalap dotálása után a konzorciális részesedésekből 350.000 K, az ingatlanokból 1,000.000 K és a leltárból 200.000 K irassék le, az adósoknál beállott veszteségek fedezetére szolgáló tartalékalaphoz 1,800.000 K csatoltassék és a fennmaradó 104.803.96 K pedig uj számlára vezettessék elő.

A mérlegből 41.3%-os **mobilitás** tünik ki, ami a mult évvel szemben 4.3%-os emelkedésnek felel meg. A **váltótárca** 24.000.000 K-val emelkedett és 18.828 darab visszleszámitolásra alkalmas váltóból áll (1926 végén 12.584 drb.). Az **értékpapirállomány,** amely ugyanolyan értékkel van beállitva, mint tavaly, eladások következtében 3,600.000 K-val, a **konzorciális részesedések** pedig 1.500.000 K-val csökkentek. Az **adósok** 24,000.000 K-val emelkedtek. Az **ingatlanszámla,** az igazgatóság javaslatának a közgyülés által történő elfogadása esetén, 1,000.000 K-val, a **leltárszámla** pedig 200.000 K-val fog csökkenni. A **betétkönyvekre elhelyezett betétek** 26,000.000 K-val, a **hitelezők** 24,000.000 K-val emelkedtek, amely emelkedések 2,400.000 K összegü **kamattöbbletet** követeltek meg. Ezzel szemben a **bevételezett kamatok** — a nagyobb kihelyezések ellenére — 1,200.000 K-val emelkedtek, miután a pénzpiac helyzetének megfelelően a **tartozik-kamatokat** csökkenteni kellett. Az **üzemi összköltség,** az üzletkör megnövekedése ellenére, 900.000 K-val csökkent. A **jutalékok** tétele 750.000 K-val és a **különböző többi nyereség** 500.000 K-val emelkedett.

A fiókok és affiliált intézetek megelégedésre fejlődtek, a koncernvállalatok általában kielégitő eredménnyel dolgoztak.

Csehszlovák-orosz kereskedelmi tárgyalások. Az orosz kormány a PTTA értesülése szerint minap közölte a csehszlovák kormánnyal a csehszlovák-orosz kereskedelmi szerződésre vonatkozó kivánságainak jegyzékét. A tárgyalások Prágában vagy Moszkvában fognak lefolyni. A kereskedelmi minisztérium kérdést intézett a kereskedelmi kamarákhoz aziránt, hogy nyilatkozzanak, vajjon kivánatosnak tartják-e a csehszlovák-orosz kereskedelmi kapcsolatnak kereskedelmi szerződés utján való szabályozását. A kamarák ipari és kereskedelmi tényezőkhöz intéztek eziránt kérdéseket, hogy kifejezést adhassanak azok kivánságainak. Az igy megszerzett anyagot a kereskedelmi kamarák központja fogja földolgozni és emlékirat alakjában a kereskedelmi kormányhoz juttatni.

Anglia fölemeli a komló behozatali vámját. Az angol komlótermelők azzal a kéréssel fordultak az angol kormányhoz, hogy emelje föl a komló behozatali vámját. A kérésnek az angol kormány a PTTA értesülése szerint eleget fog tenni.

Ismét megszakitják a csehszlovák-lengyel kereskedelmi tárgyalásokat. A husvét óta Varsóban folyó csehszlovák-lengyel kereskedelmi tárgyalásokat a PTTA értesülése szerint ismét meg fogják szakitani. Friedmann dr. miniszteri tanácsos e napokban érkezik Prágába, ahol május 7-én jelentést tesz az eddigi tárgyalásokról és uj instrukciókat fog kérni. A tárgyalások folyamán Friedmann dr.-nak sikerült jelentős vámkedvezményeket kapni bizonyos csehszlovák árukra. A csehszlovák-lengyel kereskedelmi tárgyalások rendkivül nehézkesen folynak, mivel lengyel részről csak nehezen tesznek eleget a csehszlovák kivánságoknak. (PTTA)

A gazdasági miniszterek tanácskozása. A gazdasági miniszterek a tegnapi nap folyamán tanácskozást tartottak, amely aktuális gazdasági kérdéseknek volt szentelve. A cukoripar köreiből vett értesülések alapján a gazdasági miniszterek tanácskozásán a cukoripar konkrét javaslatával foglalkoztak, amely a csehszlovák cukor védelmét célozza az angol különbözeti vámmal szemben. A javaslattal a jövő hét elején ismét foglalkozni fognak s a cukoripar is most tárgyal erről a kérdésről. (Metropress.)

A háboru előtti adósságokkal foglalkozó konferencia Rómában tanácskozásra ült össze. A delegációk a fascista bankkonfederáció vendégei. Paul Gautier, a francia meghatalmazott miniszter, elnöke a konferenciának. A tanácskozásokon az 1927. évi pénztári állománnyal, valamint reparációs kérdésekkel foglalkoztak. A tanácskozásokat holnap folytatják és ezuttal már az utódállamok küldöttei is jelen lesznek. A fascista bankszövetség a vendégek tiszteletére dezsönét rendezett.

Csehszlovákia áll első helyen a trieszti kikötőforgalomban. Februárban Csehszlovákia a trieszti kikötő forgalmában megint első helyen állt, bár a csehszlovák forgalom ezidén kisebb volt, mint tavaly februárban, ami viszont az angol szénsztrájkkal összefüggő szénszállitások következménye volt. 1927 februárjában Trieszten át 890 vagon szenet szállitottak és ebben az évben ezek a szállitások teljesen megszüntek. Februárban többheti szünet után a Trieszten át lebonyolitott csehszlovák tranzitforgalom ujra emelkedni kezdett és első helyre a cukorszállitmányok kerültek. (Metropress.)

Cukorfelszabaditás május hónapra. A nyerscukorgyárak és a finomitók közös választmányának tegnapi ülésén elhatározták, hogy május hónapra a belföldi kontingens számára 8%-ot szabaditanak fel, ugy, hogy az eddig felszabaditott összes mennyiség a belföldi fogyasztásban 65%. Tavaly május végén szintén ennyit tett ki a felszabaditott kvantum.

Szlovenszkón emelkedik a szén- és a vastermelés. Pozsonyból jelentik: Az utolsó statisztikai adatok értelmében az utóbbi évek során sikerült Szlovenszkó széntermelését emelni. A háboru előtt a szlovenszkói szénbányákban évente legfeljebb egy millió métermázsa szenet termeltek. 1926-ban a termelés 3,814.000 métermázsát tett ki, 1927-ben pedig 4.5 millió métermázsát. A szlovenszkói vastermelés is emelkedő irányzatu. 1926-ban 6,354.000 métermázsát termeltek, mig 1927-ben már 7,784.000 métermázsát tett ki a termelés.

Gyarapodott a csehszlovák fakivitel márciusban. Márciusban Csehszlovákia egész fakivitele 237.833 tonna volt, azaz 27.770 tonnával több, mint februárban. A kivitel a következőképpen oszlott meg: Tüzifa 57.300 (5713-mal több), uszályfa 49.270 (14.663) tonna. Bányafában csökkent a kivitel, még pedig 1427 tonnával, mig gömbfa 20.267 tonnával csökkent. A kivitel ujólag főképpen Németország és Magyarország felé irányult. Gömbfát elsősorban Magyarországba, Romániába és Jugoszláviába exportáltak, mig a Németország felé irányuló export csökkent, bár ez az állam az egész csehszlovák gömbfaexport öthatodrészét konzumálja még mindig. (Metropress.)

ÉRTÉKTŐZSDE

Részben erősen javult a prágai értéktőzsde

Prága, május 3. Az utóbbi napok gyöngülő tendenciája után a mai tőzsdén az árfolyamok erősen emelkedtek. A javulást elsősorban kedvező külföldi, főképpen bécsi hirek idézték elő. Lanyhulás csak elvétve állt be és a barátságos hangulat végig tartott. A cukorértékek most szintén javultak. A bankpiac nem változott és a beruházási piac irányzata kedvtelen volt. — **Exótákban** javulás állt be, de a Caise Commune-értékek kissé gyengültek. — **Az ipari piacon** Északi Vasut 60, Cseh-Morva 50, Königshofi 45, Chamotte és Neslomitzi 35, Első Pilseni 30, Prágai Vas 22, Brosche és Podoli Cement 20, Cseh Kereskedelmi 17, Rézmüvek 16, Cseh Cukor, Sellier, Berg és Hütten es Skoda 15, Horvát Cukor 13, Dux-Bodenbachi, Aussigi Finomitó, Aussigi Vegyi, Solo és Poldi 10, Inwald és Alpine 9, Marschner, Rotha és Olleschaui 8, Nyugatcseh Szén és Egyesült Elektromossági 7, Tőzhajózási 5, Karborundum 4, Melichar és Apollo 3, Ringhoffer és Novak és Jahn 2 koronával emelkedtek. — **Gyöngült** a Brünni Sör 40, Kolini Szesz 35, Zettlitzi és Téglagyárak 5, Egyesült Gyapju 2 koronával. — **A bankpiacon** a Nemzeti Bank 50, a Cseh Eszkompt és a Zsivno 1 koronával esett, mig az Osztrák Hitel 6, a Länder 2 koronát nyert. — **A beruházási piacon** gyöngültek az L-járadék 1.60, a H-járadék 1 százalékkal, a 4.5 százalékos IV-ik 40, az 5 százalékos államkölcsön 45, a 4.5 százalékos pótkölcsön 30, a 4 százalékos és az 5.5 százalékos IV-ik 25, a nyeremény és konvertálható kölcsön 20 fillérrel. — Javultak a 3.5 százalékos IV-ik 10 és a népszövetségi 5 fillérrel.

+ **A prágai devizapiacon** Berlin 0.075, Brüsszel 0.375, Zürich 0.05, Milánó 0.05, Bukarest 0.05 koronával gyengült, Páris 0.02, Belgrád 0.04, Budapest 0.04, Varsó 0.05 koronával javult.

+ **Barátságos a budapesti értéktőzsde.** A forgalom kezdetén a tegnapinál magasabb árfolyamokkal kezdődött az üzlet és a bizakodó hangulat végig tartós volt. Az árfolyamjavulások általában 1—2 százalékot tettek ki, Gummi, Ofa és más favorizált értékek 1—5 százalékkal javultak. Záróhangulat barátságos volt és a forgalom mindvégig élénk volt. Egyes, a csehszlovák távirati iroda jelentésében nem foglalt értékpapirok közül a Moktár 93.5, Pestszentlőrinci 34.5 és a Részvénysör 156.5 pengős árfolyamot értek el.

+ **Barátságos a bécsi értéktőzsde.** A forgalom kezdetén ugy a kulisszban, mint a korlátban élénk volt a forgalom és különösen nagy érdeklődés mutatkozott magyar értékek iránt. Az üzlet mindazonáltal nem volt terjedelmes és nyereségrealizációk elvétve gyengülést idéztek elő. Néhány

csehszlovák papir prágai leadások következtében gyengült. A barátságos hangulat végig tartott és a forgalom szilárdan zárult. A magándiszkont változatlan.

+ **Ingadozó a berlini értéktőzsde.** A tőzsde vegyes érzelmekkel fogadta a szénárak emelését. A montánértékek keveset változtak, egyesek 5 százalékkal emelkedtek. Ezen a piacon barnaszén és Festék javult. Festékipar később 8 százalékot nyert. A tőzsde nagyjában nyugodt volt. A villanycsoport a maga egészében megtartotta a tegnapi nyereségeket, sőt egyes értékek javultak. A gépreszvények és az ércértékek piacán is szilárd volt az irányzat. Hajózási értékek csak keveset változtak. Az utótőzsde barátságosabb volt.

ÁRUTŐZSDE

+ **Nyugodt a prágai cukorpiac.** Nyersárujegyzés októberre Aussig loko 172.50.

+ **A prágai sertésvásárra** 1139 darab sertést hajtottak föl, ebből 87 román eredetü, 634 lengyel, 8.6—9, 78 magyar hizó 10.40—11.10, 8 jugoszláv hizó 9.50—10.70, 153 román hizó. A vásár kicsi volt.

+ **A budapesti gabonapiacon,** amint azt ottani szerkesztőségünk telefonon jelenti, az irányzat lanyhább volt. Hivatalos jegyzések: Tiszavidéki buza 34.90—35.10, felsőtiszai buza 43.80—35, dunántuli buza 34.70—34.80, rozs 31.70—31.90, takarmányárpa 30—31, sörárpa 32—35, zab 34.25—34.50, tengeri 28.50—28.80 pengő.

+ **A berlini terménytőzsdén a következő árakat jegyezték:** Buza 264—267, rozs 279—281, árpa 254—290, zab 261—267, tengeri 237—241, buzaliszt 33.25—37.25, rozsliszt 37.50—40.25, buzakorpa 18, rozskorpa 19, Viktoria-borsó 50—62, apró ehető 36—39, takarmányborsó 25—27, peluska 24—27, lóbab 23—24, bükköny 24—26, repcepogácsa 18.8—19, lenpogácsa 23.50—24, szárazszelet 15.65—15.8, burgonyareszelék 27—27.50.

+ **A havrei gyapjupiacon** a május—juniusi árut 18.80-nal, a junius—októberit 18.60-nal jegyezték.

+ **A tengerentuli gabonapiacokon** gyenge irányzat mellet ta következő árakat jegyezték: **Csikágó:** májusi buza 165.12, juliusi 161.87, szeptemberi 158.50, májusi tengeri 105.87, tengeri juliusra 109.87, szeptemberre 110.25, májusi zab 62.62, juliusi 56.62, májusi rozs 133.25, juliusi 128.25. — **Newyork:** buza hard winter II. 181, red winter 221, northern manitoba II. 180, rozs II. 148.26, kanadai malátaárpa 107.50, tengeri mixed western II. 119.37. — **Winnipeg:** májusi buza 154.25, juliusi 157.12, májusi zab 73.75. — **Kansas City:** buza red winter II. prompt 176. — **St. Louis:** buza red winter II. prompt 223. — **Minneapolis:** buza I. northern spring prompt 155. — **Bueons Aires:** buza májusra 12.45, juniusra 12.65, tengeri májusra 8.15, juniusra 8.25. — **Rosairo:** májusi buza 12.30, tengeri májusra 8.05.

POZSONYI TERMÉNYTŐZSDE
Pozsony, május 3.

	K-től	K-ig
Buza 70—80 kg	240 —	244
Rozs	235 —	238
Árpa export	— —	—
„ prima	215 —	220
„ merkantil	205 —	207
Őszi árpa	— —	—
Zab	206 —	210
Tengeri szemes	183 —	185
„ ex uszály Pozsony	169 —	170
Viktória borsó	275 —	330
Fehér bab	260 —	270
Tavaszi bükköny	170 —	195
Őszi bükköny	— —	—
Repce	270 —	280
Mák	520 —	550
Vöröshere natur	800 —	950
„ plombázva	1350 —	1400
Lucerna natur	1100 —	1300
„ plombálva	— —	—
Étkezési rózsa burgonya	— —	—
„ sárga burgonya	40 —	42
Ipari burgonya	32 —	33
Buzadara	365 —	370
OGG buzaliszt	355 —	360
Rozsliszt	— —	—
Korpa	140 —	142
Takarmányliszt	160 —	165
Szárított répaszelet	— —	—
Amerikai disznózsir ab Pozsony	— —	—
Magyar „ ab határ	— —	—
Amerikai szalonna ab Pozsony	— —	—
Magyar „ ab határ	— —	—
Széna félédes, laza	— —	—
„ „ préselt	— —	—
Zsup szalma	— —	—
Takarmány szalma, laza	— —	—
„ „ préselt	— —	—
Alom szalma, laza	— —	—
„ „ préselt	— —	—

Irányzat: Lanyha, külföldi jelentések miatt csendes üzlet.

A prágai tőzsde devizajegyzései:

	május 3.		május 2.	
Amsterdam	1358.17½	1364.17½	1357.75	1363.75
Berlin	804.90	808.90	804.97½	808.97½
Zürich	648.65	651.65	648.70	651.70
Oslo (Christiania)	901.50	905.50	901.25	905.25
Kopenhagen	902.50	906.50	902.50	906.50
Stockholm	903.—	907.—	902.75	906.75
Mailand	177.09	178.49	177.14	178.54
Paris	132.14	133.34	132.12	133.32
London	164.15	165.15	164.15	165.15
New York Cable	33.65	33.85	33.65	33.85
Brüssel	469.62½	472.62½	470.—	473.—
Madrid	560.75	563.75	559.—	562.—
Belgrad	59.15½	59.65½	59.11½	59.61½
Sofia	24.23½	24.53½	24.23½	24.53½
Konstantinopel	17.10	17.50	17.10	17.50
Wien	473.40	476.40	473.40	476.40
Warschau	376.90	379.90	376.85	379.85
Budapest	587.97½	590.97½	587.92½	590.92½
Buenos Aires	1441.—	1447.—	1441.—	1447.—
Helsingfors	84.67½	85.17½	84.67½	85.17½
Riga	650.50	653.50	650.50	653.50
Rio de Janeiro	409.50	412.50	409.50	412.50
Montevideo	33.60	34.—	33.60	34.—
Alexandria	168.80	170.20	168.80	170.20
Athen	45.20	45.80	45.20	45.80
Bukarest	20.90	21.30	20.95	21.35
Kowno	334.—	336.—	334.—	336.—
Lissabon	143.90	145.20	143.30	144.70
Reval	905.—	909.—	905.—	909.—
Montreal	33.59	33.89	33.59	33.89

Devizaárfolyamok

	BUDAPEST V-S.	BUDAPEST V-S	BÉCS V-S.	BÉCS V-S	BERLIN V-S.	BERLIN V-S	ZÜRICH V-S	ZÜRICH V-S.
Buenos Aires	—.—	—.—	—.—	—.—	1.785	1.785	221.75	222.—
Konstantinápoly	—.—	—.—	—.—	—.—	2.128	2.132	2.67	2.64
London	27.88	27.89	84.62	84.82	20.38	20.381	25.30	25.32
New-York	571.60	571.60	709.25	709.45	4.156	4.177	5.18	5.19
Rio de Janeiro	—.—	—.—	—.—	—.—	0.508	0.502	—.—	—.—
Amsterdam	23.45	230.40	286.05	286.—	168.48	168.44	208.55	209.25
Athén	—.—	—.—	—.—	—.—	5.425	5.475	6.28	6.32
Brüssel	79.80	79.77	99.08	99.—	58.30	58.30	72.50	72.45
Helsingfors	—.—	—.—	—.—	—.—	10.518	10.51	13.05	13.09
Róma	30.10	30.10	37.37	37.37	22.005	22.105	27.15	27.32
Belgrád	10.05	10.06	12.48	12.48	7.353	7.358	9.13	9.18
Koppenhága	153.30	153.25	189.90	189.90	112.04	112.13	139.—	139.15
Oslo	153.05	153.05	190.15	190.25	111.81	111.81	138.—	138.90
Páris	22.47	22.47	27.90	27.90	16.43	16.425	20.40	20.42
Prága	16.93	16.94	21.01	21.01	12.375	12.379	15.38	15.38
Zürich	110.13	110.11	136.67	136.67	80.47	80.47	—.—	—.—
Sofia	4.12	4.12	5.10	5.12	3.017	3.019	3.75	3.74
Madrid	—.—	—.—	118.20	118.20	69.52	69.40	86.20	86.27
Stockholm	153.35	153.35	190.30	190.30	112.04	112.04	139.25	139.25
Budapest	—.—	—.—	123.95	123.95	72.84	72.94	90.75	90.67
Bécs	80.42	80.41	—.—	—.—	58.76	58.76	73.10	73.02
Varsó	64.00	64.07	79.51	79.58	46.75	46.75	58.15	58.20
Berlin	136.75	136.70	169.68	169.68	—.—	—.—	123.90	124.12

Prága, március 3. Valuták. Holland 1356.37½, német 802.37½, belga 468, svájci 647.62½, norvég 900, dán 900.50, angol 163.90, spanyol 558.50, oalsz 178.55, amerikai 33.46, francia 132.65, svéd 901.50, jugoszláv 59, magyar 587.50, román 20.65, bolgár 23.10, lengyel 376, osztrák 471.37½.

A prágai értéktőzsde árfolyamai:

	V/3	V/2
1923. évi kincstári utalvány	—.—	—.—
1924. évi kincstári utalvány	—.—	—.—
Nyereménykölcsön	100.15	100.25
6%-os beruházási kölcsön	99.85	99.90
6%-os lisztkölcsön	99.85	99.90
6%-os Államkölcsön	99.80	99.80
Morva orsz.-kölcs. 1911. 4½%	90.25	—.—
Morva orsz.-kölcs 1917. 5%	94.—	94.—
Prága város 1913. kölcs. 5%	95.—	94.50
Prága város 1919. kölcs. 4%	80.25	80.—
Brünn város 1921. kölcs. 6%	—.—	—.—
Pozsony város 1910. kölcs. 4%	78.—	78.—
Prága városi takrpt. 4%	—.—	87.—
Csl. vörös kereszt sorsjegy	27.—	—.—
Magy. 5 frtos vörös kereszt	—.—	—.—
Magy. jelzálog sorsjegy	—.—	—.—
Budapesti Bazilika sorsjegy	—.—	—.—
Agrárbank	462.—	463.—
Cseh Union Bank	370.—	370.—
Leszámitoló	402.—	404.—
Cseh Iparbank	413.—	416.—
Prágai Hitelbank	549.—	549.—
Szlovák Bank	179.—	179.—
Zivnostenska	488.—	489.—
Angol.-Cslov. Bank	—.—	—.—
Osztrák hitel	811.—	815.—
Bécsi Union Bank	—.—	—.—
Wiener Bankv.	136.—	135.50
Jugoslovenska-bank	49.—	49.—
Nordbahn	4790.—	4780.—
Cseh cukor	815.—	800.—
Horvát cukor	296.—	284.—
Kolini műtrágya	584.—	581.—
Kolini kávé	—.—	—.—
Kolini petróleum	—.—	150.—
Kolini szesz	203.—	—.—
Tejipar r.-t.	1625.—	1635.—
Első pilseni sörgyár	2930.—	2900.—
Breitfeld-Daněk	—.—	—.—
Laurin és Klement	—.—	—.—
Ringhoffer	995.—	980.—
Cseh északi szén	2670.—	2690.—
Cseh nyugati szén	532.—	525.—
Alpine	207.—	198.25
Poldi	696.—	685.—
Prágai vasipar	1575.—	1556.—
Skoda	1163.—	1148.—
Pozsonyi kábel	—.—	2125.—
Inwald	859.—	850.—

A budapesti értéktőzsde árfolyamai:

	V/3	V/2
Ang.-Magyar	89.50	89.90
Hazai bank	61.—	61.30
Magyar Hitel	84.80	85.—
Jelzálog	39.—	39.—
Leszámitoló	90.30	90.30
Magyar-Olasz	71.50	71.50
Osztrák Hitel	52.10	51.50
Merkur	20.—	20.—
Kereskedelmi bank	114.—	113.50
Egyesült takarékpt.	18.60	18.50
Magy. ált. tkpt.	93.50	94.—
Első hazai tkpt.	214.—	213.50
Borsod-Miskolci	42.—	44.—
Concordia	9.80	9.70
Budapesti malom	42.—	42.—
Gizella malom	14.50	14.10
Hungária malom	23.30	22.20
Becsini	253.—	248.—
Eszaki szén	—.—	—.—
Esztergom-Szászvár	—.—	—.—
Felsőm. szén	41.50	41.—
Drasche	23.80	22.—
Magnezit	201.—	191.—
Magy. ált. kőszén	836.—	831.—
Salgó	67.10	66.10
Urikányi	174.50	171.—
Kóburg	23.—	23.—
Csáky	29.—	29.—
Magyar fegyvergyár	280.—	276.—
Ganz Danubius	170.—	169.—
Ganz villamos	148.50	189.—
Hofherr	14.60	14.20
Láng	132.—	134.—
Lipták	—.—	—.—
Győri vagongyár	89.—	89.50
Rima	109.20	107.80
Schlick	—.—	—.—
Teudloff Ditrich	11.20	11.20
Egyes. fa	—.—	—.—
Gutmann	21.—	21.—
Orsz. fa	—.—	—.—
Lignum-tröszt	—.—	—.—
Malomsoky	—.—	—.—
Neuschloss	—.—	5.—
Rézbányai	8.50	8.60
Szlavónia	1.20	1.10
Naschitzi	180.—	179.—
Zaholai	—.—	—.—
Adria	—.—	60.—
Atlantika	—.—	1.74
Levante	27.20	26.40
Közuti	—.—	—.—
Délivasut	12.60	12.40
Államvasut	23.60	23.90
Tröszt	39.30	37.80
Magyar cukor	194.—	198.—
Océán	2.—	2.10
Magyar szalámi	—.—	—.—
Izzó	119.50	118.—
Győri olaj	4.—	3.80
Baróti	—.—	—.—
Egisz	—.—	—.—
Goldberger	61.—	61.—
Spódium	85.—	80.50
Hungária műtrágya	26.—	26.50
Klotild	—.—	55.—
Gummi	17.50	14.60
Telefon	137.—	132.—
Böni	26.75	27.50
Papir	8.—	9.50
Östermelő	32.—	32.00
	—.—	50.—

PRÁGAI MAGYAR HIRLAP
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza. Szlovenszkói szerkesztő: Telléry Gyula. — Budapesti szerkesztőség és kiadóhivatal: Zólyomi Dezső, I. Döbrentei-tér 9. Telefon: Teréz 263—22. — Ruszinszkói szerkesztőség: Ungvár, Bercsényi-utca 15. szám. Szerkesztő Rácz Pál. — Irodalmi főmunkatárs: Sziklay Ferenc dr., Kassa, Éder-u. 9.

The Neuchatel Asphalte Company Limited
Kosice, Masaryk-körut 2.
Alapitási év 1870 - Telef.: 621
Központ: LONDON
Fiókok: Košice, Budapest, Berlin, Buenos-Aires, Cairo, Newyork, Rio-de-Janeiro Wien, Ausztrália és Dél-Afrika

Egyetlen koncesszionált természetes aszfaltbányák Val-de-Traversben, Neuchatel kanton, Svájc

Vállalja a legkülönbözőbb aszfalt munkákat — Készit teljesen uj aszfaltjárdákat és taliaszfaltokat, valamint elvégzi régi aszfaltjárdák javitását

Prágai, kassai, eperjesi, losonci, iglói, beregszászi, pozsonyi, homonnai, besztercebányai stb., stb. bizonyitványok igazolják a végzett munka kiválóságát és tartósságát

BEETHOVEN
élete és müvei
Irta PAPP VIKTOR
Második bővitett kiadás 8 képmelléklettel
A könyv foglalkozik BEETHOVEN gyakori vonatkozásaival, müvei jellemzésével, valamint szakszerü sorrendben felsorolja müveit.
A szép kiállitásu mü ára 26 K
Kapható kiadóhivatalunkban.

MEGJELENT
az 1928-29 évi 180 oldalas
„Globus" menetrend
Kapható minden könyvkereskedésben és lapárusnál
Kiadja a Globus könyvnyomda Lapkiadó és Irodalmi rt. Košice

MINDENKI A
SZINE-JAVA
SOROZAT KÖTETEIT
OLVASSA
Andai Ernő: Az álmok asszonya
Dahl: Utazás egy házmesterfülke körül
Dekobra: Leányszöktetés
Dominik: Atlantis feltámadása
— Az égő piramis
Dupuy—Mazuel: A sakkjátékos
Fouchardiére: Ha nagyjaink visszatérnek
Frondaie: A fejedelmi autó
Galopin: A vörös szandál
Hull: A sejk
Mandelstam: Hollywood
Maugham: A mágus
Rosny: Gyönyörü Páris
Schnitzler: Hajnali mérkőzés
Szini Gyula: Homo doktor kisérlete
Toudouze: Aki ellopta a Golfáramot
MINDEN KÖTET ARA FÜZVE Kč 10.-
VÁSZONKÖTESBEN „ 17.-

M:E:G:H:I:V:Ó:!
Magán- vagy üzleti ügyekbeni utazások alkalmával
BUDAPESTEN
a legkellemesebb otthont nyujtja a legelőnyösebb feltételek mellett a keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben levő
GRAND HOTEL
Park nagyszálloda
Budapest VIII., Baross-tér 10.
mert
20% engedményt kap
mint ezen lap előfizetője olcsó szobaárainkból
10% engedményt kap
olcsó éttermi árainkból. (Kitünő házi konyha)
5 pengőt megtakarit
autótaxi költséget, mert gyalog átjöhet egy perc alatt a pályaudvarról
Nálunk otthon érzi magát!
Elsőrendü kiszolgálás, szigoruan családi jelleg
Saját érdeke ezen előnyök folytán, hogy okvetlenül nálunk szálljon meg — Előzetes szobamegrendelés ajánlatos

Telefon 24302 Telefon 24302
Puhafabutorgyár és raktár
Konyhák, előszobák, gyermek-, leányszobák és villák berendezését vállalja tervezet alapján
Vàclav Kramatta,
Praha I., Dlouhá třída. 23.
(Hotel Bristol)

Márai Sándor
klasszikus utleirása
Istenek nyomában
amelyet a Prágai Magyar Hirlap olvasói is oly nagy gyönyörüséggel fogadtak, mint már közölve volt, — könyvalakban is megjelent.
Számozott és a szerző aláirásával ellátott kötött példánya portóköltséggel együtt Kč 64.—, füzött példánya Kč 35.20 összegért kapható a Prágai Magyar Hirlap könyvosztályában (Praha II., Panská 12. III.).
(Vágja le az alábbi szelvényt és küldje el könyvosztályunk cimére)
Alulirott ezennel megrendelem Márai Sándor „Istenek nyomában" cimü könyvét kötve — füzve és kérem azt alábbi cimemre utánvéttel megküldeni.
..... 1928 ..... hó ... n.
Lakhely .....
Megrendelő .....

Széchenyi Gyógyfürdő Budapest Városliget
A régi Artézi fürdő 74 C° hőforrása által táplált gyógyfürdő. A főváros legnagyobb termálfürdője. Nagy társas gőzfürdők, diszes magánfürdők. Modern gyógyberendezések. A földalatti vasut végállomásánál.
5201

Minden könyvtár disze!
MASARYK-MÜVEK
Az uj Europa
Szlávok a háboru után
A bolsevizmusról
A humanitás eszményképei
Masaryk elnök munkáinak keresztmetszete.
Az egyetlen magyar kiadás!
A 4 mü együttes ára füzve Kč 24.— kötve Kč 40.—
Mindhárom munka csakis együttesen kapható. Aki a köztársaság elnökének eszmemenetét meg akarja ismerni, azonnal rendelje meg a fenti müveket a Prágai Magyar Hirlap könyvosztályánál, Praha II., Panská 12. III. emelet. 3376

Kiadja: Szilassy Béla dr. — Nyomatott: Mercy Heinrich Fia nyomdájában, Prágában. — A nyomáséért felelős: J. Charvát.

PRÁGAI MAGYAR HIRLAP

Mai számunk 12 oldal

VII. évf. 103. (1730) szám ▪ Péntek - 1928 május 4

Előfizetési ár: évente 300, félévre 150, negyedévre 76, havonta 26 Kč; külföldre: évente 450, félévre 226, negyedévre 114, havonta 38 Kč. Egyes szám ára 1·20 Kč

A szlovenszkói és ruszinszkói ellenzéki pártok politikai napilapja

Főszerkesztő: DZURÁNYI LÁSZLÓ

Felelős szerkesztő: FORGÁCH GÉZA

Szerkesztőség: Prága II., Panská ulice 12, II. emelet. Telefon: 30311 — Kiadóhivatal: Prága II., Panská ul 12/III. — Telefon: 30311. — Sürgönycim: Hirlap, Praha

Ma reggel fél négy órakor az Italia elindult sarki utjára

Délelőtt tizenegykor Stockholm felett szállott el — Az Italia uti programja —

Stolp, május 3. Az arktikus repülésre vállalkozó Itália ma reggel 3 óra 30 perckor, a seddini légi kikötőben töltött három hét után, startolt a Spitzbergák felé.

Csaknem az indulásig bizonytalan volt a start, mert minden körülmény az indulás ellen szólt. A szél- és időjelentések egymásnak ellent mondottak. Az Itália utasai pilótaballon-mérésekkel megállapitották, hogy abban a rétegben, amelyben a hajónak haladnia kell, másodpercenként 30 méteres ellenszéllel kell megküzdeniök. Mivel azonban a seddini állomás csak 14 méteres szelet számitott ki és a hamburgi tengerészeti állomás is csupa kedvező jelentést közölt, az Itália svéd meteorológusa, Malgren professzor, még egyszer pilótaballon-mérést végzett, amely megfelelő tésszerüen igazolta a seddini és hamburgi megfigyeléseket. Kiderült, hogy az Itália emberei sulyos számitási hibát követtek el.

Most gyorsan alarmirozták a katonai őrséget s minden előkészületet megtettek a startra. Három óra telt el, mig a léghajó parancsnoka kiadta a parancsot az indulásra. A léghajózási társaság öreg ballon-mesterének parancsnoksága alatt lassan és óvatosan vitték ki az Itáliát a szabad térre.

A Maybach-motorokat müködésbe hozták, az Itália csakhamar a magasba emelkedett s eltünt az északi szemhatáron.

Mig a Milánó—Stolp közötti ut csak európai repülés volt, a vállalkozás arktikus része a Stolpból való indulással kezdődött meg. Ez az ut már rendkivül veszélyes és tele van nehézségekkel. A Spitzbergákon Kingsbayben berendezett bázis légvonalban 3000 km.-nyire van Stolptól.

A léghajó először a Keleti tenger s az Oedland-szigetek felett Stockholmba szállt, aztán ujból átvágja a Keleti tengert, elhalad a finn partvonal előtt, átszállja a finnországi lapp-földet és

Vadsöben köt ki.

Lehet azonban, hogy az időjárási viszonyok következtében Stockholm elhagyása után az Itália a svéd partot követi a botteni öböl sarkáig.

Nobile ugy számitja, hogy **a Stockholm és Vadsö közötti utat 25—30 óra alatt megteszi.**

Vadsöben csak néhány órát kiván töltenni Nobile, amig a léghajót benzinnel s gázzal töltik meg. Innen a Barent-tenger irányában repülnek s ez az ut *legveszélyesebb része*, mert a tenger időjárási viszonyai kiszámithatatlanul szeszélyesek, a hóviharok pedig gyakoriak.

A Stolpból való indulás előtt hat pneumatikus mentőcsónakot vettek fel az Itáliára, amelyek a hosszu ut alatt a legénységnek fekvőhelyül is szolgálnak. Szükség esetén minden csónakban három ember helyezkedhetik el s a léghajón 18 utas van.

Az expedicionak Kingsbaybe ért anyahajója, a Cittá di Milano, a start előtt kedvező jelentést küldött a sarki tengeren uralkodó időjárási viszonyokról. A légkör nyugodt, az ég felhős, de a kilátást nem zavarja.

Nobile felesége a vakmerő léghajósoknak amulettet adott.

Stockholm, május 3. Reggel 4 óra 45 perckor az Itália a következő szikratávirójelentést adta le: „Itália. 90 km. északkelet Stolp.“ Öt óra 45 perckor a hajó Karlskrona város felett repült el. Hat óra 11 perckor 220 km.-nyire volt Stolptól. Hét óra 30 perckor 300 m. magasságban átrepült Oskarshamm városa felett. Kilenc óra 30 perckor két percnyi távolságban (Distanz-minut) Höfringe világitótornya figyelte meg a léghajót. Kilenc óra 55 perckor a landsorti világitótoronytól délnyugatra látták. Tiz óra 25 perckor Horfsjarden felett repült el. Délelőtt tizenegykor teljesen derült égen szállott el Stockholm, a svéd főváros felett. A város körül ivet irt le, alacsonyan szállott és több svéd repülőgép kiséretében északi irányban tovább repült.

Birkenhead lord golf-partija

(V.) A nemzetközi politikában hetek óta élénken kommentálják Birkenhead lordnak berlini magánutazását. A Labour Party az alsóházban interpellációt is intézett Chamberlainhoz, kinek a megbizásából tárgyalt a lord külpolitikai kérdésekben, amelyek nem tartoznak resszortjához, felelős német tényezőkkel, Stresemann külügyminiszterrel is. A világlapok hasábjain szenzációs és fantasztikus kommentárok jelennek meg, amelyek egy oroszellenes nyugateurópai front kialakulását jövendölik, ugyhogy ma Stresemann külügyminiszter is jónak látta a sokat emlegetett ügyben megszólalni. A német külügyminiszter a sajtó képviselőinek kijelentette, hogy Birkenhead lorddal berlini tartózkodása alkalmából két izben volt alkalma találkozni és főleg Angliát és Németországot közvetlenül érdeklő kérdéseket tárgyalt meg vele. Stresemann megcáfolja azokat a sajtókombinációkat, mintha a megbeszéléseken egy angol-francia-német blokk megalakitásáról lett volna szó, amelynek éle Szovjetoroszország ellen irányulna. A miniszter arról sem tud, hogy a lord ezt a kérdést bármilyen felelős német tényező előtt felvetette volna.

A hivatalos cáfolatokkal szemben a közvélemény bizonyos mértékben elfogult és ugy van velük, hogyha ilyenek elhangzanak, akkor azt vágja rájuk: cáfolják, tehát igaz. Nem lesz érdektelen, ha Birkenhead lord berlini golf-partiját az európai politika jelenlegi konstellációjának homlokterébe állitva kissé vizsgálat alá vesszük. Bizonyos, hogy az angol politikusok közül a legtöbb szenvedélyes rajongója a golf-játszmának, Lloyd George-ot e sorok irója is élvezettel szemlélte, amikor a wimbledoni gyönyörü golf-térségen olyan fenséges nyugalommal és komolysággal ütögette cab-jével a kis labdákat, mintha a golf életének legfontosabb problémája lenne, de hát nem hisszük, hogy valakinek golf-szenvedélye olyan nagy lenne, hogy egy pár érdekes golf-parti miatt megtegye az északi tengeri hajóutat és a berlini golf-mezőt keresse fel, amikor Wimbledonban olyan ideális terep van.

Bizonyos, hogy az angol politikában egyre jobban kiélesedik az Oroszország elleni hangulat a bolsevizmus ellen. Amikor London megszakitotta a diplomáciai érintkezést Moszkvával, először csupán a gazdasági szálakat igyekezett szétszakitani, az oroszellenes front létrehozására irányuló külpolitikai akció akkor ugy belső ellenállással találkozott volna, mint Franciaország és elsősorban Németország ellenzésével. A szovjetdiplomácia kinosan őrködött, nehogy mégjobban elrontsa a viszonyt London felé, mert a nyugati hatalmakkal való összeütközés végzetes lett volna a bolsevizmusra. Lényegét azonban nem tagadhatta meg és mig a világ előtt korrekt diplomáciai formák szerint jár el, addig a föld alatt aknákat helyez el, alá akarja ásni a nyugati államok alapját, minden felforgató törekvést támogat. Legujabban az irországi földalatti mozgalom okoz Angliának nagy gondokat, az ir forradalmárok sürün kapnak fegyverszállitmányokat a külföldről és bár a fegyverszállitó ügynököket nem a szovjetkormány küldötte ki, kétségtelenül kapcsolatban állanak a nemzetközi bolsevista propagandaszervezettel. A szovjetkormány nem vonhatja ki magát a felelősség alól a Komitern cselekedeteiért, annyira szoros a kapcsolata a kommunista internacionáléval.

A szovjetkormány pedig közvetlenül is fokozta aktivitását azokon a pontokon, amelyeken Anglia különösen érzékeny. Mezopotámiában, Afganisztánban és Kinában mindinkább kiélesedik az ellentét az angol és orosz hatalmi törekvések között, amelyet a kapitalizmus és bolsevizmus áthidalhatatlan ellentéte csak növel. Az angol világpolitika érdekeire hivatkoznak az oroszellenes politika vezérei a mérsékeltebb politikusokkal szemben és kétségtelenül ők jutnak lassanként politikai tulsulyra. A mérsékeltebb Baldwinnal és Chamberlinnel szemben Churchill és Birkenhead befolyása mindinkább erősödik és a következetes aktiv politika válik kormányzási jelszóvá.

Különösen Birkenhead lord, Chamberlain preszumptiv utóda, a legerősebb és legbefolyásosabb exponense ennek az irányzatnak, amely a konzervativ pártban tulsulyra kerekedett és most arra törekszik, hogy az angol közvélemény nagyobb részét is megnyerje. A dominiumokban is a szovjetellenes hangulat lesz urrá. Az angol politika mindig különösen értett hozzá, hogy a várakozás ideje után a pszichologiailag alkalmas pillanatban jelentős politikai akcióba kezdjen. Ugy látszik, ez a pszichologiai pillanat most elérkezett.

Németországban az orosz kérdést másképpen itélik meg, mint évekkel ezelőtt. Berlin már látja, hogy a rapallói és berlini szerződés több hátránnyal, mint előnnyel jár. Külpolitikailag az orosz orientáció csak bizalmatlanságot okozott, gazdaságilag az orosz üzlet tele van veszéllyel, a várt előnyök fantómnak bizonyultak. A német mérnökök letaróztatása még inkább kiélesitette a helyzetet és ma azok a német körök is, amelyek a szovjetkapcsolatok kiépitése mellett voltak, uj orientációt sürgetnek. Ebben a pszichologiai pillanatban jött Birkenhead lord Berlinbe, hogy golfjáték közben, a klubház foteljeiben kipuhatolja a hangulatot, miképpen vélekednek Németországban egy angol-francia-német bolsevistaellenes front lehetőségéről. Az angol politika gyakran szokott „magánszemélyek“ utján politikai szövetségekről tárgyalni és Anglia először tisztában akar lenni, menynyire érett meg helyzet, mielőtt pozitiv ajánlatát megteszi.

Talán ma még nem érett meg a helyzet Németországban az orosz politika gyökeres megváltoztatására. Most átmeneti korszakban vagyunk és a német politikának legfőbb célja a Rajna-vidék kiüritése. A francia választások azonban már lezajlottak és bár Poincaré céljai még nem egészen világosak, mintha a fejlődés oda alakulna, hogy a presztizs-politika nagy pártja, Marin csoporja nem jut befolyásra az uj kamarában. Ebben az esetben a francia kamara lokarnói szinezetü lesz és valószinüleg rövidesen megállapitja a kiürités terminusát és feltételeit. Az óvatos Stresemann mindaddig fenn fogja tartani a szabad kéz politikáját az orosz kérdésben, mig a rajnai kiürités ügye kedvezően tisztázódott és ahogy Stresemannt ismerjük, a szabad kéz nem fog üres kezet jelenteni.

A francia sajtó kitessékeli Marint a kormányból

Poincarének választania kell a jobb- és baloldal között — A miniszterelnök a középen szeretne haladni —

Páris, május 3. A francia sajtó élénken kommentálja a tegnapi minisztertanács döntését, amely szerint

a kormány átalakitására az uj kamara egybegyülése előtt nem kerül a sor.

A sajtó kommentárjaiból mind világosabban bontakozik ki az a tendencia, hogy

Poincaré ne vegye tekintetbe a Marin-párt választási sikerét,

amellyel madátumainak számát 100-ról 150-re emelte és ennek a legnagyobb parlamenti pártnak csupán régi jelentéktelen tárcáját biztositsa. A nemzeti egység kormánya pontosan megszabott célnak, a szanálásnak megvalósitására alakult, irja a Petit Parisien.

Az ország szavazatával bebizonyitotta, hogy ez a politika helyes és folytatását kivánja.

A Matin szerint a nemzeti egység politikáját folytatni kell. A választások okozta változások nem zavarják meg az uj kamarában az egyensulyi helyzetet.

Ezzel szemben a baloldali Volonté kijelenti, hogy

a miniszterelnöknek előbb vagy utóbb választania kell a jobb és baloldal között.

Poincarénak vagy Millerand-nal vagy Daladiervel kell haladnia. Ha mindkettőnek kezet nyujt, a semmibe markol.

Hasonlóképpen ir a jobboldali katolikus Goulois s lehetetlennek tartja, hogy a kormány változatlan maradjon s Herriot továbbra is miniszter lehessen.

Huszonöt év a kisiparosság szolgálatában

Komárom, május 3.

— A mai idők nem parádéra valók, — ezzel a mondással háritotta el Boldoghy Gyula, a komáromi ipartársulatnak elnöke, márc. elején a működése 25-ik évfordulója alkalmából tervezett ünneplését. Ebben a mondatban kifejezésre jut Boldoghy puritán egyszerüsége, őszinte, sokszor talán majdnem nyers nyiltsága, mely, ha talán nem is szerzett mindig barátokat neki, — hisz az emberek félnek az igaz szótól, s inkább finoman becsomagolva a mérget veszik be, — de a közbecsülést juttatta neki osztályrészéül.

Boldoghy Gyula ács- és épitőmestert 1903. március hó 1-én választották meg a komáromi ipartestület elnökéül. Erős kézzel fogott hozzá a testületi ügyek rendezéséhez és az iparos öntudat emeléséhez. 1904-ben már a testület zászlóavató ünnepélyét rendezte.

Ugyanezen évben a győri Kereskedelmi és Iparkamara közgyülési tagjává választották, ahol a legsulyosabb kérdéseknél is feltünt nagy szaktudásával. Rövidesen ezután bevonták a kereskedelemügyi minisztérium tanácsadó testületébe. Tevékeny részt vett az országos Iparegyesület tanácskozásain, mely alelnökévé is választotta. Számtalan országos iparügyi kongresszuson vett részt.

1912-ben megtervezte és fáradságos munkával a társulati előljáróság támogatása mellett a nehéz gazdasági viszonyok dacára létrehozta a testület jelenlegi székházát, Komárom város ma is legmodernebb épületét. Ezzel is maradandó alkotást végzett.

A világháboru nehéz viszonyai között őrizte a társulat tekintélyes vagyonát, mely munkájában odaadó segitőtársat talált Czike Dénesben, a társulat akkori pénztárosában.

A háboru utolsó idejében előkészitette, hogy a hazatérő iparosok az uj élet megkezdésére szerszám és pénzbeli segélyeket kaphassanak. Erre vonatkozó tervezeteit ugy az Iparkamara, mint a kereskedelem és földmüvelésügyi minisztériumok jóváhagyták, a tervezetek áldásos, sok iparos nyomort elháritó végrehajtását azonban a forradalom megakadályozta.

Folkmann komáromi zsupán ideje alatt minden módon el akarták távolitani a testület elnöki székéből — a gerinces ember nem volt kivánatos — ipartársainak ragaszkodásán és Baloghy elhatározottságán azonban ez a szándék is hajótörést szenvedett. Azóta is nem lankadó erővel, kitartással és tudással vezeti az Ipartársulat ügyeit.

S hogy mit jelent a negyedszázadon át igaz akarattal és önzetlenül folytatott munka, azt csak azok tudják értékelni, akik rövidebb vagy hosszabb ideig a közélet terén müködtek. Ünneplést, köszönetet, dicséretet soha sem várt, de munkájának legszebb jutalma a komáromi Ipartársulat nagy tekintélye, továbbá az az elismerés, melyet mindenhol élvez, végül az a tudata, hogy 25 évi önfeláldozó munkája a magyarság és az iparosság érdekében nem volt hiábaváló.

— **Munkásbaleset a handlovai bányában.** Nyitrai tudósitónk jelenti: Ichring Ferenc munkás a handlovai bányában a bányavasut tolatási munkálatainál volt elfoglalva. Egy bányakocsi elé került, amely elütötte és összeroncsolta. A munkást kórházba szállitották.

A román kormány még nem határozott a gyulafehérvári kongresszus ügyében

Bukarest, május 3. **A román kormánynak igen nagy gondokat okoz a nemzeti parasztpárt által május 13-ára kitüzött gyulafehérvári kongresszus, amelyre Maniuék százezres tömeget akarnak mozgósitani. Tegnap minisztertanács volt, amelyen azonban szintén nem tudtak határozatot hozni. Tatarescu belügyi alállamtitkár még este az erdélyi Ajudba utazott s innen fogja irányitani a kongresszus idején a biztonsági szolgálatot.**

A tegnapi minisztertanács foglalkozott még a mult vasárnapi véres parasztzendülés sel, amelynek öt paraszt esett áldozatul. Davrocesti és Germanesti falvak határának megállapitása miatt a szomszédos községek lakossága között viszály tört ki. Amikor vasárnap a csendőrség megjelent a helyszinén, hogy a törvényes döntésnek érvényt szerezzen, a két falu elégedetlen lakosai rájuk támadtak. A csendőrök fegyverüket használták. A kormánynak az a gyanuja, hogy a falusiakat politikai agitátorok bujtogatták fel s ezért elrendelte a legszigorubb vizsgálat megindit ását.

Hodzsa elcsatolta Hunyadit, Zrinyit, Szapolyait és Rákóczit

Az iskolaügyi miniszter magyarsértő történelemelmélete a Szent Koronáról — Hodzsa ujból a konzervativizmus mellett tör lándzsát

Prága, május 3. Május elsején avatták föl Pozsonyban a Szent Szórádról elnevezett egyetemi internátust. A fölszentelést Jantausch püspök végezte s Hodža iskolaügyi miniszter mondott beszédet a szlovák kulturáról és föltünést keltő kirohanást intézett a magyar történetirás ellen.

— Nem féltem Szlovenszkót — mondta többek között — s nem féltem a szlovákokat. Az egykori Magyarországon a magyar tudományos világ, a gazdasági és politikai élet kiemelkedő alakjai a mi szlovák vidékeinkről kerültek ki. Nem voltak a volt Magyarország egyházi hierarchiájának legkiválóbbjai szlovák származásuak? A régi és mostani Magyarország s szomszédaink még ma is azt hajtogatják, hogy a magyar nemzet volt az, mely a kultura határvidékén védte a világot, a kereszténységet és a civilizációt a törökök ellen. Közülünk is sokan oly sokszor hallották és olvasták ezt, hogy utóljára egyesek tényleg hinni is kezdték, hogy a magyar állam vagy a magyar nemzet nagy érdemeket szerzett Európa és a kereszténység megvédelmezésében. Ha azonban közelebbről nézzük azokat a neveket, melyeknek viselői abban a korban Európa és a civilizáció védelmét ellátták, ugy találjuk, hogy

azok a Hunyadiak voltak, akik románok, vagy egy Zrinyi vagy Zápolya, vagyis szlovákok vagy jugoszlávok, később Rákóczi, aki ugyancsak szláv s az ő számos munkatársa, akik szintén morvák, szlovákok vagy ruszinok. Ha jól szemügyre vesszük a dolgot, megláthatjuk, hogy a mi drága magyar szomszédaink számos esetben igen jól tudtak szerződni a törökkel s a románoknak és szlávoknak nagy kegyesen átengedték a teret, hogy meghalhassanak a kereszténység és az európai kultura védőbástyáin.

Gyakran hallani, hogy olyan nemzet vagyunk, melynek nincs történelme. Nem történetnélküli nemzet vagyunk, hanem csak elferditették, elbüvészkedték, meghamisitották történelmünket. A volt Magyarországon az államjogi egységet a Szent Korona jelképezte. En azonban azt mondanám, hogy a Szent Korona nagy szimbólikus jelentőségét azzal vesztette el, hogy a magyarok a Szent Koronán át maguknak sajátitották ki mindazt, amivel maguk adósok maradtak Európának.

Hodža a továbbiakban a csehek és szlovákok viszonyát érinti és azt hangsulyozza, hogy bár a csehek gazdag kulturtradiciókkal birnak, de nagyon hajlanak a radikalizmusra. A szlovák kulturtradiciók szintén erősek, de nem radikálisak. Egyetlen nemzet sem élhet meg tisztán radikalizmusból. A cseh nyelvet az évszázadok folyamán erősen befolyásolta a német nyelv s meglehetősen megfosztotta szláv tisztaságától. Sokkal tisztább a szlovák nyelv. Végül a szláv szolidaritás szükségét hangsulyozza a miniszter. Szlovenszkó nagy föladata a Duna-vonal föntartása. Egy csöppet sem kételkedem abban — mondta Hodža —, hogy

a lengyelekkel és a többi szláv nemzetekkel s a románokkal együtt egy szerves nemzetközi egészet fogunk alkotni.

Hodža beszédében belpolitikai szempontból föltünő, hogy az iskolaügyi miniszter ismét a konzervativizmus mellett tör lándzsát. Ugy látszik, ennek tulajdonitható, hogy a máskor Hodžával szemben oly szükkeblü néppárti Slovák oly nagy terjedelemben ismerteti a miniszter beszédét. Mit fog azonban ehhez mondani a radikális Srobár?

Radics csehszlovák-jugoszláv vámuniót akar?

Belgrád, május 3. A Csehszlovákiával való kulturális és gazdasági megértés ápolására kiküldött jugoszláv delegáció egyik tanácskozásán Radics István is felszólalt és felszólalásában a Csehszlovákiával való vámiunió szükségességét hangoztatta, miután a kereskedelempolitikai problémákat Jugoszlávia és Csehszlovákia között kereskedelmi szerződésekkel nem lehet megoldani.

Egy hires lengyel repülő halálos zuhanása

Varsó, május 3. Lida közelében egy katonai repülőgép szélörvénybe került, 500 méter magasságból lezuhant s dirib-darabra tört. A pilóta, Cichocki repülőhadnagy, nyomban szörnyethalt. Cichocki a lengyel hadsereg legkitünőbb repülője volt, aki a multévi svájci nagy repülőversenyen a második dijat nyerte.

— **A keresztényszocialista párt szervezkedése.** Pozsonyból jelentik: Az országos kereszténvszocialista párt szépen sikerült gyülést tartott vasárnap eVreknye községben. A nagy hatásu beszédeket Matus János helyi elnök, Prikopszky Jakab és Poor Ferenc titkár mondották. — E napokban a pártnak uj helyi szervezete alakult meg Szemere községben, ahol az eddigi Hlinka-párti szlovákok a kereszténvszocialista párthoz csatlakoztak. A párt programját általános helyeslés mellett Buday Imre és Planiczky Gusztáv titkárok ismertették. — A párt zselizi járási választmánya e napokban Zselizen népes ülést tartott, amelyen 14 község képviseltette magát. Fekete Vince dr. esperes elnöki megnyitója után Magyar László körzeti titkár ismertette a közigazgatási választásokkal kapcsolatos tennivalókat. — Ugyancsak mostanában tartotta meg tisztujitó közgyülését a párt zselizi helyi szervezete. Elnöknek Váray Lajost, alelnöknek Gregor Albertet s titkárnak Varga Istvánt választották meg.

Borzalmak kastélya

— BUNDGYI REGÉNY —

Irta: Edgar Wallace

(10)

A rendőr meglepetésére mr Reeder ehhez az ajtóhoz sietett. Próbálta kinyitni, lenyomta a kilincset, de az ajtó zárva volt. A detektiv benézett a kulcslyukon, majd odanyomta a füté: és hallgatózott.

— Odafönt volt . . . valaki, — kezdte a rendőr habozva.

— Igen . . . izé . . . tudom, az emeleten — bólintott mr Reeder tünődve. — Azt hiszem . . . izé . . . megreccsent a parkett.

Lassan visszajött a lépcső aljához és fölfelé nézett, aztán végigvilágitott lámpájával a hall padlóján.

— Nincsen fürészpor — mondta halkan, mintha csak magának beszélne. — Akkor nem lehet az az . . . izé.

— Fölmenjek, uram? — kérdezte a rendőr s a lábát már töltette az első lépcsőre, mikor mr Reeder hirtelen visszarántotta, még pedig olyan erővel, ami ki se látszott fáradt, hanyag tartásából.

— Semmiesetre se — mondta határozottan — Ha az a hölgy odafönt van . . . izé . . . ugyis meghallotta már a hangunkat. De az a hölgy nincs odafönt.

— Azt hiszi talán, uram, hogy a konyhában van? — kérdezte a rendőr megjegyezve

Mr Reeder szomoruan rázta a fejét.

— Sajnos, nagyon kevés modern hölgy tölti idejét a konyhában! — mondta és türelmetlenül csettintett a nyelvével; de nehéz lett volna megmondani, hogy ez a csettintés tiltakozás volt-e a nők házi erényének fogyatkozása ellen, vagy egyéb célja volt, — mert mr Reedert nagyon is elfoglalták a gondolatai.

Most megint körüljártatta lámpása fényét a hallban és kissé megkönnyebülve szólalt meg:

— Nézze csak, Dyer: két sétabot van az ernyőtartóban. Hozza ide, kérem, az egyiket.

A rendőr csodálkozott a furcsa kivánságon, de szótlanul engedelmeskedett. Elhozta a hosszu, vastag, kampós meggyfabotot, melyet mr Reeder figyelmesen megvizsgált.

— Poros, tehát rég nem használták. A ház előbbi bérlője, vagy maga a háziur hagyta itt. A végében hosszu vassszög: annak a jele, hogy turistabot és Svájcban vették . . . De önt talán nem érdeklik ezek a detektivhistóriák és sohasem is olvasott arról a gentlemanről, akinek módszerét és eljárását én most utánozom?

— Nem, uram, — felelte a rendőr nagyon is megzavarodva ettől a furcsa beszédtől.

— Milyen kár, hogy nem horgászószvesző! — mondotta. — Maradjon itt, kérem és ne mozduljon a helyéről — fordult a rendőrhöz.

Ő maga pedig fölfelé indult a lépcsőkön — de a térdein kuszva és furcsán, összevissza hadonászva a bottal, maga előtt, a feje fölött. A karját egészen kinyujtva kotorászott vele, végigsöpörve a lépcsőket, mintha láthatatlan akadályokat keresne vagy akarna elháritani. Egyre följebb és följebb hágott — óriási, négy lábon mászkáló bogárnak látszott az árnyéka, villamos zseblámpája fényének reflexében és Dyer rendőrmester tátott szájjal bámult utána.

— Nem gondolja, uram, hogy én —

A rendőr csak ennyit mondhatott, mert ekkor különös dolog történt.

Borzalmas dörrenés rázta meg a hallt, hogy a rendőr belesikétült, a levegő megtelt porral és füstfelhővel, szilánkok röpködtek jobbra-balra és érezni lehetett, hogy valami ég . . . És a rendőr, ahogy a rémülettől szinte kövémeredve föltekintett, ott látta ülni a lépcsőn mr. Reedert, aki apró faszilánkokat pöckölgetett le a kabátjáról.

— Azt hiszem — szólt le az álmélkodó rendőrnek —, hogy most már egész bátran feljöhet.

— Mi volt? — mi történt? — dadogta a rendőr.

A „gonosztevők réme" gondosan törülgette kabátja ujjával a kalapját és nyugodtan ismételte:

— Bátran feljöhet.

Dyer hármasával ugrálta át a lépcsőket és követte a detektivet az emeletre, ahol ez megállt és rávilágitott lámpásával a különös szerkezetü, de pontosan beállitott puskára, melynek csövét mindenféle ékek és kötések ugy irányitották, hogy végigsöpörhette a lépcsőt, amelyen éppen feljöttek.

— Pár lépcsővel feljebb — magyarázta mr. Reeder hanyag szórakozottsággal — fekete fonál volt keresztbe feszitve, ugy hogy aki megbotlott benne vagy elszakitotta, egyidejüleg elsütötte a puskát is.

— És — és az a hölgy?

Mr. Reeder köhögött.

— Az a hölgy — izé? — mondta nyájasan: — azt hiszem már nincs a házban. Alighanem a hátsó ajtón szökött meg. Mert kell lenni hátsó ajtónak is, a tulsó utcára, a kerten át. És az a hölgy — izé — már alighanem jó messze járhat — Sajnálom szegényt, mert ez a kis eset később történt, mint hogy bekerülhetne a reggeli lapokba s igy meg kell várnia az esti ujságokat, mielőtt még megtudná, hogy — még mindig élek.

A rendőr mélyet lélekzett és rekedten szólalt meg:

— Azt hiszem, hogy jelentést kellene irnom? —

— Magam is azt hiszem — sóhajtott mr. Reeder. — Talán felcsöngethetné Sunpson felügyelő urat is, hogy ha errefelé jár, nagyon szeretnék beszélni vele.

A rendőr bólintott és habozva kérdezte:

— Nem lenne jó, ha átkutatnánk a házat? — Hátha — hátha eltették láb alól azt a hölgyet?

Mr. Reeder szomoruan rázta a fejét.

— Nem tettek azok el láb alól semmiféle hölgyet — sóhajtott mr. Reeder: — csak Simpsonnak egyik csinos teóriáját durrantották agyon!

— De mr. Reeder — tamáskodott a rendőr: — akkor miért jött le ez a lady a kapuba oly rémülten?

Mr. Reeder jóindulattal simogatta meg a rendőr karját, mint ahogy az anya csititgatja a fiát, ha valami ostoba dolgot kérdez.

— Az a hölgy már félórája ácsorgott a kapuban, amikor ön jött — magyarázta szeliden: — félórája, vagy talán tovább is, Dyer, remélve — izé — minden valószinüség ellenére, hogy én majd észreveszem. És én lestem is, de nem abból a szobából — izé — amelyiknek világos volt az ablaka. Csak éppen nem jöttem le, mert — izé — nagyon szeretem az életemet, tudja.

E furcsa beszéd után mr. Reeder kényelmesen visszaballagott a lakásába.

V. FEJEZET

Mr Reeder pongyolában volt, a lábán virágos himzésü, tarka papucs, szájának balszögletéből füstölögve lógott lefelé a cigaretta. Szép csöndesen fejtegette az esetet Simpson detektivfelügyelőnek, aki már korán reggel meglátogatta.

— Egy percig sem gondoltam arra, hogy Ravini barátom csinálta — magyarázta nyugodtan. — Nem ilyen furfangos és ráadásul alig van intelligenciája is. Ezt a merényletet már hónapok óta készitik elő . . . izé . . . valószinüleg attól fogva, hogy ide költöztem . . . noha csak az éjjel hajtották végre. A ház egy öreg gentlemané, aki majdnem egész éven át Olaszországban él. A házat mindig butorozva szokta bérbeadni: most is csak egy hónap óta volt üres.

(Folytatjuk.)

Krans – Prágai Magyar Hirlap

PRÁGAI MAGYAR HIRLAP

Mai számunk 20 oldal

VII. évf. 116. (1743) szám • **Vasárnap** • 1928 május 20

Előfizetési ár: évente 300, félévre 150, negyedévre 76, havonta 26 Kč; külföldre: évente 450, félévre 226, negyedévre 114, havonta 38 Kč. **Egyes szám ára 1·20 Kč**

A szlovenszkói és ruszinszkói ellenzéki pártok politikai napilapja

Főszerkesztő: DZURÁNYI LÁSZLÓ

Felelős szerkesztő: FORGÁCH GÉZA

Szerkesztőség: Prága II., Panská ulice 12, II. emelet. Telefon: 30311 — Kiadóhivatal: Prága II., Panská ul 12/III. — Telefon: 30311. — Sürgönycim: Hirlap, Praha

Két angol vendég

Prága, május 19.

(fl.) Ugyanazokban a napokban, amikor Esmond Harmsworthot, Rothermere lord egyetlen fiát oly nagy örömmel és lelkesedéssel fogadták Magyarországon, a csehszlovák köztársaságnak is egy elismert nevü angol vendége van. Seton Watson, vagy amint Középeurópában jobban ismerik, Scotus Viator érkezett meg Prágába, ahol történelmi előadásokat tartott és a fővárosból le akar utazni Szlovenszkóra és Ruszinszkóra, hogy tanulmányozza az ottani állapotokat. Az első politikus: az angol alsóház tagja és örököse a világ talán leghatalmasabb sajtókoncernjének; a másik professzor: a londoni királyi College Masaryk alapitotta tanszékének tanára. Az egyik egy uj, alig egy éves és éppen ezért rendkivül aktuális mozgalom előharcosának a fia, a másik már elérte élete célját és aránylag fiatal korban megérte a középeurópai nemzetiségi államok kialakulását, neki tehát nem az a feladata lesz, hogy ujat alkosson, hanem hogy megvédelmezze azt az álláspontot, amelynek megteremtésében nagy része van.

Igy állván a dolog, emberileg érthető[tes]ült [dol]g, Scotus Viator a legnagyobb ellenszenvvel szemléli Rothermere lord akcióját. Mint minden ember, ő is elfogult és sohasem fogja elismerni, hogy az ellenfélnek igaza van. Amikor a Rothermere-akció megindult, Seton Watson és William Steed, a csehszlovák külügyi politikának ezek az angliai őrszemei azonnal megkezdték az ellentámadást és a legkényelmesebb taktikát választották, amidőn lekicsinyelni igyekeztek azt az embert, aki életüknek müve ellen mozgósitotta lapjainak seregét.

Az a nyilatkozat, amelyet Scotus Viator adott a Prágai Magyar Hirlap egyik munkatársának és amelyet a lap belsejében talál meg az olvasó, Rothermere-ellenes élével meg az olvasó, Rothermere-ellenes élével meg bennünket. Egy elfogult ember szavai ezek, aki ellenfelét mindenáron lebecsülni szeretné és aki nem akar tudomást szerezni arról, amit Lloyd George, Borah szenátor és Mussolini mondottak. Meg vagyunk róla győződve, hogy olvasóink is ilyképpen fogják fel Scotus Viator interjujának első részét.

Seton Watson a Rothermere-akciót a középeurópai nyugalom szempontjából károsnak tartja. Ugy véli, hogy felesleges illuziókat ébreszteni a lelkekben és az utódállamok nemzeteit a kisebbségek ellen izgatja. Nem tudjuk megérteni, hogy a Rothermere-akciónak miért kellett a Scotus Viator által emlitett hatást kiváltania, hiszen nekünk, kisebbségi magyaroknak az akció megindítására és annak lefolyására a legcsekélyebb befolyásunk sem volt.

Ha az angol professzornak most emlitett következtetéseivel nem is érthetünk egyet, szomoru elégtétellel kell feljegyeznünk azt a mondását, hogy a magyarság panaszait, hacsak „bizonyos mértékig" is, de mégis jogosultaknak találja. Az angol nép igazságszerető és még azok a fiai is, akik tulságosan lekötötték magukat valamely irányban, sulyt helyeznek arra, hogy igazságosaknak tartsák őket. Scotus Viator valamikor a magyarországi nemzetiségek jogaiért emelte fel szavát és ha nem akar egészen következetlen lenni magához, szót kell emelnie a csehszlovákiai kisebbségek jogai mellett is. Mikor legutoljára őt évvel ezelőtt Szlovenszkón járt és érintkezést keresett a magyar politika vezető tényezőivel, megismerte azokat a panaszokat, amelyek a magyarság lelkét keserüséggel töltik el és be kellett látnia, hogy ezeket a panaszokat nem az ujjunkból szopjuk és most, hogy ismét információkat fog kérni a magyarság politikai vezéreitől, ujból látni fogja, hogy a sebek, amelyeket az elmult tiz esztendő ütött rajtunk, mennyire fájdalmasak és mennyire sajognak, látni fogja, hogy ugy általános politikai, mint pedig gazdasági helyzetünk öt év alatt is mennyire leromlott és bizonyosan el fogja ismerni, hogy ennek az államnak valamennyi nemzetisége közül a magyarság szenved a legtöbbet.

Scotus Viator öt év óta nem fordult meg a csehszlovák köztársaságban és igy nem ismerheti eléggé a politikai viszonyok azóta bekövetkezett alakulását és nem ismerheti a tavaly megszavazott közigazgatási reform igazi arculatát sem. Mindezeket a kérdéseket csak most fogja tanulmányozni és ennél a tanulmányozásnál bizonyosan abból a négy alapelvből fog kiindulni, amelyek — miként kifejtette — kisebbségi politikájának ma is zsinórmértékét alkotják. Helyesen mondja, hogy a kisebbségi szerződéseket a legpontosabban kell betartani, sőt idővel ki is mélyiteni. Ugyanezt valljuk mi is tiz esztendő óta [sz]üntelen. Mi is állandóan azt követeljük, [h]ogy a st.-germaini szerződésben biztositott [k]isebbségi jogok necsak a kirakatba szánt [d]iszáruk legyenek, hanem az állam és annak [h]atóságai azokat tiszteletben is tartsák. Mi [is] azt kivánjuk, hogy Ruszinszkónak a ki[s]ebbségi szerződésben biztositott közjogi [a]utonómiáját minél előbb megvalósitsák és [m]i nem tudunk megelégedni azzal a vigasz[t]alással, hogy „a ruszinszkói kérdés még [n]incs végleg elintézve". Igaza van Scotus [V]iatornak, hogy a közigazgatást meg kell ja[v]itani, mert rossz közigazgatás, rossz admi[n]isztráció valóban örökös kutforrása az elé[g]edetlenségnek, de mi nem oszthatjuk azt a [t]ulságosan korán megkockáztatott véleményét, hogy e téren haladást lehet tapasztalni. [H]a a skót utazó a decentralizáció mellett [k]ardoskodik, ugy bennünket is hivei közé [s]zámithat, mert hiszen a mi harcunk esztendők óta főképpen a prágai centralizmus bástyái ellen folyik és Szlovenszkó, valamint Ruszinszkó önkormányzatát tekinti céljául.

Végül pedig abban is igaza van Seton Watsonnak, hogy a gazdasági barrikádokat, amelyeket a forradalmi időkben Középeurópa államai közé emeltek, végre le kell dönteni. De ha igazságos akar lenni, el kell ismernie, hogy a csehszlovákiai magyarság volt az, amely a legerélyesebben követelte mindig egy nagyvonalu szabadkereskedelmi irányzat inaugurálását.

A cseh és szlovák uralkodó elem Scotus Viatorban államának egyik előkészitőjét és megalapitóját tiszteli. Ugy hallgatja szavait, mint egy prófétáét, aki messze földről hozott igazságokat hirdet. Ha már ránk nem akar hallgatni, mert minden szavunk mögött — eléggé helytelenül — irredentista mellékgondolatokat keres, hallgasson legalább a skót professzorra, aki — minden elfogultsága mellett is — szükségét érzi, hogy becsületes fogalmazását adja a korszerü kisebbségi politika parancsoló irányelveinek.

Benes egy német-csehszlovák-osztrák-magyar gazdasági szövetség tervét veti föl Berlinben

A külügyminiszter hétfőn tárgyal a német külügyi államtitkárral

Berlin, május 19. Benes dr. megérkezett Berlinbe s nyomban a csehszlovák követségre ment. A csehszlovák külügyminiszter Schubert államtitkárral az eddigi diszpoziciók szerint hétfőn fog tárgyalni. Az eszmecsere programját még nem határozták meg, de azt hiszik, hogy mindama kérdések, amelyek Németország és Csehszlovákia között függőben vannak, tárgyalásra kerülnek a két államférfi között. Igy bizonyos, hogy elsősorban a két állam határforgalmáról és általában a gazdasági kapcsolatokról fognak tanácskozni. A népszövetség juniusi ülése, melyen ezuttal Németországot Schubert államtitkár fogja képviselni, szintén jó alkalom arra, hogy olyan nemzetközi politikai kérdéseket is megvitassanak, melyek a népszövetség ülésén kerülnek szőnyegre. Jól [é]rtesült körök véleménye szerint [E]urópa [t]erületén is csak mint magánember szombat és vasárnap csak mint magánember tartózkodik Berlinben. A két napon Benes meglátogatja az operaházat és Potsdamot. A csehszlovák külügyminiszter különben a német kormány vendége.

Stresemann állapota egyre javul

Berlin, május 19. Stresemann dr. állapotában továbbra is javulás állott be. A pulzus és a hőmérséklet normálik. A vese gyulladás lényegesen javult és a vese normálisabban müködik. Visszaesés alig várható.

A budapesti sajtó Benes utjáról

Budapest, május 19. (Budapesti szerkesztőségünk telefonjelentése.) A Magyarság veyércikkben foglalkozik Benes berlini utjával. Ha Benes — irja a lap — komoly és szilárd statusquót tudna biztositani nagy gazdasági egységgel és az angol kivitel számára hatalmas piacterülettel, amelynek fogyasztó energiája meggyarapodik, akkor talán megfontolnák Angliában a dunai Locarno tervét és a gazdasági konföderációt. Csak az a hiba, hogy Angliában ma már senkisem hisz Beneséknek, tulságosan is le van leplezve ennek az uj plátói államnak igazi arculata és politikai szervezete, nemhogy Benes mentőötletének kritika nélkül bedőljenek.

Egyelőre Benes ott is azt a választ kapta, hogy beszéljen a németekkel és próbálja magát megértetni azzal a Magyarországgal,

amely mögött mindenütt a fascista külpolitika merész és friss lendülete érzik. Igy határozta el magát Benes arra, hogy

Berlinbe megy a legyőzött Németország protekciójáért esengeni.

A berlini ut azonban aligha hozza meg akár az igent, akár a nemet Benes kérdésére. A német külpolitika vezetője, Stresemann sulyos beteg, hetek óta nyomja az ágyat, aligha [l]ehetséges, hogy ilyen [k]ritikus p[o]zitiók [k]ezelésére, [h]ogy egy csalódással gazdagabban [t]érhet vissza a Moldv partjára, régi sikereinek és uj kudarcainak szinhelyére.

London véleménye Benes missziójáról

Budapest, május 19. Londonból táviratozzák: A diplomácia és a sajtó élénken foglalkozik Benes utazgatásaival. Némelyek szerint Benes berlini tartózkodása ugyanazt a célt szolgálja, mint a londoni és pedig, hogy megállapitsa, milyen volna a hatalmak magatartása a Csehszlovákia és Magyarország köztiakut válság esetén. Ezenkivül ugy vélik, hogy a közép- és délkeleteurópai gazdasági szerződések lehetőségeit is ki akarja puhatolni, valamint felveti a tervét egy gazdasági négyesszövetségnek Csehszlovákia, Németország, Ausztria és Magyarország között.

Egy francia lap Osusky beszédéről és a határ kiigazitásokról

Páris, május 19. Az Oeuvre feltünő vezércikkben foglalkozik Osuski párisi csehszlovák követ legutóbbi prágai beszédével, amelyben a követ, mint ismeretes, a békeszerződések sérthetetlenségéről és a határok megváltoztathatatlanságáról nyilatkozott.

A lap véleménye szerint bizonyos határkiigazitások okvetlenül szükségesek Európa békéjének érdekében. Nem lehet a határokat egyoldalúan megállapitani.

— folytatja a lap — és a nemzetközi szabályok legelemibb követelménye, hogy figyelembe kell venni a szomszéd országok életszükségleteit. Arról van szó, — irja az Oeuvre — hogy ki kell egyenliteni bizonyos államok ellentétes érdekeit, ami annál is inkább lehetséges, mert a népszövetséget éppen ezzel a céllal alapitották.

Görögország [be]lép

[r]int a román kormány a [k]ö[v]etkező [h]elsinki konferenciáján azt fogja javasolni, hogy Görögországot vegyék fel a kisantantba. A konferencia elnapolását azzal okolják meg, hogy a kisantant kebelébe tartozó államok között az egyetértés olyan nagy, hogy semmi szükség nincsen a genfi ülésszak előtt külön tanácskozásra. Eleinte kisantantkörökben arra gondoltak, hogy Bethlen gróf legutóbbi beszédére együttesen reagálni fognak, de azután elálltak ettől a tervtől.

A harmadik Internacionale ellen alakult nemzetközi tanács Kun Béla kiadatása mellett

Bern, május 19. A Genfben székelő harmadik Internacionále ellen alakult nemzetközi tanács egyhangu határozatával kimondotta, hogy Kun Béla közönséges büncselekményeket is követett el, tehát a magyar kiadatási kérelem jogosult. A tanács egyuttal tiltakozik minden olyan kisérlet ellen, ami közönséges büncselekményeket politikaiaknak kiván föltüntetni azért, hogy a kiadatást megakadályozza.

WIENER STADT- U. LANDESBIBL.

A magyar nemzeti párt kezdeményező javaslatot nyujtott be egy végleges állampolgársági törvény érdekében

Prága, május 19. A magyar nemzeti párt képviselői klubja az állampolgársági kérdés rendezésének előmozditása érdekében javaslatot nyujtott be a képviselőházhoz. A javaslatot, amelyet az országos keresztényszocialista, a német nemzeti és német nemzeti szocialista párti képviselők is aláirtak, az alábbiakban ismertetjük:

Javaslat az uj állampolgársági törvény előkészitése tárgyában

Beadják: Holota János dr. és társai

Mondja ki a Csehszlovák Köztársaság Nemzetgyülésének Képviselőháza:

A minisztérium a miniszteri felelősségrevonás terhe mellett utasittatik, hogy az állampolgárságról szóló törvényjavaslatot, amely az állampolgárságról szóló eddig érvényben lévő törvényeket és rendeleteket mind hatályon kivül helyezi és a szlovenszkói magyar, német és ruszin kisebbségre nézve is ezt a kérdést az emberi jogok és az igazságosság alapján a modern államjognak megfelelőleg rendezi a köztársaság fenállásának tizedik évében, három hónap alatt terjessze a nemzetgyülés elé s addig mindazon jogkövetkezmények érvényesitését, amelyeket a végrehajtó hatalom mindazon magyar, német vagy ruszin nyelvü lakossal szemben érvényesiteni szokott, akiknek a mostani jogbizonytalanság szerint az állampolgári és illetőségi kérdése nincs rendben, függessze fel.

Indokolás:

Még az 1926-ik évben a nemzetgyülés mindkét háza határozatot hozott, amely utasitja a kormányt, hogy a csehszlovák állampolgárságról egy uj, a modern államjognak megfelelő törvényjavaslatot terjesszen be. Ezt a határozatot a nemzetgyülés akkor hozta, amikor a 152—1926. számu törvényt alkotta s azt akarta kifejezni vele, hogy ezt a kisegitő, 5 évi hatállyal biró törvényt a főhatalmat képező nép törvényes meghatalmazottai, a törvényhozók egy egységes állampolgársági törvénnyel kivánják felváltani, amely azokat az égbekiáltó igazságtalanságokat és közigazgatási erőszakosságokat lesz hivatva végre egyszerre megszüntetni, amelyeket az állampolgárság és az illetőség kérdésében a szlovenszkói magyar, német és rutén kisebbség kénytelen elszenvedni. Dérer Iván dr. volt unifikációs miniszter mondotta akkor, hogy az uj állampolgársági törvényjavaslat az unifikációs minisztériumban már készen is van, igy tehát rövidesen a nemzetgyülés elé terjeszthető. A nemzetgyülési határozat meghozatala óta több, mint két év telt el s a minisztérium mindezideig nem teljesitette a nemzetgyülés utasitását.

Miután a törvényjavaslat egy demokratikus államban meg kell, hogy követelje, hogy akaratja, mint a nép akaratja tekintessék s annak a végrehajtó hatalom engedelmeskedjék, miután a szabadság és igazság uralmát az alkotmány is beigérte az állam lakosainak,

miután a minisztérium a nemzeti kisebbségek elnyomásának tendenciáját szolgálva, szándékosan nem siet az állampolgársági törvényjavaslatot a nemzetgyülés elé terjeszteni, ezért terjesszük be alulirottak a fentebbi javaslatunkat.

A magyar nemzeti párt szenátorai ezt a javaslatot a legközelebbi napokban a szenátushoz is benyujtják.

Károlyi Mihály Mexikóban

London, május 19. A Daily News párisi jelentése szerint Károlyi Mihály a mexikói kormány meghivására Mexikóba utazik az ottani gazdasági viszonyok tanulmányozására. Felesége Párisban marad, ahol régiségkereskedése van. Károlyi a lap tudósitója előtt kijelentette, hogy perujitást fog kezdeni magyarországi birtokainak elkobzása miatt és főbizonyitéka Clemencaunak hozzá intézett egyik levele, amely részére a legfényesebb erkölcsi bizonyitványt állitja ki, de azért nem hiszi, hogy pernyertes lesz. Szerencsére — ugymond— nincs oly nagy szüksége a pénzre, elég jó dolguk van, sőt gyermekeiket angol iskolákban neveltethetik.

Bombamerényletet akartak elkövetni a jassyi expresszvonat ellen

Bukarest, május 19. Marosvásárhely és Palarea állomások között egy hosszu alagut előtt bombamerényletet kiséreltek meg a jassyi expresszvonat ellen. Az alagutat őrző katonai őrszem észrevette, hogy két ismeretlen ember a sineket bontogatja. A két merénylő futásnak eredt, az őr utánuk lőtt, de nem talált és a két ember eltünt. A vizsgálat során egy bombát és különböző szerszámokat találtak a helyszinén. Egyelőre nem tudják, hogy vonatrablásról, vagy egy bizonyos személy ellen irányuló merényletről van-e szó.

LIQUEUR RÁKOSY
ZVL GEMERSKA·TOVARNA·NA·RUM·A·LIKÉRY·UČ·SPOL·GÖMÖRI·RUM·ÉS·LIKŐRGYÁR·R·T·ROŽŇAVA·
Mandarin - Cacao - Dió-Crème - Cherry, Triple-Sec — Curacao — Karlsbadi keserü
„Késmárki kiállitáson aranyéremmel kitüntetve"
„A Nemzetközi Dunakiállitáson aranyéremmel kitüntetvet, Ungvári és komáromi kiállitáson kitüntetve

Rieger Testvérek orgonagyára Jägerndorf Szilézia

Világhirü templomi orgonák, prospektusok, villamos fujtatószerkezet. Kitünő ajánló levelek elsőrangu szaktekintélyektől. 54 éves tapasztalat. 1927-ig 2270 új orgonát szereltünk.
Bruckner, Rieger-féle orgonáján játszik.

Bajmóc fürdő
kénes hőforrások
kiváló gyógyhatás reuma, csuz, ischias eseteiben
Iszapcsomágolások „Jazero-iszappal", melynek radiumtartalma felülmulja a szlovenszkói gyógyiszapokat
Hatalmas gyönyörü park
Mérsékelt árak
Hideg strandfürdö, 25 × 10 m medencével
Prospektust küld az igazgatóság Bojnice, Nitra megye.

— BUNDGYI REGÉNY —

Irta: Edgar Wallace

(23)

— Azt hiszem — felelte Margaret elmosolyodva —, hogy soha életében nem volt olyan jó dolga, mint most. Egészen közönséges asszony: hihetetlenül müveletlen, még irni se igen tud: a számadásai pedig, amiket át kell revideálnom, szégyenére válnának egy negyedik elemistának is — De azért mégse lehetett koldus, sőt azt hiszem: gazdag is volt valaha. Az első nap, mikor megkaptam napi számadását, fölmentem hozzá, mert nem birtam eligazodni az irásán — Amikor beléptem: az asztalnál ült és — a kezeiben gyönyörködött.

— A kezeiben — csodálkozott mr. Reeder.

— Ugy van: a kezeiben — ismételte Margaret: — mert az ujjai tele voltak csodaszép, kincseket érő gyürükkel. — És nagyon meg volt elégedve szavainak eredményével, mert mr. Reeder kezéből csörömpölve hullott tányérjába a kés és villa.

— Gyürük? — álmélkodott a detektiv.

— Mogyorónagyságu gyémántok és pompás, négyszögletesre csiszolt smaragdok — folytatta Margaret. — Elállt a lélegzetem, ahogy rájuk néztem — Mrs. Burton rögtön a háta mögé dugta a kezeit és másnap azt akarta elhitetni velem, hogy valami szinésznőtől kapta ajándékba a gyürüket, aki szintén vendég volt valamikor a kastélyban: de az ékszerek, illetőleg a kövek hamisak.

— Lári-fári! — mondta mr. Reeder és mosolyogva ingatta a fejét jobbra-balra, ami nála mindig az elégedettség jele volt.

Ebéd után a detektiv magához kérette mr. Davert és megkérte, hogy állittasson be a szobájába külön iróasztalt, tintával, tollal

— Ah, hát ön is nagy iró, Reeder kollegák vagyunk? . . . he-he-he — vigyorgott mr Daver, a kezeit dörzsölve. — Én csak akkor vagyok boldog, ha toll van a kezemben. Mondja meg, kérem . . . mert szörnyen érdekel engem: mikor megy ennek legkönnyebben az irás? Kora reggel vagy késő este? Én még sohasem tudtam eldönteni a magam gyakorlatában.

— Én most egyfolytában dolgozni fog éjfél utáni két óráig — felelte mr Reeder, órájára nézve. — Évek óta igy szoktam m Kilenctől kettőig szoktam irni, akkor cigarettára gyujtok, megiszom egy pohár tejet. Lesz olyan szives, hogy gondoskodik ról... hogy azonnal vigyenek föl a szobámba e pohár tejet? . . . szóval, hogy végezzek: hnali két órától reggeli kilencig egyfolytában alszom.

Margaret Belman érdeklődve, de nem leg csodálkozva is hallgatta ezeket a félimeddig személyes természetü, bizalmas közléseket. Mr Reeder ugyanis sohase szokott magáról beszélni és Margaret még egyetlen egy emberrel se találkozott életében, aki csak megközelitőleg is olyan zárkózott természetü lett volna, mint mr Reeder. És ime, most egészen kigombolkozik! . . . Lehet, hogy a pihenés, a szabadság öröme tette közlékennyé — gondolta Margaret: — annyi bizonyos, hogy jobb kedvünek és fiatalabbnak még sohasem látta a detektivet.

Ő maga ment mrs Burtonhoz, hogy közvetitse az uj vendég kivánságait. Az „özvegy" szinte fogcsikorgatva hallgatta meg Margaretet.

— Tejet akar? . . . Na, éppen az ilyen fickók isznak tejet, mi? . . . Nem fél ez a földkerekségen semmitől!

— Ugyan mitől és miért kellene félnie — kérdezte Margaret éles hangon: de a öregasszony ügyet se vetett rá.

— Senkise szereti a detektiveket, akik

dött mrs Burton. — Ez pedig éppen nem az a detektiv, akit bevesz a gyomrom . . . tudja!!

— Ki mondta önnek, hogy detektiv?

Mrs Burton pislogva nézett bozontos szemöldökei alól a leányra, aztán Daver irodája felé biccentett a fejével:

— Ó — mondta — Detektivek a házban! És én itt ülök, mint hámba fogott rabszolga, talpalva reggeltől estig, mikor nagyuri dáma lehetnék Párisban, vagy bárhol a világon, cselédséggel, akik a parancsaimat lesik, ahelyett, hogy én szolgálok ki másokat! — Hát nem irtózatos ez?!

Most történt harmadszor, mióta Margaret a kastélyban volt, hogy az öreg asszony ily elkeseredve kifakadt. Ugy látszott, mintha mrs. Burton szeretne találni valami ürügyet vagy biztató alkalmat arra, hogy bizalmába avassa Margaretet, — de se az ürügy, se az alkalom nem kinálkozott. Mert nem is lehetett semmiféle közös érzés, törekvés, hangulat vagy érdek kettőjük között: hiszen mrs. Burton oly müveletlen, durvalelkü és alacsony észjárásu nőszemély volt, hogy semmiféle érdek nem hidalhatta át köztük a lelki ellentétek szakadékát. Mrs. Burton örökké nyavalygó teremtés volt, szinte csapra jártak a könnyei, ugy hogy bármely pillanatban zokogva tudta siratni önmagát és szidni az egész világot, mert neki — mindenki csak ellensége volt!

— Ugy bánnak velem, mint a legutolsó cseléddel! — fakadt ki elfojtott dühvel: — és leggonoszabb köztük az a leány. Megkértem tegnapelőtt, hogy jöjjön be hozzám egy csésze teára, beszélgetni és mit gondol: mit felelt?

— Kiről beszél? — kérdezte Margaret kiváncsian, mert nem is gondolt arra, hogy „az a leány" miss Olga Crewe lehetne: hiszen óriási fantázia kellett volna annak kitalálására, hogy miféle közös kapcsolat lehet a

zött! — Pedig az asszony valóban ő róla beszélt, de Margaret kiváncsi kérdésére azonnal észbe kapott és másra tért át.

— Oh, csak ugy mondtam — felelte kitérően. — Hát tejet akar ez a — vendég? Jól van: majd magam viszem föl neki.

Mr. Reeder éppen a házikabátjába bujt bele, mikor mrs. Burton fölhozta neki a tejet. A tinta, toll és az itatós-papir már ott volt az irőasztalon, két hatalmas füzettel, amit mr. Reeder tett az asztalra, mint bizonyságát éjszakai komoly munkájának. Udvariasan elvette az asszony kezéből a tálcát és letette az asztalra.

— Nagyon szép ez a kastély, mrs. Burton — mondta elismerően mosolyogva. — Régóta vezeti már a háztartást?

— Néhány esztendő óta — felelte mrs. Burton.

Megfordult és ment kifelé, de a küszöbön megállt egy pillanatig. Mr. Reeder rögtön tisztában volt vele: — az asszony titoktartó, de szeret locsogni; mindenkitől elhagyatva, két kézzel kap bármily alkalmon, hogy egy-két szót válthasson akárkivel és megtörhesse unalmas életének egyhangu szürkeségét. Mr. Reeder meg is ragadta az alkalmat.

— Sok vendég van a kastélyban? — kérdezte.

— Nem, uram — rázta a fejét mrs. Burton: — soha sincsen sok vendégünk. Mr. Daver nagyon megválogatja, hogy kit ereszt be a házba.

— Ez nagyon okos dolog is — Mondja csak, kérem: merre van mr. Daver szobája?

Az asszony kilépett a folyosóra és megmutatta az ajtót.

— Oh, most már emlékszem — bólintott a detektiv. — Nagyon szép lehet a kilátás onnan. Azt hiszem, önt láttam kijönni ma este a szobából?

A természetes Igmándi keserüviz
gyomor és béltisztító hatása páratlan.
Az Igmándit ne tévessze össze másfajta keserüvizzel! Kapható mindenütt kis és nagy üvegben. Schmidthauer kútvállalat Komárom.

Szemtől-szembe a magyarság nagy ellenfelével

Scotus Viator a kisebbségi kérdésről és a Rothermere-akcióról

A neves angol publicista Pozsonyba, Komáromba, Érsekujvárra, Kassára és Ruszinszkóba utazik

A Prágai Magyar Hirlap munkatársának beszélgetése Seton Watsonnal

Mindenki tudja, hogy
Ungár sorsjegyei szerencsések!
A főhuzások május 23-ig tartanak — Pót- és vételsorsjegyet csakis UNGÁR bankháznál, Bratislava, Ventur-u. 20. vásároljon, illetve rendeljen.

Prága, május 19.

R. W. Seton Watson, angol egyetemi tanár, a Scotus Viator néven ismert publicista, ötévi távollét után ismét ellátogatott Prágába, ahol néhány tudományos előadást tart. A neves angol publicista tudvalevően a kisebbségi ügy egyik régi előharcosa és nagyarányu tevékenységet fejtett ki főleg a régi osztrák-magyar monarchia ama nemzetiségei érdekében, amelyek ma államalkotó többséget alkotnak az ugynevezett utódállamokban. Watson professzor legutóbb 1923-ban járt Csehszlovákiában s Prágán kivül Szlovenszkóra is ellátogatott, ahol fölkereste a magyar politikusokat, hogy tájékozódást szerezzen az államfordulat után keletkezett tekintélyes számu magyar kisebbség helyzetéről. A kisebbségi ügynek ez az előharcosa már akkor meggyőződhetett arról, hogy a magyarság sérelmei cseppet sem maradnak ama panaszok mögött, melyeket az államfordulat előtt az akkor kisebbséget alkotó mai többség részéről hallott. Scotus Viator, kinek tárgyilagossága ellen komoly kifogások hozhatók fel, a vele való beszélgetés során maga is elismerte, hogy a panaszokat megérti és azok jogosultságát bizonyos fokig elismeri. Azóta öt teljes esztendő telt el s öt év nagyon nagy idő egy olyan állam történelmében, amely mindössze csak egy alig évtizedes multra tekinthet vissza. Seton Watson professzor, a kisebbségi kérdés nagy teoretikusa, ismét Szlovenszkóra készül s ebből az alkalomból célszerünek vélem, hogy kisebbségi kérdésekben elfoglalt álláspontját és szlovenszkói utját illetően kikérdezzem.

Scotus Viator az Esplanade szállóbeli lakosztályának szalónjában fogadott, ahol a következő párbeszéd játszódott le közöttünk:

— Jól ismeri, tanár ur, Csehszlovákia politikai helyzetét?

— Éppen azért jöttem, hogy előbbi információimat kiegészitsem.

— Ismeri a közigazgatási reformot?

— Csak nagyjából. Mindenek előtt azt a natást akarom tanulmányozni, amelyet a közigazgatási reform a szlovákok és a nemzeti kisebbségek helyzetére gyakorol. Erről a kérdésről ma csak ennyit mondhatok:

Örömmel állapithatom meg, hogy a közigazgatási reform az erős centralista irányzat gyöngülését jelenti. Mindenkor a decentralizáció hive voltam. Ebbeli meggyőződésemnek több oka van s a többi között az is, hogy a centralista irányzatot a nemzeti kisebbségek érdekeivel ellentétes irányzatnak tartom.

— Tud-e arról, tanár ur, hogy a békeszerződések Ruszinszkó számára autonómiát biztositottak s hogy ez az autonómia csak papiron van meg?

— Természetesen tudomással birok arról, hogy az autonómiát még nem valósitották meg; azonban ugy vélem, hogy a ruszinszkói probléma még nincsen véglegesen megoldva. Erről a kérdésről egyelőre nem kivánok nyilatkozni mindaddig, amig be nem fejeztem a helyszinen való tanulmányaimat.

—Ismeri a magyarság sérelmeit?

— Csak részben.

E panaszokat megértem és bizonyos fokig jogosultaknak is tartom őket.

— Mi a véleménye a Rothermere-akcióról?

Sajnálatosnak tartom, mert nézetem szerint ez a módszer megneheziti a népek kibékülésének folyamatát, a helyett, hogy azt megkönnyitené. Itt rá szeretnék mutatni arra a különbségre, amelyet ez az akció hatás dolgában egyrészt Angliában és másrészt Középeurópában kiváltott. Az akció hatása Angliába minimális. De különben is, komoly politikusok nem a Daily Mailből meritik információikat.

— Más lapra tartozik azonban az a hatás, melyet a Rothermere-akció Középeurópára s főleg az ugynevezett utódállamokra gyakorolt. Ez a hatás s ezt sajnálattal állapitom meg, igen nagy. Sajnálatos, mert egyrészt illuziókba ringatja az utódállamok kisebbségeit s másrészt a többséget alkotó nemzetek közvéleményét a kisebbségek ellen izgatja. Őszintén sajnálom az akciónak ezt a káros hatását, mert a kisebbségeknek elviselhető állapotokat kivánok nem csak itt, hanem a többi utódállamban is.

— Meg kell azonban állapitanom, hogy a hivatalos angol politika a békeszerződések respektálásán alapszik. Nem hiszem, hogy akadna olyan angol kormány, amely az ezzel a politikával ellentétes célokra egyetlen katonát is áldozna.

— Amidőn a békeszerződések ellen foglalok állást, valószinüen kivánatosnak fogja tartani az alternativ politikai elvek leszögezését. E kisebbségi politika irányelvei a következők:

1. Kivánatosnak tartom a kisebbségi jogoknak a legszigorubban való betartását s azoknak az idő folyamán való kimélyitését. Ez a tézis nem csak Csehszlovákiára vonatkozik, ahol a kisebbségek helyzete a többi államokéhoz viszonyitva aránylag a legjobb, hanem Romániára és Jugoszláviára is, ahol a nemzeti kisebbségek még mindig igen rossz helyzetben élnek.

2. Kivánatosnak tartom az adminisztráció megjavitását s meg kell állapitanom, hogy ebben a kérdésben haladást tapasztalok.

3. Docentralizáció.

4. A gazdasági korlátok csökkentése.

— Minden felelős tényezőnek e négy irányban kell dolgoznia és főleg arra kell ügyelnie, hogy a demokratikus irányzat tovább fejlődjék. Mindaddig meg lesz nehezitve a megértés, amig az egyes utódállamokban antidemokratikus irányzat uralkodik.

— Szlovenszkói tanulmányutja során keresni fogja, tanár ur, a magyar politikusokkal való érintkezést?

— Miként 1923-ban, ugy természetesen most is keresni fogom az alkalmat, hogy informáltassam magam a magyar nép reprezentánsaival.

— Mennyi időre tervezi a szlovenszkói és ruszinszkói tanulmányutját?

Véd-U·P jegy
Mit irnak nekünk?
Nemrégiben üzletfeleink közül háromszázat megkérdeztünk, hogy mi indította őket arra, hogy az U. P.-nél rendeljék meg butoraikat. Egyikük ezt irja: „Mielőtt butort vásároltunk, majdnem mindegyik hasonló vállalatot megtekintettünk és ezek közül egyet sem lehet Önökhöz hasonlitani "Minden anya és fiatal házaspár részére, akik naponta ilyen butorüzletekbe való vándorlásra készülődnek, biztos tanulság van ezekben a szavakban.
18. számu képes árjegyzékünk lakberendezéseink néhány ábráját hozza kivánságára ölttalanul küldjük meg Önnek.
EGYESÜLT U·P MŰV. R. T.
BRNO — PRAHA — BRATISLAV
Josefská 16 Lucerna Štefánikov
PARDUBITZ, Wilsonová 68, KOŠICE, Hlavná 77.

— Körülbelül három-négy hetet fogok Szlovenszkón tölteni.

— Csinált már részletes utitervet

— Még nem. Annyi bizonyos, hogy Prágából csütörtökön utazom Pozsonyba s részletes uti programot majd Pozsonyban állitok össze magamnak. Azt hiszem Pozsonyból Komáromba, Érsekujvárra, Losoncra és Kassára megyek. Kassáról Ruszinszkóba utazom és visszafelé jövet megtekintem a Tátrát és Szlovenszkó északnyugati részét.

Bukarestben azt tartják, hogy az optánsperben a döntést a népszövetség őszi ülésszakára fogják halasztani

Bukarest, május 19. A bukaresti külügyminisztérium megkapta a népszövetség titkárságától a juniusi ülésszak programját. Ezen szerepel az optánsper és a szentgotthárdi ügy is. Ezzel kapcsolatban a Cuvantul azt irja, hogy [illegible]lescu barátai körében azt a kijelentést tette, hogy az optánsperben [illegible] lasztani. Megállapitják majd a népszövetségen, hogy Románia és Magyarország között eddig nem sikerült a békés megegyezés. Bukarestben valószinünek tartják, hogy az optánsperben a megegyezésre vonatkozó ujabb felhivással októberre halasztják el a döntést.

A szlovák néppárt a juniusi választások mellett

A Slovák bejelentése szerint a koalició már egyszer egyhangulag elhatározta, hogy a nyárig tartják meg az országos választásokat — Nagy harcok Ruszinszkóban az országos elnöki székért —

Prága, május 19. Az országos választások idejére vonatkozólag eddig állandóan azt irták a koalició lapjai, hogy a kormánytöbbség nyolcas bizottsága egyöntetüen a választások őszre való elhalasztása mellett foglalt állást. A Slovák mai száma épp ellenkezően mutatja be a helyzetet. A ludákok hivatalos lapja leplezetlenül megvallja, hogy a néppárt átiratban értesitette a kormánytöbbség valamennyi pártját, hogy a maga részéről

nem adja meg a hozzájárulását az országos választások elodázásához, hanem ragaszkodik a nyolcas bizottság legutolsó egyhangu (!!) elhatározásához, mely szerint a választások még julius elsejéig megtartandók.

— Egyhangu határozatok — irja a Slovák — csak egyhangu határozatokkal változtathatók meg, nem pedig erőszakos politikai machinációval. Azon a véleményen vagyunk, hogy a polgári koalició erejének és munkaképességének az a legjobb bizonyitéka, ha maga teljesiti és betartja a saját munkatervét és elhatározásait.

A továbbiakban még a kormánypárti Hlinka lapja is kifejezi azt az aggodalmát, hogy

a választások eltolása esetén az országos közigazgatás teljesen a bürokrácia kezébe kerül,

még mielőtt az országos képviselőtestület jogainak védelmére kelhetne. A koalíciós pártoknak a jövő hét folyamán kell véglegesen dönteni a választások terminusát illetően.

Ki lesz Ruszinszkó elnöke?

Munkács, május 19. Ruszinszkóban már hetek óta a legheves[illegible] harc dul a kulisszák mögött a tartományfőnöki szék betöltése körül. Alkalmunk volt beszélgetést folytatni több, itteni, különböző pártállásu és orientációju vezetőemberrel, de mindegyikük részéről a legkülönbözőbb kombinációkat s a legkülönbözőbb nevelket hallottuk. Az agrárok kivételével, akik érthetően Rozsypál jelenlegi alkormányzó további felszinenmaradását, tartományfőnökségét lanszirozzák, a többi pártok véleménye egy pontban találkozik és pedig abban, hogy

Ruszinszkó tartományfőnöke csakis ruszin ember lehet.

A további kombinációk során azonban minden párt a maga embere részére vindikálja a tartományfőnökséget. A kulisszamögötti harcra vonatkozóan érdekes adat a Rozsypál alkormányzóhoz nagyon közelálló Uj Közlöny egymással homlokegyenest ellentétes, kétszeri állásfoglalása a tartományfőnök személyét illetően. Egyik két hét előtti számában ugyanis azt irta e lap, hogy ha a kormányzat valóban izig-vérig közigazgatási szakembert és tekintélyt akar Ruszinszkó tartományfőnöki székébe ültetni, akkor az csak Zseltvay János dr. volt ungmegyei zsupán, jelenlegi munkácsi körjegyző lehet, mig alig pár napra rá, ugy látszik: felülről jövő nyomásra, már Rozsypál alkormányzó tartományfőnökségét mondotta egyedül üdvözitőnek egy hosszu cikk keretében. Az oly hirtelen jött véleményváltozás oka érthető, mert Zseltvay dr. személye nem mondható éppen grata personának az ungvári kormányzósági palota mai urainak szemében, azonban az is egészen különös s egyedülállóan ruszinszkói mentalitásra vall, hogy

Rozsypál alkormányzó a téli hónapokban napfényre került s egész rezsimjét is annyira blamáló dolgok után nevét még mindig lanszirozhatja a tartományfőnöki szék betöltésével kapcsolatban.

A másik rendkivül érdekes momentum a tartományfőnökségért dulló harcban az a pártvezetőségi ülés, amit Volosin néppártja tartott május 6-án a munkácsi gör. kat. klastromban. Volosin elfogadtatott hiveivel egy határozatot, amelyben

a Stéfán Ágoston dr. cseh agrárpárti képviselő tartományfőnöksége mellett törtek lándzsát.

Stéfán tartományfőnökségére természetesen gondolni sem lehet, már csak azért sem, mivel az alkotmánytörvény 20. szakaszának 3-ik bekezdése szerint egy aktiv képviselő csak mandátumának lejárta, vagy letétele után egy évvel vállalhat fizetéses állami alkalmazást.

Természetesen önjelöltekben sincs hiány. Több komolytalan név közül egyedül a Bacsinszky dr. ungvári agrárpárti elnök nevét irjuk ide, természetesen anélkül, hogy egy pillanatra is komolyan vennők aspirációit a ruszinszkói tartományfőnöki székre. — A legujabb s hitelesnek látszó értesülések szerint a legutóbbi napokban Toronszky [illegible] föl, akinek személye ellen, állitólag, a prágai kormányköröknek sincs kifogásuk, sőt:

éppen felülről lanszirozzák jelöltségét, mint oly emberét, aki eddig nem volt aktiv politikus, igy egy irányban sincs lekötve.

Bármily eredménnyel is végződjenek ezek a kulisszák mögött folyó harcok, egy elvnek kell érvényesülnie és ezt mi is a legteljesebben aláirjuk:

Ruszinszkó tartományfőnöke csak ruszinszkói őslakos és ruszin ember lehet.

Kelembéri Sándor.

A belgrádi olasz követ nem tér vissza állásába

Belgrád, május 19. A Novosti jelentése szerint Bordero olasz követ nem tér vissza állásába. Diplomáciai körök szerint ez az olasz-jugoszláv viszony meglazulását jelenti.

Szinte már tradiciószerü, hogy a legjobb a világhirü
SCHROLL-gyártmányu
árú.

Figyeljünk a fenti védjegyre!

Erzsébet királynő két látogatása Funchalban

A szomoruság eleven szobra — Jazz band-zene harsog most, ahol egykor a királyné machet-et pengetett

Madeira Funchal, május 16.

A zöld sziget felett élesen süt a nyári nap. Hiszen december van s a Reids-Palace Hotel fürdőjében a szabad tengerben lubickolnak az angolok. A hallban, a terraszon nyári ruhák, krémszin nadrágok szürke kabátokkal. Uzsonnaidő.

Carlo Bianchi dr., a funchali belga konzul kiissza a teáját, aztán egy csomó irást vesz elő a zsebéből.

— Tessék — mondja. — Ezek elég érdekes dolgok abból az időből, mikor az önök szerencsétlen királynője itt telelt.

— Erzsébet királyné!

— Az én apám volt mellette egész idő alatt. Családunk olasz eredetü, trentinoi osztrák állampolgárok voltunk. Apám volt a funchali osztrák-magyar főkonzul: Carlo Bianchi. Őfelsége kétizben volt a szigeten. Először 1858-ban, csak néhány napig. Másodszor pedig 1892-ben. Akkor másfél hónapig maradt itt. Ebben a szállodában lakott.

1892 december 23-án, délután 5 órakor kötött ki a „Greif", a királyné yachtja. A királyné azonnal partra szállt.

— És ide jött?

— Nem. Bizonyára tudja, hogy a királyné szenvedélyesen rajongott az édességekért. Nos, a kiszálláskor azonnal vett néhány banánt, azután pedig — egy cukrászdába ment. Emlékezett rá, hogy negyvenhat év előtt, mikor először itt járt, pompás süteményeket és finom bonbonokat kapott egy cukrászdában. Anélkül, hogy lakosztályát elfoglalta volna, megkereste a kis boltot, — ma is ott van még, ahol 1858-ban volt — s jó nagy csomagnyi süteményt és más édességet vásárolt. Csak azután tért haza, ide a hotelbe. A királyné akkor már buskomor volt.

A kiséret?

— Berzeviczy tábornok, mint udvarmester, Mikes grófnő udvarhölgy, Pfeffelnik nevü főkomornyik a feleségével — és természetesen boldogult apám, aki állandó kiséretéhez tartozott a királyné ittléte alatt.

— Orvos?

— Hm, — mondja Bianchi dr. — egy nagyon különös ur volt állandóan a királyné szállott Egg[illegible] nupos, szürkés[illegible] férfi, Kristofanos dr.-nak nevezték. Görög tanárként szerepelt, de azt beszélték, hogy voltaképpen orvos.

— Konzul ur, nem tudná néhány közvetlen benyomásait elmondani?

— Dehogy nem. Fiatal gyerek voltam még akkoriban, de a királyné kegyesen megengedte, hogy apám bemutasson. Néhányszor magával vitt s élénken emlékszem a királynéra. Ő volt a szomoruság eleven szobra. Amellett egy pillanatig nem láttuk nyugodtnak. Az étkezések alatt türelmesen ült egy asztalnál, de utána azonnal felpattant s járkálni kezdett. Fel, le, fel, le, szüntelenül.

Talán a mozgás volt, ami valamennyire megnyugtatta. Tán ezért is utazott állandóan.

— Itt sem volt nyugalma...

— Nem. Keresztül-kasul járta az egész szigetet s többnapos kirándulásokat tett a yachtján, a sziget körül. Számtalanszor megtette ezt az utat s még a fedélzeten sem ült le, csak ebéd vagy vacsora idején. Járkált s a fekete óceánt nézte, messzirevetett, szomoru tekintettel.

— Szótlan volt?

—Nem tulságosan. Környezetével csendesen, sokáig elbeszélgetett. Higgadtan, tökéletesen tiszta gondolkodással, de fájdalmasan csendes mélabuval.

— Hazulról nem kapott látogatásokat?

Bianchi megérti a kérdést:

— Nem, — felelí határozottan. — Bár itt beszélik, hogy I. Ferenc József inkognitóban meglátogatta, de ez nem igaz. A császár sohasem volt a szigeten. Bécsből néhányszor jött futár, ez volt minden. Windischgrätz Ferenc herceg teljesitett futárszolgálatot Madeira és Bécs között. Igen kedves ember volt, igazi nagy ur, jó barátja lett apámnak. Két évvel ezelőtt még kaptam tőle hirt.

Mutatja a szép, arisztokratikus irásu levelet, melyet Münchenben keltez a herceg 1925 január 15-én s néhány kedvesen megirt oldal után igy ir alá: „Pr. Windischgraetz, Renngasse 12., Vienne".

— Apám kedves ember volt a bécsi udvarnál — folytatja Bianchi dr. — Commendateurje volt a Vaskorona és a Ferenc József-rendnek s a szerencsétlen királyné is igen kedvelte.

Megfakult, régi daguerreotypet mutat. Öt hölgy az ötvenes évek divatja szerinti szép, fodros ruhákban. Középen Erzsébet királyné, egy különös, hegedüforma hangszert pengetve.

— Jellegzetesen madeirai hangszer — magyarázza Bianchi dr. — zömök, hegedüalaku, de ujjal pengetik, mint a gitárt. A királyné ezt a hangszert tanulta, mikor először itt járt. Milyen gyönyörü lehetett még akkor...

Meghatottan nézem a halvány, barnafoltos kicsi képet. A vidámarcu, szépséges asszonyt, aki olyan szomoruan, szótlanul jött vissza ide, évtizedek mulva.

— Önnek adom, ha óhajtja — mondja Bianchi dr., — nekem megmarad a másik. Látja, ez is érdekes emlék.

Két ujabb, kicsi fénykép kerül elő.

— Az Önök nagy minisztere, Andrássy gróf és felesége. — Csakugyan, a javakorabeli Andrássy Gyula gróf, göndörfürtösen, a nemesi bandériumok csákós, kacagányos, tarsolyos egyenruhájában. A grófnén kivágott, drága selyemruha.

— Talán ez is érdekli Önt. Miksa császár levele apámhoz. Régi, sárga levélpapir, kaligrafikus betük. Olaszul ir.

„Miramare, 120 Gemajo 1861." keltezéssel. A levélben Miksa császár, akkor még főherceg, egy levélre válaszolva, az osztrák-magyar főkonzult, Carlo Bianchit és családját üdvözli igen közvetlenül és szeretetreméltóan.

Bianchi dr. elteszi a régi irásokat. A sportruhás angolok táncolni kezdenek a terraszon. Ropog a jazzband, szaxofon bug és recseg a trombon. Az asztalon Erzsébet királyné fényképe 1858-ból. A királyné szép, fehér ruhában a „machet"-et pengeti. R. P.

Alapitva 1833. Telefon 33.

PAUSZ!

diszmü üveg, porcellán nagykereskedése.

KOSICE, Fő-utca 19.

Nagy választék. Jutányos árak.

VASÁRNAPI SZÁM

Irta: Márai Sándor

Budapest, május 18.

Vasárnap reggel bemegyek a kávéházba s a pincér elémteszi a magyar lapok vasárnapi számait. Terjedelmük, a mellékletekkel, negyventől kilencven oldal.

Van valami valószinütlen ebben az ujság-kazalban, valami valószinütlen, ami igy, kévékbe rakva, a kávéházi asztalon, első pillanatban megdöbbent és kétségekkel tölt el. Ha ezt a papirtornyot egy idegen megnézi s megmondják neki, hogy ez Magyarország fővárosi sajtójának egynapi termése, azt kell hinnie, hogy itt valami fiók-Amerikába jutott, egy gazdag, duskáló, boldog és ráérő országba, ahol olvasónak és kiadónak annyi a pénze, hogy már igazán nem is tudnak mit kezdeni el vele: az olvasó két kézzel tömi a lapkiadót pénzzel, csak minél több s terjedelmesebb ujságot kaphasson s a kiadó ezt az udvariasságot ugy viszonozza, hogy [illegible] delmét az utolsó fillérig visszaadozza a [illegible] pokra, szabódva és szégyenkezve, hogy ő ennyi udvariasságot és áldozatkészséget, amiben az olvasó részesiti, viszonozni sem tud, tessék, kedves, még harminc oldal.

A magyar ujságiró ma olyan márka a külföldön, mint a magyar buza, vagy a körúti export-szindarab: kereslet van reá, van fogyasztóközönsége. Berlinnek ma nincs egy sajtóvállalata, ahol ne dolgozna néhány nagyon megbecsült magyar kolléga s a német sajtóban kiadták a parolát, hogy a magyar ujságiró jó, lehet használni. Ez a helyzet, talán fokozottabban Bécsben, illetve ez volt a helyzet, amig az elmult években egy különös karriér sajnálatos botránya bizonyos körökben a magyar ujságirást nem kompromittálta s ez a helyzet Amerikában. A magyar ujságiró, ha külföldre kerül, olyan tulajdonságokat árul el, miket készen hoz magával hazulról, bár nem járt sajtóiskolába; elsőrangu megfigyelő, érzékenysége események horderejével és hangsulyával szemben a legfinomabb s mindje tud irni, mert mindje elvetélt iró: ellentétben a német, az angol, az amerikai átlag-kollégával, kik között, leszámitva az egyes nagy lapok nagy luxus-primadonnáit, nagyon gyakran csak betüvető-hivatalnokok végzik egy riporter, egy vezércikkiró, egy feuilletonista, egy kritikus munkáját. Nem is beszélve Amerikáról, ahol, a nagy csillagok mellett, az átlag-ujságiró közönséges kuli, társadalmi poziciója hatodrangu s munkájának szigoruan kulcslyuk-karaktere van, s a nyelv, ahogy megfigyeléseit közli, a szobapincérek argot-jára emlékeztet.

A francia sajtóban sok az elsőrangu közép-zsurnaliszta, s közben a lapjaik, a mi fogalmaink szerint, csapnivalóan rosszak. Amellett lapjaik példányszáma néha amerikai méreteket is meghalad, aminek speciális oka van, meg is kiséreljük elmondani, hogy miért.

Egyelőre mint magyar olvasó, kezemben tartom ezt a vasárnapi számot, s fekszik előttem még egy tucat, többé-kevésbé hasonló terjedelemben, különféle kvalitásban: de abban mind megegyeznek, hogy mind a lelkét adja ki (s ez a lélek néha olyan is, a nagy sietségben) s mind lihegve és zihálva hord elém cikket, tárcát, kül- és belföldi hirszolgálatot, drága képesanyagot, örökbecsü szórakoztatást és futó hangulatot, játékokat és táviratot, mérleget és eseményt, kritikát és tanácsot, s vasárnap reggel odarogy lábaim elé és átnyujtja önmagát: tessék, ezt teszem Érted.

Az érdekes és különös szokás az utolsó évekből, hogy az Előfizetőnek házrészeket, zsebkést, órát és születésnapi tortát is átnyujtsanak a lap mellé, ahogy látom, már mulóban van.

Ez, hasonló arányok és keretek között, sehol a világon nincsen. A londoni Times ad ugyan vasárnap néha megközelitően kilencven oldalt, de a londoni Times negyvenöt millió angolnak, s további 400 millió angol nyelvet értő és olvasó emberfiának készül. A magyar sajtó ezzel szemben összesen és kereken nyolcmillió magyarnak készül, tehát egy publikumnak, amit idő és események tulságosan kikezdettek ahhoz, hogy a maga eminens életproblémáin tul elsőrendü érdeklődést tudjon mutatni a sajtó iránt, s ezt az érdeklődést anyagi honorálással, példányszámok fokozottabb emelkedésében is kifejezésre tudná juttatni.

A háboru előtt a beérkezett magyar lapok példányszáma átlagosan a kétszerese volt a mainak (ha nem a háromszorosa) s terjedelmük átlagosan a fele annak, amit ma nyujtanak. Ma a példányszám a felére csökkent s a terjedelmet megkétszerezték. Közben nem a lapok lettek rosszabbak, mert [illegible] hultak, igyekeztek, hanem a publikum lett szegényebb. Itt ceruzát se kell kézbe venni ahhoz, hogy vasárnap reggel, ha a pincér elénkteszi a magyar sajtót, elgondolkozzunk, mi lehet ebből?

#

A lapok erőfeszitése, ezt nem kell bizonygatni, csak másodsorban származik le abból az ambicióból, hogy a publikumnak valami olyat nyujtson, ami ebben a versenyben végre is a lapok bőrére megy; ezt az iramot elsősorban egy kényszer diktálja, ez a verseny önmagából alakult ki, sulyosbitva a magyar élet összes gazdasági, üzleti, politikai és kulturális feltételeivel. Ami itt ma történik, az, bizonyos pillanatokban, ugy hat, mint egy va banque. Mindent kockáztatni, s egy minimumot nyerni, — ez nem lehet ambició, ez csak kényszer. A lap, ez a legfinnyásabb „üzlet", mindent ad, amit egyáltalán csak adni tud, s a publikum megerőlteti magát, ha egyáltalán eltartja a lapot, mert a publikum szegény, kedvetlen és elcsigázott. A lap tehát százkilós sulyokat emel föl, legszebb köntösébe öltözik fel vasárnapra, fülönfüggőket (néha drágán fizetett, néha csak egy napra kölcsönzött fülönfüggőket) s ékszereket aggat magára, mosolya a legbájosabb, lehellete üde, de ha a füled a szivére szoritod (s a szivét nem hordja a homlokán) meghallhatod, hogy ez a sziv aggódva s nyugtalanul ver, tele kétséggel és döbbenettel, hogy fog-e tetszeni, kell-e majd s akad-e kérője.

A pesti mondás, hogy „legalább ugy élhetnénk, ahogy élünk", áll a magyar sajtóra is. Ha legalább annyit adhatnánk, amennyit adunk... Tudniillik többet adnak, mint amennyit adhatnának.

Ez a rangjára tartó, sodródó ember keserü gavalléria: őszinte is, kényszer is, mert reméli, hogy még jóra fordulhat minden. A magyar lapok vasárnapi számai az egész magyar élet tükre és képmása. Gyönyörüek vagyunk, azt meg kell hagyni, a legszebbek hetedhétországban. Csak éppen igen sulyosak ennek a szépségversenynek a költségei, s kevés a nézö.

#

S mindez, az egész csábtánc, amit itt lejtünk, Neked és miattad, olvasó. Annak, aki huszonöt, harminc, ötven éve olvassa ezt a sajtót, s annak, aki csak most kezdi olvasni, gyermeknek és állatorvosnak, kereskedőnek és kávésnak, arisztokratának és proletárnak. Mert minden magyar lap kényszerü iparkodással siet az „Olvasó"-fogalom minden rétegét kiszolgálni: ez a háboru utáni magyar sajtó egyik legnagyobb handicap-je.

Ma egy magyar lap sem engedheti meg magának azt a luxust, hogy csak egy bizonyos nivóju, müveltségü, izlésü publikumréteg számára irjon. Egy francia, egy német, egy angol lap bizonyos meghatározott kvalitásu publikumnak készül s nem törődik vele, hogy a másfajta publikum mit szól a munkájához, mert az egyes lapok speciális publikuma olyan óriási rezervoárból rekrutálódik, hogy jut minden fajtából mindenkinek elég. Ha Németországban holnap meginditom a Tanárok Napilapját, s jól csinálom, egy év mulva lesz százezer előfizetőm. (A példa rossz, mert a német lapok legtöbbje általában a Tanárok Napilapja.) De ez a helyzet Franciaországban, ahol a boulevardlap fütyül a politikára, mert politikamentesen is el tudja adni egy bizonyos fajta publikumnak a maga fényképes salátáját egymillió példányban, s a nagy politikai lap, mint a Temps, fütyül a fényképre és a reportázsra, mert az ő publikumát csak a politika érdekli, s ez a publikum oly számos, hogy eltartja ezt a nagy lapot. S a Figaro meg tud élni akkor is, ha mindent csak bizonyos irodalmi szemszögből néz. S a riportlapnak eszeágában sincsen feuilletonnal terhelni meg a hasábjait. S az Oeuvre megél Fouchardiére gyönyörü tárcáiból, mert akad százezer ember Franciaországban, aki Fouchardiére kedvéért megveszi az Oeuvre-t.

A magyar lap kénytelen mindent csinálni, mert egy osztály, egy réteg, egy izlés nem tud, nem bir, nem adhat neki elég olvasót. Keresi a falut és a várost, s nem törődik a veszéllyel, hogy mikor megtalálja a falut, a város ránt egyet a szemöldökén, s mikor kiszolgálja a várost, pipázó unalommal tolja félre a falu. A magyar lap kiszolgálja a kunyhót és a palotát.

#

[illegible] olvasó, őszintén és szived szerint, hogy tulajdonképpen mit akarsz? Félretolni a kulisszákat mühely és publikum között, szépen leülni egymással szemközt, rágyujtani egy cigarettára s megkérdezni, hogy mivel szolgálhatok?

De hiába felelsz, mert ha megmondod, hogy a kedved szerint való s én rögtön nekiülök a kegyedet hajhászni, ami egyetlen ambicióm már ebben az életben s te meg vagy elégedve azzal, amit óhajod szerint nyujtottam, akkor rögtön jön egy levél a Nagydiófa-utcából vagy Hegyesigarról, hogy igen, de ez nem jó, hanem vezércikket ezentul a Douglas Fairbanks irjon.

S tárcát a Lloyd George.

S a szerkesztői üzeneteket ezentul Mária román királyné vezesse.

És a vezércikk helyén inkább cirkuszelőadást kérünk.

És mindenki rumy-kártyát kér a napihirek közé.

És ha mindez megtörténik, akkor levél fog jönni a Baross-utcából, hogy vissza az egész, ezek mind módis dolgok, holnaptól megint irja Mikszáth Kálmán a krokikat, különben legnagyobb sajnálatára kénytelen lesz lemondani a lapot.

S akkor sem lesz a lap jobb, szerencsésebb és boldogabb. Ezért inkább csináljuk talán tovább ugy, ahogy eddig: mindenki a legjobb hite szerint. Mert másképpen ugysem lehet. S mert másképpen nem is érdemes.

Rablógyilkosság a Bukarest-brassói vonaton

Brassó, május 19. Borzalmas rablógyilkosság történt a Bukarest-brassói vonaton. A Bukarest felől jövő vonat egyik másodosztályu fülkéjében rejtélyes körülmények között gyilkoltak meg egy jól öltözött utast.

A gyilkos a holttestet Sinaja állomáson kikidobta a vonatból.

A fülkében talált nyomokból és az áldozat összetépett ruhájából megállapitották, hogy

hosszu ideig tartó dulakodás előzte meg a gyilkosságot.

Minden esetre feltünő, hogy a vonaton senki sem hallotta a dulakodás zaját. A holttesten fojtogatás nyomai látszottak. Ruhájában sem pénz, sem irás nem volt, amiből személyazonosságát meg lehetett volna állapitani. Egyedül a megtalált vasuti jegy valószinüsiti azt a feltevést, hogy az ismeretlen Brassóban akart utazni és Ploestiben szállt vonatra.

Stribrnyt és Trnobranskyt megfosztották mandátumától

Letünt egy politikai karrier, amely a rajzoló asztaltól a forradalmi demagógián át a miniszteri székig lendült s elkeseredett pártharc után mandátumvesztésbe hanyatlott

Prága, május 19. A választási bíróság ma délelőtt tizenegy órakor hirdette ki a Stribrny és Trnobransky képviselők mandátuma ellen benyujtott petició ügyében az itéletet.

Mint előre látható volt, mindkét cseh politikust megfosztották képviselői mandátumától.

A bíróság indokolásában a rezerválisra hivatkozik, amely szerint a két képviselő a sajátkezüleg aláirt reverzálisba foglalt kötelezettségének nem tett eleget. A döntés kihirdetése után Machács dr. védő kétszer is szólásra jelentkezett, azonban a bíróság nem engedte szóhoz, mire

az ügyvéd tüntetőleg elhagyta a termet.

Stribrny utódja a parlamentben Klapka dr. közigazgatási tisztviselő, Trnobranskyé pedig Vlcsek kladnói postatisztviselő lesz. A döntés kihirdetésekor Stribny és Trnobransky már nem volt jelen.

Stribrny György személyében a prágai parlamentnek egyik legjellegzetesebb egyénisége távozik a törvényhozók soráből.

Stribrny mint rajzoló és ujságiró kezdte meg politikai pályafutását s hatalmas lendülettel emelkedett az egyszerü sorból a legmagasabb politikai méltóságokig. Az egykori szegény ember sok milliós vagyon ura.

1911-ben választották meg először tartománygyülési képviselőnek. A forradalomban egyenlő szerepet tölt be Kramárral és Svehlával s az október 28-iki államfordulat kierőszakolásában, hevessége és elszántsága döntő tényező volt. A forradalom után először a postaügyi tárcát vezette, majd több izben vasutügyi miniszter volt. Az ő nevéhez füződik a Husz-ünnepen kitört Marinaggi-affér is. Svehla miniszterelnök távollétét fölhasználva, mint miniszterelnökhelyettes

szándékosan idézte elő a szakitási Prága és a Vatikán között.

Hires huszita filippikáival majdnem kulturharcot okozott. Az 1925-ös választás után a rövidéletü második nemzeti koalicióban a nemzetvédelmi tárcát vezette. A hivatalnokkormány idejében egy szocialista-nemzeti diktatura gondolatával foglalkozott. Ebben az időben összekülönbözik Benessel, mire Benes hivei kimarják a cseh nemzeti szocialista pártból. Ismeretes a Klofács-féle akció, mely meg nem engedett eszközökkel igyekezett politikailag lehetetlenné tenni Stribrnyt. Stribrnyt a párt kizárta, mire ő megalapitotta a Vecerni Listet, mely rövidesen életképes bulvárlappá fejlődött ki és most mint a legfüggetlenebb, legszabadabb száju prágai lap

elszántan és férfiasan kritizálja Benes minden lépését.

Stribrny temperamentumáról hires tömegszónok, de eleven, tipikus cseh intoleranciája több ellenséget, mint barátot szerzett neki A mandátumfosztás még nem jelenti politikai karrierjének végét s bizonyosan még sok borsot fog törni hatalmas ellenfeleinek orra alá.

Trnobransky, Stribrny jobbkeze, a nemzeti szocialista párt ifjusági szervezeteinek egyik megteremtője. A forradalmi nemzetgyülés idején a nemzeti szocialista párt parlamenti klubjának titkára volt. 1920-ban a königraetzi kerület választotta meg képviselőjének, 1925-ben a louni kerület listáján kerül be a parlamentbe.

Stubnianske Teplice
Stubnyafürdő-Slovensko.
Szép, term. meleggyógyvizfürdö
RHEUMA, KÖSZVÉNY, ISCHIAS ellen
Oderberg-Rutka Budapesti fövonalon

A moszkvai bíróság

az ügyész kénye-kedvének szolgáltatta ki a német bányamérnököket

Moszkva, május 19. A bányapör, amely az egész világon Sachty-per neve alatt ismeretes (oroszul: sachty-bánya) tegnap vette kezdetét. A teremben külön páholyban Brockdorff-Rantzau követtel az élén a német diplomáciai képviselet, Franciaország és Lengyelország moszkvai követségeinek tagjai is jelen vannak. A száz tanu nevének felsorolása után a vádiratot olvasták föl. Az első tárgyalási nap azzal telt el, hogy a tanukat kioktatták, illetve az ügyész és a védők vitáztak afölött, mely tanukat idézzenek meg és melyeket nem. Oroszországban tudniillik ezt a per megkezdése előtt kell véglegesen elintézni és a per folyamán már egyik fél sem idéztethet be tanukat. Már itt is szenzációt jelentett a bíróság álláspontja, mert kitünt, hogy

a bíróság teljesen az ügyész oldalán áll. Ezt azzal dokumentálta, hogy mindenben Krilenko ügyész inditványai szerint rendelkezett.

Az ügyész ötven szakértők és [illegible] beidézését és mindazon bizonyitó okiratok bemutatását eleve ellenezte, akiknek beidézését, illetve amelyek beszerzését a védelem kérte. Ezzel szemben

az ügyész ötven terhelő tanut rendelt be, az ötven terhelő tanuval szemben csak két jelentéktelen védelmi tanu megidézését engedélyezte.

Az egyéb tanukat illetőleg az ügyész kijelentette, hogy feleslegesek, mert az ő meggyőződése szerint konkrét vallomást ugysem tudnak tenni.

A bányamüvek egyes kommunista munkásait, akik azt akarták vallani, hogy a német mérnökök semmit sem tettek a kommunisták intézkedése nélkül, az ügyész szintén elutasitotta.

A legtöbb tanura Krilenko egyszerüen kijelentette, hogy fölösleges őket meghallgatni, ha pedig olyanokról volt szó, akik nem tartoztak a kommunista párthoz, azt mondta, hogy

ezeknek a tanuknak a vádlottak padján kellene ülniök.

Hasonlóképpen elutasitotta a védelem által igénybevett mentő okiratok bemutatását. Igy [illegible] látható, hogy a vádlottak minden [illegible] maradnak. A moszkvai lapok már előre bejelentik, hogy a vádlottakat igen szigoruan fogják büntetni. A lapok kiemelik, hogy a mérnökök pere osztályper, amelynek nagy politikai háttere van: a proletár államnak az orosz és a külföldi burzsoázia elleni pöre.

Budapest, május 19. (Budapesti szerkesztőségünk telefonjelentése.) A magyar külügyi tanács ma délben az Országos Kaszinóban villásreggelit adott Harmsworth tiszteletére. Az angol képviselőt Gratz Gusztáv köszöntötte fel, aki hosszabb beszédben üdvözölte őt.

A népek értékét — mondotta Gratz — aszerint lehet megitélni, hogy milyen lelkierőt tanusitanak a sors csapásai alatt.

A megpróbáltatás csak megerősit minket, hogy annál nagyobb erővel dolgozzunk hazánk jövőjéért.

Európának be kell látnia, hogy Magyarország létezése szükséges Európa békéje és jóléte szempontjából

és hogy Középeurópa balkánizálódása Magyarország földarabolásával következett be. Majd ismertette az ország védbástya-hivatását a keleti török veszedelem, a szláv tenger és a német uralmi törekvésekkel szemben.

Ma délután a Revizios Liga keretébe tartozó csoportok a Vigadóban tisztelegnek Harmsworth előtt.

A férfinek legszebb disze... A divatos nyakkendője

Markovics Testvérek
férfi és női divatáruháza
Bratislava - Pozsony
Halászkapu 3. szám

Kiáltó anomáliák

a munkácsi gyermekmenhely munkáinak kiadásánál

Munkács, május 19. A város iparos- és kereskedőköreiben felháborodással tárgyalják az állami gyermekmenhely épitkezési munkálatainak pályázata körül felszinre került visszásságokat. Pár héttel ezelőtt pályázatot hirdettek az épülő állami gyermekmenhely asztalos- és lakatosmunkáira és miután háromemeletes épülettömbről van szó, az asztalos- és lakatosmunka is jelentékeny összegben van kontemplálva. A munka kiadására egy kivételével csupa őslakos magyar iparos adott be pályázatot.

A legolcsóbb ajánlatot Sim Lajos munkácsi butorgyára tette, mely az asztalosmunkát 73.800, a lakatosmunkát 29.900 koronáért vállalta.

Utána az ajánlat összegének emelkedő sorrendjében Behun István ungvári, Sutai Béla munkácsi, a Faxa a Luxa huszti cseh cég és Király Béla huszti iparos következtek. Az igazságos és gazdaságos döntés természetesen csak az lehetett, hogy Sim Lajos, mint a legolcsóbb ajánlattevő, kapja meg a munkálatokat. Ezzel szemben mindnyájuk meglepetésére

a Faxa a Luxa cég nyerte el a pályázati munkát, annak ellenére, hogy az első tételnél 16.000, a másik tételnél 4000 koronával volt drágább Sim Lajosnál.

Ez a példátlan eljárás, amely az állam pénzügyi érdekeit sem respektálja, az őslakos magyar iparoskörökben kinos feltünést keltett, már azért is, mert a sulyos adóterhekkel sujtott őslakos iparos méltán várhatná el az államtól és hatóságaitól, hogy az ilyen pályázatok kiirásánál, illetve a munkálatok kiadásánál előnyben részesitsék, vagy az adott esetben a mindenképpen előnyösebb ajánlatot figyelembe vegyék. A munkácsi gyermekmenhelypályázat botrányos fejleményei a parlamentet is foglalkoztatni fogják, mert Korláth dr. képviselő már a közeljövőben szóváteszi az állami munkálatok kiadása körül napirenden levő visszásságokat.

Esmond Harmsworth

a kereskedelmi és iparkamra diszközgyülésén, Apponyi Albertnél és Serédi hercegprimásnál

Debrecen városa Rothermere fiának mélló fogadtatására készül

Budapest, május 19. (Budapesti szerkesztőségünk telefonjelentése.) Esmond Harmsworth ma délelőtt egynegyed 11 órakor megjelent a budapesti kereskedelmi és iparkamara épületében tartott diszközgyülésen, amelyet a kereskedelmi és iparkamara, az országos mezőgazdasági kamara, az Omge, Omke, Gyosz, Tébe és a vidéki kereskedelmi és iparkamrák vezetősége rendezett Rothermere lord fiának tiszteletére. A megjelent előkelőségek hatalmas éljenzéssel és felállással fogadták a terembe lépő Esmond Harmsworthot. Először Belatiny Arthur, a budapesti kereeskedelmi és iparkamara elnöke, azután Fellner Henrik a Gyosz nevében, Székács Imre az Omke nevében és Hegedüs Loránt a Tébe nevében mondott beszédet. Hegedüs rámuatott arra, hogy

csupán két nagy geológiai és gazdasági egység van Európában, a britt szigetek és a Kárpátok völgye. A Kárpátok völgyét a trianoni béke darabokra szabdalta, azonban a magyr nép nem esik kétségbe, mig az angolszász faj rokonszenvét élvezi.

A felszólalásokra Harmsworth kijelentette, hogy

különös örömére szolgál, hogy jelen lehet Magyarország mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi és pénzügyi képviselőinek ülésén. Bécsből Budapestre jövet, — mondotta Harmsworth — bámulattal látam a mezőgazdasági lakosság szorgalmát.

Az ipari tevékenységből még semmitsem láttam, de remélem, mielőtt elmegyek, lesz egy szabadnapom, mikor Budapestet mindenféle képében ismerhetem meg. Apám nevében a legőszintébben mondok köszönetet azokért a beszédekért, amelyeket hozzám intéztek.

A diszközgyülés azután üdvözlő sürgönyt küldött Rothermere lordnak. Az utcán nagy tömeg várta és üdvözölte Harmsworthot, aki ezután

Apponyi Albertnek Verbőczy-utcai palotájába hajtatott, ahol fél óráig időzött. Déli 12 órakor Harmsworth Serédi biboros-hercegprimás budai palotájába látogatott el,

ahol fél 1 óráig maradt.

Tudvalevő, hogy a program egyik pontja a debreceni látogatás. Balthazár Dezső református püspök kijelentetette a sajtó képviselői előtt, hogy

Debrecen városa méltó fogadtatásban fogja részesiteni Rothermere lord fiát.

Kiemelkedő pontja lesz a látogatásnak a református istentisztelet, amely alkalommal Balthazár Dezső püspök az eddigi szokásoktól eltérően csak

a legmagasabb vendégeket megillető tiszteletben fogja részesiteni Harmsworthot

és pedig a templom szószékéről meg fogja áldani őt és egész családját.

Szépségápolás!

„IZA" speciális árjegyzék kivonata
Bratislava, Stefániková 19., II. em.

Azok a hölgyek, akik a távolság miatt nem látogathatják az intézetünket, közöljék levélben velünk arcuk hibáját s mi azonnal küldünk e baj ellen preciz hatásu szereinket kimeritő használati utasitással a pénz előre való beküldése vagy postai utánvét mellett.

„IZA"	Szeplő és májfolt elleni garnitura, mely 3 kiváló szerből áll .	K 37.—
	Mitesser, pattanás, zsiros, purozos fényes ar bőr elleni garnitura	K 37.—
„IZA"	Fonnyadt, száraz, sárg , ráncos arc elleni garnitura	K 80.—
	(Ezen szerek 5 darabból állanak és a legjobb anyagból vannak készitve.)	
„IZA"	Bőrujitó garnitura a legkiválóbb szerekből készitve. Ujdonság, miután 4 nap alatt megujul a bőr, anélkül, hogy gátolná a hivatásában, 6 drb. legfinomabb preparátum	K 120.—
„IZA"	Szőrtelenitő garnitura, 2 perc alatt megsemmisiti a hajzatot, anélkül, hogy pirositaná vagy izgatná a bőrt, avagy más nyomot hagyna vissza	K 37.—
„IZA"	Mellhizlaló és fejlesztő, 3 szerből áll, pontos használati utasitással. Biztos eredmény. Rendeléseknél közölni kell, hogy leány vagy férjes asszony részére lesz a szer. Táplálko si és légzési rendszert mellékelünk	K 77.—
	Teljes kura	K 120.—
	(Ahol vizvezeték van, apparátumot mellékelünk.)	
„IZA"	Szemölcs, griz és dudorodásokat eltávolitó	K 37.—
„IZA"	Mindennapi toilette-garnitura, 4 kiváló szerből áll	K 47.—
	Dupla, minden sróssággal felszerelve, bálokat és estélyeket látogató hölgyeknek nélkülözhetetlen. Használati utasitással . .	K 120.—
„IZA"	Ha poló, hajhullás elleni jó garnitura	K 37.—
„IZA"	Hajfesték. Kapható minden árnyalatban minta szerint. Használati utasitással	K 77.—

Becses látogatását és cégünk ismerősei körében való ajánlását kérve, maradtunk

kiváló tisztelettel

„IZA" KOZMETIKAI INTÉZET

Otesztendős kis számolómüvész a riporteri vallatószék előtt

Ivancsó Imre, kassai fiucska, aki hintaló helyett milliós számokkal játszik

Kassa, május 19.

Van már jónéhány hete annak, hogy a kassai kávéházakban, társaságban, fodrásznál, utcán, kedves beszélgetési alkalom, komoly téma lett egy ötesztendős kisfiu, aki milliós számsorokkal, komplikált feladványokkal könnyükezü büvész módjára zsonglőrösködik.

Napokig valami leküzdhetetlen ellenérzés, a már annyiszor kiviccelt „csodagyermek" iránti averzió tartott vissza a személyes találkozástól, de mint utólag kiderült, nem nekem volt igazam, hanem a pöttyömnyi Ivancsó Imrének, aki tegnap délután lelkendezve futott be hozzám, hogy „interjut adjon" a P. M. H. számára.

A nevelőapja kiséretében jött, lakkcipősen, kihajtott keménygallérban, pettyes, lobogó nyakkendővel. Csinos, formás alkatu legényke, megállt előttem minden zavar nélkül és bemutatkozott. A másik pillanatban már fent trónolt egy szék támláján és derüsen szemlét tartott a szobában.

Az apja alig birta lecsalogatni: Imrikém fiam, szállj le, állj a néni elé és beszélj vele. A Prágai Magyar Hirlapba akar irni rólad. Tudod, az a nagy magyar ujság az. Pesten is olvassák...

Imrének felcsillan a szeme: Meg Ujhelyben is olvassák, néni kérem?

Megtudom, hogy az ujhelyi rokonság miatt fontos neki a dolog. Szépen megnyugtatom.

Miután a nagy magyar lap reklámja láthatólag felvillanyozza az ötesztendős emberkét, elmondja, hogy 1922 október 30-án született a magyar-abauji Boldogkőujfalun. Négyéves korában, nagykendőbe bugyolálva hozta el magához az egyszerü parasztszülőktől nagybátyja, mostani nevelőapja, id. Ivancsó Imre, aki szeretettel, gonddal, türelemmel városi „ifjuvá" formálta a gyereket.

Tavaly karácsonykor kapott egy kis számológépet, azon tanult meg bukdácsolva, küzködve egytől — százig. Azután már magától, a számológép golyóin jött rá az egyszeregyre és addig dolgozott, studirozott, mig egy reggel valósággal megijesztette kérdésével az apját:

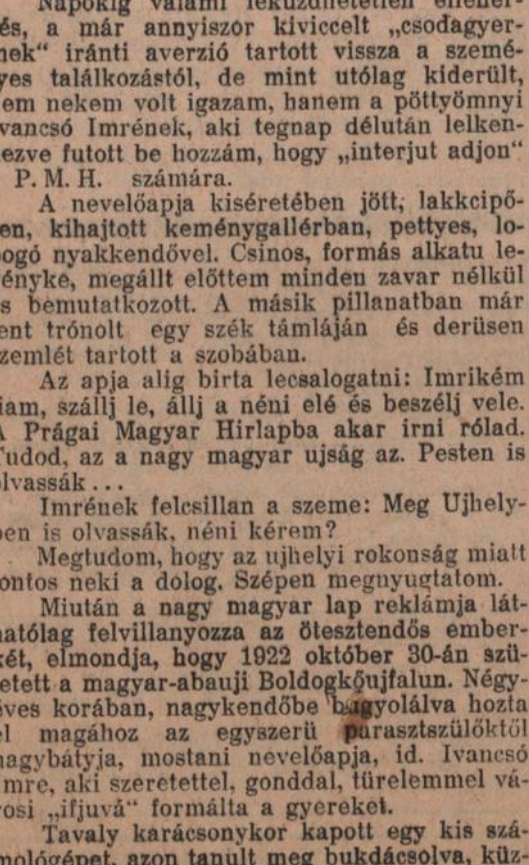

— Mondd, apukám, ki tudnád-e számitani, hogy hány napos lenne most Krisztus urunk, ha élne? —

A kisfiu hire hamar elterjedt és a Népmüvelődési Egyesület ajánlására átirat jött az iskolaügyi minisztériumtól, hogy minden iskola vendégül láthatja Ivancsó Imrét. Azóta rengeteg a dolga, délelőttönkint az iskolákban van elfoglalva, ahol a diákok felállással üdvözlik a kis mestert.

— Aztán nem félsz a szigoru tanár bácsik elé állni, — faggatom.

Imre elmosolyodik, huncutkásan csippent a szemével és legyint egyet:

— Ugyan, miért félnék, hiszen már eddig is három tanár bácsit blamiroztam...

Aztán már nem birja ki, hogy csak üres beszélgetéssel töltsük az időt, hát felajánlja, hogy kiszámitja, hány hónapos vagyok. Diszkréten érdeklődik a születési évem iránt.

— 1905-ben születtem, — közlöm vele, mire tréfásan rámmosolyog:

— Jé, hiszen akkor nagyon fiatal a néni! — Összecsücsöriti a száját, kis kezét az álla alá támasztja, morog egyet-kettőt, nippet babrál, végiglovagol a székeken, aztán vidáman kiböki:

— A néni most 280 hónapos. — Percekben ugyanilyen könnyedséggel leplezi le az életkoromat és nem hagy békén, mig papiron utána nem számolom.

Öröm nézni, mikor összecsücsöritett szájjal, kis vibráló kezeivel és gyönyörüen fejlett, dudoros, okos fejével turkál, dolgozik a milliókban, miközben bukfencet hány a diványon és minden mozgatható holmit megmarkolász, vagy hancurászva az apját csókolgatja.

Pár hete már sakkozni is megtanult és ügyessége, gyors kombináló készsége — ha igy halad — világbajnokok méltó ellenfelévé emelik.

— Mi szeretnél lenni, fiacskám, szegzem neki a kérdést.

— Először ügyvéd akartam lenni, de most már nem tudom. Csak annyit, hogy sok, sok pénzt szeretnék keresni. De most fogok menni Pestre és ott majd keresek egy csomó pénzt...

Már most is keres. Az iskolai beléptidijakon kivül az egész város ajándékokkal halmozza el. Kereskedőktől egy-két bravuros számtanmutatványért öltönykét, sapkát, lakkcipőt kapott, attól eltekintve, hogy vasárnaponként mindig hivatalos valahová ebédre.

Érdekes és derüs megfigyelésem van Imrikéről. A divány sarkában egy nagy, mókás, rózsaszinü mackó ül, aminek vendéggyerekek ujjongó csatakiáltással esnek neki és nyuzzák, morogtatják végkimerülésig. — A kis Ivancsó lovagolt a székeken, bukfencezett a diványon, kacagott és röpdösött, de a mackónak, amelyik az egyetlen hivatalosan elismert játékszer a szobában, mosolyogva, fölényesen megfricskázta az orrát és továbblépett. Mint aki az ilyen együgyüségeken már régen tul van...

A kis Ivancsó Imre jövőjére vonatkozólag aggódó megjegyzéseket hallottam: „Patológikus eset", „nem lesz jó vége", „nem kéne az ilyesmit erőltetni" stb. Ez a félelem önkénytelen és bizonyos esetekben indokolt is, de ezt a gyereket nemigen kell félteni. Formás, fejlett, normális gyermekalkata van, derüs, egyszerü gyermeklelke és a számolás nem verejtékes, ráparancsolt munka, hanem könnyü és boldogitó játék, mint más ötesztendős emberkének a hintaló.

Bucsuzásul, egy kis biztatásra, a nyakamba ugorva, összecsókolt és az utcán, miközben összefogózva, kezünket lóbázva mentem a „mesterrel", mégegyszer meg kellett nyugtatnom, hogy a cikket az ujhelyi rokonok is olvasni fogják... Sz. Nagy Mici.

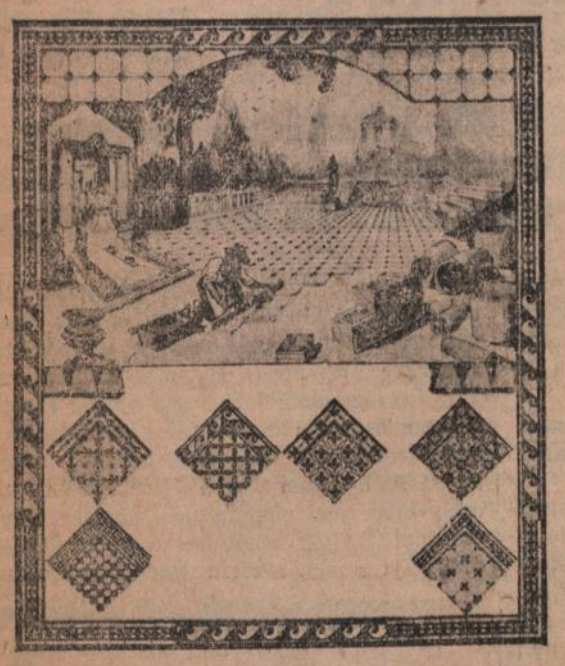

„Terrazzo"
Márványmozaiklap-mükő és Cementárúgyár
SCHMIDL és NAGY
Lučenec
Fiók és eladási iroda:
Bratislava. Stefanik u. 1/II.
Gyárt:
Márványmozaik és cementlapokat, Mükölépcsöket, Márványzuzalékot minden szinben és nagyságban, Müvakolatot „Kristalit" néven.
Készit:
Terrazzo és Xylolith padlókat.
37

HAPLÓM

Irja: KARINTHY FRIGYES

— Hazaszeretetről és hazaszerelemről —

1928 május 15.

A táblai tárgyalás után, amit nagyon figyelmesen, mégis tünődve és töprengve hallgattam végig, talán nem illetlenség többé a hazaárulással és nemzetgyalázással vádolt Hatvany Lajos hazszeretetéről filozofálni — indulat, tehát indulatkeltés veszélye nélkül. Ezt a hazaszeretet, engedve a tárgyi bizonyitékoknak, megirt müveknek, közi[illegible] a kereske[illegible] vállaló önkéntes hazatérésének, a vau képviselője is elismerte, amikor azt a jogerőskölcsileg pompásan helytálló tételt állitotta fel, hogy száz jó cselekedet nem tehet felelőtlenné, még csak nem is menthet egy rossz cselekedetet, még akkor sem, ha ezek a jó cselekedetek ugyanazt az értéket próbálták gyarapitani, aminek a rossz cselekedet kárt okozott. Valóban, ha valaki például minden szeppel és jóval ellát és felruház, mondjuk egy asszonyt, s egyszer mégis kést emel rá, ez a mozdulata sulyosabban esik a mérleg másik serpenyőjébe, mint a többi együttvéve, feltéve, hogy az asszony ártatlan, — már pedig az asszony ártatlan, lévén a női becsületben való hitünk általánosságban olyan érték és szentség, amit nem szabad, nem is tanácsos kockára tenni azzal, hogy egyes esetekben birálatnak és elemezésnek tegyük ki. A jó és rossz cselekedetnek nincs közös mértéke, nem egynemü dolgok, nem ugy viszonylanak, mint ellentétes két véglete ugyanannak a lehetőségnek, nincs közös forrásuk, nem semlegesithetik egymást. Ősidők óta a Jót és Rosszat két alakban személyesitette meg minden vallás szimbolikája: Isten és Ördög, Vishnu és Shiva, Épités és Rombolás — kettő-séget és nem kettősséget érezvén ama nagyon világos és ékesen szóló tapasztalat mögött, hogy az épités és alkotás fokozatos, teremtő munkáját pillanat alatt tüntetheti el a romboló katasztrófa, hogy millió jó cselekedet nem használ annyit, amennyit egy rossz cselekedet árthat.

Ezért kell hinnünk olyan istenben, aki csak jót cselekszik és olyan ördögben, aki csak rosszat.

Ennyit a cselekedetről, vagy „cselekvőség"-ről, ahogy a jogászok mondják — ez őrájuk tartozik, jogászokra, ám lássák. A jog „teste", az emberi cselekedetek világa és a jog lelke, a cselekedetek mögötti szándék vizsgálata, szükségképpen helyezkedik a fentvázolt álláspontra — másképpen nem tud eligazodni.

Ám cselekedeten, szándékon és tudaton [illegible] világa kezdődik, ködös mélység, ahova törvények és elvek és posztulátumok fegyverzete nélkül szállhat csak alá az, aki vissza is akar kerülni, — meztelenül, önnön lelkének épségét, egyensulyát kockáztatva. Mert ami onnan előkerül, nem használható és alkalmazható, egyértelmü igazság — áttetsző, villódzó sejtelem csak, mint a mélységlakó meduzák teste. Jánusarcu ellentmondás — nem bizonyitható, mert önmagát cáfoló kettősség — képtelenség, amiben mégis hinni kell, mert mindenütt ott bujkál a logikával támogatott, nyilvánvaló igazságok mögött.

Tele van velük az élet.

*

Hatvany forró honvágyban kinlódja végig emigrációs éveit, nem tud másról beszélni, másra gondolni. Társai kinevetik, soviniszmusának csufolják, nem ismervén ezt az emésztő érzést, hajlandók papirszülte frázisnak, a hazafiság snobizmusának, gimnazista rajongásnak minősiteni az egész erőfeszitést. Hogy mennyire nem az, hanem valódi szenvedély, kiderül akkor, amikor kétségbeesésében hibát (jogászi értelemben bünt, illetve vétséget) követ el a hazai törvények ellen, lévén számára a haza nem fennálló törvények és hagyományok által körülirt elvont Fogalom és Eszmény, hanem eleven, megimádott és megálmodott valóság, kit nem is valami, hanem szinte Valaki, akire féltékeny, akire megharagszik, ha ugy érzi, hogy méltatlan kezekre bizta magát. S a hibát elkövetve, megfeledkezik minden érdekről és óvatosságról, visszarohan ehhez a Valakihez, nem bánja már, akárkié, akárkinek nevét viseli, akárminek tartják, csak mellette, vele lehessen, az ő légkörében.

Inkább legyen hazaáruló itthon, mint hazafi odakint.

Mi ez?

Veszedelmesen hasonlit valamihez, amit a magyar nyelv, finom ösztönnel, megkülönböztet a szeretettől, nem többet, vagy kevesebbet, hanem valami mást értvén alatta.

Mást, aminek nem erkölcsi és logikai és esztétikai, hanem csaknem élettani törvényei vannak.

Óvatosságból ne mondjuk még ki ezt a szót.

*

Annyi bizonyos, hogy nem véletlenül kerül éppen az ilyen szenvedély rabja ellentétbe azokkal, akik jelképesen képviselik a szenvedély tárgyát s hivatalból őrködnek felette.

Az orosz irók közt kétségtelenül gróf Tolsztoj volt a legkeresztényebb lélek — rajongva és törhetetlenül hirdette müveiben Krisztus követését. S az orosz irók közt éppen ennek az egy Tolsztojnak a müveit helyezte indexre a kereszténység akkori hivatalos őrzője és fejedelme.

Ki tévedett itt? Tolsztoj, vagy az Egyház?

Egyik se.

Egyszerüen nem értették, mert nem érthették egymást.

Az Egyház számára, mert ennek igy kellett lennie, Krisztus az Eszme, amit csak jelképesen lehet inkarnálni. Tolsztoj számára valóság.

*

Ötszáz évvel ezelőtt egy bizonyos Luther Mártonnak csaknem életébe kerül, nem az, hogy nem eléggé, hanem az, hogy tulságosan csaknem azt mondhatnám, tulemberien szerette a kereszténység megváltó gondolatát.

A lényegéhez akart közelférközni: meztelen, ősi formájában akart egyesülni vele, ugy ahogy megszületett, a magyarázatokkal, dogmákkal még fel nem cicomázott Bibliában.

És lőn eretnekség és exkommunikáció.

Eretnek az, aki jobban akarja szeretni, másképp akarja szeretni hitének tárgyát, mint a többiek.

*

Nem lehet az ellentmondó dolgok közt egyféle igazságot keresni, itéletet fogalmazni, magyarázatot konstruálni.

Sejtelmekkel kell megelégedni, utalni különös, ellentétes lelki tünetekre, amik rendszerint együtt találhatók, észrevenni az analógiákat anélkül, hogy közös forrásukat ismernők.

Petőfi a világszabadságról álmodozik és és meghal hazájáért, csaknem tehetetlen büvöletében egy szerelemnek.

*

Kimondtuk a szót.

A hazaszeretetен tul, vagy innen, van valami, ami nem több és nem kevesebb, hanem valami más: csaknem élettani törvényeknek hódoló lelki élmény: egymásnak ellentétes, egymással harcoló elemekből.

Hazaszerelem.

Lélektani törvényeiben is hasonlit a szerelemhez. Az első példát ismételjük. Aki szereti azt az asszonyt, Hungáriát, nem szenved szenvedélytől — harcol érte, ha kell, békében, csendben, józanul dolgozik. Megbántani nem fogja, mert nem féltékeny rá, akkor se, ha nem tapasztal viszontszerelmet.

De a szerelmes nem nyugszik, számára nincs béke, csak öröm és szenvedés.

*

S még egy döntő rokovonás.

A szerelem, tudjuk, ellentétek vonzalma, — erősebben tör ki azzal szemben, ami lényünktől idegen.

A magyar haza legnagyobb szerelmese, Petőfi Sándor, nem fajmagyar származás. Mégis ki kételkedne szerelmének őszinteségében?

Én az ő rajongó apostolának, a nemmagyar származásu Hatvany Lajosnak igaz, őszinte, fájdalmas honszerelmében sem kételkedem.

Bérmálási ajándékok legnagyobb választékban, olcsó árak mellett cégünknél kaphatók.
Első szlovák ékszer-, arany- és ezüstgyár
Tulajdonosok: FROSTIG TESTVÉREK
Gyár:
Bratislava, Ferenciek tere 1. Telefon: 57.
Eladási hely:
Bratislava, Mihály-utca 6. Telefon: 16—02.
Elsörangu készitmények ékszer-, arany- és ezüstárukban — 50% megtakaritás — Eladás eredeti gyári árakon
Ó-arany és ezüst, valamint érmék fazon átdolgozását a legolcsóbb árak mellett vállaljuk Brilliáns átdolgozások alkalmával a kö befoglalásánál t. vevőink jelen lehetnek
Allami alkalmazottak 5% engedményt kapnak
Javitásokat azonnal eszközlünk

Küzködve, zokogva ismerte fel a vád koronatanuja Klepetárban harmadik csorbai utitársát

Exner fogtechnikus mindhárom vádlottban határozottan felismeri utitársait és elmondja a csorbai utazás részleteit — „Segiteni jöttem Klepetáron és most fölismerem őt" — Kovárovát szembesitették Franzovával a julius 16-iki alibi ügyében — Klepetár zárt tárgyaláson szeretné alibijét bebizonyitani

Hétfőn kerül sor a tárgyalás legizgalmasabb szembesitéseire

Prága, május 19. A Vörösmarty-gyilkosság bünperének mai tárgyalási napja az utóbbi napokban beállott szélcsend után ismét nagy szenzációt hozott. Az államügyész által beidéztetett egyik tanu, **Exner** Egon jičini fogtechnikus sirva ismerte fel Klepetár dr.-ban három utitársa egyikét, akikkel 1926 julius 15-én Csorbára utazott. A tanu bejelentése a tárgyalási teremben óriási izgalmat keltett és a védelem meg a vád ujult erővel látott hozzá a tanuvallomás alapján az eddig kihallgatott tanuk vallomásainak a megerősitéséhez, illetve legyöngitéséhez.

Hladik dr. elnök reggel kilenc órakor nyitja meg a tárgyalást. Behivatja a mára beidézett tanukat s miután kioktatta őket kötelességükre, megkezdi az első tanu

Exner Egon kihallgatását

Elnök: Ön kétszer volt Szlovenszkón?

Tanu: Ötször voltam Szlovenszkón 1926-ban.

Elnök: Mondja el, mit tud a bünpörrel kapcsolatban.

Tanu: Először 1926 julius elseje előtt voltam Szlovenszkón. Családommal Kassára mentem, onnan Csorbára, ahol családomat a Jiskra-hotelben helyeztem el. Magam visszatértem Prágába, onnan julius másodikán Kassára utaztam repülőgépen. Harmadikán Csorbán voltam, ahonnan 11-én tértem vissza Jičinbe, hogy meglátogassam pácienseimet. Mindig hétfőn, kedden és szerdán voltam Jičinben, csütörtökön pedig elutaztam családomhoz Csorbára. Igy julius 15-én este szintén elutaztam Jičinből s Pardubitzban átszálltam a gyorsvonatba. A vonat tömött volt, úgy hogy egész Oderbergig állnom kellett. Végigmentem az összes kocsikon, de sehol sem találtam helyet. Oderbergben kiszálltam, ettem valamit, azután Karwinig tovább álltam a kocsiban. Akkor már némileg kiürült a vonat s midőn bepillantottam az egyik fülkébe, észrevettem, hogy abban egy hely üres. Az ajtóban egy vállas férfi állott, akitől megkérdeztem, szabad-e az üresen álló hely. A férfi, akinek szavaiból kivettem, hogy szlovák, rámförmedt: „Mit másztok ti csehek annyit Szlovenszkóra!" Én félretoltam az embert és bementem a fülkébe. A fülkében egy hölgy és az emlitett szlovákkal együtt három férfi ült. Később a folyosóról bejött még egy negyedik férfi, aki a társaságot nyilván ismerte, mert beszélt is velük. Ennek a férfinek vasuti igazolványa volt, amit a kalauznak fel is mutatott. A társaság, amely közé letelepedtem, igen rossz néven vette jelenlétemet, ugy hogy ösztönszerüen megijedtem. Midőn alvásra hajtottam a fejemet, nagyobb összegü pénzemet egyik zsebemből áttettem a másikba, hogy biztonságban legyen. A kupéban ugy ültünk, hogy mellettem ült a hölgy, szembe velem egy csehül beszélő férfi, aztán következtek a többiek. A csehül beszélő férfi hol feltette vastag, szarukeretes pápaszemét, hol pedig levette. Midőn aludtunk, többször arra riadtam, hogy a mellettem ülő nő feje alvás közben a vállamra billent. Erre az egyik férfi azt mondta nekem, hogy az egy amerikai nő és Prágából jön, ezért olyan fáradt. Kralován tájékán ébredtem fel s akkor a társaság Vázsecről is beszélt. Én kint álltam a folyosón egészen Csorbáig. Csorbán kiszálltam s midőn véletlenül visszanéztem a vonatra, láttam, hogy a velemutazó társaság is kiszáll. Az egyik férfinél fekete koffer volt, a másiknál hátizsák s azt is láttam, amikor a másik férfi leegyitette a bőrei lépcsőjén a hátizsákot. Csorbán a feleségem várt, ott egy órát tartózkodtunk, amig a fogaskerekűvel elutaztunk. A fogaskerekűbe beszállt ez a társaság is.

Felismerem, ők voltak utitársaim!

Elnök: Hogy voltak öltözve?

Tanu: Erre nem emlékszem határozottan. Az egyiken kötött mellény volt, feje fedetlen. A többiekről nem tudom, hogy voltak öltözve.

Elnök: A hölgy hogy nézett ki?

Tanu: A rendesnél valamivel nagyobb, husos orra volt, erre emlékszem.

Elnök: Hogy beszéltek egymással?

Tanu: Az a férfi, aki az ajtónál rámförmedt, egy másikkal szlovákul beszélt s a nővel magyarul, a harmadik férfi nem beszélt a nővel. A nő beszélt valamit szlovákul is.

Elnök: Felismerné ezeket az embereket?

Tanu: Azt az egyik szlovákot, aki elutasitott, biztosan!

Elnök: Michalko, álljon fel!

Michalko feláll s a tanu elé lép.

Tanu (mereven nézi Michalkót, közvetlen közelébe áll, azután felkiált): **Ő az!**

Elnök: Biztosan felismeri?

Tanu: Igen, csak akkor valamivel teltebb arcu volt.

Elnök: Sikorsky álljon fel!

Sikorsky feláll s a tanu ismét hosszasan ráfüggeszti szemeit Sikorskyra is: **Ezt is felismerem.** Ez ült a nő mellett, a nővel szemben Michalko.

Elnök: Felismerné a harmadik utitársat is?

Tanu: Feltünt nekem, hogy ez a harmadik férfi, mint mondottam, hol leteszi szemüvegét, hol felveszi, többnyire azonban nem volt rajta. Figyelmes lettem különös fejalkatára, mert a feje szinte háromszögbe csucsosodik, főképpen azonban feltüntek nekem, mint fogásznak: előremeredő állkapcsai.

Elnök: Hogy volt öltözve az a férfi? Turistaruha volt rajta?

Tanu: Nem.

Elnök: Honnan tudja, hogy cseh volt?

Tanu: Hallottam beszélni csehül, de nem tudom, hogy mit beszélt.

Elnök: Megismerné azt a férfit?

Tanu: Fejalkata és állkapcsai után fel tudnám ismerni.

Elnök: Klepetár, álljon fel!

A harmadik utitárs: Klepetár volt!

Klepetár feláll, szembe a tanuval. A tanu, akinek arcán óriási belső feszültség tükröződik, odaáll Klepetár elé és hosszan, kimeredt szemekkel figyeli Klepetár mozdulatlan arcát. Az elnök föltéteti Klepetárral a biróság asztalán fekvő szemüvegét és profilba állitja a vádlottat.

A tanu tovább nézi a birák és a hallgatóság hatalmas izgalma közepette a vádlottat s akkor egyszerre elfordul tőle az elnök felé. Kezével tehetetlen mozdulatot tesz, láthatóan küzd magával, lehajtja kissé a fejét és hallgatásba merül. A tárgyalási teremben egy hang sem hallható, Klepetár mozdulatlanul áll, a tanu még mindig néma. Ekkor megszólal az elnök mellől Siegel dr. szavazóbiró:

— Hát felismeri?

A fejek előremeredenek s akkor a tanu torkából zokogó hang tör fel: Ő az!

A meglepetés moraja fut végig a hallgatóságon, az ügyész feszülten nézi a tanut, Kosztecska dr. védő gyorsan előrehajlik:

Elnök: Határozottan felismeri?

Tanu (zokogva, zilálva): **Egészen biztosan. Csak a szemüvege volt valamivel kisebb.**

Klepetár dr. merev léptekkel megy vissza helyére s ideges tekintettel mered a tanura.

Elnök: Hát nézze, Klepetár dr., ez a tanu azt állitja, hogy határozottan látta magát a vonatban és Csorbán is a fogaskerekün.

Klepetár (emelt hangon): **A tanut nem ismerem, vallomása nem igaz. Még egyszer hangsulyozom, hogy nem voltam Csorbán.**

Elnök: Sikorsky, hogy ültek a vonatban?

Sikorsky: Nem emlékszem már.

Elnök: A vonat eleinte tömve volt. Azután akadt hely?

Sikorsky erre sem emlékszik.

Elnök: Michalko, mit szól a tanuvallomáshoz?

Michalko feláll, az esküdtek felé fordul és remegő, kissé éles hangon a következőket mondja:

— Kijelentem ismételten, mint férfi állitom, férfiui becsületemre, hogy a tanut sohasem láttam. Ujból hangsulyozom, hogy Klepetár nem volt velünk Szlovenszkón, a gyilkosságról nem tudott. Ezzel az emberrel sohasem volt dolgom. Ellenben az a barátom, akiről már beszéltem ,Ceská Trebován vagy Pardubitzban szállt fel s ez utazott velünk. A nevét ennek az embernek, sajnos, nem tudom s ez a tragédia, hogy éppen ennek az embernek a nevére nem emlékszem. Esküdt urak, teljes tudatában vagyok annak, amit mondok s ismétlem, **hogy Klepetár nem volt Szlovenszkón, azt sem tudta, hogy Margit halott!**

Ügyész: De hiszen Laitl és Král tanuk is megerősitették, hogy magukkal volt még egy harmadik férfi is!

Michalko: Nem volt velünk harmadik.

Ügyész: Elég!

Elnök: Dehát tényleg láttak a maguk társaságában egy harmadik férfi is!

Michalko: Ez Sikorsky lelkiismeretén szárad.

Siegel dr. szavazóbiró: Nem emlékszik arra a tanu, hogy valamelyiken panamakalap volt?

Tanu: Erre nem emlékszem, csak azt tudom, hogy a fogaskerekün az egyiken szalmakalapot láttam.

Novotny szavazóbiró: Ön Sikorskyt és Michalkót azonnal felismerte, de mikor szembeállitották magával Klepetárt, akkor sirni kezdett. Ebből azt látom, hogy segiteni akart Klepetáron, de nem tudott. Hogy gondolta, miképpen segithetne rajta?

A kötelesség parancsszava

Tanu: Én az egész bünügyet nem figyeltem. Ugyanis abban a hiszemben voltam, hogy a gyilkosság 1927-ben történt. Én pedig 1926-ban voltam Csorbán. Otthon beszéltem [illegible] és családommal s megjegyeztem, hogy körülbelül hol játszódhatott le az egész. A vádiratot az ujságokban nem olvastam s igy arra nem is gondolhattam, hogy tudnék az ügyről valami közelebbit mondani. Egy ismerősöm azonban szombaton emlitette nekem, hogy feltünőnek tartja a tanuknál, mennyire visszaemlékeznek a két év előtti eseményekre. Mikor fölemlitettem, hogy én is visszaemlékszem 1926-iki csorbai utazásomra, ismerősöm figyelmeztetett arra, hogy a büntény is 1926-ban történt. Akkor **gondolkodóba estem, hogy mit csináljak.** Mindent megfontoltam, átgondoltam és elmentem a jičini államügyészhez. Emlitést tettem neki a dologról s az államügyész azt mondta nekem:

„Ha be tudja bizonyitani, hogy Klepetár nem volt ott, azzal, hogy nem ismeri fel, akkor megment egy embert, de ha felismeri őt, ugy csupán kötelességét teljesitette". Meg voltam győződve arról, hogy Klepetár nem volt ott. Most azonban határozottan felismerem őt s meg vagyok lepve, ezért fogott el a sirás.

Novotny szavazóbiró: Látta az ujságokban Margit fényképét?

Tanu: A fénykép alapján nem ismerem fel az utitársnőt. Michalkót egyébként szombatig, amidőn visszautaztam Jičinbe, még egyszer láttam. Ugy hiszem, ugyanazon a napon a kávéházban.

Elnök: Miért emlékszik oly pontosan ezekre a dolgokra még ma, két év után is?

Tanu: Azért, mert Michalko nem akart a fülkébe beengedni s gyanus volt nekem az egész magatartásuk. Michalko azonban akkor kövérebb volt.

Elnök: Mit vett még észre?

Tanu: Klepetár és Michalko elöszedtek csehszlovák utleveleket és irásokat is. Amidőn Klepetár megnézte az utleveleket, feltette a szemüvegét.

Elnök: Egy amerikai utlevelet nem látott náluk, egy könyvecskefélét?

Megmutatják a tanunak Vörösmarty Margit kékfedelü amerikai utlevelét, amely egy füzethez hasonlit. A tanu hosszabban forgatja a kezében, azután felismerni véli az utlevelet. Mutatnak a tanunak néhány fényképet is, amelyek Vörösmarty Margitot ábrázolják. Sikorsky odalép a tanuhoz és az elnökhöz s magyarázza, hogy a fényképek régen készültek. A tanu ezután visszaemlékszik arra, hogy az utitársnő erőstermetü nő volt, aki hosszabb mikádót viselt.

Michalko a koronatanu ellen

Michalko (feláll, emelt hangon): Kijelentem, hogy a tanu vallomása sokban ellentmond az itt elhangzott tanuvallomásoknak. Amint azt Laitl bizonyitotta, a zsufolt vonatban Prágától Csorbáig a folyosón álltunk. Nem felel meg az igazságnak, hogy fülkében ültünk volna. A tanu azt mondja, hogy engem hajadonfő látott. Nos, rajtam szürke sapka volt. A tanu azt állitja, hogy néztük utleveleinket. Ezzel szemben igaz az, hogy utleveleink Prágában a Csedoknál voltak.

Ügyész (tanuhoz): Milyen vallomást tett ön Jičinben a vádlottakra vonatkozólag? Hogyan irta le a külsejüket?

Tanu (pillanatnyi gondolkodás után): Azt mondtam, hogy kettőjük haja hátrafelé fésült, a harmadik oldalt választotta a haját. Az egyikre azt is mondottam, hogy arca kiélt volt.

A tanu ezzel hátrafordul a vádlottak padja felé s Michalkóra mutat.

Michalko (felugrik): Tiltakozom a tanu szavai ellen!

Ügyész (felmutatja Klepetár szemüvegét s oldalt tartja): Ez a szemüveg, amelyet a tanu Klepetáron látott, oldalról nézve kisebbnek látszik.

Ügyész: Hogy irta le a csehet Jicsinben?

Tanu: Különös fejalkat, előreugró állkapcsok.

Az ügyész ezután kéri a tanunak Jičinben jegyzőkönyvbe mondott vallomásának lassu, érthető felolvasását. Az elnök erre felolvassa az erről szóló jegyzőkönyvet. A vallomás felolvasása után Novotny szavazóbiró azt kérdi a tanutól, hogy miről ismerte fel az ötödik utitársban a vasutast?

Trencsén Teplic

fürdő

a „kénesvölgy"

8 hőforrása és iszapfürdői biztos sikerrel gyógyitanak: csúzt, köszvényt és ischiast.

GRAND-HOTEL 200 szoba. Modern vezetés. Hideg-melegvizszolgáltatás. Többi gyógyházban kényelmes szobák és pens o 45 Kč-tol. — Felvilágositás: Trencséntepliczfürdő igazgatóságnál. — Információs iroda Kassán: Váry Gyula cég, Košice, Fő-u. 76. — Telefon: 820.

Losonci Mezögazdasági Gépgyár Rt. Lučenec.

autorizált FORD képviselet

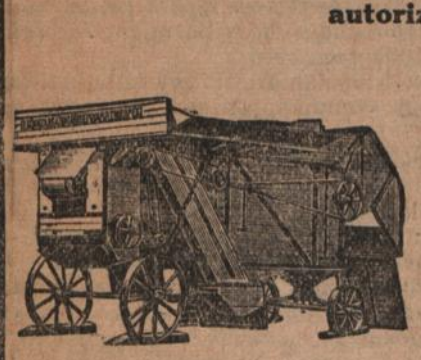

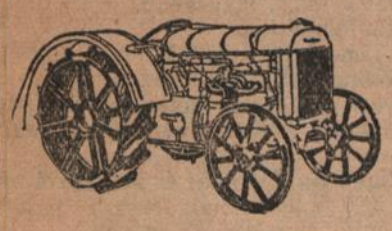

az Első Magyar Gazdasági Gépgyár Rt. Budapest

vezérképviselete elönyös feltételek mellett szállit:

acélkeretes cséplögépeket

kettössoru svéd golyóscsapágyakkal,

teljes malomberendezéseket

és egyes malomgépeket,

FORDSON TRAKTOROKAT

valamint saját gyártmányu egyszerü és kombinált

vetögépeket.

Kérjen árajánlatot!

Tanu: A vasutas igazolványáról, amelyet a kalauznak felmutatott.

Hrabal dr. védő: Felismerné ezt az embert is?

Női fülkében utaztak...

Tanu: Nem, mert nem figyeltem meg. A vasutas különben is eleinte künn volt s csak később jött be a fülkébe.

Hrabal dr.: Női fülkében utaztak?

Tanu: Nem.

Hrabal dr.: Laitl tanu azt mondja és Sikorsky, meg Michalko is.

Tanu: Nem hiszem, hogy a kalauz ennyi férfit bebocsátott volna a női fülkébe. De lehet, hogy női fülke volt.

Hrabal dr.: Majd Sikorsky megmondja.

Sikorsky feláll és kitérően válaszol. Csak amikor Hrabal dr. rászól, hogy mondja meg határozottan, jelenti ki: **„Igen, női fülke volt".**

Hrabal dr.: Maga a vallomását május 12-én tette meg, mindezt tehát az ujságokból is megtudhatta volna. Kérem ezt jegyzőkönyvbe venni. A vádlottak egyébként az ujságok fényképei és karrikaturái alapján is felismerhette volna.

Tanu: Nem, az ujságok alapján egyáltalában nem ismertem fel volna őket. (Derültség a hallgatóságban.)

Siegel dr. szavazóbiró: Miért ijedt meg a társaságtól, amikor oda beszállt?

Tanu: Azért, mert Michalko aht mondta nekem, hogy **„miért másztok, ti csehek, Szlovenszkóra"** s mert az egész viselkedésük, sugdolózásuk gyanusnak tünt fel nekem. A vonatból is igen nyomottan léptek ki.

Elnök: Tehát nem öntudatosan?

Tanu: Egyáltalában nem. Igen nyomottan.

Elnök: A tanu azt állitja, hogy valamennyien ültek a fülkében. Mit szól ehhez, Michalko?

Michalko: Egyáltalában nem ültünk a fülkében.

Sikorsky: Megengedem, hogy ültünk is a vonatban.

Elnök: S ön, Klepetár dr.? Maga ugyan azt mondja, hogy nem volt ott, de a kérdést fel kell önnek tennem. (A hallgatóság nagy nevetésben tör ki erre a kijelentésre. Kosztecska dr. védő méltatlankodva néz a hallgatóság felé.)

Klepetár: Kijelentem, hogy nem voltam ott s hogy a tanu téved.

Hrabal dr.: Laitl azt vallotta, hogy a társaság kinn ült a folyosón. Kérem Laitl erre vonatkozó vallomását a tanuval közölni.

Chmelik dr. védő: Tisztázzuk, hogy Laitl az ut kezdetéről beszélt, a tanu pedig a végéről tesz vallomást.

Az elnök erre felolvassa Laitl tanuvallomását.

Megállapitást nyer, hogy Laitl a vallomását még azelőtt tette meg, mielőtt a tanu vallomásra jelentkezett volna.

Tanu: Az ujságokat csak tizenhatodikán kezdtem olvasni s igy a bünpört csak azóta ismerem. Ismerem Kovárová, Bustyová kihallgatását és a mozihistóriát. Utólag meg akartam venni visszamenőleg a lapokat, de már nem kaptam meg. Azelőtt nem kisértem figyelemmel a pert.

A koronatanu a kérdések zuhatagában

Majd Michalko intéz még néhány kérdést a tanuhoz, nyilván, hogy zavarba hozza, de a tanu ujból megismétli azt, amit már előbb is elbeszélt.

A következő pillanatokban a védők és az ügyész részéről a kérdések özöne zuhog a tanura, aki azt sem tudja hogy merre forduljon s kinek válaszoljon előbb. Az elnök erélyes rendreutasitására csend áll be s ekkor a tanu kijelenti:

— Higyjék el, nekem nem kellemes itt tanuskodni.

Michalko: Ön tehát azt mondja, hogy Kralovánban ment ki a fülkéből?

A tanu erre elmondja, hogy Kralovántól Csorbáig hogy telt el az ut s hozzáteszi, hogy akkor ő igen fáradt volt.

Kosztecska dr.: Maga tehát fáradt volt?

Tanu: Igen.

Kosztecska: No jó.

Ügyész: Ez mit sem változtat a tényeken. Ez volt az a tanu, akit kerestem.

A védők: Ezt elhisszük.

Ismét összecsapásra kerül a sor a védelem és az ügyész között, amelyet ujból az elnöknek kell elsimitania.

Kosztecska dr.: A tanu tehát biztosan állitja, hogy Klepetár dr., amikor olvasni kezdte az amerikai utlevelet, feltette a szemüvegét?

Tanu: Igen.

Kosztecska dr.: Nos tehát: Ezt csak a messzelátó ember teszi, de a rövidlátó, amikor olvasni kezd, még le is teszi a szemüvegét. Kérem ezt jegyzőkönyvbe venni.

Hrabal dr.: Hogy ültek a fogaskerekün?

Tanu: Én az első fülkében, ők pedig a harmadikban.

Hrabal dr.: Ez nem igaz. Ők ültek az elsőben.

A tanu a védőkre néz, azután Sikorskyra, akinek odaszól:

— Sikorsky ur, mondja meg maga, hol ültek!

Michalko nem engedi, hogy Sikorsky feleljen s felugrik:

— **Mi ültünk az elsőben!**

Kosztecska dr.: Büntetve volt?

Tanu: Igen. A háboru alatt függelemsértés miatt. (Derültség a hallgatóságban.)

Kosztecska dr.: Egyébként büntetlen előéletü? Ismeri Jicsin városbiráját? Mi volt maguk között, amikor az alkalmazottja volt?

Tanu: Feltételesen huszonnégy órai elzárásra itéltek tiltott kolportázs miatt egy ügyben.

Szembesitik a vád és védelem főtanuit

Az ügyész és Kosztecska dr., akik léptennyomon összekülönböznek, ismét összekapnak, mire az elnök leinti őket:

— Uraim, erre most nincsen idő, kérem Kovárová kisasszony behivását. Szembesiteni fogjuk a tanuval.

A teremben jelenlévő fogházőr kimegy s hivására bejön Kovárová Mária, Klepetár kedvese, akit egyizben már kihallgattak. Fekete, elegáns ruha van Kovárován, fején nyárias szalmakalap.

Elnök: Kisasszony, van itt egy tanu, aki azt állitja, hogy Klepetár dr. Szlovenszkón volt, nem a Sroubekben ült a kérdéses estén, hanem a vonatban.

Kovárová: Nem lehet, elnök ur. **Klepetár velem ült öttől tizenegyig a Sroubekben.**

Elnök: De ez nem olyan bizonyos, kisasszony, mert a tanu határozottan állitja ezt.

Kovárová: Elnök ur, én nem állitanék valótlanságot, hiszen tudom, mit beszélek.

Klepetár zárt tárgyaláson akar alibit igazolni

Klepetár dr.: Csak néhány szóra kérek engedélyt. Mindjárt megmagyarázom. Tizenhatodikáról tizenhetedikére Kovárovával aludtam Sikorsky lakásán, másnap egyedül aludt Kovárová a lakásban s csak azután beszéltünk Francovával.

Chmelik dr.: Ha a doktor ur oly pontosan emlékszik erre a dátumra, indokolja meg legalább.

Klepetár: Elnök ur, én ezeket az adatokat nem veszem a levegőből. Azt hittem, hogy amit itt mondtak, az elegendő lesz. Most azonban már látom, doktor ur, — fordul a vádlott Chmelik doktorhoz, — hogy ez nem elég. Ezért **bebizonyitom az alibimet, ha az elnök ur zárt tárgyalást rendel el, mert különböző intimitásokat kellene elárulnom.**

Elnök: Exner tanut elbocsátom, de hétfőre ismét beidézem, amikor szembesiteni fogjuk Laitl tanuval. Egyuttal elrendelem, hogy Laitlt Kassáról táviratilag idézzék be hétfő délelőtt tizenegy órára.

Exner el akarja hagyni a termet, de a védők még ujabb kérdések sorozatával ostromolják. Hrabal dr. megkérdi, hogy miért emlékszik oly pontosan julius 15-re, mire a tanu azt mondja, hogy [illegible] a családjához, a szokolkongresszus előtt és után. A védők ujabb kérdéseket intéznek a tanuhoz, amelyekre ez már megfelelt az elnöknek, mire az elnök ezt konstatálja és a tanut elbocsátja. Hrabal dr. még utoljára megjegyzi, hogy ő például azt sem tudná megmondani sokszor, hogy mit vacsorázott, mire a tanu kijelenti:

— Nos, én azt is meg tudom mondani, hogy akkor este mit vacsoráztam! (A hallgatóság erre nagy nevetésben tör ki.)

Exner, aki a vád koronatanuja lett, eltávozik és az elnök behivatja Francovát, Sikorsky volt háziasszonyát.

Elnök: Francová, magát már eskü alatt kihallgattuk arra vonatkozólag, amit az ügygyel kapcsolatban tud.

A perdöntő pásztoróra

Francová: Mint most bizonyos levelezőlapokból, amiket én irtam s amiket nekem küldtek, megállapitottam, hogy Klepetár és Kovárová julius 22-én szállt meg nálam. Én 24-én utaztam el Prágából, amint ezt most bizonyosan tudom s két nappal elutazásom előtt jött hozzám Kovárová Klepetárral.

Elnök: Ők azt mondják, hogy 16-án.

Tanu: Ez kizárt dolog. Lehetetlen, hogy tévednék.

Elnök: Nem lehetséges, hogy Klepetárék az ön tudta nélkül kereshették fel a lakást?

Tanu: Teljesen kizárt dolog. A lakásba tudtom nélkül senki sem léphet be. A lakásom nem galambduc, hogy bármikor és bárki be vagy kijöhessen azon.

Elnök: Klepetár dr., itt egy tanu, aki azt állitja, hogy semmiképpen sem lehetett a lakásában.

Klepetár dr.: Én bebizonyitom önnek, nagyságos asszonyom, hogy tudta nélkül benn voltam a lakásában.

Tanu: Ez kizárt dolog. Ha idegen lép a padlóra, felismerem, ha a fotelbe beült volna, megláttam volna, mert a lakást reggelenkint magam takaritom. Azonkivül a szobában lévő virágokat is megöntözöm reggelenkint.

Elnök: Kovárová azt mondja, hogy 17-én egyedül aludt a maga lakásában.

Tanu: Ez lehetetlen.

Elnök: Ismeri Bustyovát?

Tanu: Nem, csak Kovárovát.

Hrabal dr.: Tehát egy héttel az ön elutazása előtt idegen ember nem volt a lakásában?

Tanu: Nem. Ha Klepetár és Kovárová nálam voltak, ugy az nem 16-án, hanem egy héttel később, mint mondom, 22-én volt.

Az elnök kérdéseire azután a tanu elmondja, hogy Vörösmarty Margit a szokolkongresszus idején meglátogatta őt. A tanu a látogatás dátumául julius 4—9-ét jelöli meg, de megállapitást nyer, hogy akkor Margit Kassán volt.

Kosztecska dr.: Mielőtt ide jött volna tanuskodni, kivel beszélt?

Tanu: Sok személlyel. Többek között önnel is, doktor ur.

Kosztecska dr. meglepett arcot vág erre a váratlan feleletre s tiltakozik ellene.

Az elnök ekkor behivatja Kovárovát, hogy szembesitse Francovával. Kovárová az elnök kérdésére ismét kijelenti, hogy julius 17-én Klepetárral Francovánál aludt.

Ki téved?

Elnök: A tanu azt mondja, hogy 22-én aludt a lakásában.

Kovárová: Nem igaz, 16-án. (Zavarral): Az egész társaság, amellyel az Eden-parkban voltam, bizonyathatja azt is, hogy 17-én hazakisértek egész a lakásig.

Francová: Maga kért engem 22-én, hogy türjem meg a lakásban egészen vasárnapig.

Kovárová: Ez 16-án délelőtt volt. Maga is azt mondta az előbb.

Franzová: Találtam levelezőlapokat, mely**ek azt bizonyitják, hogy 22-én volt ez. Maga** téved egy egész héttel.

Kovárová: Maga téved.

Franzová: Nem, maga téved!

Siegel szavazóbiró a jegyzőkönyvekből megállapitja, hogy Kovárová első vallomásában azt mondta, a lakásig csak Bustyová kikisérte el.

Kovárová: Nem, az egész társaság kisért el.

Az egyik esküdt: Mondja meg őszintén. Egész nap együtt volt Klepetárral 16-án?

Kovárová: Igen. Határozottan.

Az esküdt ezzel s az ezt követő kérdésekkel vallomásbeli ellentétet akar rábizonyitani Kovárovára, de a hallgatóság nagy nevetése közepette kiderül, hogy kérdései nem tartoznak a dolog lényegéhez.

Mialatt Kosztecska dr. kivánságára a szavazóbirák jegyzeteiben néznek utána Kovárová előbbi vallomásának, a két nő egymás között beszél, de csaknem egyszerre, ugy hogy egy szót sem érteni beszédjükből.

Kosztecska dr.: Inditványozom Palicska, Hladik, Pristoupil és Ratkovszky szembesitését Bustyovával, Kovarovával és Franzovával.

Ügyész: Javasolom mindezen tanuknak Vécsey dr.-ral való szembesitését is.

Kosztecska: Inditványozom továbbá, hogy szakértőket hallgassanak ki valamennyi tanu emlékezőtehetségének a megállapitása céljából.

Ügyész: Gondolja, doktor ur, hogy az összes tanuk gyengeelméjüek? Konkretizálja inditványát egyes személyekre. (Nevetés a hallgatóság között.)

A póstaszakértő

Ezután Bernard Róbert postahivatalnokot hallgatják ki mint postaszakértőt. A szakértő nagyitóval vizsgálja azt a levelet, amelyet Klepetár Berlinbe poste restante irt Michalkónak s amely onnan visszaérkezett, mert a cimzett nem vette át. A szakértő nem tudja megállapitani, hogy a levél mikor érkezett Berlinbe, mert nem találja a rendeltetési hely hivatalának bélyegzőjét.

Elnök: A levél 1927 december 27-én kelt.

Szakértő: A következő nap Berlinben volt, onnan pedig előirás szerint, miután nem vették ki, január 28-án a hivatalnok visszaküldte, ugy hogy a levél február elsején Prágában volt.

Elnök: Nem lehet a levél valahol közben, vagy esetleg a prágai poste restante osztályon?

Szakértő: Ez igen valószinütlen.

Siegel szavazóbiró: Nem lehetséges az, hogy a berlini postahivatal január 28-iki pecsétje a levél megérkezésének dátumát jelenti?

Szakértő: Kizárt dolog.

Még egy utitárs

Majd **Michalko László** államvasuti tisztviselőt hallgatják ki. Elmondja, hogy Michalko Jánost jól ismeri, Sikorskyt pedig csak látásból. 1926 julius 12-től 16-ig kisegitő szolgálatot teljesitett Csorbán. Ezen idő alatt **egy alkalommal együtt utazott Sikorskyval és Michalkóval Csorbáról Vázsecre.** Ez csak olyan időben lehetett, amikor nappali szolgálata volt, vagyis 14-én vagy 17-én.

Michalko (vádlott): Julius 16-án volt.

Tanu: Nem hiszem.

Elnök: Látott Sikorskyn valami sebesülést?

Tanu: Nem emlékszem, hogy láttam volna.

A tanu ezután elmondja, hogy Michalkóval az állomás perronján találkozott, később Sikorskyt a vonatban is látta. Nőt nem látott a társaságukban.

Siegel dr.: Klepetár keljen fel!

Klepetár föláll, mire Siegel megkérdi a tanutól, ismeri-e ezt a férfit.

A tanu nem ismeri Klepetárt.

Michalko, Rázus és Csapek egy levelezőlapon

Azután **Kastner József** prágai ujságirót hallgatják ki, aki az ujságirói padsorokból lép elő. Kastnert egy levelezőlapra vonatkozólag hallgatják ki, amelyet Klepetár állitólag Csorbáról küldött s a leveezőlapot állitólag **mindhárom vádlott aláirta. A tanu elmondja, hogy tud egy levelezőlapról, amelyet Michalko, Rázus, Csapek és még egy negyedik ember irt alá.** Arról nem tud, hogy Klepetár is aláirta.

Utána **Machaty Gusztáv** filmrendezőt hallgatják ki. A tanu elmondja, hogy a Prágában játszott filmeket mindig a premier napján szokta megnézni. A Kobra-filmet, (amelyet Klepetár vallomása szerint Kovarovával és Mrkvicska hirlapiróval julius 16-án együtt nézett meg) háromszor látta. Egyszer a premieren, délután 3 órakor, kétszer pedig este. A kiséröfilmre is annyiban emlékszik, hogy az egyik alkalommal a Kobrához a szokolkongresszusról készült filmet is adták. Ezt azért tudja, mert emlékszik határozottan arra a tapsra, amellyel a közönség a filmet fogadta. Klepetárt látásból ismeri, de ott nem látta. Mrkvicskát ellenben látta, akkor azonban személyesen nem ismerte. A tanut elsősorban a szokolkongresszusról készült felvételek érdekelték.

Siegel dr.: Egyszer vagy kétszer látta ezt a filmet?

Tanu: Azt hiszem, egyszer, biztosan nem tudom.

Ügyész: Mrkvicska azt mondja, hogy ő csakis csütörtökön lehetett ennél a filmnél, ez pedig minden valószinüség szerint 22-én volt.

Tanu: Azt bizonyosan tudom, hogy a premieren is láttam a filmet.

Machaty kihallgatása után **Pisa Antal** dr. hirlapiró és iró kihallgatására kerül a sor. A tanut ugyancsak azon levelezőlap felől hallgatják ki, amelyről Kastner hirlapirót is kikérdezték. A tanu nem tud lényegeset mondani, mire alig két percnyi kihallgatása után el is bocsátják.

Szürke tanuvallomások délután

Az elnök ezután félóra szünetet rendel el. Szünet után, a délelőtti izgalmas és szenzációs jelenetek elmultával egész szürke a délutáni tárgyalás. Az elnök bejelenti, hogy Kutny szinész jelenleg Párisban tartózkodik és levélben értesitette Kosztecska dr. védőt, hogy a Yohimbin-gyógyszert Klepetár tényleg az ő számára vétette meg a patikában. Az ügyész az orvosszakértők véleményét kéri arra vonatkozólag, hogy a Yohimbint csakis tablettákban és poralakban egyáltalán nem árusitják a gyógyszertárakban. Kosztecska védő kéri Kutny tanu beidézését. Arról majd ő fog gondoskodni, hogy Párisból Prágába jöjjön.

Ezután két tanut hallgatnak ki. **Dvorák Lajos** vázseci pénzügyőrt, aki ismeri Michalkót és Michalko révén Sikorskyt. Határozottan emlékszik, hogy 1926 julius 16 és 20-ika között talkozott mindakét vádlottal a vázseci jegyzőnél.

Elnök: Észrevette-e, hogy Sikorsky ajkán valamilyen seb volt?

Tanu: Semmiféle sebesülést nem vettem észre, pedig jól figyeltem meg Sikorskyt. Csupán azt láttam, hogy fáradtnak látszik.

Ügyész: Milyen ruhában volt Sikorsky?

Tanu: Sötét ruhában és fekete kalapja volt.

A nap utolsó tanuja **Schulz Lujza**, egy német társalkodónő, aki az elnök kérdéseire német nyelven válaszol. Rövid vallomásában **elmondja, hogy Klepetár huga szeptember vé-**

gén vagy október elején egy boritékban leveleket adott át neki. Ő azonba nazokat anélkül, hogy megnézte volna, visszaadta Klepetár Máriának.

Az elnök ezután bejelenti, hogy a bíróság hétfőn szembesiteni fogja Hladikot, Ratkovskyt, Palicskát és Pristoupilt Kovarovával és Franzovával. Ez a szembesités főleg azért történik, mert Kovárová azt állitja, hogy az édeni társaság julius 17-én este őt Franzová lakásáig kisérte el. Továbbá szembesitésre kerül még Kovárová Vécsey Zoltán dr. hirlapiróval is.

Elutasitotta a biróság az ügyész azon kérelmét, hogy Novák Anna szinésznőt Kölnben hallgassák ki, mivel vallomása az ügy lényegét nem érinti.

Néhány levelezőlap felovlasása után az elnök felolvassa Klepetár iskolabizonyitványait, amelyekből kitünik, hogy Klepetár valamennyi osztályt kitünő eredménnyel végezte el. Kosztecska védő javasolja Celansky rendőrtisztviselőnek a kihallgatását. A biróság döntését erre vonatkozólag hétfőn fogja kihirdetni. Ezzel az elnök a mai tárgyalást berekeszti.

Beszélgetés Louis Dumat-val

az uj francia kamara huszonhatéves képviselőjével, aki az uj nyugateurópai fiatalságot, a modern sportembert s a tettre vágyó háboru utáni generációt képviseli a politikában

Miért Poincaré-párti a francia ifjuság? — Egy gyermek, aki elhóditotta a kommunistáktól Páris egyik választó kerületét — Az ifjuság ellenállhatatlan varázsa a választásokon — Rugby, autó, politika, optimizmus s a jövő — A gyengék és a betegek pártjai ellen

Páris, május 14.

Az uj francia parlamentbe sok furcsa ember került be. Scapini, a vak hős, akit az ország koncentrált érdeklődése mellett Páris 17-ik kerülete választott meg, Castelle, a hóbortos patikus, akinek egész politikai programja abban merül ki, hogy rögeszmeként követeli a patikák vasárnapi nyitvatartását, egy országuti muzsikus valahol Bordeaux vidékéről, néhány cukrászinas, egy bartáncos, egy hajóinas, csupa érdekes ember, akik majd megadják a vén Palais Bourbonnak azt a különös gall zamatot, amely a világ e legnyüzsgőbb parlamentjét állandóan jellemzi.

A tisztes honatyák között érdekességben nem utolsó helyet foglal el az a két fiatal député, aki valóban a gyerekszobából került egyenesen a kamarába, hogy ott népe érdekei fölött őrködjék. Franciaországban a képviselőség nincs korhatárhoz kötve s aki egyszer nagykoru, megválasztható.

Igy történt, hogy április 22-én és 29-én két gyerekembert is megválasztottak, olyant, akiknek még legénytoll sem pelyhedzik az állán s aki a világháborut legföljebb csak hirből ismeri. Az uj kamara legfiatalabb tagja Alexandre Raury, aki 1903-ban született és akit Ariége-ben választottak meg radikális ellenzéki programmal. A másik fiatalember Louis Dumat, aki 1901 december 24-én, azaz csaknem 1902-ben, született Nantesben s akit Páris Plaisance-kerületéből küldött a képviselőházba az Union National programjával.

A két fiatalember közül tehát az egyik, a huszonötéves, ellenzéki, a másik, a huszonhatéves, kormánypárti.

A politizáló atléta

Louis Dumat, Páris és a kormánypárt legfiatalabb honatyája, a szó legszorosabb értelmében annak a „varázsnak" köszönheti megválasztását, amelyről mondják, hogy az ifjuságból árad.

Szép, erős, egészséges fiatalember, tiszta „sportiv"-jellegü, aki a politikánál csak a rugbyt és az autót szereti jobban.

Egy reklámvállalat tisztviselője, (jó ómen) fiatal házas és most várja éppen, hogy fia megszülessék. Nagy optimizmus kellett ahhoz, hogy föllépjen s főleg, hogy a Plaisance-kerületben lépjen föl nemzeti és kormánypárti programmal, amely kerület egyike Páris legvörösebb quartier-jeinek. De Dumat elmondhatja Caesárral, hogy jött, látott és győzött.

Nem ismerte a francia választások komplikált gépezetét, nem voltak pártfogói, nem volt vezérkara, jóformán csak néhány fiatalemberrel állapodott meg s mint ahogy valami sportkirándulást szokás megbeszélni barátok között, ugy indult a küzdelembe.

Annyit meg kell hagyni — s ezt minden választója állitja —, hogy Dumat elragadó szónok, akinek fiatalos heve, naivitása, őszintesége, energiája ellenállhatatlan.

Huszonhat évével vátutlanul visszahódította Poincarének egy olyan választókerületet, amelyről a kormány berkeiben már eleve lemondottak.

A fiatal képviselő a rue des Plantes-ban lakik, szép, világos és modern lakásban, amelyet stúdiónak rendezett be, hogy ezzel is dokumentálja, mennyire modern és fiatal.

Amikor fölkerestem, — éppen tornászott s abban a fehér-fekete trikóban fogadott (hamar pulóvert huzott rá), amelyben fiatal atléták szokták végezni mindennapi tréningjüket.

Louis Dumat szőke, barátságos fejével, magas, kitornászott alakjával, megvesztegetően hasonlit egy olyan intelligens oxfordi diákhoz, aki csak nehezen tudja eldönteni, mi érdekli jobban, Anglia alkotmánya, vagy az oxford—cambridgei regattverseny. Az első gondolatom az volt: mindent értenék, ha Franciaországban a nőknek is volna választójoguk. De nincsen. Avagy a francia asszonyok választójog hijján is tudnak annyira uralkodni férjeiken, hogy azt választatják meg, akit akarnak?

Dumat vidáman, mosolyogva fogad. Nem cigarettázik, nem iszik, de nem azért, mert az „elv" igy kivánja, hanem, mert tisztességesen sportolni **nem lehet másképp.**

Harc a kommunistákkal

— Világéletemben imádtam a politikát, — kezdi fiatalos hévvel. — Ugy vélem, ez az egyetlen mód ahhoz, hogy az emberek egymásközötti viszonyát rendezzük a mai idők nagy tolongásában.

Különben: a politika véremben van.

Apám — 1924-ben halt meg, szegény —, katona volt és végigcsinálta a tonkingi hadjáratot. Mint Déroulède barátja, sokat politizált s egyszer Nantesben föl is lépett progresszivista programmal. Később pedig megalakitotta a „Démocratie Nouvelle" cimü lapot.

Engem csak egy dolog érdekel:

— Miként intézte a választási küzdelmet a Plaisance-kerületben?

— Nem sok reménnyel indultam a harcba. A győzelmen a legjobban én csodálkoztam. A legtöbb bajom a korommal volt.

Nem csak az ellenfelek támadtak, hanem a barátok is, főleg a frontharcosok, akik nünnenkit csepürágónak bélyegeznek, aki nem vett részt a világháboruban.

Nem akartak rám szavazni, tejfölösszájunak jelentettek ki. A végén mégis meggyőztem őket egy nagy beszédben, amelyet az összejövetelükön mondottam.

— Össze-vissza öt baráttemből állt a „választási bizottság". Csupa fiatalemberből. Demagógia nem volt nálunk, még a választási napiparancsok birjedt rendszerét is mellőztük, mindent egyetlen kártyára tettünk föl. Azt mondottuk: vagy-vagy. Vagy tetszünk, vagy nem tetszünk, egyre megy.

Szivesen emlékszem az első választási gyülésemre, amelyre a kommunisták nagy erővel vonultak föl. Obstruáltak, orditottak, én mégjobban kiabáltam. Ugy éreztem magam, mint rugbyzés közben, kiizdöttem, birkóztam. Csak éppen, hogy még a szájam is járt, mégpedig veszettül.

Azt kiabálták, gyerek vagyok. Azt válaszoltam: mi baj, ha az ember fiatal, hiszen éppen ők, a kommunisták azok ,akik az elrothadt, öreg polgári társadalmat támadják és hisznek a még nem fertőzött ifjuságban. Bennem tényleg nincs érdek, csak lelkesedés és hit.

Egyszóval, jó formában voltam, jókedvü és bátor s az utolsó szó az enyém lett.

Az érdeklődést fölkeltettem s a legközelebbi gyülésre már tömegesen jöttek a választók, akik tapsoltak nekem.

A fiatalság győzött

— Nem tagadtam a fiatalságomat, sőt ütőkártyának használtam. Megmondottam, hogy mi fiatalok érdek nélkül és sajátmagunkért vonulunk a küzdelembe. A háboruutáni generáció sokat tanult, szorgalmasabb s mentes az előitéletektől.

Ha mi választunk valamit, egy elvet, vagy egy embert, azért választjuk, mert érezzük, hogy minket és a jövőnket fogja gyámolitani.

Erős embert akarunk, olyat, aki izmos, becsületes, lendületes atmoszférát tud teremteni annak a munkának, amit el akarunk végezni. Fiatalember nem akarhat betegápolópártokat, amelyek mindig csak a nyomoruságon és a bajokon siránkoznak, ahelyett, hogy jókedvvel és erővel mennének neki az életnek. Ócégérül kijátszani a gyengeséget, nyafogni és gonosz bosszuvágyat kovácsolni, duzzogni és mesterségesen előráncigálni az élet sötét oldalait, amelyek amugyis voltak és lesznek mindenütt, Moszkvában és Párisban egyaránt, amig halál, vágy és diszpozicióklönbség létezik, nem, ez nem kell a fiatalságnak. Érezzük, hogy ez Tartuffe-módszer: ráijeszteni az emberekre, hogy megtörjenek és behódoljanak. Nekünk, fiataloknak, erős ember kell.

Szerintem Franciaországban Poincaré az erős ember, aki alkotmányosan vezetni tud és megteremti az atmoszférát a munkára.

A fiatalságommal küzdöttem Poincaré mellett és győztem. Ugy látszik, nagyon jó érv voltam. Az Internacionálé hangjait csakhamar elnyomta a Marseillaise — először ebben a kerületben — és nagy szótöbbséggel megválasztottak. Elveim tényleg egyszerüek voltak: a frank ellen, vagy a frank mellett, Franciaország ellen, vagy Franciaország mellett, Poincaré ellen, vagy Poincaré mellett.

Ezenkivül csak személyes nézeteimet fejtettem ki, azokat, amelyek ma minden huszonöt-harmincéves embernek nézetei s a tömeg helyesnek találta őket.

Talán azért, mert érezte, hogy őszinték és korrupciómélküliek. Az egyetlen pozitiv ellenség, amelyet ádázul támadtam, a kommunizmus volt. Követeltem, hogy tiltsák be az idegen zsoldban álló Humanitét, a kommunisták franciaországi központi orgánumát és oszlassák föl a kommunista pártot. Ezért fogok harcolni a parlamentben is, mert meggyőződésem szerint a kommunizmus Franciaország öngyilkossága lenne és egy idegen, kellemetlen, brutális életséma bevezetése. Persze, ezzel nem azt állitom, hogy minden, ami van és ahogy van nálunk, helyénvaló.

Javitani kell a dolgokon, demokratikusan, abszolut jóakarattal, abszolut bizalommal, szorgalommal é ésszel, de nem megölni az egészet.

Hiába, a társadalom organizmusa ugyanolyan, mint az emberi organizmus: ha megbetegszik, nem lehet ugy segiteni rajta, hogy megölöm és a semmiből ujat akarok teremteni, ez nem megy, hanem orvosokat kell hivatnom, akik meggyógyitják és helyreállitják a beteget. Mi nem rombolni akarunk és nagyképüen, istenként, a semmiből ujat teremteni, hanem javitani, ápolni, cizellálni, finomitani a meglévőt.

— Azt hiszem, ez a velem egykoru francia polgári ifjuság véleménye is.

Optimizmussal a jövő felé

Miközben a fiatal francia honatya beszélt, lelkesedett és kimelegedett.

Jólesett látni azt a modern embert, akiben az ép test és az ép lélek kellemes harmóniában egyesül, aki tele van latin életkedvvel s aki soha nem fogja megérteni a nehézkes keleti és északkeleti népek vánnyadt pesszimizmusát, a meddő töprengést és szomoru unalmat, mely soha, de soha nincs megelégedve azzal, ami van és álmokat, gyakran veszedelmes álmokat kerget.

Louis Dumat egy képes folyóiratot nyom a kezembe.

— Nézze, jól sikerült?

A cimlapon — a „La Baule Illustrée" cimlapján, amelynek a fiatal képviselő tulajdonosa és főszerkesztője — egy hatalmas „grand sport" autó mellett áll Louis Dumat, mosolyogva, szabályos golfruhában és fiatal felesége két teniszrékettel a kezében. Az ég kék, a vidék zöldelő ezen az „up to date" cimképen, valóban megnyugtató fiatalság és optimizmus árad róla.

Louis Dumattal kétségtelenül friss levegő és üde fiatalság vonul be a francia kamarába. Nemzete fiatalságának méltó képviselője ő, de talán az egész háboruutáni, nyugateurópai fiatalságé, mely mély optimizmussal, sok akarattal, sok sporttal, sok jószándékkal hajózik a jövő felé a Huszadik Század meredek vészei között. **(s. p.)**

Kétszáz hóbortos osztrák husz asszonnyal szuverén államot akar alapitani Abesszíniában

Mi lesz Villachban kihirdetik az uj független államot? —

Bécs, május 19. Nemrégiben 202 munkanélküli osztrák férfi és 22 nő „Wodosch" cimmel főnököt választottak maguknak és azzal indultak világgá, hogy Abesszíniában önálló birodalmat alapitanak. Ez a maroknyi csapat Wardanari-expedíciónak nevezte el magát, és tényleg elindult Ausztrián végig az olasz határ felé. A Wodosch-vezér azonban ép az indulás pillanatában psichiátriai megfigyelés alá került és igy mással kellett helyettesteni. Most arról érkezett jelentés, hogy a steiermarki Knutelfeldbe érkeztek s onnan deputációt küldtek Mussolinihez, hogy engedje meg nekik az olasz határ átlépését. A wardanariak Villachban már előre ki akarják kiáltani a szabad és szuverén Moro-államot. A „wodosch" Bécsben kijelentette, hogy amint a psichiatriai megfigyelésnek vége lesz azonnal csapata élére fog sietni. A különös emberekből álló hetedhét ország ellen indult államalapitó zarándoksereg „Az utolsó németeknek" tartják magukat és ezért érzik hivatva magukat arra, hogy Abesszíniában uj német államot alapitsanak.

Kisgyermekükért

ököllel és körömmel mentek egymásnak Popper báró és válófélben levő felesége

Csunya verekedési botrány egy semmeringi szállóban — Szlovenszkói birói itéletet akart a férj érvényesiteni

Bécs, május 19.

A Semmeringen csunya, családi botrány történt tegnap, amely verekedéssel és a rendőrség közbelépésével végződött. A szinhely a semmeringi Südbahn Hotel volt, a szereplők pedig Popper Lothar báró és felesége, Eugénia, aki Springer-Rothschild báró unokahuga.

A házaspár elváltan él s régóta harcol egymással a gyermekért, egy 6 éves fiuért.

Báró Popper Lothar, aki fia Popper Ármin cseh nagyiparosnak s unokaöccse Jeritza Máriának, bécsi ügyvédjével, Frank Félix dr.-al és anyjával, aki Hahn udvari tanácsosnak, a Laenderbank elnökének leánya, autón a Südbahn Hotel elé robogott. A kocsit ujjnyi vastagon lepte az ut pora. A szálloda személyzete sietett értesiteni a bárónét a látogatókról, de a báróné — mint a lapok irják — erre

kuccsal bezárta és elreteszelte a szállodában lévő lakásának ajtaját.

A jövevények dörömböltek, majd bottal és ernyővel ütötték az ajtót, aztán döngették és végül betaszitották. Most visszataszitó jelenet következett. A házaspár hajbakapott, ütötte-verte egymást, a báróné sivalkodott s mire rendőr érkezett, az asszony arca véres volt férjének karmolásaitól s haja szét volt zilálva.

Azt mondja a báróné, hogy

férje a hajánál fogva ráncigálta és összekarmolta az arcát.

Azért jött, hogy elrabolja fiát,akit a szlovenszkói Nagybicsében egy biró neki itélt. Férje ezt a birót a maga javára nyerte meg, a kastélyban adott neki lakást és a törvényszék különben is a báró katélyában kapott helyiséget. Azt mondja továbbá a báróné, hogy

a csheszlovák itéletet az osztrák törvényszék, amely előtt válópörük folyik, még nem erősitette meg,

tehát az Ausztria területén nem hajtható végre. Ennek ellenére a bécsi rendőrfőnökség rendőrtisztviselőt adott a báró és ügyvédje mellé, hogy elvihessék a gyermeket. Mikor a váratlan látogatók az ajtót döngetni kezdték, a báróné telefonon felhivta Bécsben ügyvédjét, Gürtler dr.-t, akitől tanácsot kért. Közben rátörték az ajtót. Azt is mondja a báróné, hogy férje, anyjának szemeláttára,

hajánál fogva lerángatta és lelkajitotta a lépcsőn, sőt az anyós is segitett neki a bántalmazásban.

Vannak szemtanuk, akik azt állitják, hogy a báróné kezdte a verekedést.

KÜLFÖLDI LEVELEK

Irja: SZVATKÓ PÁL

— A nép barátja —

Páris, május 17.

Ki a nép barátja? Kicsi a világ és minden ismétlödik: megint Cotyról van szó. Mert a parfömgyáros fejébe vette, hogy Franciaország diktátora lesz és megdönti a szovjet uralmát. Mivel böven rendelkezik Montecuculi legfőbb győzelmi kritériumával: van pénze, pénze, pénze, nem is oly nehéz a hatalom első lépéseit megtennie s érdekes experimntumnál asszisztálhatunk. Annak az az amerikanizmusnak a legdurvább kivitelét játszák meg előttünk, amelynek alapelve: pénzért mindent. Nőket és világbirodalmakat, egészséget és transzcendentális boldogságot. Csak attól félek, Cotynak kevés lesz a pénze. Birkózik ez a pénz Franciaország eszével s tudom, hogy elvben a pénz megkaphatná az észt, ámde egyben hiszek még, (amennyiben szellemi lény vagyok), hogy az értelem végtelen és végtelen pénzre volna szükség, hogy döntön és egyszersmindenkorra lebirhatnák; végtelen pénz pedig nincs, még Cotynak sincs.

Mi történik Coty fejében? Valami megigézte ezt az embert, azt hiszem, Mussolini igézte meg. Egyszer elmondtam, hogyan gazdagodott meg a háboru utáni rosszagu időben olcsó parfömjeivel, miként vetette magát a politikára és hogyan kényszeritette rá önmagát Páris ujságolvasó közönségére. Szisztematikusan kezdte: a sajtónál, de ettől az első lépéstől nem jutott tovább, akárhogy torpeszkedett is s bármennyire ott volt mindenütt; mértékadó körök nem vették komolyan, sem a Palais Bourbon, sem a Quai d' Orsay, s egyelőre még senki sincs Franciaországban, aki reszketne tőle. Pedig határozott célja van: diktátor akar lenni. Eddig huszmillió frankot áldozott erre a célra s néhány nappal ezelőtt ujabb huszmillió frank mozgósitását jelentette be. Két ujság harcol érte Párisban, az illatos Figaró és a véres Gaulois, de sem illattal, sem vérrel nem lehet épiteni pozitivabbra, masszivabbra van szükség s ezért született meg az Ami du Peuple, a Nép Barátja, Coty legujabb orgánuma.

Nagy coup volt. Hogy megértsük, előbb általában a francia sajtóról kell beszélnünk. A lapok atlagara itt huszonöt centimes; ezért az összegért kapja a párisi kispolgár a Journalját, a vidéki a Petit Parisienjét, a délutáni boulevardozó az Intransigeantját, a Párisban élő külföldi a Matinját, a kommunista a Humanitéját, a radikális az Oeuvrejét, a poincaréista az Echo de Parisját és a royalista az Action Francaise-ét. Egyedül a Quai d'Orsay lapja, a Temps, kerül negyven centimesbe — s egészen külön áll Coty, aki Figaróját és Gaulois-ját harmincért árulja. Miért harmincért? Mert előkelő lapokat akart csinálni, s mert régóta gondolt arra, hogy mellettük egy olcsó néplapot is kiad. Most megtörtént, tiz centimesért adja az Ami du Peuplet, amely ugyanakkora, mint a Matin, sőt ügyes tipográfiája révén még több is.

Tiz centimes, két sou, tizenhárom cseh és két magyar fillér, nem sok pénz a hatalmas és elsőrendü világlapért, amely terjedelemben körülbelül akkora, mint a P. M. H. egy hétköznapi száma (sőt több is) — s ennek ellenére alig kerül többe, mint egy tizedrészébe. Egyelőre nem lehet eldönteni, jó lap-e az Ami du Peuple. Az első, ami megkap benne, ügyes, takarékos tipográfiája, finom, karcsu betüi és drága hiranyaga. Összehasonlitottam a többi párisi lappal, minden benne van, ami a huszonötcentimes lapokban. Ami hiányzik belőle, az a zamat, a francia lapok e csodálatos velejárója, amit minden ujságnál rendszerint külön egy-egy ember csinál. A Journálnál Clement Vautel, a Matinnál Sauerwein vagy Forest, az Oeuvre „Müsoron kivüljében" Fouchardiére, az Action Francaisenál Léon Daudet, Bainville és Mauras, az Echonál Pertinax, a Journal des Debatsnál Gauvin az Intrannál Bailby és igy tovább. Ezek az emberek mindennap egy 80—100 soros cikket irnak a lapjukba, s e cikkben állást foglalnak az eseményekhez. Ők az ujság, ők a zamat, ők az élet, a többi, ami a lapokban van, csak információ, köriték, amelynek ott kell lennie, mint a vizállásjelentésnek és a marhafölhajtás statisztikájának, de nem lényeges, csak szükséges. Ami lüktet, ami véleményt ad és ami miatt egy-egy lapnak tábora van, az ez a napi nyolcvansoros csevegés a dolgok hátamögöttiségéről, a sok idomtalan távirat és cim között. (Ilyen zamatot jelentett például nálunk Rákosi Jenő, vagy Kóbor Tamás a „Rovásban", vagy Márai Sándor mindennapi cikkeiben.)

Az Ami du Peuplenak egyelőre nincs meg ez a zamatja és patinája, ami pedig Párisban szinte nélkülözhetetlen, mert különben hiányzik az a mágikus és pénzt jelentő csatt, amely a kolportázs-lapot láthatatlanul mindennap és hüen az olvasójához kapcsolja. Avagy Coty ezt a köteléket is pótolni véli a tiz centimes-szel?

Egy bizonyos, a tiz centimes szenzációt jelentett és a párisi sajtó sötét erdeje fölmorajlott. Most látszott, mennyi dzsungel és titkos tigris él egy olyan fővárosban, mint Páris. Mi van azok mögött a zsenge papircafatok mögött, amit az árus reggel, délben, este rendjén összehajtogatva és megszáradva lekötelező mosollyal, huszonötcentimesért, a markomba csusztat és amelyből szivom a nyomdaillatot és meggyőződésem alátámasztó érveit? Mi van e békés gyilkosságok és fahangu politikai zavarok mögött? A szinház s művészet rovatán tul, a távolugrások krónikájának margóján s abban a vizben, amelynek állásáról megtévesztő konciliánssággal számol be a papiros? Mi van mindennapom, életem, munkabeosztásom, véleményem, erőforrásom, adatgyüjteményem, létérvem mögött? Mi van? A kartell!

Az Ami du Peuple esetéből megtudtuk, hogy még csak nem is az ujságok tulajdonosai garázdálkodnak nézeteinkben, hanem a rikkancsvállalat. Furcsa, az garázdálkodik, aminek sub specie aeternitatis a legkevesebb köze van az ujságcsináláshoz: a Nyomdatermékeket Elosztó Társulat, itt Párisban a Hachette-cég. Amely lap nem tetszik neki, az nem kerülhet a közönség elé, mert egyetlen árus, egyetlenegy üzlet, egytlenegy pályaudvar sem fogadhatja el eladásra. Aki elfogadja, attól elveszik az összes többi napi és heti lapokat és éhenhalhat. A Hachette-cég pedig szoros összeköttetést tart fenn a nagy párisi napilapok karteljével, amely huszonöt centimesben limitálta az ujságárak alsó határát. Kevesebbért nem szabad kiszolgálni a közönséget. Aki meri, azt megfojtják. Ilyen körülmények között nagyon nehéz uj lapot és uj véleményt kolportálni Franciaországban, mert az uj publikáció leghathatósabb fegyverét, az olcsóságot, eleve elveszik tőle.

Nos, Coty hadat üzent a Hachette-cégnek. Nem bánja, ha különös kétértelmüségbe keveredik, amennyiben bolsevizmus elleni keresztes háborut hirdet és egyelőre kapitalista kollégáival hadakozik ádázul, nem bánja a többi lap dühét és marad tiz centimes-ért a nép barátja. Hachette ellenkezik? Ám jó, ellen Hachettet teremt. Máris megszervezte az ellen lapterjesztő válalatot, saját autóbuszaival szállitatja olcsó lapját a vidékre, saját kislányaival árusitatja Páris utcáin, saját rikkancscsapatait képezteti ki, mint az eljövendő francia feketeingesek első effektiv kontingensét és — állitólag — máris napi 800.000 példányt ad el az Ami du Peupleből. Coty Ford-rendszer szerint kolportálja a diktatura eszméjét; s mit tagadjuk, nem riad vissza az anyagi áldozatoktól.

A parfömgyáros ruganyos léptekkel tart célja felé. Nem veszik komolyan? Lehet, de a jelek aggasztóak s az Ami du Peuple nyolcszázezer példánya jelent már valamit. Hóbortos és rögeszméi vannak? Lehet, de ki tudná megmondani, mikor válik egy hóbort realitássá ezen a világon, ahol gyakran oly csekély értelemmel lehet urakodni?

Bártfa - Gyógyfürdö

klimatikus gyógyhely a város házi kezelésében

382 méternyire a tenger szine felett, 6000 holdas fenyveserdö közepette.

Vérszegényeknek, női bajok ellen, idegeseknek, rheumásoknak és a légzőszervek hurutjainál a legkiválóbb orvosok által javalva.

Csehszlovákia legolcsóbb fürdötelepe. Teljes penzió naponként 37 korona.

Kaszinó, sportpályák autó, fogat és a szórakozások különféle nemei. Vasuti kedvezmény.

Prospektust küld a fürdöigazgatóság **Bardiovské Kupele.**

Szezón kezdödik május végén és tart szeptember végéig.

Mi van megirva rólunk a magas csillagokban?

Hogyan készitik a horoszkópot? — Az asztrologia nem exakt tudomány, de nem is babona — Az emberi sors és a mindenség egybefüggése — Az angol államférfiak a háboru alatt állandóan jövendöltettek a csillagokból

Beszélgetés a modern asztrológia egyik legkiválóbb képviselöjével

A mai korunknak volt fentartva, hogy a materializmus nagy élanja után revizió alá vegye a középkor kicsufolt és megtagadott értékeit, azaz — hogy Mereskovszky kedvelt fogalmával éljünk — a mezis és antitnézis után szintézist. Ma már nemcsak tudjuk, hogy az asztrológiának alapja volt, hanem az napjainkban mint az okkultizmus egyik kiegészitő része, a többivel teljes megegyezésben és harmóniában nagy tudománnyá vagy müvészetté fejlödött, melynek egyre szaporodnak hivei.

Hogy lehet ez? Hogy lehet tudomány az ilyesmi, komoly felnőtt emberek, akik a csillagokat nem a leányok szemében és nem a boros- vagy söröskancsók fenekén keresik, hanem a felettünk domboruló firmamentumon, miképpen foglalkozhatnak a középkor e naiv játékaival?

Megpróbálom minderre elmondani a választ ugy, amint nekem Friedrich Schwickert fregattkapitány, a német asztrológia legkiválóbb képviselője, hetvenéves korának leszürt filozófiával, tudásával és nyugalmával ma délután elmagyarázta.

Hogy lesz egy tengerésztisztből okkultista

— Tengerészkoromban sokféle okkult élményem volt — mondotta, — melyek felébresztették bennem az érdeklödést az okkult problémák iránt. De hát egy tengerésztiszt élete tele van kötelességgel, fáradságos szolgálattal és bizony nem igen ád időt és alkalmat az okkultizmussal való foglalkozásra. Utolsó szolgálati müködésem a boxerlázadás idején volt, amikor egy hajóhadegységet vezettem. Montecuccolival való összekülönbözésem folytán — kinai akciónk befejezése után — elhatároztam, hogy kérem nyugdijazásomat. Arra gondoltam, hogy otthoni vagyonom bőségesen elegendő lesz, hogy kellemesen és gondtalanul leéljem életem hátralévő részét. Mire azonban nyugdíjaztatásomat elintéztem, hirtelen elvesztettem a vagyonomat. Előbbi fényes jövedelmem után aránylag nagyon csekély nyugdijam maradt meg. Elbusulva visszavonultam a teljes magánosságba. Két évig laktam egy krajnai kis erdészházban és ezalatt senkivel se érintkeztem. Ragyogó karriérem hirtelen kettétörése mély fájdalommal töltött el, melyre az okkultizmusban kerestem vigasztalást. Eleinte a mágia körébe tartozó kisérletekkel foglalkoztam. Ezeknél már szükségem volt bizonyos asztrológiai ismeretekre is. Ezek után mindig tovább és tovább csábitottak az asztrológia területére, elmélyedtem benne s immár huszonnégy éve foglalkozom vele.

Mi az asztrológia?

— Kezdetben rajongó voltam. Azt hittem, hogy az asztrológia mindent megad az embernek, amit csak óhajt. Amikor pedig láttam, hogy sokszor tévedek, elment a kedvem tőle. Lassan azután rájöttem, hogy sem a materialistáknak nincs igazuk, akik azt mondják, hogy az asztrológia babona, — sem a tulzó asztrológusoknak, akik szerint exakt tudomány. Egyik sem. Az asztrológia müvészet. Bizonyos tradició kell hozzá és tehetség. Leginkább a belgyógyászat diagnosztikájához lehet hasonlitani. Sok százan tanulmányozzák a belgyógyászatot, mégis csak két-három kitünő, jó diagnosztikus kerül ki belőlük. Igy vagyunk az asztrológiával is. Nagyon sokan tanulmányozzák szabályait, de hogy a csillagok állásából helyes horoszkópot készitsenek, azaz egy ember, vagy ország, vagy bármely közösség sorsát helyesen megoldják belőle, arra csak nagyon kevesen képesek.

— Mi tehát az asztrológia tudományos alapja? — kérdeztem. — Hogy magyarázza az asztrológia a csillagok mozgása és az emberi lélek és sors közötti összefüggést, talán azokkal a titkos áramlatokkal, amelyek a hindu okkultizmus szerint a napból, a holdból s a csillagokból szüntelenül folynak a földre és lelkünkbe?

— A tudomány nem tud felelni rá, hogy miért van és hogy mi ez az összefüggés. A tudomány csak évezredes tapasztalatok alapján megállapitja, hogy ez az összefüggés határozottan megvan, épp ugy, mint ahogy más erőkkel, pl. a villamosságnak is csak a létét, törvényeit, de nem a lényegét ismerjük. Flambart harminc év óta állitotta össze az asztrológiai statisztikát. A svájci Krafft az egyetemek statisztikai hivatala segitségével hatvanezer horoszkópot készitett. Ezekből meg lehet állapitani, hogy a csillagok járása és az ember sorsa, kármája között — melyet mindenki magával hoz a tulvilágról — megvan az összefüggés. Mert az egész kozmosz egy és egybe tartozik és igy a csillagok nem okozói a sorsunknak, hanem csak a jelzői, a mutatói — mint Goethe mondja: „Alles Vergängliche ist nur ein Gleichnis". Nincs egyforma emberi sors, de huszonhatezer éven belül a csillagok sem álltak még sohasem egyformán.

Hogyan készitünk tehát egy horoszkópot?

— Tudni kell, hogy hol született valaki. Ezen a helyen átfut egy délkör: északról délnek és egy szélességi kör: keletről nyugat felé. Ezt a két vonalat vizszintesen kinyujtjuk egész az égboltozatig. A két vonalra azután merőlegesen sikokat állitunk, persze csak a képzeletben. Ezzel ugyebár a fejünk felett domboruló mennybolytozatot négy részre osztottuk. Az egésznek alapja egy kör, melyet a két vonal négy részre, négy körcikkre osztott szét.

— A kört azonban tovább osztjuk, összesen tizenkét egyenlő részre. Igy tehát összesen tizenkét körcikk van előttünk. Ezáltal — minden egyes vonalra (átmérőre) sikokat képzelve, — a felettünk domboruló égboltozatot ugyancsak tizenkét egyenlő részre tagoltuk szét. Minden egyes részbe más-más csillagok kerülnek, minden időben és minden órában mások, mert a föld forog a tengelye körül és kering a nap körül és igy az illető helynek az előbb vázolt kör sikja mindig más és más helyzetben metszi az égboltozatot. Most már tudni kell, hogy annak az embernek, a születése órájában, akinek a horoszkópját el akarjuk készíteni, a csillagok hogyan voltak elhelyezkedve az égboltozaton, vagyis, hogy a tizenkét részbe milyen csillag esett és hogy a csillagok egymáshoz milyen viszonylatban voltak. Mindezt az efemeridákból, vagyis ezeknek az adatoknak kiszámitására szolgáló könyvekből tudhatjuk meg.

— Minden részbe „házba" (igy nevezzük) beesik az állatöv [illegible] egy csillagképe (skorpió, bak, ikrek stb.), melyeknek épp ugy, mint a többi csillagnak és a csillagok egymáshoz való helyzetének meg van a jelentősége. Egyik csillag rosszat, másik jót jelent s ez attól is függ, melyik házban mutatkozik. Az egyes házak pedig a következő életkörülményekre mondanak jövendőt, a születés pillanatában bennük felbukkanó csillagok által.

Az első ház (a szélességi átmérő nyugati pontján kezdődő) a személyes viszonyokra, jellemre, egyéni tulajdonságokra adja meg a feleletet, aszerint, hogy jó vagy bal csillagok vannak-e benne.

A második ház ingóságról, pénzről jövendől.

A harmadik házban megmondják a csillagok, hogy levelezés, rövidebb utazás, rokonok, testvérek dolgában hogy fog állni az ember.

A negyedik ház az embernek a szülőföldjével, a hazájával való viszonyát, ingó és ingatlan vagyonát vagy ennek hiányát és az öreg kor eseményeit mondja el.

Az ötödik ház a tevékenységét, a szerencséjét, a szenvedélyét és a szerelmeit.

A hatodik ház a betegségeiről és a családi dolgáról beszél.

A hetedik ház az együttélés különböző állapotáról, a munkatársakkal, a feleséggel, a nyilt ellenségel, a barátokkal való viszonyról.

A nyolcadik házban megtaláljuk, hogy milyen lesz az ember halála s hogy folynak le előtte napjai.

A kilencedik házban a csillagok feltárják, milyen az ember magasabb, szellemi és erkölcsi tehetsége, és beszámolnak hosszu utazásai lefolyásáról. (Ez a középkorban fontos volt.)

A tizedik ház: Állás, hivatás, méltóság és kitüntetés.

A tizenegyedik ház a barátokat, a szerencsét, a reményeket jelenti.

A tizenkettedik ház az élet legvégső szakaszát és a titkos ellenségeket.

Az asztrológia fejlődése

— Ősrégi megállapitásokon alapulnak ezek a tételek. A alexandriai Claudius Ptolomaeus klasszikus könyvei továbbitották őket a mi korunk számára és lényegileg az ő tetrabiblonja volt az alapja az asztrológia fejlődésének a XVII. századig, amikor a francia Morin, a matematika, az orvostudomány és a csillagászattan tanára, megtisztitotta fantasztikus elemeitől és következetesen keresztülvitte benne a dedukciós principiumot. Egy kitünően bevált jóslásával magára hivta Richelieu figyelmét, aki magához vette s ettől kezdve minden fontos ügyben kikérte asztrológiai tanácsát. A Morin-féle asztrológiát használtam fel én is a könyvemben, amely igy Németországban mindinkább érvényre jut. (az efemeridák Németországban 300 ezer példányszámban keltek el), mig az angolok ma is a régi Ptolomaeus-féle

Siremlékek

minden kőnemben, egyszerütöl a legmüvésziesebb kivitelben, gyári áron szállit Szlovenszkó legrégibb és egyedüli kőipargyártelepe. Modern gépberendezés folytán jutányos árak. Kérjen árajánlatot.

HORN, Bańská-Bystrica

asztrológiával dolgoznak, de kitünő ösztönük és bőséges tapasztalataik átsegitik a nehézségeken.

— Érdekes, hogy az angolok a háboru alatt állandóan segitségül hivták az asztrologiát és Lloyd George és más vezető államférfiak a közel jövendő várható eseményeiről asztralogusoktól sok tanácsot kértek, nagyon vigyázva arra, hogy az általuk kiadott efemeridák ne kerüljenek a németek kezébe, nehogy ők is informálódjanak. Mert amint az egyes embereknek, ugy a közösségeknek, népeknek és államoknak is meg lehet állapitani a sorsát a csillagokból (Mundan-asztrológia). Itt is valamely nevezetesebb eseményt, egy-egy uj ország keletkezésének, időpontját, a háboru kitörésének, a béke megkötésének idejét stb. kell figyelembe venni. Minthogy ez nem oly határozott időpont, mint egy ember születése, azért e téren sokkal több tévedés történhetik.

Azután még sok érdekes dologról beszélgettünk, melyek azonban kissé elvontabbak, semhogy e cikkben megemlithetők volnának. Ezek során Friedrich Schwickert kijelentette, hogy az asztrológiának semmisem árt annyira, mint a sarlatánok és csalók, akik pénzért akarnak jósolni és elárasztják ajánlkozó leveleikkel Európa hiszékenyeit. Itt is ugy vagyunk, mint spirituális téren általában: A pénz megrontja a belső adottságot és miképpen egy médiumtól elvonatik a médiumitás, ha pénzért árulja, ugy egy asztrológus is csak addig gyakorolhatja becsülettel hivatását, amig el nem hagyja a tudomány és önzetleg alapját.

s. i.

Cseh szakszervezeti vezér egy utódállam munkásmozgalmának csődjéről

Němeček Václav cseh nyomdászvezér hivatalos kiküldetésben járt a balkáni államokban. Utjáról sorozatos cikkekben számol be a **Veleslavin** cimü nyomdász-szaklapban. E beszámolók közül különösen érdekes az a rész, mely a jugoszláviai nyomdászok helyzetéről szól. Němeček beszámolójából kitünik, hogy az ántánt által megteremtett területek a legegyszerübb szakszervezeti élet és tevékenység megteremtésére sem alkalmasak. Němeček bevallja, hogy a jugoszláviai nyomdász-szövetség már évek óta nehéz válsággal küzd. Ennek okát részben a különleges balkáni helyzetben látja, de főleg — és igen helyesen — abban, hogy

„a szövetség 1921 január elsején történt megalakulásakor különböző berendezkedésü és mentalitásu szervezeti egységek tömörültek egy egésszé.

A szövetség tagjai lettek az őszerbiai, bosznia-hercegovinai, horvát-szlavonországi, dalmáciai, montenegrói és a régi Magyarország területén lévő nyomdász-szervezetek.

Ez utóbbi körzetben Versecen, Pancsován, Becskereken és Szabadkán, külön helyi szervezetek alakultak.

E különböző szervezetek összevonása egy egységes központi szövetségbe annyit jelentett, mint két ellentétes világ egységesitése, mert

más szervezeti iskolázottságuk és felfogásuk van azoknak a szaktársaknak, akik a volt magyarországi, vagy ausztriai egyesületnek voltak tagjai, mint a Jugoszlávia többi területein dolgozó nyomdászoknak, akik a Balkán légkörében és munkásmozgalmában nőttek fel.

Az alapitóknak évekig tartó munka árán sem sikerült a különböző csoportok közötti ellentéteket kiküszöbölni."

Egy ilyen laza összetételü mozgalom természetesen nem volt alkalmas arra sem, hogy a kollektiv szerződést betarthassa. Sőt, Němeček szerint, a belgrádi nyomdászok árszabálya már csak papiron van meg.

„Ezek a körülmények — irja tovább Němeček — késztették a szövetséget egy rendkivüli közgyülés egybehivására.

Az egyedüli kivezető utat e káoszból a laibachi szaktársak abban látták, hogy az eddigi szervezeti berendezkedést autonóm formára változtassák. A laibachi körzet kijelentette, hogy az inditvány elvetése esetén kilép a szövetségből.

Ugyanezt az álláspontot hangoztatta a zágrábi körzet is. A szlovének inditványa azonban mégis kisebbségben maradt, **mire kivonultak a teremből** és álláspontjuk megváltoztatására még a nemzetközi titkárság jelenlevő képviselője sem birta rávenni őket."

Ezzel szemben ugyanezen területek nyomdai munkássága, Bécs és Budapest irányitása alatt, minden árszabálymozgalom alkalmával jelentősen emelte életnivóját, mert a régi területi egységek nemcsak a rajta élő népek harmónikus együttélésére voltak alkalmasak, hanem a munkásmozgalom egészséges fejlődésére is.

Rudolf trónörökös egykori kedvese öreg koldusasszonyként egy prágai parkban fejezte be regényes életét

Kollmann Eleonórának, Prága egykori szépségének szomoru regénye a fényüző pompától a tébolydán át a koldusrongyokig — Denaturált szesztől megmérgezve holtan találták meg a Vrchlicky-kertben

Prága, május 19. Hajnali négy óra. A Vrchlicky-park elhagyott sétányain egy rendőr poroszkál. A fák ágain rügyek pattannak, tavasz nyitogatja a bokrok bimbóit, a természet rejtelmes erői, teremtő láza serkeszti viruló életre a zöldülő füvet, a lombokat és virágokat. Sehol egy lélek az egész parkban. A rendőr álmosan és nyugodtan végzi körutját, bepislog a bokrok közé, hátha talál öreg, kopott csavargókat, akik éjjeli menedéket keresnek a bokrok alatt. S egyszerre... mégis... az egyik pad mellett egy zsákszerüen elterülő emberformáju alakot vesz észre. „Megvagy! — villan át a rendőr agyán — megfogtalak!" Közelebb lép és hátára vereget a földön fekvő alaknak. Semmi válasz. Csend üli meg a kertet, csak a természet teremtő és ujjáélesztő zenéje zseng a lombok között. A rendőr felráncigálja a rongyokba burkolt alakot. A kezek visszahullanak, a fej lebicsaklik. Ez már nem delikvens, még ha el is követett valami közrendészeti kihágást. Két üveges szem mered a fakó, viaszsárga, ráncosra aszott arcból. A bokroknyujtotta éjjeli szállás lakója — egy halott. Rongyokba burkolt, csontvázszerü, koldus öregasszony.

A csendőr szétnéz a halott holmija között, nem hagyott-e bucsulevelet hátra. Egy-két bagóvég kerül elő a rongyruha zsebéből, egyéb semmi. Nem bucsuzott levélben az élettől és hozzátartozóitól, nem hagyott végrendeletet az elfitult emberroncs. Csak pár lépésre attól a pár tenyérnyi helytől, ahol kilehelte lelkét,

a serkedő fü között hevert egy üveg. Denaturált szesz szaga árad belőle.

Hullaszállitó-kocsi jött az asszonyért és vitte ki a névtelen halottak hullaházába, ahol azután a rendőrség agnoszkálta. Másnap egy rövid hirt hoztak a reggeli lapok:

— **Megölt az alkohol egy koldus öregasszonyt.** A Vrchlicky-parkban tegnap holtan találtak egy öreg koldusasszonyt, akiről a rendőrség megállapitotta, hogy Kollmann Eleonóra koldusnővel azonos. Züllött, részeges teremtés volt s a halál is akkor érte utol, amikor egy denaturált szesszel telt üveg tartalmát hajtotta fel.

A koldusasszony titka

Ezer ember közül talán ha egynek a szeme akadt meg a szürke kis rendőri hiren, amilyen naponta tucatjával olvasható a lapokban. Az az egy sem igen birhatott sejtelemmel arról, hogy milyen csodálatos élet regényét temetik el egy jeltelen sirba az öreg koldusasszony rongyaival és kiszáradt, elkopott roncstestével. Ki is olvashatta volna ki a pergamentesre aszott, barázdás arcvonásokból egy ragyogó mult emlékeit és ki sejthette volna a rongyos koldusasszonyban a prágai társadalom egyik egykor ünnepelt szépségét. Talán egypáran a régi barátok és ismerősök, hódolók és lovagok közül, akik még emlékeztek Kollmann Eleonórára, egy dusgazdag prágai textilnagykereskedő káprázatosan szép fiatal leányára, aki után egypár évtizeddel ezelőtt minden ember megfordult, amikor barnaszőrü arabs félvérén végigügetett a prágai Baumgarten-liget sétányán. Csak nagyon kevesen emlékeznek ma már az egykori Kollmann Eleonorára és arra a tébollyal és halállal ölelkező nagy szerelemre, amely a szép leányt elsodorta a Baumgarten virágos sétányáról az alkohol és a nyomor örvényébe. Akik emlékeznek rá, azt is tudják, hogy

a szép Eleonóra tragédikus életregénye egy szerelem emlékei köré szövődött, melynek daliás hőse és eltünő ábrándképe a legendás Rudolf trónörökös volt.

Balesettel kezdődő szerelem

Halvánnyá másul minden irói képzelet s a regényirói mesterkéltség amellett, amit az élet regényszövő keze alkotott.

Kollmann Eleonóra, Kollmann prágai óvárosháza-téri textilnagykereskedő egyetlen leánya pár évtizeddel ezelőtt a prágai társadalmi élet ünnepelt szépsége volt. Az övé volt minden, amit a gazdag szülők aranya a becézett gyermeknek csak nyujtani tudott. Angol intézetben nevelkedett, tökéletesen beszélte az angol, francia, olasz és német nyelvet. Volt egy gyönyörü hátas lova, s volt udvara, melyben hemzsegtek a prágai arszlánok. Naponta kilovagolt Eleonóra a prágai Vár háta mögött elhuzódó városligetbe, a Baumgartenbe. Igy volt ez azon a juliusi délutánon is, mikor a nap aranysugáraiban fürdő gesztenye fasorban a szép Eleonóra leva egy lehulló ágtól megbokrosodott. A ló fölágaskodott s azután vad vágtával iramodott nekj az utnak. A járókelők fejüket vesztve menekültek, de lélekjelenlétét vesztette a lovas is, aki kétségbeesetten sikoltozott segitségért. A női sikoly csak még jobban megvaditotta a paripát, mely egy hatalmas szökkenéssel kiugrott az uttestről és

földre vetette lovasát.

A leány kibomló hajjal, halálsápadtan, eszméletlenül terült el a pázsiton. Pár pillanatig heverhetett igy, amikor a baleset szinhelyére ért egy lovascsapat. Az élén hófehér arab telivéren egy délceg fiatal tiszt lovagolt. Amint meglátta az eszméletlenöl heverő leányt, leugrott s követték ebben tiszttársai is. Odarohantak és a fiatal tiszt ámulva torpant meg az ájultan pehigő leány előtt: Milyen csodálatosan szép! — mondta társainak és a látvány, mely a hófehér alabástromszinü, hajánakelszabadult aranycsigáitól övezett arc nyujtott, valóban csodálatos volt. A meglepetés pillanata után a fiatal tiszt és társai fölemelték az ájult leányt és bevitték a közelben lévő palotába, ahol magához tért. Fölnyitotta szemét és tekintete összekapcsolódott a vidám, nevető arcu fiatalember égszinkék szemével.

Ez volt az első találkozásuk. És Kollmann Eleonóra halálosan beleszeretett a fiatal tisztbe, aki nem volt más, mint Rudolf trónörökös.

A trónörökös a prágai várban élt. Ezt a juliust a két fiatal lény szerelmének büvös kivirágzása tette szebbé. Eleonóra mellől elmaradtak az udvarlók. Csak Rudolfnak élt, azoknak a boldog óráknak, melyekben két lüktető, hóbortos szerelmes sziv összeforrott.

A császár eltávolitja Rudolfot Prágából

De elkövetkezett a szakitás és a bucsu napja.

„Atyám ur, bármint is fáj, mennem kell. Tudom, hogy szerencsétlenségnek tekintitek, de mit tehetünk mi a felsőbb akarattal és a kötelességgel szemben" — mondta a trónörökös.

Könnyes, fájdalmas volt a bucsu. Rudolf elment és későbbi életében már csak némán visszaderengő emlék volt a szép prágai leány szerelme.

Hónapok mulva fejedelmi nászt ünnepelt Bécs városa. Százezernyi nép az utcákon. Virággal, kendőket lengetve fogadták Rudolfot, aki feleségével, Stefánia belga hercegnővel vonult be a császári városba. Rudolf barátságosan fogadta a bécsi nép meleg hódolatát és dehogy is vette észre, hogy

a sokezer fönyi tömegben reménykedve és könnyes szemekkel a szép prágai leány a többiekkel együtt virágot dob a „boldog pár" kocsija elé.

Beköszönt a szegénység

A kép változik: Eleonóra Bécsből hazautazik s nem sejti, hogy otthon tragédia várja. Apja tönkrement. A vagyon eluszott a merész spekulációkon s az öreg Kollmann a bukás szégyene elől a halálba menekült. Nincs többé vagyon, nincs szerelem sem, amely életcélja lehetne a fiatal leánynak. Csak barátok vannak, akik gondjukba veszik. Eleonóra a legjobb táncmestereknél tanulta a táncművészetet és igy nem is kellett különösebb protekcióhoz folyamodnia, hogy bejusson egy bécsi szinházhoz.

Itt legalább egy városban érezte magát bálványozott fejedelmi szerelmesével. Rudolf azonban többé nem vette észre a kis táncosnőt, mert közben már megkezdődött végzetes regénye Vetschera Mária bárónővel.

BRÉMENBŐL ARGENTÍNÁBA, BRAZILIÁBA, URUGUAYBA

és a többi világrészekbe olcsón áthajózza önt közkedvelt hajóival az

ÉSZAKNÉMET LLOYD BRÉMEN

hajóstársaság

Vezérügynökség

Prága, Hybernská ul. 8.

5553/27 Kérjen költségvetést.

A vég kezdete

Elkövetkezett a nap, amikor a bécsi utcákon szétfutott a hir Rudolf trónörökös tragikus haláláról. Sokakat lesujtott a gyászhir, de senkit nem sebzett olyan szivetérően, mint Kollmann Eleonórát, a kis bécsi táncosnőt.

Ájultan esett össze s estében fejét sulyosan megsebezte.

Kórházba került. Amikor magához tért, szemében különös, zavaros tüz lobogott. Nem volt többé a régi. Szelleme elborult, fiatalságának szirmai lehullottak róla. A kórház kapujából ment vissza az életbe, elmegyógyintézetbe vették, ápolták, ahol csak sok hónapos ápolás után magához tért. Még egyszer egy prágai zinházhoz kerül, de vigasztalást csak a szesz mámorában talál. Elbocsátják s az utcára kerül.

Koldusasszony az utca sarkán

Poharában először pezsgő volt, azután bor, majd pálinka s a legvégén közönséges denaturált szesz.

Lesülyedt a prágai utcasarok fertőjének legmélyére és még nem volt negyven éves, amikor az utcai lepkék ruhájának cifra diszei végleg elcafasodtak rajta. Szánalmas, beteg, részeges koldusasszony lett belőle, büzlött az italtól és az éjjeli menedékhelyek áporodott szagától. Az emberek, ha oda is vetettek neki egy-két szánalom-garast, messzire elkerülték. Igy fejezte be életét Kollmann Eleonóra, a királyi kedves és Prága egykori ünnepelt szépsége koldusrongyokban mindenkitől elhagyottan szeszes üveg mellett a Vchlicky-park elhagyott sétányán.

D. K. W. motorkerékpárok

Adler-Royal irógépek

Használt alkalmi vételü irógépek

Vezérképviselet és gyári lerakat:

„RECORD"

Košice, Šrobár-utca 32 — Telefon 389

Irógépek szakszerü javitása és karbantartása

A Jakubovsky-pör hősei

Az ártatlanul kivégzett Jakubovsky

Fritz Nogens, az igazi gyilkos

HIREK

A PRAGAI MOZIK MÜSORA

ADRIA: Morell kapitány és fia. (Repriz.)
FLORA: A bosszuálló fiu. (Claude France és Malcolm Tod.)
HVEZDA: A fekete kalóz. (D. Fairbanks.)
JULIS: Az erdészleány. (Lya Mara és Harry Liedtke.)
LIDO: Az elveszett boldogság háza. — A mi földünk hőse.
LUCERNA: A vad lovasság. (Mary Astor.)
METRO: A bosszuálló fiu. (Bourget regénye után.)
OLYMPIC: Varieté. (Lya Putti és Jannings.) 2-ik hét.
SVETOZOR: Párbaj a levegőben. (Mady Christians és Jean Murat.)

T. Előfizetőink és Olvasóink figyelmébe! Magyar, német, osztrák, olasz és jugoszláv vizumok megszerzése, illetve utlevelek meghosszabbitása végett méltóztassanak utleveleiket a Prágai Magyar Hirlap pozsonyi kiadóhivatalához, Bratislava, Kórház-u. 44. III. emre beküldeni. A többi államokba szóló vizumok megszerzését a prágai kiadóhivatal: Praha, II., Pánská 12. III. eszközli.

— **Mayr-Harting miniszter Pozsonyban.** Pozsonyi szerkesztőségünk jelenti: Mayr-Harting igazságügyminiszter holnap, vasárnap Pozsonyba utazik, ahol Fajnor Vladimir dr. táblaelnök fogadja és üdvözli. Az igazságügyminiszter hétfőn megtekinti a törvényszéket, járásbiróságot és a fogházat, amely ellen annyi kifogás hangzott már el. Ugyancsak megnézi az uj igazságügyi palota telkét a Kertész-utcában. A miniszter ellátogat Nyitrára, Lipótvárra és Rózsahegyre is.

— **A Nyitravölgy menetrendi sélelmei.** Nyitrai tudósitónk jelenti: A nyitravölgyi lakosság egyik állandó panasza volt, hogy a vasutigazgatóság a menetrendet a lakosság kivánalmainak figyelmen kivül hagyásával állitja össze és a vonatcsatlakozások terén lehetetlen viszonyok uralkodnak. Órákig kell várni a csatlakozó vonatokra. Dacára annak, hogy a vasutigazgatóságon számtalanszor interveniáltak, a most életbeléptetett uj menetrend nem javitott a helyzeten, sőt bizonyos mértékben rontott, mert életbeléptetése óta a rossz összeköttetés miatt rendszeresen késik a nyitravölgyi reggeli posta. A vasutigazgatóság „javitott" a menetrenden. Nyitrán és az egész Nyitra völgyében érthető elkeseredést váltott ki.

— **A csehszlovákiai magyar ujságirók** [illegible] alakuló közgyülésén a következő tisztikart választotta meg: Elnök: Keller Imre, alelnök: Fleischmann Gyula dr., titkár: Bekény László, pénztáros: Szőllős Gyula, ellenőr: Kassai Nickel Zoltán, jegyző: Schalkház Sára, választmányi tagok: Nagy Mici, Spányi Artur, Lányi Menyhért, Sziklay Ferenc dr., Polnisch Artur, Győry Dezső és Szenes Erzsi, háznagy: Derfinyák Gusztáv lettek.

— **Halálozások.** Tirscher István bártfai gyógyszerész életének 64. évében Karlsbadban hirtelen elhunyt. A megboldogult felügyelője volt a bártfai ágostai evangélikus magyar egyháznak és másodfelügyelője a sárosi esperességnek. A város és a vidék társadalmi életében nagy szerepet vitt és köztiszteletnek és megbecsülésnek örvendett. Holttestét a gyászoló család, a jóbarátok és ismerősök ma délután kisérték utolsó utjára az evangélikus sirkertbe. — Budapesten a napokban elhunyt özv. Gratz Mórné, Gratz Mór volt gölnicbányai evangélikus lelkész és bányavárosi főesperes felesége. A megboldogultban Gratz Gusztáv volt magyar külügyminiszter édesanyját gyászolja.

— **Megadóztatják az érsekujvári luxuslakásokat.** Érsekujvári tudósitónk jelenti: Érsekujvár város képviselőtestülete szabályrendeletet fogadott el, mely a fényüzési lakások községi megadóztatásáról gondoskodik. A szabályrendelet nagyon érdekesen definiálja, melyik lakás tekinthető luxuslakásnak. Luxuslakásnak eszerint az a lakás tekinthető, amelyben legalább két helyiséggel több van, mint ahány tag a háztartásban. Egy hattagu érsekujvári család tehát csak az esetben fényüzési lakásadót, ha több mint 7 szobával rendelkezik. Egy egyedülálló házaspár azonban már négyszobás lakás esetén is tartozik luxusadót fizetni. Az adó nagysága arányos a felesleges szoúk számával. Egy felesleges szoba után 200 korona, kettő után 500, három után 800, négy után 1200 korona fizetendő évenként, négynél több fölös helyiségnél epdig minden további helyiségért 1000 korona. Ha tehát egy egyedülálló házaspárnak, jómódu polgári életéhez hat szoba tartoznék, ugy 800, nyolc szoba esetén már 2200 korona luxusadó fizetendő.

— **Nyolc napra itélték, mert megsértette a szlovák népet.** Komáromi tudósitónk jelenti: A komáromi törvényszék büntetőtanácsa rendtörvényes paragrafus alapján vonta felelősségre Szücs István korvai lakost, aki a vád állitása szerint többek előtt sértően nyilatkozott a szlovák népről. A vádlott tagadta a vádat, de a tnauk terhelő vallomása alapján a biróság bünösnek mondta ki és nyolc napi elzárásra itélte. Az ügyész sulyosbitásért felebbezett

Brusno gyógyfürdő (a szlovák Karlsbad)

Vasutállomás Brusno kupele, a zvolen-sliaci podbrezovai vonalon. Három természetes alkalikus, erősen radióaktiv glaubersós forrással. Csodás gyógyhatásu radióaktiv mórfürdővel. Modernül berendezett hidegvizgyógyintézet.

Gyógyjavalatok: Mindennemü női bajok, anyagcserebántalmak, a gyomor és vese megbetegedéseinél, rheumatikus bántalmaknál és mindazon betegségeknél, ahol Karlsbad, vagy Franzensbad javalva van. Évad május 15-től, szeptember 15-ig. Mérsékelt árak. Kérjen prospektust a fürdőigazgatóságtól.

Katicabogár
és Lesz maga juszt is az enyém
a két legdivatosabb tangó Poděbradyban

A világfürdővé fejlődött Poděbrady tárt karokkal várja a magyar vendégeket — Tizenkét forrás naponta négyezer hektoliter gyógyvizet nyujt — A szivbajosok legujabb Mekkája

Magyar cimer György cseh király várpalotáján Poděbrady-fürdő, május 16.

Prágától alig egyórányi távolságra áll a hétezer lakost számláló Poděbrady-fürdő. Az Elba jobbpartján terül el ez a kis város, mely valamikor székhelye volt Poděbrady György cseh királynak, kinek várpalotája, gondosan restaurálva, ma is egyik legfőbb disze a városnak. Poděbradynak történelmi multja van, de e multtal jelentőség dolgában fölveszi a versenyt a város jelene és még inkább a jövője. Mintegy két évtizeddel ezelőtt fedezték föl az orvosok, hogy a talajból előtörő vasasviznek páratlan gyógyhatása van. Az első felfedezés után a tudósok kutatni kezdtek és egymásután bukkantak rá azokra a forrásokra, melyek szénsavas, vasas, lithiumos és striontiumos tartalmu gyógyvizeket olyan bőséges mennyiségben nyujtottak, hogy 1908-ban meg lehetett nyitni a fürdőüzemet.

A mintegy huszévi tapasztalat szerint Poděbrady vize a legkülönbözőbb szivbajokra, az anyagcsere betegségeire, vérszegénységre, idegességre és különböző női bajokra van gyógyitó hatással.

A két évtized folyamán a kis cseh fürdő óriási léptekkel haladt a fejlődés utján. Egymásután épültek a hatalmas szállók, szanatóriumok, kávéházak, villák és a szórakozóhelyek. A fürdőüzemet teljesen kiépitették s a tizenkét forrásból naponta előtörő négyezer hektoliter gyógyviz nagy részét ma már gondosan kiépitett szervezet palackozza és szállitja a világ minden részébe.

Poděbrady minden tekintetben fölveheti és fölveszi a versenyt a világfürdőkkel. Gyógyhatása fölülmulja a legtöbb külföldi [illegible] fogatott fürdők gyógyhatása [illegible] tényleg, kényelem, komfort, valamint szórakozás tekintetében mindent elkövetett a gondos direkció, hogy a többi világfürdő mintájára, Poděbradynak is nemzetközi jelleget adjon.

A fürdővezetőség nagy gonddal készül a jövő évi budapesti balneológiai kiállitásra,

melyen igen gazdag anyaggal fog részt venni. Óriási költséggel készitettek a budapesti kiállitás részére egy negyvennyolc négyzetméter területü topografikus térképet, melyen minden forrás, minden ház, sőt minden villamoslámpa külön van ábrázolva.

Egy miniatür Poděbrady megy a budapesti kiállitásra,

melynek házikóit, utcáit és forrásait apró villamoslámpákkal lehet kivilágitani.

A fürdőigazgatóság, mely a magyar vendégekre igen nagy sulyt helyez, meghivott bennünket, hogy tekintsük meg a fürdőt. Végigkalauzoltak minket a modern fürdőépületeken, megmutatták a forrásokat és elvezettek a fürdő parkjába, ahol naponta három izben játszik a katonazene. Kivittek az Elba partjára, ahol most fejezték be

a pompás strandfürdő

épitését és megmutatták a jónéhány kilométer hosszuságu erdőt, melynek árnyas lombjai alatt lépten-nyomon padok várják azokat a vendégeket, akiknek nem szabad tulságosan sokat gyalogolniok. A környék sik, mint akár a Nagyalföld. Még egy domb sincsen a láthatáron. Mintha az Isten is szivbetegeknek teremtette volna. De az egészségesekről és az üdülőkről is bőven gondoskodott a fürdőigazgatóság.

A sportnak minden váltaját üzik itten

s főleg táncolnak reggeltől estig. Táncolnak a hotelekben, az éttermekben, a kávéházakban és főleg kint a szabadban, a jó Isten szép kék ege alatt. Főleg tangó van divatban s érdekes, hogy

a legdivatosabb és legnépszerübb két tangó magyar szerző muzsikája.

Az egyik a „Katicabogár" s a másik a „Lesz maga juszt is az enyém". E magyar vonatkozáson kivül még egy magyar vonatkozásu dolgot láttunk. Egy magyar cimert, mely György cseh király várpalotájának oromzatát diszíti. A várpalota homlokzatán a nagy Habsburg-cimer két oldalán két középnagyságu cimer van. Az egyik a magyar s a másik a cseh királyság cimere. Kisérőm, **Horňák** kolléga, a fürdő agilis titkára, magyarázta el, hogy a cimer még a fehérhegyi csata előtt került a várpalotára s fölhivta igyelmemet egy másik cimerre, mely a várudvaron ékeskedik. Ez már későbbi s a Gesammtmonarchie cimere, melyen a kétfejü sas egy-egy karmában tartja a magyar és a cseh cimert.

t. l.

— **Több, mint ezer hold föld eltünt Arad város birtokából.** Aradról jelentik: Aradon olyan eset tartja izgalomban az embereket, ami nem igen szokott előfordulni: szőrén-szálán elveszett 1211 hold föld. Arad városának ugyanis összesen 3800 hold földje volt s a forradalom előtt a város kiadásainak nagyobb részét a mintaszerü gazdálkodás jövedelméből fedezték. Az impériumváltozás után a városi gazdálkodás a legnagyobb rendetlenségbe került. Legutóbb a városi tanács néhány tagja érdeklődni kezdett a város vagyona iránt és kiderült, hogy mindössze 1589 hold van nyilvántartva, a többi 1211 holdról senki sem tud semmit. Egyszerüen elveszett és még csak tértivény sincs róla, hogy ki kölcsönözte ki használatra. A város öreg alkalmazottai rebesgetik, hogy valami rejtélyes személyiség, akiről nem lehet beszélni, évekkel ezelőtt bérbeadta egy másik rejtélyes embernek, akiről szintén nem lehet beszélni. A polgármester megindította a vizsgálatot.

—**Megmérgezte magát egy budapesti raanyárugyáros.** Budapestről jelentik: A Sip-utca 10. szám alatti házban, lakásában öngyilkosságot követett el Keszler Bernát, egy **arany- ésezüstmüárugyár** tulajdonosa. Keszler nagymennyiségü veronált vett be és a méreg pár perc alatt végzett vele. Rendezett anyagi viszonyok között élt és miután bucsulevelet nem hagyott hátra, öngyilkosságának okát egyelőre a legnagyobb homály fedi.

— **Falbontó betörőt fogott a nyitrai csendőrség rendőrkutyája.** Nyitrai tudósitónk jelenti: A nyitrai csendőrök rendőrkutyája nemrég tüntette ki magát, amidőn a csendőröket elvezette a Goldstein földbirtokosnál történt rablás egyik tettéséhez. Tegnap ismét dolga akadt a jószimatu rendőrkutyának. A komjáti jegyzői hivatal falát egy betörő felbontotta és behatolt a hivatalba, ahol nagyobb pénzösszeget sejtett. Az iróasztal egyik fiókját magával is hurcolta, de munka közben megzavarták s minden zsákmányt hátrahagyva elmenekült. A rendőrkutya Kuzmicky György rovottmultu betörő lakásába vezette el a csendőröket és bár a professzionista betörő tagadott, alapos gyanuokok merültek fel bünössége mellett és letartóztatták. Azt hiszik, hogy személyében az utóbbi idők sorozatos betöréseinek tettesét keritették kézre.

Igy fiatalit és szépit a

Corall-créme
Corall-puder
Corall-szappan

Főlerakat a Č. S. R. részére:
Vörös Rák gyógytár, Bratislava.

xx **Ne feledje el soha!** Csak a Novézámky-i Uránia szerencsebankná] van szerencsés sorsjegy.

xx **Cottage-szanatórium, Pozsony,** Védcölöp-ut 47. Legmodernebb gyógyintézet. Napi költség 60 korona. Telefon 14—76 és 27—36.

— **Egy makói gazda és sógornőjének szerelmi tragédiája.** Szegedről jelentik: Tegnap este a jugoszláv határ közelében egy ismeretlen férfihullát fogtak ki a Tiszából, amelyet agnoszkálás végett a szomszéd hatóságoknak küldtek meg. A makói hatóságok a holttestben Barta Antal jómódu gazdára ismertek, aki nemrégiben tünt el szerelmesével, Biró Juliával együtt. Biró Julia sógornője volt Barta Antalnak, szerelmi viszony fejlődött ki közöttük, amelynek következményeképpen Biró Juliának gyermeke született. A gyermek rövidesen meghalt, mire több feljelentés érkezett a csendőrségre, hogy ők ölték meg a gyermeket. Meigndult az eljárás ellenük, de a bünvádi eljárás előtt mindketten eltüntek és közösen öngyilkosságot követtek el. Biró Julia holttestét a napokban fogták ki Makó mellett a Marosból. Ugy áltszik, Barta Antal holttestét levitte t Maros a Tiszába, ahol a jugoszláv határ közelében Szeged alatt vetette partra a viz.

— **Panama a pozsonyi vágóhidon.** Pozsonyi szerkesztőségünk jelenti telefonon: A pozsonyi rendőrség bünügyi osztálya egy panamáról rántotta le a leplet, ami az ujonnan épült vágóhidon történt. A visszaéléseket a vágóhidon szolgálatot teljesitő Csanda József városi rendőr követte el, aki a vágóhidon, mint kapus van alkalmazva. Csanda kötelessége volt a vágóhidra fölhajtott állatok után a vámilletéket beszedése, azonkivül az állatok mázsálását is ő végezte. Az előirás szerint minden borju után 1.20 korona a városi vám. Az ellenőrzés olyképp történik, hogy minden lefizetett 1.20 korona után kis vámcédulát kap az állatot felhajtó kereskedő. Ezt a munkát Csanda végezte. Egy pozsonyi mészáros hoszszabb időn át megfigyelte, hogy a városi rendőr sulyos visszaélést követ el olyképpen, hogy a vámcédulát sohasem adja át a kereskedőknek, hanem összetépi azokat és a földre dobálja. Megfigyeléseit közölte több mészárostársával, akik tegnapelőtt fölvették a földről az összetépett cédulákat és megállapitották, hogy sokkal kevesebb vámcédulákat tépett el, mint ahány vámilletéket beszedett. A mészárosok megfigyelésüket jelentették a pozsonyi rendőrségnek, ahonnan Maszarovits Pál rendőrfogalmazó polgári ruhában kiment a vágóhidra és megfigyelései alapján megállapitotta, hogy a mészárosoknak tényleg igazuk van. Csanda Józsefet állásától a mai napon felfüggesztették és valószinüleg le is fogják tartóztatni. Csanda a mult ciklusban mint néppárti városatya foglalt helyet Pozsony város képviselőtestületében. A város kára állitólag negyvenezer korona.

— **Lezuhant és szörnyethalt egy égeri katonai pilóta.** Égerből jelentik: Tegnap az egeri katonai repülőtérről gyakorlatra szállt fel Rambousek katonai pilóta. Körülbelül 1500 méter magasságban a gép kibillent egyensulyából és zuhanni kezdett, de a pilótának sikerült a földtől 500 méternyre gépét ismét egyensulyba hozni. A motorhiba azonban másodszor is felbillentette a gépet, amely gyilegyenesen zuhant a mélységbe. A gép roncsai közül holtan került elő a pilóta.

— **Operáció közben megőrült az altatást végző orvos.** Budapesti szerkesztőségünk telefonálja: Az egyik előkelő budapesti szanatóriumban gyomorfekéllyel megoperálták Varsághy János ismertnevü költőt, a Magyar Nemzeti Bank főtisztviselőjét. A sulyos mütét sikerült, de mikor Varsághy pár óra mulva magához tért, kiderült, hogy nem tudja kinyitni a szemét, mert az altatáshoz használt éther teljesen összemarta. Orvosi körök szerint ilyen baleset százezer eset között sem fordul elő. Megállapitást nyert, hogy a baleset ugy történt, hogy az altatást végző specialista orvos altatás közben megőrült és az éthergőzt a páciens szemébe folyatta. Varsághy jobbszemét sikerült megtisztitani az éthertől, balszemét azonban az éther annyira összemarta, hogy Gross Emil segédprofesszornak [illegible] sürgős szemoperációt végezni rajta. Őrült orvost beszállitották a lipótmezei gyógyintézetbe.

— **Dr. med. R. Bednár** kozmetikai, sebészeti kozmetikai (plasztikus operációk, arcránceltávolitások), bőrgyógyászati intézetét Pozsonyban, Lőrinckapu-u. 12, megnyitotta. x

— **Hódpatkányok tüntek fel Nagyszombat vidékén.** Nagyszombati tudósitónk jelenti: Nemrégiben jelentette a P. M. H., hogy a pozsogymegyei Somorjai község környékén hódpatkányok tüntek fel. A napokban a Nagyszombat közelében levő Szárazpatakon bukkant fel ez a kártékony állatfajta. A szárazpataki mezőőr eddig öt hódpatkányt ejtett el és ez az aránylag nagy szám arra enged következtetni, hogy a pakányok ezen a vidéken már meglehetősen elszaporodtak.

— **Sikkasztásért feljelentettek egy pozsonyi szőnyegkereskedőt.** Pozsonyi szerkesztőségünk telefonálja: A pozsonyi rendőrség bünügyi osztályán egy pozsonyi ügyvéd tegnap Kraus Henrik zsolnai szőnyegkereskedő nevében bünvádi feljelentést tett Simkó Hugó fiatal pozsonyi szőnyegkereskedő ellen sikkasztás cimén. A feljelentés szerint Simkó Hugó 136.000 korona értékü szőnyeget vett át elszámolásra, különböző kifogásokkal huzta-halasztotta az elszámolást. A rendőrség megállapitotta, hogy Simkó a bizományba kapott szőnyegeket magánembereknél és zálogházban hatvanezer koronáért elzálogositotta. Simkó Hugó néhány nap óta eltünt Pozsonyból. Állitólag Budapesten keresztül Törökországba utazott.

— **Sztrájkot provokáltak a kommunista épitőmunkások Rimaszombatban.** Rimaszombati tudósitónk jelenti: A rimaszombati házépitőszövetkezet épitkezéseinél főleg keresztényszocialista munkások dolgoztak, akikre vonatkozólag a vállalkozók a keresztényszocialista szakszervezettel kollektiv szerződést kötöttek. Ezenkivül mintegy százötven kommunista épitőmunkás is alkalmazást nyert az épitkezéseknél. A kommunista szakszervezet az épitkezések megindulása óta minden eszközt megragadott, hogy a keresztényszocialista munkások konkurrenciáját megtörje és miután a napi összetüzések nem vezettek kellő eredményre, e hét elején a munkások béremelési követelésével álltak elő. Miután a béremelést a vállalkozók nem voltak hajlandók teljesiteni, kitört a sztrájk. A keresztényszocialista épitőmunkások azonban tovább folytatták a munkát. A sztrájkoló kommunisták a legnagyobb terrort fejtették ki, hogy a dolgozó munkásokat is sztrájkba kényszeritsék. Több kommunista leszurással fenyegette meg keresztényszocialista munkástársát, ha a munkát abba nem hagyják és a terror hatása alatt szerdán délután a keresztényszocialista munkások is abbahagyták a munkát. A vállalkozók és a munkások között a tárgyalások megindultak.

MILYEN IDŐ VÁRHATÓ

Az időjárás ingadozó jellege az utóbbi 24 órában nem változott. A hőmérsékletben némi csökkenés állott be. Maximuma a köztársaságban Prágában 18, Pozsonyban 17 fok Celsius volt. Nagyobb esőzést a Tátrából és Délszlovenszkóról jelentettek. — Időprognózis: Esős, hüvös, északnyugati széllel.

— **Megalakult a nyitrai városszépitő egyesület.** Nyitrai tudósitónk jelenti: A napokban csekély érdeklődés mellett tartotta meg alakuló közgyülését a nyitrai városszépitő egyesület. A gyülés huszonkét résztvevője kimondta a megalakulást és egyhangulag fogadták el az alapszabályokat, melyek értelmében az egyesület alkotásai a város tulajdonát képezik, de a város köteles karbantartásukról gondoskodni. A tagsági dijakat havi két koronában állapitották meg, mig az alapitó tagok egyszersmindenkorra 500 koronát fizetnek.

— **Személyautójárat Ružomberok (Rózsahegy) és Bánská-Bystrica (Besztercebánya) között.** Közlekedik menetrend szerint minden nap. Indul Rózsahegyről (vasutállomás) délben 12 h, érkezik Besztercebányára 13.42. Indul Besztercebányáról (Rák szálló) 15.15 h, érk. Rózsahegyre 17.10 h. Illeték személyenkint 55 Kcs. Utazóknak és állami hivatalnokoknak 10 százalék kedvezmény. „Fátra" autóvállalata Ružomberok, tel. 71.

— **Ekrazit a gyermek kezében.** Nyitrai tudósitónk jelenti: A Privigye melletti Chojnice községben Polónyi Imre 15 éves fiu valahonnan egy ekrazittöltényt szerzett, egy fatuskóra helyezte és baltával rávágott. A töltény felrobbant, összeroncsolta a fiu balkezét és megsértette a szemét. A nagytapolcsányi kórházba szállitották, ahol megoperálták, de szemevilágát már aligha tudják megmenteni.

xx **Gondnélküli jövőt hoz Önnek „FORTUNA".** A nagy fényeremények, melyekben a „FORTUNA" banküzlet, Bratislava, Duna-utca 7, szerencsés vevői ismételten részesültek, általánosan ismertek. Lapunk mai példánya a „FORTUNA" szerencseszámok választékát tartalmazza. Ne mulassza el a következő osztálysorsjáték junius 25-iki I. oszt. huzásához szerencseszámot már most postafordultával megrendelni. „FORTUNA" banküzlet„ Bratislava, Duna-u. 7.

— **A Szokol-egyesület alapkőletéti ünnepsége Nyitrán.** Nyitrai tudósitónk jelenti: Nagy tornásztünnepély keretében helyezik le vasárnap a Nyitrán épitendő Szokol-ház alapkövét. A különvonatokon háromezer szokoltornászt várnak Nyitrára. Szombaton és vasárnap repülőkiállitást rendeznek és egyidejüleg a Zsivena-nőegylet tartja ipari kiállitását. Szombaton tornaakadémia lesz, utána pedig müsoros estély a megyei szinházban.

xx **KARP, UZSHOROD, HARISNYA, CIPŐ, NŐI DIVAT, BABYKELENGYE és NŐFEHÉRNEMŰBÓKELLÉKEK SPECIÁLIS ÁRUHÁZA. VIDÉKRE MINTAKÜLDEMÉNY.**

xx **A mosókonyha autója.** Ez volna a Schichtművek legujabb gyártmányának, a Schichtalnak legtalálóbb neve. Ami a közlekedés terén az autó, az a mosásnál a Schichtal. Am'et az autó a közlekedést és a szállitást gyorsabbá, egyszerübbé és jobbá tette, ugy a Schichtallal való mosás is gyorsabb, olcsóbb, tökéletesebb és ártalmatlanabb a régi mosásnál. Mindenki nevetne azon, aki ma szekeren akarná az országot beutazni, amint azt dédapáink tették. Miért mosunk tehát még mindig ugy, amint dédanyáink mostak? Hisz ma már elég a holmit a ruhafőzéshez való őrölt szinszappannal, Schichtallal főzni, öblögetni s máris ragyogó és hófehér minden ruha.

— **Öngyilkos lett egy csahai parasztgazda.** Nyitrai tudósitónk jelenti: Tegnap délután házának padlásán felakasztva találták Drexler Ádám csahai gazdát. Bucsuleveléből megállapitották, hogy a gazda gyógyithatatlan betegsége miatt menekült a halálba.

— **Gyilkossági kisérletből tiltott fegyverviselés.** Nyitrai tudósitónk jelenti: A Nyitra melletti Bab község határában tettenérték Vancsó Flórián legényt, amikor a tilosban vadorzott. Vancsó lekapta puskáját és rálőtt az üldöző mezőőrre. A lövés nem talált és a vadorzó ellen gyilkosság kisérlete cimén indult meg az eljárás. A tegnap megtartott birói tárgyaláson Vancsó azzal védekezett, hogy csak ijesztésül lőtt a levegőbe. A biróság elfogadta védekezését és csupán tiltott fegyverviselés miatt mondta ki bünösnek s háromheti fogházbüntetésre itélte.

— **Egy lekéri asszony élet-halálharca a megvadult bikával.** Oroszkai tudósitónk jelenti: Ivanics Gyulánét, a lekéri pásztor feleségét a község bikája megtámadta, felöklelte és teljes erővel a földre hajitotta. Az asszony kétségbeesetten küzdött életéért a megvadult állattal. Negyed óráig tartott az elkeseredett élet-halálharc, azután az asszony eszméletlenül, vérben terült el a földön, a bika pedig tovább rohant. A szerencsétlenüljárt asszonyt sulyos sérülésekkel szállitották kórházba.

ARMADA
LEGFINOMABB
CIPŐKRÉM

— **Kassa város közgyülése.** Kassai szerkesztőségünk telefonálja: Kassa város képviselőtestülete hétfőn, május 21-én közgyülést tart, amelynek tárgysorozatán 361 pont szerepel.

Garai Jakab losonci tanitót Prágában halálragázolta egy autó

Egy személyautó földredöntötte és a szembejövő teherautó átgázolt rajta — A baleset a legnagyobb forgalom idején történt, mégsem talált a rendőrség szemtanut

Prága, május 19. Kedden délután Prágában, a Belského trida elgforgalmasabb pontján, autógázolás történt, amelyről mélyen hallgatott a rendőri krónika, bár áldozata a kórházban pár nap mulva kiszenvedett.

Az autószerencsétlenség áldozata Garai Jakab 58 éves losonci tanitó, akinek tragikus sorsa Losonc társadalmában, — ahol mindenki ismerte és általános megbecsülésnek örvendett, — mély részvétet keltett.

Garai Jakab szenvedélyes filatelista volt és legutóbb is egy bélyeggyüjtő barátjával azért vágott neki a messzi utnak, hogy Prágában bélyegcserét és vásárlásokat bonyolitson le. Hétfőn érkezett meg Prágába és a Plicska-szállóban vett szobát. Kedden délután, miután ügyeit elintézte, kiment a városba és séta közben eljutott a Belského tridára. Nem volt ismerős Prágában és igy

nem tudta, hogy az utca egyik pontja veszedelmes forgalmi hely, ahol már számtalan gázolási baleset és szerencsétlenség történt.

Azon a helyen a baloldali gyalogjáró megszakad és egy sziklafal szegélyezi az utat. A járókelőknek át kell menniök a jobboldalra, de nagyon tanácsos vigyázniok, mert ezen a vonalon, aránylag szük helyen, a déli és a délutáni órákban rendkivül élénk autó-, villanyos- és kocsiforgalmat bonyolitanak le. A prágai rendőrség mulasztása, hogy ezen a veszedelmes forgalmi ponton nem áll forgalmi rendőr. Garai délután negyedhat óra tájban, tehát éppen a legnyüzsgőbb forgalom idején vágott át az utcán.

Amint az uttest közepére ért, Brunzlik József kosiri pékmester autója hátulról elütötte és félredobta. Garai lezuhant az utca kövére és aránylag jelentéktelen sérüléssel uszta volna meg a balesetet, ha ebben a pillanatban a kanyarodóban fel nem tünik egy hatalmas teherautó, mely a pár lépés távolságnyira heverő embert már nem vette észre és átgázolt rajta.

A kerekek átmentek a szerencsétlen ember testén és bordáit összeroppantották. Sulyos sérüléseivel szállitották kórházba, ahol azonban az orvoso kmár nem tudtak segiteni rajta és csütörtökön reggel kiszenvedett. Tragikus haláláról nyomban értesitették családját, Losoncon élő feleségét és Brünnben tartózkodó orvosfiát. A fiatal orvos az első vonattal Prágába utazott és miután közelebbi cimet nem tudott, a rendőrigazgatóságnál kért felvilágositást a szerencsétlenségről és édesapja holttestének a hollétéről. A legnagyobb meglepetésére

a prágai rendőrigazgatóságon a hivatalos jelentésből csupán annyit tudtak, hogy a szerencsétlenség áldozata jelentéktelen sérüléseket szenvedett és a maga lábán hagyta el a baleset szinhelyét.

Többet a rendőrigazgatóság nem tudott mondani és az édesapja holtteste után kutató fiatalembert a holesovici rendőrbiztossághoz utasitotta. Ott ugyan már bővebb információkat adtak, de egyuttal jellemző bizonyságát is szolgáltatták annak, milyen felületességgel folyt le a hivatalos nyomozás a baleset ügyében, amely végre is egy emberéletet követelt áldozatul. Kitünt, hogy

a helyszini nyomozó rendőr a legnagyobb forgalom idején egyetlen szemtanut sem talált és igy elfogadta a személyautó sofförjének védekezését, mely szerint az autó a megengedett husz kilométeres sebességgel ment.

Ez a felületesség ebben a tragikus esetben kétszeres sullyal esik latba, mert az elhunyt családjának teljes joga van kártéritési igényt támasztani a gázoló autó tulajdonosával szemben, amde ez az igény kétségessé válik a mulasztás folytán, hogy a rendőrség nem tudta előirás szerint kihallgatni a baleset szemtanuit.

A szerencsétlenül járt losonci tanitó holttestét holnap szállitják haza Losoncra.

— **A kassai itélőtábla megsemmisitette a törvényszék itéletét Szilágyi Dezső ügyében.** Kassai szerkesztőségünk telefonálja: A kassai itélőtábla ma tárgyalta Szilágyi Dezső miskolci gépgyáros kámkedési bünügyét, akit a törvényszék annak idején háromévi fogházra itélt. A tábla a törvényszék itéletét megsemmisitette és a bizonyitás kiegészitését rendelte el.

— **Kinevezések az érsekujvári közigazgatásban.** Érsekujvári tudósitónk jelenti: Mint a hivatalos lap közli, Slavík Alajost, Érsekujvár város vezetőjegyzőjét a kormány főtitkárrá nevezte ki. A hivatalos lapnak ugyanaz a száma közli azt is, hogy Kontra Józsefet, a pénzügyi kirendeltség vezetőjét pénzügyi tanácsossá s Kolben Fülöp adótisztet adófőtitkárrá nevezték ki.

— **Befejezéséhez közeledik a fehérorosz kommunisták monstre haarulási pöre.** Varsóból jelentik: Abban a perben, melyet most Bialosztokban a fehérorosz kommunista párt 136 tagja ellen folytatnak le, befejezték a bizonyitó eljárást. Az ügyész a vádbeszédet hétfőn fogja megtartani és azután a védők kerülnek sorra. Az itéletet a jövő hét végén fogják kihirdetni.

— **Gyermeket lőttek le egy varsói kaszárnya udvarán.** Varsóból jelentik: Városszerte nagy izgalmat keltett tegnap egy véres esemény, amely a Prága külváros egyik tisztásán játszódott le. A tisztáson gyerekek futballoztak és játék közben közel jutottak a 36. gyalogezred kaszárnyájához. Nem törődtek a katonai raktár őreinek figyelmeztetésével, mire egy tiszt parancsára az őrség körülkeritette a fiukat. Egyikük futásnak eredt és az őr felszólitására sem állt meg. Erre az őr célbavette és egy jólirányitott golyóval leteritette a gyermeket, aki azonnal meghalt. A véres esemény hirére nagy tömeg gyült össze és fenyegető magatartással vonult fel a katonai raktár őrsége ellen. A rendőrség a tömeget szétverte és sok embert letartóztatott.

— **Kémkedés miatt héthónapi börtönre itéltek egy kassai mechanikust.** Kassai szerkesztőségünk telefonálja: Bartók József kassai mechanikus katonai kémkedés miatt állott ma a kassai törvényszék Móricz-tanácsa előtt. Azzal vádolták, hogy összeköttetésben volt Weiser Miksa magyar kém utján a miskolci hirszerző különitménnyel, ahol Brunner miskolci kapitányhoz volt beosztva. Bartókot január közepén letartóztatták s azóta vizsgálati fogságban ült. Terhelő vallomást csak a szintén fogházban levő Weiser Miksa tett ellene. A biróság ma zárt tárgyalás után bünösnek mondta ki Bartók Józsefet a katonai kémkedés büntettében és az enyhitő szakasz alkalmazásával héthónapi börtönre itélte.

— **Orvosi hir.** Lendvai Oszkár dr. bőrgyógyász-urológus Pozsonyban rendelését áthelyezte Hummel-u. 13 (Kalapos-u. sarok) alá. Rendel 10—12, 2—5. Kvarcfénykezelés, röntgen- és vérvizsgálat.

— **Áldozócsütörtök a kassai Szt. Orsolya-zárda templomában.** Kassáról jelentik: Kassa város intenziv katolikus hitéletének feledhetetlenül szép eseménye volt a Szent Orsolya-rend templomában áldozócsütörtök délutánján tartott májusi ájtatosság, amelyen a kiváló művészi képességekkel és pedagógiai tehetséggel megáldott Rieszner Máter Xavéria tanárnő által vezetett és betanitott Teréz-kar szólóénekesnői: Libay Ilonka és Resatkó Sárika Kretschmann remekművü Ave Máriáját énekelték. A nagyszerü hangu kis művésznőket Drumár Lászlónak, a kassai városi zeneiskola művésztanárnak dirigálása mellett egy zenekar kisérte, amelynek tagjai: Nagy Marianne, Fáy Gréte, Magyar András, Loósz József, Jászai János dr., Török Jenő és Jelinek József. A kisérő énekkar tagjai: Drotár Ica, Fialka Vali és Mária, Véber Józsa, Resatkó Ica, Szikora Gizi, Steffel Baby, Drabek Irén, Bodnár Bözsi, Hajnal Gizi, Barocsi Mária, Galló Ilona és Kladek Annus. A mély áhitatot keltő és tökéletes müélvezetet nyujtó énekszám előtt Tost Barna pápai prelátus, plébános mélyenszántó, magasszárnyalásu szentbeszédet mondott, majd a szokásos májusi ájtatosságot tartotta meg. A templomot zsufolásig töltötte meg a hivő közönség.

xx **Feltünően elegáns,** aki **Koprdánál** csináltatja ruháját **Léván.**

— **A kassai nőegylet és a kassai kereskedelmi és iparkamara telekügye.** Kassai szerkesztőségünk telefonálja: A kassai kereskedelmi és iparkamara uj székházat akar épiteni Kassán a Fő-utca végén fekvő és a kassai jótékony nőegylet tulajdonát képező nagy telken. A telket közigazgatási uton sajátitották ki, miután azonban a kamara csak 500 ezer korona kártalanitási összeget ajánlott föl, a biróság elé került az ügy. A szakértői becslés alapján a kassai törvényszék a kisajátitott telek értékét 596.000 koronára, az épületek értékét pedig 271.000 koronára becsülte. A kamara ez alapon letétbe is helyezte a 867.000 koronát. A jótékony nőegylet azonban, amely a jövő évben ünnepli fennállásának kilencvenedik évfordulóját, nem nyugodott bele abba, hogy ez a nagy telek oly kis összegért kerüljön idegen kézre, ezért megfelebbezte a törvényszék határozatát a táblához és kérte, hogy legalább is 1,200.000 koronában állapitsák meg a kártalanitási összeget. A kassai tábla ma tárgyalta ezt az ügyet Lackó tanácselnök elnöklete alatt, a törvényszék itéletét megsemmisitette és a törvényszéket uj eljárásra és uj határozathozatalra utasitotta.

Elsőrangu áruház
Elismerten legjobb és megbizható beszerzési forrás
olcsó cseh ágytollakban

1 kg uj szürke féligfosztott 15 és 18 Kč, félfehér pehely 20 és 22 Kč, fehér fosztott pehely 25, 30, 35 Kč, jobb minőség 40 és 50 Kč, finomabb hófehér félpehely 80 és 90 Kč. Kész nagy dunyhák elsőrangu inlettből, gazdagon töltve, 100, 120, 160, 190 és 240 Kč. Fejpárnák 28, 36, 45, 58 és 73 Kč utánvét mellett. Meg nem felelőt becserélünk, vagy a pénzt visszafizetjük. Részletes képes árjegyzéket bérmentve küldünk. Levelezés német nyelven.
Rudolf Blahut
ágytollnagyáruház
Deschenitz 127 Böhmerwald

— **Üres zsebbel a világ körül.** Beregszászról jelentik: A beregszászi rendőrségen tegnap jelentkezett egy Radnay Tibor nevü diák és elmondta, hogy egy fillér pénz nélkül vágott neki a világnak, amelyet husz éven át akar körüljárni. Célja, hogy vándorlásain nyelveket tanuljon és megismerje a népeket és szokásaikat. A fiatalember arcképes levelezőlappal és a kassai Slovensy Vychod részére gyüjtött hirdetések révén szerezte meg az utja folytatásához szükséges pénzt.

— **Befejezték a vizsgálatot Erdélyi Béla gyilkossági ügyében.** Budapesti szerkesztőségünk telefonálja: Erdélyi Béla ügyében befejezték a vizsgálatot. Az összes iratokat átküldik az ügyészségre a vádirat előkészitése végett.

— **Veszélyes tüzvész a handlovai bányatelepen.** Nyitrai tudósitónk jelenti: A handlovai szénbánya munkástelepén eddig kideritetlen okból tüz ütött ki, amely gyorsan tovaterjedt és több házat elpusztitott. A bányatelep tüzosztálya csak nagy erőfeszitéssel tudta a veszedelmes tüz utját állani és megakadályozni, hogy az egész kolónia a lángok martalékául essen. A tüz keletkezése okának megállapitására szigoru vizsgálat indult.

— **Rejtélyes siketnéma látogató az érsekujvári rendőrségen.** Érsekujvári tudósitónk jelenti: Csütörtökön délután egy csavargókülsejü ember állitott be az érsekujvári rendőrségre és kézzel-lábbal gesztikulálva igyekezett magát a rendőrökkel megértetni. Nagynehezen tudták kivenni a siketnéma idegenből, hogy Franciaországból jött és Bukarestbe igyekszik. A továbbiakban azt is értésére adta a rendőrségnek, hogy Iván Vazovnak olvasója és foglalkozására nézve elektrotechnikus. Utlevelét, valamint 1200 frank készpénzét állitása szerint Beregszászon ellopták tőle. A rendőrök megállapitották, hogy az idegen Beregszászon járt és onnan érkezett Érsekujvárra, tehát nagyon kevés valószinüsége van előadásának, mert hiszen Párisból Bukarestbe nem Beregszász—Érsekujvár felé vezet az ut. A rendőrség egyelőre vendégül látja a rejtélyes idegent mindaddig, amig utazásának és csehszlovákiai kalandozásának közelebbi részletelre világosság nem derül.

Arábia hajfesték ismét mindenütt kapható.

— **Komáromban is megalakult a kiszabadult fegyenceket támogató egyesület.** Komáromi tudósitónk jelenti: Mint legutóbb Nyitrán, Komáromban az államügyészség és a törvényszék kezdeményezésére a város polgári társadalmának bevonásával mozgalom indult meg egy fegyenctámogató egyesület megalakitására. Az alakulóban levő egyesület a minden nemzetiségi és felekezeti különbséget kiküszöbölő humanizmus jegyében kivánja lélekmentő tevékenységét kifejteni. Az alakuló közgyülést már a napokban megtartják.

Minden jó háziasszony fehérneműjét otthon varrja és hozzá a hires **Schroll** chiffon, vászon, paplanlepedő, ágylepedő és damasztot
Kovács István, Rimaszombat,
áruházából hozatja. Kérjen mintákat!

— **Egy évi fogház két elkötött tehénért.** Nyitrai tudósitónk jelenti: Krajcsik József rovottmultu fiatalember mult év őszén egy Nyitra-környéki gazdaságban ellopott két tehenet és Trencsénben eladta. A tehéntolvajt tegnap vonta felelősségre a nyitrai biróság és mert visszaeső bünös volt, egy évi fogházbüntetéssel sujtotta.

— **Betörésnél tettenérték a bródi postaszolgát.** Beregszászi tudósitónk jelenti: A bródi postahivatal szolgája, Eisikovics Ábrahám, az utóbbi időben több, dollártartalmu levelet felnyitott és megdézsmált. Később bátorságot kapott és a postai értékküldeményeket is fosztogatta. A postamesternő a csendőrség segitségét kérte a posta tolvajának lefülelésére. A csendőrök elrejtőztek a hivatalban és tettenérték a szolgát, amikor a pénztárat felnyitotta és szétnézett az értékküldemények között. A beregszászi törvényszék büntetőtanácsa a hütlen postaszolgát egyévi fogházbüntetésre itélte el.

xx **Kosicétől autóbusszal 1 órányira van a legkellemesebb és legolcsóbb szlovenszkói klimatikus** gyógyintézet és üdülőhely: Stoósz gyógyfürdő 670 m. m. Igazgató-főorvos Nemes J. Gy. dr. Napi szanatoriális összeg 40 Kcs. Közlekedési viselőknek engedmény.

xx **A köszvényt** előidéző savlerakódásokat legjobban oldja és távolitja el a SALVATOR-FORRÁS, mely általában előnyösen hat a kiválasztó szervekre.

— **Egy nagyszőllősi szatócsbolt bünügyi bukása.** Beregszászi tudósitónk jelenti: Eisikovits Sámuelné egy nagyszőllősi kis krájzleráj tulajdonosnője állt tegnap hitelezési csalással vádolva a beregszászi törvényszék büntetőtanácsa előtt. Bizonyos mértékben a gazdasági válság áldozatának lehet tekinteni a vádlottat, akit a tönk szélére juttatott az elbirhatatlan krizis. Üzletéből kifogyott a portéka és nem volt pénze bevásárolni. A kenyér azonban kellett, mert nagy volt a család és a serdülő korban lévő fiuk neveltetése is jócskán vitte a pénzt. Az asszony gondolt egy merészet és elegánsan, reprezentativ küldetésre alkalmas ruhákban inditotta el fiait Csehországba, hogy az üzlet részére nagy csehországi cégeknél bevásárlásokat eszközöljenek. Pár koronával a zsebükben indultak el az Eisikovits-fiuk és merész fellépéssel majdnem mindenütt célt értek. Kilencvenkét csehországi cégnél vásároltak be 250.000 korona értékü árut — hitelbe. Az áru megérkezett Nagyszőllősre és nemsokkal ezután Eisikovitsné fizetésképtelenséget jelentett. Miután tartozására semmi fedezet nem volt, a cég csődbe ment s ekkor tünt ki, hogy az összevásárolt áruból mindössze 16.000 korona érték maradt meg. A maradékot megtette a csődeljárás s a hitelezőknek egyetlen fillér sem jutott. Bünvádi feljelentést tettek Eisikovitsné ellen, akit a biróság hitelezési csalás miatt háromhavi fogházbüntetésre itélt.

A huzások az 5. osztályban május 23-ig tartanak

Pót- és vételsorsjegyek kaphatók „Fortuna"nál Bratislava Duna u. 7.

Használat előtt — használat után

A napsugarak s a tavaszi szellő kiszivják a bőrben lévő festőanyagokat, a szeplőket és a májfoltokat. Ezen arcot csufitó foltocskák sokszor ellepik az egész arcot. A foltosarcuak eddig hiába kerestek arctisztitót, a legujabb a világhirü MARY CRÉM eltávolit minden foltot, pattanást, kiütést, gyorsan, nagyon gyorsan és biztosan. Az arc tiszta alabástrom fehér és sima lesz, az arcbőr visszanyeri üdeségét, frisseségét. Kapható gyógyszertárban, drogériában és parfümériában. Készitik: Pollák gyógyszertára, Piestany. Naponta szétküldés. Garnitura 22.50 Kč., nappali krém 10 Kč., éjjeli (szeplőirtó) 10 Kč. Vigyázat! Csak valódit fogadjon el!

A CIGELKAI jódos gyógyforrások

vizeit az érelmeszesedés, valamint emésztési gyomorbántalmakban szenvedőknek ajánlani, — felebaráti kötelesség.

MEGRENDELHETO A

Forráskezelőségnél

BÁRDIOV

xx **A szentföldi zarándoklat programja.** Indulás Bratislavából 1928. junius 18. Az eddig hirdetett utirány helyett: Bratislava—Budapest—Belgrád—Nis—Szaloniki—Athén. Indulás Pyräusból (Athén kikötője) junius 21. Tengeri utonkon a következő kikötőket érjük: Rhodos—Alexandria—Port Said -Limassol—Larnaca (Cyprus)—Mersina—Tripolis—Beyruth—Haifa. Ezen kikötőkben hajónk nappal több óráig tartózkodik, ugy, hogy az utasoknak módjukban lesz az illető kikötővárosokat megtekinteni. Érkezés Jaffába junius 28. — A Szentföldön a következő helyeket látogatjuk meg: Jeruzsálem—Betlehem—Ker. sz. János—Jericho—Jordán — Holttenger— Názáret -Tábor—Kána—Tibériás—Kafarnaum—Kármel. — Visszautazás: indulás Jaffából julius 12, érkezés Pyräusban (Athén) julius 21. Bratislavába érkezünk julius 24. Részvételi dij 5.000 korona. Utazunk gyorsvonat III. oszt. és hajón szintén III. oszt. Ha valaki a hajón II. oszt akar utazni, nagyobb kényelmet és II. oszt ellátást óhajt, az fizet: 5.800 koronát. — Jelentkezési határidő junius 1. Érdeklődők forduljanak ezen cimre: Komisariát Svätozemský, Prešov, župa XX. Františkánsky kláštor. — P. Böhm Brunó, szentföldi kommiszárius, a zarándoklat vezetője.

xx **Legjobb befektetés a Cigelkai** vizre költött összeg, mert legdrágább kincs az egészség.

TANK-TABARIN

Praha-Vinohrady, Mikovcova 4.

A legintimebb bar a Vinohradyn!

Népies árak! Hetenként uj müsor! Népies árak!

Excentric — Jazzorchester

A Salvator forrás

Kitünően bevált, házi ivókurának, VESEBAJOKNÁL, anyagcserebántalmaknál, rheumatismusnál

3

SZINHÁZ-KÖNYV-KULTURA

A POZSONYI MOZIK MÜSORA:

REDOUTE: **Stuart Mária.**
TÁTRA: **A kaméliás hölgy.**
ADLON: **A titokzatos tükör.**
ELITE: **Szerelem és bün.**

Operabemutató és uj balett

Xerxes — A kamrakulcs — Pygmalion

Budapest, május.

A magyar Operaháznak dicséretreméltó szándéka, megismertetni a közönséget a kalsszikus szerzők klasszikus dalmüveivel. Ma divatja van a régi mesterekhez való visszakanyarodásnak, még a modern muzsika müvelői is onnan vesznek uj s uj kedvet, eltikkadván a jazz-problémáktól s igy nem csoda, ha az Opera tegnapesti premiérjét **Händel** tölti be. Händel, akinek a mai korszak számára is van bő mondanivalója még; tiszta, nemes müvészet az övé, előkelő és kifejező erővel teljes. Händelre sokan azt fogják rá, hogy utánérző volt, amennyiben opusait valóban át-átlengi barokk korának olasz, angol, francia, holland zenei hangulata, de ez Händel univerzális egyéniségét dicséri, minden zenében megtalálta a jellemzőt s azt zseniálisan forrasztotta a magáévá. Eklektikus elme volt. Händel zenéje barokk, barokk operájának dramaturgiája is. Meghatározott személyekkel dolgozik, mindegyik személynek van valami külön zenei feladata a müben, kart pedig alig alkalmazott. A muzsika még nem szolgálja a drámát, mindkettő önmagáért él, külön utakon jár. Alakjai is tipusok még, nem egyéniségek. Dallamvonalai azonban szépen ivelnek, sok recitációja, sok áriája van, stilusa az énekszeretet jegyében mozog. A Xerxes opera vigopera, muzsikája jól simul a hangulathoz s a klasszikus barokk zene kedvelői számára elsőrangu példa Händel operája. A szöveget Hagen Oszkár dolgozta át modernné s Ottlik Pálma forditotta magyarra. Xerxes, a perzsa király beleszeret hadvezére leányába, de a leány Xerxes öccsét szereti. A király magának akarja a leányt, de különféle cselszövények után a leány mégis a király öccséhez megy feleségül. Xerxes későn érkezik, már csak az esküvőre, de megbékül. Ez az opera tartalmi kivonata, melyet átitatott Händel előkelő zenéjével. A dalmüvet Szemere Árpád rendezésében teljes felkészültséggel, nagyon jól hozta szinre az Operaház együttese. Stilusos, egységes volt, régen volt az Operának ilyen, minden tekintetben kifogástalan bemutatója. A zenei pultnál Rékai Nándor vezényelt, Basilides Mária, Palló Imre voltak a főszereplők.

A kamrakulcs

Mulatságos, szinte igénytelen ballet-apróság, Couprin—Strauss Richard táncszuitjére irta Rékai Nándor. A kis hercegnőről szól, aki születése-napját ünnepli sok kedves bohósággal. Az első táncosnő szerepében a nagyon tehetséges Szabó Karola debütált. A közönség a Händel-operát s az utána következő balettet szivesen fogadta.

Pygmalion

Bemutatót tartott a Vigszinház a bolgár földrengéskárosultak javára. Shaw örökifju vigjátékát, Pygmalion-t, adták elő s az uj rendezés, a felujitás ténye, az uj szereposztás, bemutató jelleget kölcsönöztek a bájos darabnak, Higgins tanár leányneveltjének, aki gyufaárus leánykából előkelő ladyvé válik, mig aztán a tanár beleszeret. Shawnak ebben a darabjában van meg a legkevesebb vagdalkozás, szatira és éles tendencia, örökebben aktuális és minden időben kedves. A főszerepet Gál Franci játszotta, az ő egyéni stilusával.

(—thyvi—)

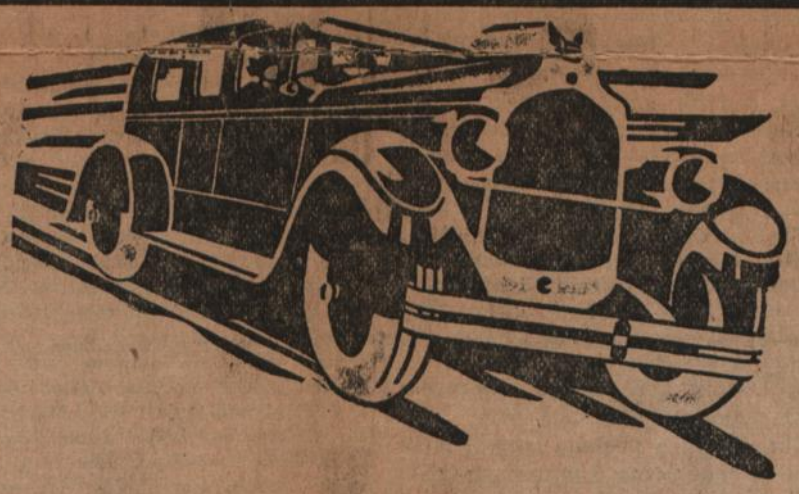

A CHRYSLER KOCSIN SEM AZ IDŐ, SEM A LEGERŐSEBB HASZNÁLAT NEM HAGY NYOMOT

Páratlan anyag és gyártás. Vibráció kizáró hétcsapágyas főtengely. Hydraulikus fékek, melyek automatikusan szabályozódnak, csúszás mentesek és azonnal intenziven, lágyan és zökkenés nélkül működnek. Hathengeres motor, mechanikus levegőtisztitással, olajszűréssel és tengely kapcsoló szellőztetéssel. Csakis Chrysler geniális konstrukciói teszik lehetővé, hogy a kocsi a mérföldek tizezreinek lefutása után is változatlan teljesitőképességgel és zajtalansággal működik. Látogassa meg képviseletünket és vigyen egy Chrysler-t próbautra minden költség és vételkényszer nélkül. Chrysler minden typusból gyárt kocsikat, a legváltozatosabb árakon.

FIRMA ERNST DIETZ & CO., PRAG II, NOVOMLYNSKA 9

Chrysler Sales Corporation, Detroit, U.S.A.

Szlovenszkói és ruszinszkói képviselet: Forgách Mihály, Bratislava, Lörinckapu 14

(*) **Egyházi hangverseny Nyitrán.** Nyitrai tudósitónk jelenti: A nyitrai apácák templomában nagyszabásu egyházi hangverseny lesz junius 4-én a következő programmal: Stetka Bohumil, Christum Regem adomerus, nyolcvantagu négyszólamu vegyeskar. 2. Palestrinának Missa Papae Marcelli miséjéből Sanctus és Benedictus, negyventagu vegyeskar. 3. Kohut, Ave Maria, solo, vegyeskar (hegedüszóló, vonós- és orgonakiséret). 4. Mozart, Ave verum, négyszólamu női kar. 5. Witt, Christus factus est pro nobis, negyventagu, négyszólamu férfikar. 6. Flotov, Stradella, himnusz (Virgo Maria-szövegre), negyventagu, négyszólamu vegyeskar, szólókkal, vonós kvintett és orgona. 7. Braun, Salve Regina coelitum, nyolcvantagu vegyeskar. 8. Perosi, Dies irae, nyolcvantagu, háromszólamuháromszólamu vegyeskar és orgona.

(*) **A ruszinszkói magyar szintársulat bucsuelőadása Munkácson.** Munkácsról jelentik: A ruszinszkói magyar szintársulat május 15-én, kedden este bucsuzott a munkácsi közönségtől a Luxemburg grófja c. operettel, amely egyuttal Nagy Anci énekesprimadonna jutalomjátéka is volt. A régi, hangulatos operett nagyszerü előadásban került szinre, különösen Nagy Ancinak volt rendkivüli sikere, akit első jelenésekor virágesővel fogadtak. A bucsuelőadás többi szereplői: a munkácsi közönségtől szintén véglegesen bucsuzó Kováts Terus és Unger István, Latabár, Somogyi hasonlóan pompás, müvészi alakitásokkal illeszkedtek bele a hangulatos, kiváló előadás keretébe, amelynek zsufolt ház tapsolt elejétől végig. (—béri.)

(*) **Schubert-estély Técsőn.** A técsői Vöröskereszt Egylet tagjai a nagy zeneköltő halálának századik évfordulója alkalmából müsoros est keretében áldoztak Schubert emlékének. A Spitzer M. tanitó vezetése alatt álló zenekar most mutatkozott be először. Az estét három rövid Schubert-méltatás vezette be: ruszinul Zélkány Julia tanitónő, csehül Puzsmann vöröskeresztegyleti ügyvezető, magyarul Isaák Imre ref. lelkész, a Vöröskereszt Egylet elnöke, beszélt. A zenekar a Rosamunda-nyitányt játszotta, majd Zajic énekelte iskolázott tenorhangján az A Mindenható és Erlkönig cimü dalokat felesége kitünő zongorakisérete mellett. Róth Boris és Ilus kedves zongoranégykezese után Isaák Imre énekelt Schubert-dalokat Fóris Béláné preciz zongorakisérete mellett, Spitzer M., Friedmann K., Magoss E., Krausz N. és Benedek R. az A-moll kvartettet adták elő, Magoss E. és Krausz R. Székely Pisti zongorakisérete mellett hegedüduót játszottak. Nagy sikerrel énekelte férje zongorakisérete mellett az Ave Maria-t Zajicné. Técső kis csodagyereke, Székely Pisti, egy zongoraszonátát játszott zajos sikerrel. A zenekar az Olasz nyitányt, a VIII. szimfónia első tételét, játszotta igen jól. A Técsői Dalárda is közreműködött a Mi erőnk az egységben férfikarából ám és a Teremtőhöz c. müéneket.

(*) **Iparmüvészeti kiállitás Királyhelmecen.** A szinmagyar Bodrogköz járási székhelyén, Királyhelmecen iparmüvészeti kiállitás volt e napokban. Szentpétery Piroska iparmüvésznő tartott négy hétig tartó iparmüvészeti tanfolyamot Királyhelmecen. Nagy szakavatottságának köszönhető, hogy ez alatt a rövid idő alatt az iparmüvészet minden ágát oly precizitással sajátitották el a beiratkozott növendékek, hogy a nagy nyilvánosság elé lehetett vinni az iparmüvészeti tanfolyamon készitett tárgyakat. A Katolikus Olvasókör nagytermének falait szebbnél-szebb festmények, batikolások, himzések s egyéb kézimunkák diszitették, mig az izlésesen összeállitott fa- és bőrmunkák, faégetések a teremben elhelyezett asztalokon voltak láthatók. A kézimunkák oly müizléssel voltak összeállitva, hogy azok egy nagyobb városban is a szigoru kritika után a legkényesebb izlésü közönség tetszését megnyernék. A kiállitók nevei a következők: Petrik Irénke (festmény), Bartizek László (festmény), Leskó Böske és Margit (fa- és bársonyégetés, selyemfestés és bőrmunka), Kis Terézia (faégetés, selyemfestés), Kiss Lajos (lombfürész), Miskolczy Endréné (himzések, háziszőttes), Lázár Sándorné, Bótrágy (varrottas), Csontos Lajosné (házilag készitett terítők), Szentpétery Piroska (batikolt selyempaplan, festmények: Nagykövesdi várrom, Kertek alatt és hegyi részlet), Adorjáni Győzőné (fehérhimzések), Oroszné (divánpárna), Szilágyi István (dohányszelence), Csider András (faragott munkák). Az országos keresztényszocialista párt női és leányszakosztályának régi terve megvalósult, midőn elhatározta, hogy a tanulnivágyó szakosztálytagokkal ily gyönyörü iparmüvészeti tárgyak készitési módját elsajátittatja s reméljük, hogy a tél folyamán rendezendő nagy iparmüvészeti tanfolyam megtartásának sokkal több tanitványa lesz és országos jelentősége lesz annak, hogy a magyar motivumu kézimunkák készitésére fogják fektetni a fősulyt.

SZANATÓRIUM

»CARITAS«

POZSONY, TORNA-U. 18.

Tel. 28-95. Tel. 28-95.

Szülészet.-sebészet.-nőgyógyászat.-urologia és laryngologia.

I. osztály napi 80.— Kč., II. osztály napi 60.— Kč.

Szabad orvosválasztás!

Szülési pausálé 8 napra I. osztály Kč. 1600.—
" " " II. " " 1000.—

Marathon

Sportáruház Bratislava, Schneeweiss u 6. (a magyar konzulátussal szemben). Összes sportcikkek versenykivüli olcsó árakon. Telefon 28-36. Kérjen árajánlatot.

SAKK

Rovatvezető: **VÉCSEY ZOLTÁN dr.**

A trencsénteplici sakkverseny

Trencsénteplic, május 19. A nemzetközi mesterverseny ötödik fordulóján Spielmann ragyogó kombinációval győzte le Engelt. Gyalogáldozat árán középjátékban magához ragadta az iniciatívát és a kombinációt vezéráldozattal vitte diadalra. Engel reménytelen helyzetben föladta a játszmát, Hönlinger Walterrel szemben egyminőség ellenértékéül két gyalogot és vele a játszmát is megnyerte. A Grünfeld—Kosztics parti heves küzdelem után, amelyben mindvégig Grünfeld támadott, remisvel ért véget, ugyancsak remisált Pokorny Zobellel. Érdekesen alakult a Sämisch—Hromádka játszma. Hromádka preciz játékkal egy gyalogelőnyre tett szert, amire Sämisch vehemens királyszárnyi támadással felelt. Sikerült szétvetnie az ellenfél hadállását és örökös sakkal remist kicsikarnia. Steiner Réti felett aratott győzelmet.

A verseny állása az ötödik forduló után: Kosztics, Sämisch 3½, Spielmann 3, Steiner 2½ (1), Réti, Pokorny, Grünfeld 2½, Engel, Walter 2 (1), Hönlinger 2, Hromadka ½ (2), Zobel ½ (1).

A Szlovenszkó bajnokságáért folyó küzdelemben Pacák nyert Husek, Rohacsek Lokvenc, Kriegel Parol és Fazekas Sanger ellen. Lejátszották a függőben maradt játszmákat is. Dienes remisált Pacákkal és Rohacsek nyert Abonyi ellen.

204. sz. játszma

Világos: **Steiner Endre** — Sötét: **Hönlinger Baldur**

Játszották a trencsénteplici verseny harmadik fordulóján, május 16-án

1. e2—e4	c7—c6
2. d2—d4	d7—d5
3. e4×d5	c6×d5
4. e4×d5	Hg8—f6
5. Ff1—b5†	Fc8—d7
6. Fb5—c4	b7—b5
7. Fc4—b3	a7—a5
8. a2—a3	Hb8—a6
9. d2—d4	a5—a4
10. Fb3—a2	b5—b4
11. Fa2—c4	Vd8—a5
12. Fc1—d2	Hf6×e4
13. Hg1—f3	e7—e6
14. Hf3—e5	Ff8—d6
15. He5×d7	Ke8×d7
16. Vd1—h5	g7—g6
17. Vh5—e2	Bh8—c8
18. Fc4—b5†	Kd7—e7
19. 0—0	Ha6—c7
20. Fb5—c6	Ba8—b8
21. a3×b4	Hd5×b4
22. Ba1×a4	Va5—b6
23. Fc6—f3	Vb6×d4
24. Bf1—d1	Vd4—b6
25. Hb1—a3	Fd6—c5?
26. Ha3—c4	Fc5×f2†
27. Kg1—f1	Vb6—c5
28. Ba4×b4	Bb8×b4
29. Fd2×b4	Vc5×b4
30. Kf1×f2	Hc7—b5
31. Hc4—d2	Vb4—b4†
32. Kf2—g1	Bc8—d8
33. Hb6—d5†	Ke7—f8
34. Ve2×b5	e6×d5
35. Vb5—c5†	Kf8—g8
36. Vc5—d4	Vb4—g5
37. Ff3×d5	feladta.

205. sz játszma

Világos: **Réti Richárd** — Sötét: **Grünfeld Ernő**

Játszották a trencsénteplici verseny második fordulóján, május 15-én

1. c2—c4	e7—e6
2. g2—g3	d7—d5
3. Ff1—g2	Hg8—f6
4. Hg1—f3	Ff8—e7
5. 0—0	0—0
6. b2—b3	c7—c5
7. c4×d5	Hf6×d5
8. Fc1—b2	Hb8—c6
9. Hb1—c3	Fe7—f6
10. Vd1—c1	Hd5×c3
11. Fb2×c3	e6—e5
12. d2—d3	Ba8—b8
13. Vc1—b2	Hc6—d4
14. e2—e3	Hd4×f3
15. Fg2×f3	Vd8×d3
16. Ff3—g2[1]	b7—b6[2]
17. Fc3×e5	Ff6×e5
18. Vb2×e5	Fc8—b7
19. Bf1—d1	Vd3—b5
20. Ve5—c7	Fb7×g2
21. Kg1×g2	a7—a5
22. Bd1—d7	Bb8—c8
23. Vc7—d6	Bc8—c6
24. Vd6—d5	a5—a4![3]
25. Bd7—a7!	Bc6—c8[4]
26. Ba7×a4	Bc8—d8
27. Vd5—f3	Vb5—d3
28. Ba4—c4	Bd8—d6
29. Vf3—e4	Vd3—e2
30. Bc4—c2	Ve2—b5
31. Ve4—f3	Bf8—d8
32. Ba1—e1	Vb5—d7
33. e3—e4	Bd6—d3
34. Be1—e3	Bd3—d1
35. Bc2—e2	Vd7—e6
36. e4—e5	h7—h6
37. Be3—e4	Bd1—d4
38. Be4×d4	Bd8×d4
39. Be2—e4	Bd4—d2
40. Be4—a4!	Ve6×e5
41. Ba4—a8†	Kg8—h7
42. Vf3×f7	Ve5—e4†
43. Vf7—f3	Ve4—e6
44. Ba8—b8	Bd2—d4
45. h2—h4![5]	Bd4—d2
46. h4—h5	Ve6—e5
47. Vf3—a8	Ve5—d5†
48. Va8×d5	Bd2×d5
49. Bb8×b6	Bd5×h5
50. Bb6—b5	Bh5—d5
51. a2—a4	feladta.

[1] Természetesen sulyos hiba volna 16. Fb2×e5, mert arra sötét Vd3—f5-tel figurát nyer.

[2] Sötét nem tarthatja jól a gyalogot, mert például 16.... Bf8—e8-ra 17. Ba1—d1, Vd3—f5 18. Vb2—a3 után világos jobb állás mellett visszanyeri azt. 17.... Vd3—a6-ra pedig 18. Fc3×e5 következik.

[3] Világos a2—a4-gyel tenyegetett. A szöveglépés helyett azonban jobb volt Bc6—f6, amire világos 25. Bd7—d8-cal folytatta volna. A szöveglépés gyalogot veszit.

[4] A gyalogot nem lehetett ütni, mert 26. a2—a4 egész bástyát nyer.

[5] Kikényszeriti a vezércserét, mire a játszma könnyen nyerve van.

xx **Hölgyek figyelmébe! Deutsch József, Bratislava, Kecske-utca 7. Telefon 26-62. Első pozsonyi speciál tartós ondoláció és hajfestő női fodrász-terem.**

SPORT

A vasárnap sportja

A vasárnap futballsportja Középeurópában ismét a bajnokságok jegyében fog lefolyni.

PRÁGÁBAN a Slavia és Bohemians mérkőzik, mig a Viktoria Zsizskov a CsAFC-bal méri össze erejét. Ez utóbbi meccs kimenetele a Viktoria bajnoki esélyeire nézve döntő jellegü lehet, amennyiben a Sparta előretörése attól függ, hogy a Viktoria összes hátralévő mérkőzéseit megfelelő jó gólaránnyal nyerje meg. — A II. ligában az SK Liben a Nuselsky SK-bal mérkőzik, mig az amatőr-bajnokság ezuttal is teljes fordulót hoz.

CSEH- és MORVAORSZÁGBAN a következő érdekesebb meccsek lesznek: SK Pardubitz—Moravská Slavia Brünn. — Zsidenice—SK Zsilina, szabadságserleg revansmérkőzés Brünnben. — SK Kladno—Olimpia Pilsen. — Teplitzer FK—Csechie Karlin Praha.

POZSONYBAN a magyar bajnokságok finise ismét érdekes találkozásokat hoz. Az ÉSE a PTE-vel, a Ligeti a Vassal, a Makkabea a Komáromi FC-bal és a Cérnagyár a Kábelgyárral játsza le kötelező meccsét.

NYITRÁN a Nyitrai AC a pozsonyi Slaviával játszik barátságos mérkőzést, mig LÉVÁN az LTE a Zólyomi TE-t látja vendégül.

BUDAPESTEN a Ferencváros a Nemzetivel, a Hungária a Kispesttel játsza le bajnoki meccsét. Erős küzdelem után a két favorit csapat kis gólarányu győzelme esedékes. — Az Ujpest a III. kerülettel kerül szembe, amely erősen veszélyeztetheti az ujpestiek második helyét. — A Vasas Budapesten a Bocskayval mérkőzik. A kiesés veszélye előtt álló két csapat heves küzdelméből a pillanatnyilag jobb együttes fog győztesen kikerülni. Amennyiben a Bocskay elveszti a mecscset, ugy a II. osztályba való jutása elkerülhetetlen. — A Sabária Szombathelyen a budai 33-ásokat látja vendégül, akiket le is fog győzni. — Ugyancsak a kiesés kérdésében dönthet a Bástya-Attila mérkőzés is. Miután azonban a meccs Szegeden folyik le, a szimpatikus miskolci csapat sorsa is megpecsételtnek látszik.

BÉCSBEN két barátságos meccs kerül lebonyolitásra. A Rapid a kladnói SK-bal, a Hakoah pedig a Nicholsonnal játszik, mig a bajnokságban a Wacker a SC-bal, a Floridsdorf a Simmeringgel, a Slovan a Herthával és a Vienna a Brigittenauer AC-bal játsza le kötelező meccsét.

NÉMETORSZÁGBAN a Stade Francais Leipzigban, a Westham United Berlinben, a bécsi Cricketer Gerában és a prágai DFC Glauchauban vendégszerepel. — Hannoverben Északnémetország Északhollandiával mérkőzik.

SVÁJCBAN az angol ligabajnok Everton Genfben a svájci nemzeti csapat ellen játszik, mig Luzernben a Solothurn és Luzern város válogatottjainak mérkőzése folyik le.

BRÜSSZELBEN Belgium nemzeti csapata Anglia amatőr 11-ével játszik.

A többi országokban már befejeződtek a bajnoki futballmeccsek.

AZ EGYÉB SPORTOK terén folytatják az amszterdami olimpiász hockeyversenyeit. — TENNISZBEN Svédország—Csehszlovákia, Németország—Spanyolország, Hollandia—Magyarország, Olaszország—Románia és Finnország—Anglia Davis Cup meccseit fejezik be. — BUDAPESTEN a motorok Tourist Trophyját bonyolitják le és Lyonban a nagy dijat futják meg.

Davis Cup

Németország—Spanyolország 2:1. Berlinben tegnap folytatták a Davis Cup párosjátszmáját, amelyet a spanyolok nyertek meg. A Flaquer—Morales vendégpár 7:5, 6:3, 2:6, 7:9, 6:1 arányban győzött a Bergmann—Kleinschrott német kettős ellen. A spanyol párban Flacquer nyujtott kitünő játékot. A németek igy most már csak egy ponttal vezetnek.

KERESZTSZÓREJTVÉNY

9. számu keresztszórejtvény

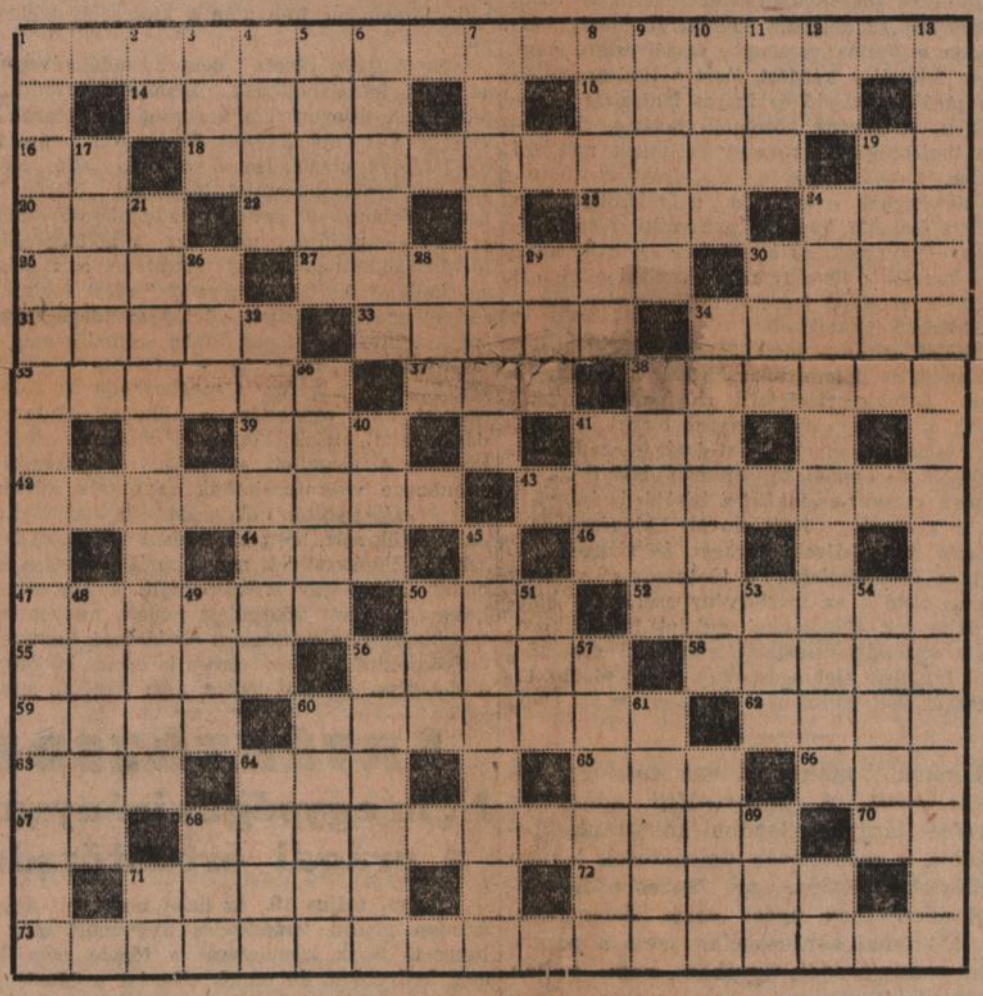

á = a, i = j, ó = ő

Vizszintesen: 1. Nagy német napilap cime, 14. Siet szinonimája, 15. Város Drinápoly mellett 16. A 73. vizszintes 12-ik és 10-ik betüje, 18. A háboru utáni idők egyik átka, 19. Visszafelé: rag, 20. Angol szó, 22. Az 1. vizszintes 4-ik, 10-ik és 5-ik betüje, 23. Sok van a Prágai Magyar Hirlapban is, 24. Visszafelé: ilyen angyal is van, 25. Vértanu-szent neve, 27. Hires német szobrász, 30. Visszafelé: A mozi és szinház táján található, 31. Ruszinszkói folyó (utolsó betü hiányzik), 33. Rejtély szin., 34. Exótikus madár, 35. Magyarországi város, 37. A jogszigorló cimének röviditése, 38. Forgatmány közkeletü neve (névelővel), 39. Utca: franciául, 41. Ebből tevődik össze a mondat, 42. Hires magyar szatirikus iró, 43. Nagy olasz költő, 44. Svéd keresztnév, 46. Három azonos mássalhangzó, 47. Orosz női név, 50. A hajó egyik része, 52. Ritka női név, 55. Idő szlovákul fonetikusan, 56. A föld alatt van, 58. Visszafelé: Hozzátartozó szin, 59. Tüzhányó, 60. Moliere-alak, 62. Ez követi a szándékot, 63. Lék: németül, 64. Kinai nevek végén szokott előfordulni, 65. A jönni ige egyik alakja, 66. A 71-ik vizszintes 1., 2. és 5-ikbetüje, 67. Hires magyar mütörténész monogramja, 68. Németország is ez, 70. A 13-ik függőleges 5-ik és 3-ik betüje, 71. Japán félsziget, 72. Vonalzó: latinul, 73. Rákóczi pályafutásának legszomorubb ideje.

Függőlegesen: 1. Nagy német államférfiu, 2. Ravasz László monogramja, 3. Visszafelé: helyhatározó, 4. Helyhatározó, 5. Visszafelé: Szentirási könyvek gyüjteménye, 6. Visszatart szin., 7. A bolodulás egyik előfeltétele, 8. Római családok, 9. Angol családi név, 10. Román nemes, harmadik betü hiányzik, 11. A 18-ik vizszintes 6-ik, 9-ik és 11-ik betüje, 13. Daudet Alfonse egyik népszerü regényalakja, 17. Egy hires kalandregény szerzője, 19. Férfinév, 21. Legujabb hajózási találmány, 24. Ilyen érdekek is vannak, 26. Bulgáriai hegy, 28. Három azonos magánhangzó, 29. Vasutvonalak találkozása, 30. A 34-ik vizszintes 3-ik, 2-ik és 1-ső betüje, 32. Vörösmarty egyik tragédiájának cime, 34. Énekhang, 36. Magyar költő a Holnaposok csoportjából, 38. Visszafelé: A novella ebben iródik, 40. Indulatszó, 41. Ital, 45. Délamerikai állam fővárosa, 48. Régi kultura, 49. A 47-ik vizszintes 4-ik, 5-ik és 6-ik betüje, 50. Nyilt szin., 51. Indulatszó, 53. Szó: franciául. 54. Szent virág, 56. Háboruban elesett magyar iró vezetékneve, 57. Visszafelé: Délszaki fa, 60. Ijjtok, 61. Ilyen tulajdon is van, 64. Győztes sereg szokta kivetni, 68. Indulatszó, 69. Enyém: olaszul, 71. Két azonos mássalhangzó.

A 8-ik keresztszórejtvény-pályázatunk dijnyertes megfejtőinek névsorát legközelebbi számunkban közöljük.

MARGIT

gyógyforrás Svaljava, Ruszinszkó

a gyomor, belek, hugyhólyag és különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatásu még akkor is, ha vérzések esete forog fenn.

Tengeri kéjutazások

a „Stella d'Italia" szalongőzössel. 4. ut: Görögország, Törökország, Rhodos, julius 11-től 28-ig Kč 3.550·—től. 7. ut: Görögország, Törökország, Rhodos, szept. 15-től okt. 1-ig Kč 3.550-től. 8. ut: Algier, Marokkó, Spanyolország, okt. 3-tól 25-ig Kč 4.950·—től. Prospektusok:

COSULICH-LINE-TRIESTE, PRAG II., Václavské nám 67-g és az utazási irodákban.

Lilly és Cilly

Senorita Alvarez és Frl. Aussem, Spanyolország és Németország tennisszcsillagai, Berlinben mérkőztek meg egymással. Aussem Cilly 7:5, 6:4 arányban verte meg Alvarezt.

Olaszország—Románia 3:0. A Morpurgo—Gaslini olasz páros a Luppu—Dörner román kettőst 6:2, 6:4, 4:6, 3:5, 6:4 arányban legyőzte és igy három tiszta ponttal a meccset meg is nyerte. Olaszország a harmadik fordulóban Indiával kerül össze.

Stockholmban Csehszlovákia—Svédország mérkőzésének második napját megszavarta az eső. A Kozseluh—Macenauer pár a Wennergreen—Malmström kettőssel szemben 6:0, 6:2-ös eredményt ért el, amikor az ég áldása oly hatalmas mértékben zudult alá, hogy a meccs folytatását szombatra halasztották. Igy Csehszlovákia 2:0 ponttal és két nyert szettel vezet.

Ugyancsak a rossz időjárás akadályozta a Noordwijkban a magyar-holland mérkőzést, amelynek első napján csak egy teljes párosjátszmát tudtak lebonyolitani. Ennek során Timmer váratlanul könnyen győzte le a magyar Takácsot 6:2, 6:0, 6:1 arányban Kehrling Diemer Kool ellen 7:5 arányban megnyerte az első szettet, a másodikat azonban a hollandus vitte 6:4 scoreral. Itt azután a meccs megszakadt.

A finn és angol mérkőzés is a rossz időjárás áldozata lett. Helsingforsban csak egy játszmát tudtak félig lebonyolitani, amelyben az angol Greigh 6:0, 6:1, 4:1 arányban vezet a finn Grahn ellen.

Amerika Davis Cup legénysége az amerikai zóna döntőjéhez igy alakult: Tilden, Hennesey, Jones, Allison, Lott és Coen.

)(Wills Helén Párisban Hunterrel mérkőzött, akit 8:6 szettel legyőzött.

)(A bécsi nemzetközi tennisversenyen Cochet Hughest 3:6, 6:2, 7:5, 6:3 arányban legyőzte és ezzel a bajnokságot is megnyerte.

)(Egy érsekujvári sportember emléke. Érsekujvári tudósitónk jelenti: Néhány héttel ezelőtt hunyt el nagy részvétet keltve Barta Leó dr. érsekujvári fogorvos, akinek halála mindenképpen nagy veszteség volt az érsekujvári társadalomnak. A legtöbbet azonban az Érsekujvári SE vesztette Barta dr. váratlan halálával. Vele szünt meg élni az ÉSE legnagyobb mecénása s leglelkesebb, legönfeláldozóbb vezetőférfia. Még a közelmultban is hatalmas, idegölő munkát végzett Barta dr. az ÉSE nagy farsangi bálján tartott mükedvelő előadás hónapokig tartó betanitásával, megrendezésével. Az érsekujvári sportköröket most egy rendkivül szép terv foglalkoztatja. Barta Leó dr. emlékére s nevére értékes vándorserleget óhajtanak alapitani, melynek szervezésére már meg is kezdődtek az előkészületek. Az eddigi tervek szerint a drágamivü vándorserlegért még a nyári hónapokban fog megkezdődni a küzdelem, előreláthatólag óriási sportszenzációkat szerezve Érsekujvár közönségének. A tervnek Érsekujvárott rendkivül nagy visszhangja van s nem kétséges, hogy méltóbb emléket nem állithatna az ÉSE felejthetetlen alapitójának.

)(Az amszterdami olimpiász hockeyversenyeit tegnap erős esőzés befolyásolta. India Belgiumot 9:0, Dánia Ausztriát 3:1 arányban verte meg sáros, irreális pályán.

)(Csehszlovákia—Magyarország válogatott futballmérkőzése szeptember 28-án folyik le Prágában az Európa-serlegért.

)(A FIFA amszterdami kongresszusára a CsAF Pelikán dr. elnököt, Scheinost nemzetközi titkárt és Tschakert dr.-t, a német alszövetség képviselőjét küldi ki. Miután Hugo Meisl lemondott a FIFA amatőrbizottsági tagságáról, helyébe Pelikán dr. kerül.

KÖZGAZDASÁG

Törvényes védelem a tisztességtelen verseny ellen

Irta: IVÁNFY GÉZA
ipartársulati titkár

II.

Az 1927. julius 28-án kihirdetett és 1928. január 28-án a tisztességtelen verseny ellen életbeléptetett törvény hosszu, évekig tartott alapos tárgyalások eredménye és a csehszlovák állam csatlakozását jelenti ahhoz a párisi egyezményhez, amely az ipari tulajdon nemzetközileg szabályozandó védelmét célozza.

Az idevonatkozó rendelkezések valósággal fokmérői az állam jogi kulturájának, mert a védelmi rendelkezések hiánya a tisztes munkának és jogbiztonságos forgalomnak az állam részéről elvárt szükséges oltalmát tenné hatálytalanná.

A tisztességes verseny szabályozására évtizedekkel előbb már gondoskodtak törvényes rendelkezésekről és ha e védelmi törvények nem is meritették ki a tisztességtelen versenyek valósággal napról-napra változó és a különböző üzleti raffineriáknak az emberi fantázia szinte mérhetetlen területét felhasználó lehetőségeit, mégis eddig is hozzájárultak a kereskedelmi élet etikai nivójának emeléséhez. Az ipari minták és védjegyek, a szerzői jogok védelme, a kényszeregyezségekre, a mértékhitelesitésre vonatkozó rendelkezések, a végeladásokra, az ugynevezett hólapda-(lavina)-rendszerü, részletfizetéses üzletekre, az áruk származási helyének megjelölésére, a korrekt cégelnevezésekre, ujabban az eladásra kerülő és az üzleti kirakatokban elhelyezett áruk eladási árának megjelölésére vonatkozó hatósági intézkedések, illetve törvényes szabályozások mutatják az utját a most hatályba lépett uj törvény fejlődésének.

A tisztességtelen versenyről szóló törvény szerkesztői a már 1896 óta érvényben volt németországi törvényt és a most már több mint harminc éve kialakult joggyakorlatot vehették alapul és iránymértékül. Bármennyire gondos lehetett és volt is a törvény megszerkesztése, mégis — számolva az üzleti világban szinte kimerithetetlen — vásárlási és eladási fogásokkal, — a tisztességes verseny védelmének, a törvényt alkalmazó végrehajtó szerveknek s igy maguknak a kereskedőknek és iparosoknak is nem könyü feladattal kell megküzdeniök.

A tisztességes verseny határain tullépő és a törvény paragrafusai körül állandó tojástáncot járó kereskedő, iparos már is felfedezte, hogy mi nincsen benn a törvényben,

A tisztességtelen verseny van és valóban azt a törvény fel nem sorolja, de nem is sorolhatja fel, a gondosan megszerkesztett törvénynek, — hogy ugy mondjuk, — formális-jogi rendelkezései mindig hagynak egy-egy kis hátsó ajtót, amelyen átjutva a kereskedelmi tisztességre nem sokat adó üzletes vagy iparos a termelés-fogyasztásnak mérhetetlen kiterjedésü mezején mesterkedéseit üzheti.

Éppen, mert a törvény tulajdonképpen csak nagyvonalu keretét adja meg a tisztességtelen verseny fogalmi és tárgyi körének, nemcsak az érintett kereskedőknek és iparosoknak a törvény rendelkezéséhez való alkalmazkodása, hanem

elsősorban a törvényt alkalmazó bíróságoknak a törvény rendelkezéseit alkalmazó gyakorlata lehet csak a jó törvény próbaköre.

A pusztán a tisztességtelen versenyről szóló törvény paragrafusaiba való merev kapaszkodás még nem szünteti meg a versengések tulontul kitenyésztett tisztességtelen elfajulásait. Mivel minden törvény az egyénnek a közével arányosan egybekapcsolt, egymásra utalt javát védi és az egyén számára biztositott s a közével összhangba hozott jogát oltalmazza az egyéni és közjót veszélyeztető kilengések, törvénytelenségek ellen,

a tisztességtelen versenyről szóló törvény csak akkor lehet hatályos s egyben a tisztességes forgalom biztositására, uj kereskedelmi etika kialakulására alkalmas, ha a törvény alkalmazásánál a most felhozott általános, nagyvonalu, jogelv szerint hallgatólagosan minden jó törvény rendelkezései is kifejezésre és érvényre jutnak.

Éppen mert a tisztességtelen versenyről szóló törvény az állam egész gazdasági életét érinti, s amellett — a jó törvény kritériumát fedően — a gazdasági egyén védelmét célozza, a törvényt alkalmazó birónak nemcsak birói kvalitásokkal kell rendelkeznie, hanem alaposan tájékozottnak kell lennie a kereskedelmi és ipari gazdasági élet labirintusában is. A kereskedelmi és versenyszabadság nagy elve alapján egymással szemben álló magángazdasági érdekek összhangbantartása mellett figyelemmel kell lennie a magángazdaságoknak az állam egész gazdaság-forgalmi életével kölcsönösen kiegészitő érdekü kiegyensulyozottságára. Ha a gazdasági érdekek iránti finom érzék a törvényben eljáró biró iránymutatója a törvény paragrafusainak irott, magukban száraz tömörségü rendelkezései mellett, a tisztességtelen versenyről szóló törvény végre fogja tudni hajtani azt a tisztitó folyamatot, amelyre a tisztes kereskedelem és ipar valódi érdekvédelmére nagyon is szükség volt s amely egyedül biztositathatja a kereskedelem belső konszolidációját.

A törvénytervezet bizottsági tárgyalásai alkalmával az iparospárti törvényhozók

a mai formájában csak keret-jellegü törvényben védelmet kivántak biztositani különösen a legtöbb veszélyt jelentő, s minden kereskedelmi etikát megcsufoló ugynevezett árrontási (Schleuderei)-eljárások ellen.

Erre a megalkotott törvény nem tartalmaz rendelkezést, bár az előbb emlitettek figyelembevétele s különösen az iparosság érdekvédelmére alakult ipartársulatok ezirányu munkája biztositékot szolgálhat. Bizonyos, hogy a köznapi kereskedelmi élet eseményeiből leginkább ez az árrontás, árucikkeknek mindenáron való elárusitása, megegyezések semmibevétele, olcsó munkaerők alkalmazása s hasonlók tünnek ki, mint a tisztességtelen verseny tipikus példái. A törvény szövegében emlitett s felsorolt esetek tisztességtelen reklámozás, az áru eredetének hamis megjelölése, a kereskedő, iparos társak lekicsinylése, becsmérlése, az üzleti cégekkel, üzemi megjelölésekkel való visszaélés, vesztegetés, üzleti és üzemi titkok megsértése és jogosulatlan kihasználása, s végül egy generális rendelkezés mindarról, amely bármi módon a tisztes versenyt veszélyezteti, nagy keretben felöleli a kérdést. Mert a tisztességtelen utakon járó kereskedő és iparos fantáziája kimerithetetlen, a törvény közelebbi taxációs felsorolását a tisztességtelen verseny eseteinek mellőzni kénytelen.

A törvénynek e taxációs nélkülözöttségét a gyakorlati életadta konkrét panaszok fogják kitölteni s e panaszok, az elintézésre vonatkozólag kereset kapván a törvény rendelkezései által, orvoslást is nyernek a jogrend megsértésére alkalmazott büntető ítéletekkel.

A külföldi ezirányu jogfejlődés is igy alakult ki, s mert az ítéletet hozó bíróság a kereskedelem érdekképviseletei: az ipartársulatok maguk is panaszemelő joggal birnak, e joguk révén a gyakorlati élet fogja megadni a szükséges és ezerféleképpen moduláló tisztességtelen verseny-esetekből a később is irányadó, s a törvény irott szavait kiegészitően pótló jogszabályok anyagát és alapját.

S hogy az ipartársulatok a tisztességes verseny védelmét illető s az ipartörvény szerint is kötelességükké tett feladatukat miként teljesitik, ez tagjaikat szorosan összetartó szervezeti erejükön, a belső társulati élet egészséges, nagyvonalu kiépitettségén fog mulni.

A római konferencia csak részleges közeledést hozott. A háboruelőtti adósságok rendezését tárgyaló londoni konferencia befejeződött, a csehszlovák delegátusok tegnap visszatértek Prágába. Az összes eddigi hirekkel ellentétben most arról értesülünk, hogy a római konferencián sem a papir-, sem az aranyjáradék ügyében nem tudtak megegyezést teremteni. Igaz ugyan, hogy egyes kérdésekben közeledés történt, de definitiv szabályozásról szó sem lehet. A konferencia kézzelfogható eredményt nem tud felmutatni. A tárgyalások uj terminusát még nem határozták meg, de nem tartják kizártnak, hogy az uj konferenciát ősszel fogják megtartani.

— **A cukortanácskozások.** A miniszterközi cukortanácskozásokat tegnap is folytatták és ez alkalommal statisztikai anyagot dolgoztak fel. A bizottság azt reméli, hogy a jövő év végén befejezi a munkát és abban a helyzetben lesz, hogy a gazdasági miniszteréknek irásbeli jelentést tegyen. Ennek megtörténte után fognak megkezdődni az ipar képviselőivel folytatandó közös tárgyalások.

A magyar behozatal 22 százaléka csehszlovák export. Budapestről jelentik: Az év első három hónapjáról most adták ki a behozatali statisztikát, amely szerint a külkereskedelemben 101 millió pengő a passziva a tavalyi 73 millióval szemben. A behozatalban első helyen Csehszlovákia áll 63.6 millió pengő értékkel, ami az egész magyar behozatal 22 százalékát teszi ki. Csehszlovákia után Németország és Ausztria következik.

A középeurópai vaskartel uj konferenciája. A középeurópai vasmüvek a jövő hét folyamára uj konferenciát hivtak egybe Bécsbe, amelyen kartellkérdésekkel fognak foglalkozni. Egyben a nemzetközi nyersacélkartell juniusi ülésének programját is meg fogják állapitani.

A munkácsi épitőipari sztrájk lassanként lemorzsolódik. Munkácsi tudósitónk jelenti: Mint pár nappal ezelőtt jelentettük, a munkácsi épitőipari sztrájk ügyében ujabb egyezkedési tárgyalások folytak a munkások és a munkaadók között, azonban a kommunista vezetők merev magatartása miatt nem vezettek eredményre. Most ujabb helyzet állott elő, amennyiben a sztrájkoló munkások nagyrésze hajlandó dolgozni az eddigi kollektiv szerződés alapján is, csak a nagyhangu kommunista vezetők s az azok köré csoportosult kisebb tábor hangoztatja a végtelenségig kitartó sztrájkot. Tegnapra már a sztrájkoló munkásoknak több mint 60 százaléka felvette a munkát, ugy, hogy a legtöbb munkácsi épitkezésnél már dolgoznak. A munka természetesen rendőri asszisztencia mellett folyik mindenütt, mivel a sztrájkolók nem hagynak fel a munka megzavarására irányuló kisérleteikkel. A sztrájk tehát előreláthatólag ily módon lassankint egészen lemorzsolódik, anélkül, hogy a munkásoknak legalább 10 százaléknyi bérjavitást eredményezett volna, amit a munkaadók utóbb már hajlandók lettek volna megadni, de amit a kommunista vezetők elutasitottak.

A newyorki diszkontemelés. Berlinből jelentik: A newyorki diszkontemelés okozta hullámok még nem simultak el a pénzpiacon. A Wallstreet pénzügyi körei mind megegyeznek abban, hogy a jövőben a Federal Reserve Bank a bankrátát ujólag emelni fogja, mert az amerikai ipar a legközelebbi időben nagyon igénybe fogja venni a pénzpiacot. Az utóbbi héten ujabb negyvenmillió dollárt könyveltek el idegen számlára, a newyorki Federal Reserve Bankban, ugyhogy az aranyszállitmányokat még nem lehet lezártaknak tekinteni.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank részvényeinek kicserélése. Budapestről jelentik: A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank bevonja a forgalomban lévő részvényeket és uj, pengőre szóló részvényeket fog kibocsátani. A régi részvényeket május 15-től, november 15-ig dijmentesen becserélik. November 15-e után a kicserélés költséggel jár.

Érsekujvár városa nem ad adókedvezményt az utazó kereskedőknek. Érsekujvári tudósitónk jelenti: A szlovenszkói kereskedelmi utazók szövetsége kérvényt intézett Érsekujvár városához, hogy tagjait mentesitse a szállodai adó alól. A községi képviselőtestület legutóbbi ülésén Tóth Antal főszámvevő azzal az indokolással ellenezte az adó elengedését, mert ez a költségvetésben 25—20.000 korona hiányt teremtene, amit pótadóval kellene fedezni. Nemes dr. állást foglalva az adó elengedése mellett, főleg az idegenforgalmi érdekre hivatkozik, mig Bláha szállodás még arra is hivatkozott, hogy ha a szállodások adhatnak engedményt, a város is meghozhatja az áldozatot azokért, akik egyébként is költenek itt tartózkodásuk alatt, tehát közvetve amugyis hajtanak hasznot. A megejtett szavazáson 19 szavazattal 8 ellenébene visszautasitották az utazók kérvényét.

A szlovenszkói villamosmüvek koncentrációja. Jelentettük már, hogy hir szerint a Nyugatszlovenszkói Villamosmüvek meg akarja vásárolni a Dinamit—Nobel-gyár erőközpontját. A Dinamit—Nobel-gyár tegnap közgyülést tartott, melyen ugyan foglalkoztak az erőközpont eladásának tervével, de erőközpontra Pozsony városa is opciót jelentett be. a dologban semmi döntés nem történt, mert az

ÉRTÉKTŐZSDE

Nem egységes irányzatu a prágai értéktőzsde

Prága, május 19. Az üzlet nem volt nagy és minden piacon tartózkodás nyilvánult meg. A Nemzeti Bank kimutatását a tőzsde nem itélte meg kedvezően, de ennek ellenére a tőzsde vége felé némi szilárdulás állt be. Általában a papirok nem vesztettek, de viszont a barátságosan tendáló papirok nyeresége igen csekély volt.

+ **A prágai devizapiacon** Belgrád 0.025, Brüsszel 0.40, Budapest 0.025, Varsó 0.025 koronával gyengült, Berlin 0.025, Zürich 0.025, London 0.085 koronával javult.

+ **Barátságos a budapesti értéktőzsde.** A szilárd külföldi jelentések következtében a spekuláció vásárlásokat eszközölt és a barátságos irányzat végig tartott. Salgó, Rima, Magyar Hitel és Szikra nagyobb nyereségekre tettek szert. A forgalom élénk volt. Egyes, a csehszlovák távirati iroda jelentésében nem szerepelt értékek közül a Moktár 95, Pestszentlőrinci 38, Részvénysör 155 pengő árfolyamot értek el.

+ **Szilárd irányzatu a bécsi értéktőzsde.** A budapesti és a prágai spekuláció fedezeteket eszközölt. Egyes osztrák ipari értékek iránt érdeklődés mutatkozott. Villanyértékek és Länderbank-részvények realizációk következtében némileg lemorzsolódtak. A hangulat végig barátságos volt. A járadékok szilárdultak.

+ **Barátságos a berlini értéktőzsde.** Már nyitáskor nagyobb vásárlásokat eszközöltek, amelyben ugy a belföldi, spekuláció, mint a kölföld résztvett. Montán- és villanyértékek 1—3%-kal javultak. Specialitások szilárdak voltak, de később egyesek lemorzsolódtak. A többi piacon realizációs törekvések nyilvánultak meg és az árfolyamok gyengültek, de igen szük keretek közt. Egyes bankpapirok némileg javultak.

A pozsonyi tőzsde értékpapirforgalma.

Közli Feldmann A. Bankháza
Bratislava, Bástya-u. 2 Telefon 27—35

Pozsony, 1928. május 19.	Pénz Kč	Áru Kč
Tatra Banka	103.—	108.—
Nemzeti bank Banska-Bystrica	190.—	—.—
Americko Slovenska Banka	—.—	—.—
Pozsonyi Általános Bank	350.—	370.—
„ I. Takarékbank	2800.—	2900.—
Eskompte és Közgazdasági Bank	240.—	255.—
Dunabank	210.—	220.—
Trnavai I. Takarékpénztár	550.—	600.—
Liptói hitelbank	650.—	700.—
Gőzfürdő	550.—	610.—
Roth r.-t.	1000.—	—.—
Raktárházak	4000.—	4300.—
Szlovák biztositó	610.—	650.—
Uránia	—.—	—.—
Trencsén-Teplici fürdő rt.	155.—	175.—
Zilinai műtrágya	135.—	155.—
Zilinai Cellulose	880.—	950.—
Medica	150.—	170.—
Handlovai szén	380.—	—.—
Szlovák szeszipar Malacky	500.—	520.—
Nyugatszlovenszkói villamosmű	190.—	210.—
Középszlovenszkói villamosmű	400.—	500.—
Pozsonyi Jéggyár	400.—	500.—
Wigand rt.	30.—	45.—
Vágvölgyi cukorgyár	1000.—	—.—
Stark spiritusz rt.	800.—	900.—
Rózsahegyi faipar	550.—	600.—
4 százalékos pozsonyi kölcsön	77.—	79.—
6 „ „ „	99.—	101.—
Csehszlovák épitő sorsjegy	650.—	670.—
„ „ (ötöd)	123.—	126.—

Prága, május 19. Valuták: Holland 1357 jugoszláv 59.22.50 német 803.12.50 belga 468.25 magyar 587.50 román 20.35 svájci 647.75 dán 901 angol 163.90 spanyol 562.50 olasz 178.42.50 amerikai 33.51 norvég 900 francia 133.02.50 bolgár 23.10 svéd 901.25 lengyel 376 osztrák 472.50.

ÁRUTŐZSDE

+ **Az olmützi** terménytőzsdén nagy üzletlenség mellett a következő árakat jegyezték: Morva buza 240—241, rozs 243—245, merkantil- és prima árpa jegyzése elmaradt, zab 200—203, rozsliszt 343—344, elvámolt magyar zsir 1510—1520, elvámolt amerikai zsir 1325—1335, a többi fajta nem változott.

+ **A mai budapesti gabonapiacon** — amint azt ottani szerkesztőségünk telefonálja — az irányzat tartott volt. A következő árfolyamokat jegyezték: Tiszavidéki buza 34.40—34.55, felsőtiszai 34.25—34.40, dunántuli 33.90—34.10, rozs 30.25—30.50, takarmányárpa 30—30.75, sörárpa 31.50—34, zab 32.60—33, tengeri 28.50—28.75 pengő.

+ **A berlini** terménytőzsdén nyugodt irányzat mellett a következő árakat jegyezték: Buza 262—265, rozs 285—287, árpa 252—290, zab 264—270, tengeri 234—237, buzaliszt 32.75—36.50, rozsliszt 36.50—39.50, buzakorpa 17.40—17.50, rozskorpa 18.80—19, Viktória-borsó 48—60, apró ehető borsó 35—38, takarmányborsó 25—27, peluska 24—24.50, lóbab 23—24, repcepogácsa 18.80—19, lenpogácsa 23.50—23.80, szárazszelet 15.20—15.40, burgonyareszelék 25.40—26.

+ **A londoni** gyapjuaukción 7000 bála volt felhozva. Ebből piacra és ebből 6500 bált vásároltak meg. A kis választék jó keletnek örvendett. Az árak tartottak. — **A bradfordi piacon** élénk volt a forgalom. A következő árakat jegyezték: Merinó 70 közép 56.25, merinó 64 közép 54.25, merinó 60 közönséges 51, crossbred fésült gyarmatgyapju 58 közép 46, 56 közép 41.50, 50 közép 32.25, kamgarn 2—16, 32 fehér 29, 2—15, 40 fehér 30, 2—32, 46 fehér 37, 2—24, 60 fehér 62, 2—24, 70 fehér 68. — **A havrei piacon** a május—juniusi árut 18.80-nal, a julius—novemberit 18.60-nal jegyezték.

+ **A tengerentuli gabonapiacokon** lanyha irányzat mellett a következő árakat jegyezték: **Csikágó:** Májusi buza 147.62, juliusi 149.62, szeptemberi 149.87, májusi tengeri 102.62, juliusi 105.62, szeptemberi 106.62, májusi zab 63.50, juliusi 55.87, májusi rozs 132.50, juliusi 129.50 — **Newyork:** Buza hard winter II. 169.62, red winter II. 212.62, northern manitoba II. 174.12, rozs II. 143.50, kanadai malátaárpa 105, tengeri mixed western II. 116.12. — **Winnipeg:** Májusi buza 147.63, juliusi 150.12, októberi 143.87, májusi zab 73. — **Kansas City:** Buza red winter II. prompt 166.50. — **Minneapolis:** Buza I. northern spring prompt 145. — **Buenos Aires:** Juniusi buza 11.90, juliusi 12.10, juniusi tengeri 8, juliusi 7.95. — **Rosario:** Juniusi buza 11.85, juniusi tengeri 7.90.

PRÁGAI MAGYAR HIRLAP
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza. Szlovenszkói szerkesztő: Telléry Gyula. — Budapesti szerkesztőség és kiadóhivatal: Zólyomi Dezső, I., Döbrentei-tér 9. Telefon: Teréz 263—22. — Ruszinszkói szerkesztőség: Ungvár, Bercsényi-utca 15. szám. Szerkesztő Rácz Pál. — Irodalmi főmunkatárs: Sziklay Ferenc dr., Kassa, Eder-u. 9.

GRAND HOTEL SKUBNA
szemben az állomással
SLIAC-KUPELE (Szliács-fürdő)
Hatvan komforttal berendezett szoba. Minden szobában meleg és hideg viz. Villanyvilágitás. Főszezonon kivül penzió szobával napi 40 koronától feljebb. Elsőrangu konyha. Pilseni ősforrás. Gazdag választék bel- és külföldi borokban. Autó és autóbusz csekély dijazás ellenében. A Grand Hotel Skubna vendégei az állomásról ingyen vehetik a szálló autóját igénybe

Sürgösen eladók: elsőrangu festmények, egy gyönyörü velencei tükör, szalóngarnitura. Budapest V, Csáky-utca 18/b. I. 3.

Bérbeadó
140 hold, amelyből 19 hold rét és a többi szántóföld a hozzátartozó lakó és melléképületekkel, állatállománnyal és teljes gazdasági felszereléssel, f. év október 1-től. Kivánatra azonnal is átvehető. Tárgyalni lehet a tulajdonossal Antal János Százdice. (Százd) Vasutállomás Szakállos.

A Prágai Magyar Hirlap Rádió-melléklete

Villámháritót,

bevált konstrukció, garancia mellett szakszerüen felszerel

Ericsson,

Elektr.-Komm.-Ges. **Prag,** Malé náměsti 1.

(Ezelőtt Deckert & Homolka)

Telefon 24846-4-7

Telegr.: Ericsson, Prag

Gyár: Prag IX.

Fiók: **Brünn,** Rennergasse 18.

Villámháritók tervezése, átnézése és kijavitása. Kivánatra árjegyzékkel és tervekkel szolgál. 50 éves tapasztalat.

RÁDIÓMÜSOR

VASÁRNAP

PRÁGA: 10.00 Templomi zene. — 11.00 Matiné. — 12.00 Katonazene. — 18.00 Német előadás. — 19.15 és 22.20 Szórakoztató zene. — 19.50 Futball-eredmények. — 20.00 Vig est. — POZSONY: 10.00 Templomi zene. — 17.00 Futballhirek. — 19.00 Gramofon. — 20.00 Prágai müsor. — KASSA: 9.00 Zenésmise a Dómban. — 11.30 Séta-hangverseny. — 20.05 Vig est. — 21.15 Zene az Európából. — BRÜNN: 10.00 Templomi zene. — 12.00 Népszerü hangverseny. — 16.00 Óbrünni fuvószene. — 18.00 Német előadás. — 19.00 Hegedü-hangverseny. — 19.30 és 21.30 Szórakoztató zene. — 20.35 Szokrátesz felesége, vigjáték. — BUDAPEST: 9.00, 16.45 és 21.10 Hirek. — 10.00 Református istentisztelet a Kálvin-téri templomból. — 11.00 A hősök emlékünnepe. — 12.00 Déli harangszó, utána magyar hangverseny. — 15.50 Mezőgazdasági előadás: Tudnivalók a lótenyésztés köréből. — 16.00 Kálmán bácsi mesél. — 17.00 Operettrészletek, zenekari hangverseny. — 18.15 Máthé Elek felolvasása Shakespeareről. — 18.45 Futballeredmények. — 19.00 Előadás a Studióból: Flirt. — 20.00 Lóverseny eredmények. — 22.30 Kurina Simi cigányzenekara. — BÉCS: 10.15 Gyermekkar. — 11.00 Matiné. — 16.00 Áriák és balladák. — 18.45 Kamarazene: Haydn. — 20.05 Flandriai lakodalom. — ZÜRICH: 11.15, 12.30 és 22.00 Hangverseny. — 20.00 Dalest. — BERLIN: 11.30 Rádió matiné. — 20.30 Óbécsi zenei est. — STUTTGART: 11.00 Zenei matiné. — 16.00 Zene. — 18.45 Óskócia balladák. — 20.00 Vig, kedélyes est. — LEIPZIG és BRESLAU: 22.30 Tánczene. — LANGENBERG: 20.00 Mozart ciklus. — RÓMA: 18.00 Tánczene. — 21.00 Nagy zenekari est. — MILÁNÓ: 21.00 Loreley, opera. — NÁPOLY: 20.50 Operazene. — ZÁGRÁB: 20.00 Előadás a Nemzeti Szinházban. — KATTOWITZ és KRAKÓ: 15.15 Varsói filharmonikusok. — 19.10 Vig óra. — 20.30 Hangverseny Posenből és Varsóból. — 22.30 Tánczene. — LONDON: 22.30 Hétvégi epilógus.

HÉTFŐ

PRÁGA: 11.00 és 22.20 Gramofon. — 12.05, 16.30, 19.15 Hangverseny. — 17.50 Német előadás. — 20.30 Szimfónikus hangverseny Varsóból. — POZSONY: 19.00 A morva-kvartett hangversenye. — 20.00 Prágai müsor. KASSA: 20.05 A szalonzenekar hangversenye. — BRÜNN: 12.15 Déli hangverseny. — 18.10 Német előadás. — 19.00 Operett áriák és duettek. — 20.30 Prágai müsor. — BUDAPEST: 8.30, 11.45, 13.00 és 22.20 Hirek. — 12.00 Harangszó, utána Temesváry-Kerpély-Polgár kamaratrió. — 16.00 Irodalomtörténeti előadás. — 17.00 Sovánka Nándor cigányzenekara. — 13.20 Holló József előadása. — 19.00 Farsangi lakodalom, diszelőadás az Operában. — 22.40 Jazzband a Dunapalotából. — BÉCS: 11.00, 16.10 és 20.30 Hangverseny. — GRAZ: 19.30 Schubert-est. — ZÜRICH: 16.00 és 20.15 Zene. — BERLIN: 17.00 Komor Géza zenekara. — 21.00 Zsidó hangverseny. — STUTTGART: 16.15 Suppé. — 20.00 Tell Wilmos, Schiller drámája. — 22.30 Vig est. — LEIPZIG: 20.15 Faust. — 20.30 Hanni táncol, operett. — KÖNIGSBERG: 20.20 A paradicsom és a perák, Schumann. — RÓMA: 13.30, 17.30 és 21.15 Hangverseny. — MILÁNÓ: 21.00 Operaelőadás. — 23.00 Jazzband. — NÁPOLY: 20.50 La Favorita, Donizetti operája. — VARSÓ: 20.30 Nagy nemzetközi hangverseny Prága, Kattowitz és Krakó számára. — ZÁGRÁB: 20.35 Albertina Ferrari hegedüestje. — 22.20 Könnyü zene.

KEDD

PRÁGA: 11.00 Gramofon. — 12.05, 16.30, 21.30 és 22.20 Zene. — 17.50 Német előadás. — 20.00 Kedélyes est. — POZSONY: 18.00 Hangverseny. — 19.35 Gramofon. — 20.00 Kedélyes est. — KASSA: 20.05 Hangverseny. — BRÜNN: 12.15 és 22.20 Zene. — 18.10 Német előadás. — 20.00 Esti hangverseny. — 21.00 Katonazene. — BUDAPEST: 9.30, 11.45, 15.00 és 22.20 Hirek. — 12.00 Harangszó, utána müvész- és tánclemezek. — 16.00 Asszonyok tanácsadója. — 17.00 Bécsi operetthangverseny. — 18.15 Rádió-amatőrposta. — 20.00 Német nyelvoktatás. — 20.45 Az Operaház kamarazenekarának hangversenye. — 22.30 Pertis Jenő cigányzenekara. — BÉCS: 11.00, 16.00 Zene. — 20.05 Schubertiada, zenekari hangverseny. — GRAZ: 21.00 Tüzoltógyakorlat, vigjáték. — ZÜRICH: 17.00 Gramofontánczene. — 21.00 Operettest. — BERLIN: 17.00 Zene. — 20.30 Wagner-est. — STUTTGART: 16.15 Hangverseny. — 20.15 Történelmi várzene. — LEIPZIG: 22.15 Wagner-est. — MÜNCHEN: 18.05 A Niebelungok gyürüje, Wagner opera. — KÖNIGSBERG: 20.10 A Nyu, Dymow drámája. — RÓMA: 21.15 Olasz zenei est. — MILÁNÓ: 23.00 Jazzband. — NÁPOLY: 20.50 Zenekari óra. — 21.30 Operaelőadás. — ZÁGRÁB: 19.30 Kamaratrió. — KATTOWITZ és KRAKÓ: 17.45 Zene. — 19.20 Három a lány, Schubert. — 22.30 Tánczene.

„ELKA" Akkumulatorok

25 év óta utólérhetetlenek!

„ELKA" akkumulátorgyár

Langstein & Klein, Aussig a. E.

Praha I., Perštýn 6. Praha V., Břehová 3|a. Brno, Spinnerg. 30.
Telefon 294-16. Telefon 246-88. Telefon 4009.

Bratislava, Größlinggasse 16. **Košice,** Hauptstr. 88.

DAIMON

RÁDIO ELEM

TISZTA ARC

és megfiatalitás. Bőre fiatalosan friss és virágzóan fehér lesz. Mitesserek, pikkelyek, pattanások, ráncok, májfoltok, orrvörösség, sebhelyek, kiütések, arcpirosság, napégési-, sárga és barna foltok, SZEPLŐK gyorsan és biztosan eltünnek az EROS szépség krém használata által. Az „Eros" [illegible] a duboj, a mubg, az időjárás és a szél kellemetlen hatásait és az arc, nyak, kezek és vállak szépségének megtartására és fokozására vezet. Az EROS a szépséget a késő öregségig biztosan megtartja. Mindenütt orvosilag ajánlva. — „Nagy köszönettel tartozom Önnek. Látható arcmegszépülést értem el 24 órán belül. Kérek még 3 tégely EROS krémet," — irja dr. M.-né. Pompásan bevált szer mindenkorbeli férfinél és nőnél. Ára 6 Kč, 3 tégely 14 Kč, 6 tégely 24 Kč. Tanulságos könyvecskét o szépségápolásról ingyen küldök. Amennyiben siker nem mutatkozik a pénzt visszaküldöm.

Dr. Kemény Miklós Košice EU Postafiok 12/EU Szlovenszkó.

KEDVELT postaküldemények

1 kg. száritott szeletelt urigomba . .	65.—
1 kg. száritott leveszöldség (julienne) .	27.—
1 postacsomag 4 doboz 1 1 kg. paradicsom	42.—
1 veder 6 kg. vörösáfonya vadhushoz .	85.—
1 veder 5 kg. kajszinbaracklekvár prima	100.—
1 veder 5 kg. málnalekvár prima . . .	70.—
1 postaládika 5 kg. cukrozott gyümölcsemege	140.—
1 postaládika 5 kg. finom csokoládés dessert	170.—
1 postaládika 5 kg. karlsbadi gyógyszilvakülönlegesség	160.—
1 postakanna 5 kg. szavatolt tiszta világos méz	92.—

Bérmentve szállitja a

Rimaszombati konzervgyár rt.

Rimavska-Sobota—Rimaszombat

Rendeljen még ma!

Iglófüred gyógyfürdö

Novovešské Kupele (Szlovenszkó)

Vizgyógyintézet, klimatikus gyógyhely — Gyönyörü őserdőben, napos tisztáson — Olcsó árak — Javalva van: Idegesség, szív- és vérkeringési megbetegedéseknél, érelmeszesedés, kezdődő légcső- és tüdőcsucshurut, légzőszervi bajoknál, vérszegénység és elgyengültségnél, malária, Basedow-kór — Fekvőcsarnok-Hizlaló kura — Bulling inhalatorium - Szanatoriális kezelés - Fürdőorvos Dr. GROO BÉLA főorvos, v. egyet. tanársegéd — Vengéglős DÉMJÉN JENŐ — Nyitva junius 1-től — Posta, távirda, telefon a fürdőben — Vasuti állomás: Spišska Nová Ves (Igló)

Bővebb felvilágositás és prospektus: **Fürdőgondnokság,** Novovešské Kupele — Iglófüred.

Hirdessen a „Prágai Magyar Hirlapban"

Drágábbat vehet, de jobbat nem,

mint a világhirü

***Austin* traktort**

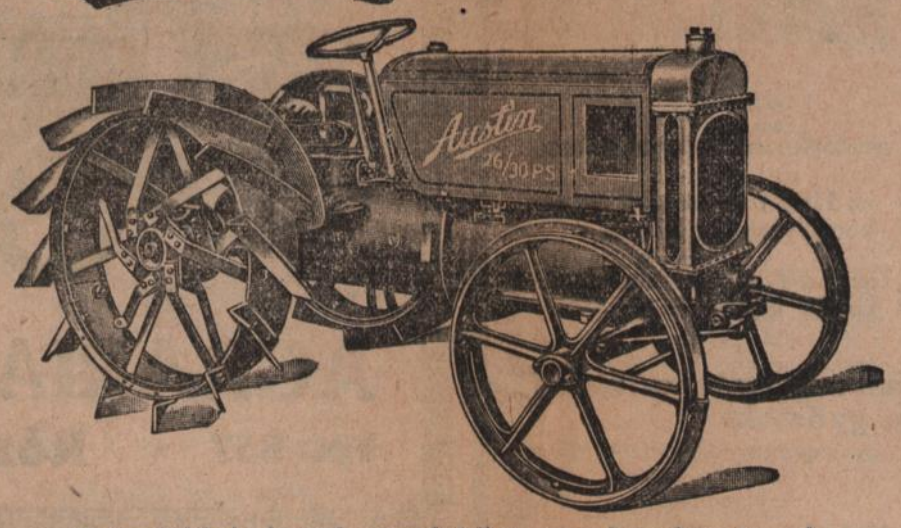

a nagyidai, jencsi, pardubitzi, saazi és komáromi szántóversenyek győztesét.

A komáromi kiállitáson oklevéllel, a bratislavai kiállitáson ezüstéremmel és oklevéllel kitüntetve,

Vezérképviselet C. S. R. és Austria részére:

„UNION"

müszaki és gépkereskedelmi társaság

Bratislava, Kolben Palais

Telefon 26—11

Arverési hirdetmény.

Komáromszentpéteren (Állomás: Ógyalla) Kocsis Sándor és Társa tulajdonát képező leégett malom, raktár és lakoházzal együtt, valamint egy sértetlen 60 HP szivógázmotor ugyszintén égett szenvedett hengerek és többiele vasak

folyó évi május hó 31-én délelőtt 10 órakor nyilvános árverésen a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett eladatnak. Az árverésre kerülő ingóságok bármikor megtekinthetők.

Komáromszentpéter, 1928 május 17.

Zsupa XVI.

1470-928. sz.

Hirdetmény.

Kisujfalu község haszonbérbe adja Kisujfalu községhez tartozó Arad pusztán gyakorolható vadászati jogot (kb. 500 kat. hold) 1928 junius hó 3-án d. e. 9 órakor a községházánál 1928 augusztus 1-től 1934 január 31-ig terjedő időre. Az árverési feltételek megtekinthetők Kisujfalu község házánál.

Kisujfalu, 1928 május 6.

Községi tanács.

1537-928. sz.

Hirdetmény.

Köbölkut község haszonbérbe adja 1928 junius 3-án délután 3 órakor megtartandó nyilvános árverésen a községi vadászati jogot két részletben és pedig:

I. a vasuttól Bucs felé eső rész kb. 1100 kat. hold;

II. a vasuttól Sárkány felé eső rész kb. 700 kat. hold;

1928 augusztus 1-től 1934 január 31-ig terjedő időre.

Az árverési feltételek Köbölkut községházánál megtekinthetők.

Köbölkut, 1928 május 14.

Községi tanács.

A magyar szindarabirodalom világsikere!!

Molnár Ferenc

legujabb szindarabja az

OLYMPIA

Most jelent meg. Ára Kč 26, előfizetőinknek Kč 24

ÉRSEKUJVÁRI TAKARÉKBANK R. T.

Olcsó hiteleket nyujt — **NOVÉ-ZAMKY OGYALLA GUTA** — **Betéteket magasan kamatoz**

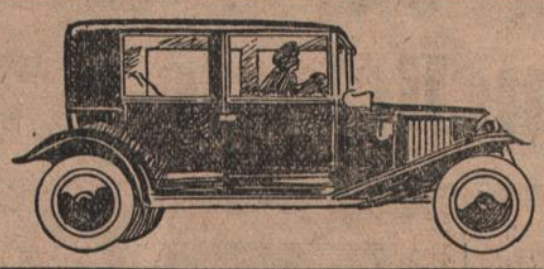

AUTO-MOTOR

Egyesitse a hasznosat a kellemessel és vegyen

HARLEY-DAVIDSON

motor-kerékpárt. Igy megtakarit pénzt és időt és egészséges sportot üzi

Az uj 1928-as modelek elsőkerékfékkel, légtisztitóval és teljesen automatikus olajszivatytyuval vannak felszerelve

R. TESAREK, Praha-Karlín, Sadová 5.

Kérje 38. sz. árajánlatunkat és árjegyzékünket.

Az 1928. évi nemzetközi alpesi turaut. Az év legnagyobb stilusu megbizhatósági versenye a nemzetközi alpesi turaut lesz, amelyet augusztusban bonyolitanak le. Olaszország, Svájc, Németország és Ausztria rendezik a versenyt. A verseny utvonalát már megállapitották, csak a feltételei és a szabályzata hiányzik még. Az 1885.6 kilométeres utvonalat ötnapos turára osztották fel. A napi beosztás a következő: 1-sö nap: Mailand—St. Moritz, 358.2 km., hétfőn, augusztus 13-án. 2-ik nap: St. Moritz—Merán. 377.7 km., kedden, augusztus 14-én. 3-ik nap: Merán—München, 378 km., szerdán, augusztus 15-én. 4-ik nap: München—Villach: 405.2 km., csütörtökön, augusztus 16-án. 5-ik nap: Villach—Wien: 364.2 km., pénteken, augusztus 17-én.

Tökéletes megbizhatóság és a legnagyobb teljesitőképesség az alapjai a

SCINTILLA

védjegy világhirének. — Gyujtómágnesek, autó- és repülőgépfelszerelések.

Telefon 29213, 33498. **PRAHA-KARLÍN, KRÁLOVSKÁ třída 81.** Sürgönycim: ScintillaPraha

SERVICE:

KARL. VARY: Autozentrale Gebhardt. RUMBURK: V. Krause. BRNO-HUSOVICE: Ant. Kárný.
LIBEREC-RÚŽODOL: Alfred Kunze. PLZEŇ: J. Waldmann. UŽHOROD: B. Herskovits a syn.
PARDUBICE-HOLICE: inž. Holický. TEPLICE: J. Herdrych. OLOMOUC: Rudolf Synovec.
JIHLAVA: Josef Ložinský. OPAVA: J. Soušek. MOR. OSTRAVA: Josef Husar.
ČESKÉ BUDĚJOVICE: Juliusa Škrlandta nástupci.
DVŮR KRÁLOVÉ n. L.: Josef Erban.

Alkalmi vétel

5000 kilométert futott

„Amilcar“

sport auto legujabb tipus 20 HP. 3 üléses luxuskivitel 120 km óránkénti sebesség kitünő állapotban jutányosan eladó

Dr. Fényes Elemér, Rimaszombat.

A spanyol király adománya a San Sebastián-i versenypálya számára. A spanyol király rendelkezést irt alá, mely szerint ezentul évente 250.000 pezetát utal ki az immár világhirü versenypálya fentartási költségeire.

WONDER MIST tisztitja-fényezi-védi autója lakkját, viz nélkül. Csodálatos hatás. Időmegtakaritás.

1 literes kanna Kč 48·—
1 permetező „ 38·—
1 flanell „ 10·—

AUTOAVIA, Praha X., Palackého 14.

Szlovák és német levelezés!

A szezon első versenye
uj győzelmek és rekordok!

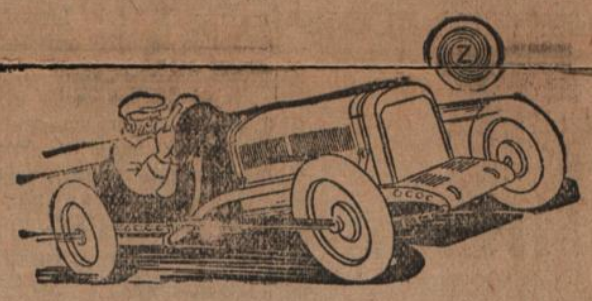

A Brünn-Soběschitzi autoversenyen (május 13) a „Z“ kocsik ujra nagy sikert arattak.

Helyezések:

Első (Rekord) az 1100 ccm-en aluli versenykocsik kategoriájában.

Első (Rekord) és második az 1100 ccm-en aluli sportkocsik kategoriájában.

Első, második és harmadik az 1000 ccm-en aluli turakocsik kategoriájában.

A „Z“ kocsik tehát mind a három kategoriában, amelyekben startoltak, győztek.

Čsl. Waffenwerke Akt. Ges. Brünn

Brünn U Lazaretu 7. **Prag** Václavské n. 16. **Bratislava** Mezinár. obchodná spoločnost s o. r.

Golyós- és görcsapágyak

Fichtel és Sachs

Raktárak:
Bratislava: Aigner Ernő és Társa
Košice: Salomon Adolf, Hlavná ul.
Levice: Kempfner Izidor
Nitra: Bogyánsky Max
Trenčin: Mátyás F. és Mayer V.
Užhorod: Danubia G. m. b. H.
Rožňava: Schiffer Berthold, Eisen und Eisenwaren

„FIAT“ uj traktorok

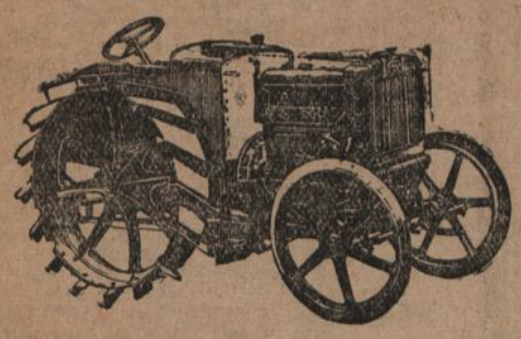

legnagyobb európai világhirü automobilgyár gyártmánya. 30 HP, suly 1900 kg húz 3 vasu ekét

AGRARIA r. t.-nál, Bratislava

Tel. 857 **Rózsa utca 11.** **Tel. 857**

Automobilkiállitás Miskolcon. A Bükk- és Mátravidéki Automobil Club május 16-ika és 20-ika között tartja meg Miskolcon automobilkiállitását. A kiállitás látogatói minden magyar vasuti állomásról ötvenszázalékos vasuti menetdijkedvezményt kapnak. Az automobilkiállitás alkalmából a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara a Miskolc melleti Szirmai-gazdaságban 18-án és 19-én a mezőgazdasági traktorok teljesitményét mutatja be. Május 19-én a kiállitás területén mutatják be a közüzemi kocsik teljesitményeit. Május 17-én, 19-én és 20-án a Tiszáninneni Lótenyésztő Egyesület a kiállitás szomszédságában levő pályán ügetőversenyeket rendez. A kiállitásra érkezők elszállásolásáról a Miskolci Városi Idegenforgalmi Hivatal (Széchenyi-utca 66.) gondoskodik.

Rausnitz Testvérek, mezögazdasági gépraktára, Komárno-Komárom

Kossuth-tér 12. Telefon 116.

a K. & R. JEŽEK, blanskói gépgyár vezérképviselete.

Cséplögépek, Benzinmotorok, Traktorok és Elevátorok nagy választékban megérkeztek raktárunkba. Vevöink részére az **ingyenes gépkezelési tanfolyam** május 15-én kezdödik. **Hosszabb évekig tartó jótállás.** Nagyon kedvezö fizetési feltételek! Kérjen azonnal árájanlatot és felvilágositást! Amerikaji olajok autó, traktor, motor és cséplők részére állandóan olcsó árban kaphatók.

BAKTAY

EGRY FERENC

harang öntödéje

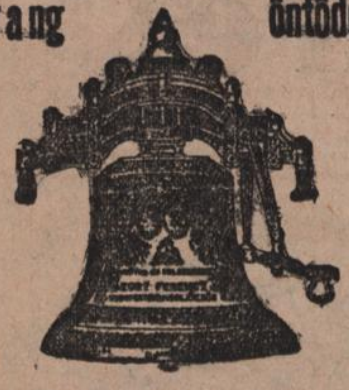

Alapittatott 1793-ban

Ungmegye **Kisgejőc** Podkarp. Russ

KITÜNTETVE: Páris 3 drb érem. Marseille 2. Moskva 2. Bécs 2. Budapest 4. Szeged 1. Fehérvár 4. Kecskemét 1. Pécs 1. H.-M.-Vásárh. arany oklevél. Békésm. gazdasági egyesület. Orsz. gazd. egyesület. Gömörvidéki gazd. egyes. Orsz. Ipar-egyesület. Orsz. vas- és fémipari kiállításon diszérem. Ezenfelül 2 áremkeresőt, 1 a szőllai érsekt. 1.

A szlovenszkói magyar könyvkiadás győzelme!

Megjelent

Az „Uj magyar regények“

első 4 kötete

Irók kiadóvállalata,

Bratislava-Pozsony

Barta Lajos: **A sötét ujj,**
hatalmas magyar társadalmi regény, a nagy iró legnagyobb alkotása.

Egri V.: **Fölkél a nap,**
a háboru kataklizmájából kikerült ember szenzációs lelki regénye.

Sándor I.: **Lángoló ut.**
a pompás elbeszélő forró szerelmi regénye, egy nagy szenvedély története.

Szucsich Mária: **Tavasztól télig,**
a Németországban feltünt magyar irónő nagyszerü magyar regénye.

Reichental Ferenc nagyszerü művészi alkotásai diszitik a könyvek szines fedéllapjait.

Kedvezmény a könyvrendelőknek:
Aki az egész sorozatot megrendeli és az összeget előre beküldi, 110 korona helyett 100 koronáért, valamint portó- és utánvétmentesen kapja a könyvet.
Aki az egész sorozatot készfizetésre rendeli, utánvéttel kapja a könyvet, de a portót és utánvétdijat a vállalat fizeti.
Aki az egész sorozatot részletfizetésre rendeli, portó és utánvét mellett kapja a könyvet. A sorozat könyvei egyenként is megrendelhetők a pénz előzetes beküldése mellett, vagy utánvéttel.

Itt levágandó, levelezőlapra felragasztandó és a PRÁGAI MAGYAR HIRLAP kiadóhivatalának címére Prága II., Panská ul. 12. beküldendő!

Rendelő-lap

Megrendelem Önöknél az „IRÓK KIADÓVÁLLALATA“ kiadásában megjelenő „UJ MAGYAR REGÉNYEK“ következő köteteit:

1. Barta L.: „A sötét ujj“, regény . . . 30 Kč
2. Sándor I.: „Lángoló ut“, regény . . . 30 Kč
3. Szucsich M.: „Tavasztól-télig“ . . . . 20 Kč
4. Egri V.: „Fölkél a nap“, regény . . . 30 Kč

Összesen . . . Kč

A rendelés összegét előre beküldöm.
A rendelés egész összegét kérem utánvételezni.
A rendelés összegét három részletben fogom kifizetni; még pedig szállitáskor 50 koronát, négy hét multán 30 koronát, ujabb négy hét multán ismét 30 koronát.
A meg nem felelő törlendő.

Név _____
foglalkozás _____
Pontos cim _____

Ujszerü fénymásolópapir

2 perc alatt positiv fénymásolatot ad, fehér alapon barnásvörös vonalak. Továbbá mindenféle positiv, — negativ, — szépiafénymásolópapirok „Export Rapid“

Pontos nivelláló eszközök és rajzeszközök. Modernül berendezett fényképmásoló intézet. Másoló-, (pausz) áttetsző detail- és rajzpapirok, miliméter papir, másolóvászon, másolókészülékek, mindenféle mérő és rajzeszközök.

Herm. Eichler, Aussig a. E.
Lichtpauspapier-Erzeugung
Dresdnerstrasse 59. Postfach 51.
Mintákat ingyen és bérmentve küld.

A szivbajok

különösen alattomosak, mert a legtöbb esetben nem ismerjük a szervezetünkre való káros hatásukat. E betegségek gondos ápolást igényelnek nyugodt, azonban minden modern kényelemmel berendezett fürdőben, melynek gyógyitó eszközei oly annyira gazdagok, hogy az orvosnak módjában áll individuális kezelést végezni.

Ilyen kezelésre nyujt alkalmat az idilikus fekvésü hires

Poděbrady - Fürdő,

gyönyörü kertváros az Elba menti sikságon, egy órányi távolságban Prága fővárostól. PODĚBRADY hires cukorbaj, köszvény anyagcsere-bajok, női betegségek és reumatizmus elleni gyógyhatásairól.

Pospektust dijtalanul küld a fürdőigazgatóság és minden utazási iroda.

Hirdessen a
Prágai Magyar Hirlapban

Mindenféle elektrogépeket

dynamókat, egyen és váltóáramu motorokat azonnal szállit **Elektrodilny Praha VII, „U Papirny“ 614.**
Javitások. Költségvetések. Áttekercselés.

SPORTHÁZ SEBOK

Banská-Bystrica.

Nagy választékban, vadász, halász, fényképészeti, kerékpár, futball, atlétika, tennisz, turisztika és az összes téli sportcikkek.

Arjegyzéket ingyen küld.

Lublófürdő

szénsavas. vasas és mórfürdő.

Megnyilik jun. havában.

Napi penzio (lakás nelkül) négyszeri étkezéssel 30.— kor., szobák 8.— koronától.
Bővebb felvilágositást ad és prospektust küld a
Fürdőgondnokság, Kupele Lubovňa (Spis)

MIZSÚR JOZSEF, LOSONC

hangszerész

Aljánlja dúsan felszerelt hangszerraktárát.

Zongora, harmonium.

Javitást minden szakmában elvállal,

GUPA

Bratislava ★ **Zilina**

Porcellán, üveg, kristály, luxusáruk, állandó legnagyobb választékban raktáron
„GUPA“
Bratislava, Masarykovo nám. 6
központ.
Fiókok: Lörinckapu-utca 36.
Kórház-utca 1.
ŽILINA Masaryková 454
RUŽOMBEROK

Mährische Bank központ Brünn

Részvénytőke: **Kč 120,000.000·—**

Telefonok: 4740, 4741, 4742, 4743, 4744.

Betétek: Több, mint 1½ milliard Kč

FIÓKOK: Boskovitz, Bratislava, Chrudim, Deutschbrod, Gablonz a. N., Gaya, Groß-Meseritsch, Haida, Hohenstadt, Holleschau, Hultschin, Königgrätz, Königsfeld, Kolin, Kremsier, Kuttenberg, Leipnik a. B., Lomnitz a. Pop., Lundenburg, Mähr. Ostrau, Mähr. Weißkirchen, Neubydžov, Neu-Paka, Neustadt i. Mähren, Nimburg, Olmütz, Pilsen, Prag, Prerau, Proßnitz, Šaštín, Tabor, Teltsch, Tischnowitz, Trebitsch, Ung. Brod, Wall. Meseritsch, Znaim, Zohor és Žilina (Slov.)

EXPOSITURA: Prága III., Wsetin. NYÁRI EXPOSITURA: Luhatschowitz.

Mindenféle banküzletek. — Betétek előnyös kamatozása.
Hitelek, kauciók, váltóescompt, valuták, szelvények és sorsolt értékek inkasszója. — Cukorosztály (Telefon 1919, 1131.)

Hungária gyógyforrás, Budapest.

Lithiumos és rádiumos (69 eman.) ásványviz (40 C°). Ivókurák a modern ivócsarnokban. Vese- és hólyagbajoknál, valamint köszvénynél az orvosi tapasztalat szerint kiváló gyógyitóhatásu. A Hungária gyógyviz szénsavval telitve kitünő borviz és „Harmatviz“ néven kerül forgalomba. Kapható kicsinyben és vagontételben Budapest szkfv. Ásványviz üzeménél, I. ker., Gellért-rakpart 1. szám.

Autó (Citroen) négyszemélyes generál javitva 22000 koronáért eladó
Adria Szálloda, Levice
(Léva)

Sárosiak figyelmébe!
Művészi fényképfölvételek
Prešovon—Eperjesen csak
Divald utódjánál.

APRÓ HIRDETÉSEK

Minden szó egyszeri közlése 60 fillér, vasár- és ünnepnapokon 70 fillér. A legkisebb hirdetés ára 6 Kč. A hirdetés alatt levő kis szám alapján megtudható a cim a kiadóhivatalban. — Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, kérjük azonban a szükséges póstabélyeget. Vidékről beküldött apróhirdetést csak a hirdetés dijának előzetes megküldése esetén közlünk. — Apróhirdetéseket póstautalványnyal is lehet feladni, a szöveget a szelvényre lehet irni. — Apróhirdetéseket felvesz a kiadóhivatal: Praha, Panská ulice 12.

Jómegjelenésü ismert budapesti gyáros rokonom keres kimondottan szép, müvelt zenekértő, szilidtermetü, jó családból származó, 25 év körüli izr. urileányt

feleségül.

Kimeritő levelét „Hozomány mellékes 9168“ jeligére Sikray hirdetőirodába, Budapest, Vilmos császár-u. 33. Legnagyobb diszkréció biztositva. 25

Levicén szept. 1-től

2 tanuló gyermeket 12 évtől 15-ig teljes ellátás, jó bánásmód, anyai gondozással és zongora használattal havi 400 korona fizetéssel elfogadok. Cim a kiadóban. 1

Vendéglő és kávé-

kimérés egy nős, családnélküli főpincérnek bérbe, vagy elszámolásra azonnal kiadatik. Cim: Friediger Adolf, Körmöcbánya (Kremnica), 2

39 éves önálló iparos

biztos existenciával nősülés céljából megismerkedne 20-30 év közötti urileánnyal, kinek 20.000 korona hozománya van. Fényképpel és pontos cimmel ellátott leveleket „Komoly“ jeligével Dobrovitzky Hirlapiroda, Levice továbbit. 3

Perfekt könyvelőnőt

vagy könyvelőt keres Luczy Sándor nagykereskedő, Poprád. 4

Párkány

községben a legforgalmasabb helyen egy üzleti ház eladó. Értesitéseket ad dr. Frühauf Béla ügyvéd, Párkányban. 5

Suche Stelle

als Wirtschafterin oder Beschliesserin in ein Herrschaftshaus, 48 Jahre alt, spricht auch slavisch unter Adresse A. S. Dubina Dampfsäge Post Hramowitz b. Poprad. 6

Fényképésznő

modern erő, elsőrendü retoucher állását változtatná. Leicához is ért. Hermann ujságiroda Komárno 8

25 éves rom. kath., nőtlen magyarul és szlovákul beszélő fiatalember

uraságí inas,

vagy bankszolgai állást keres, melyet bármikor elfoglalhatna. Cime: Bóna István, Zlaté-Moravce. Hviezdoslavová 5 Nitranská župa.

családi házat

Komárno város belterületén. Hermann ujságiroda, Komárno.

Veszek öreg könyveket

esetleg nagyobb könyvtárat. Ajánlatok „Készpénz 1001“ jeligére a kiadóba. 70

Malom, modernen

berendezve, vám és kereskedelmi őrlésre, Nové-Zámky vidékén, azonnali átvételre. Esetleg társat is elfogadnak. Válaszbélyeg 3 Kč melléklendő. Komlós ingatlanforgalmi iroda, Komárom. 7

Birtokot megvételre

keres Lux, Prešov, Dobrianského ul. 1. Közvetitők dijaztatnak. 8208

Villa

szép nagy gyümölcsöskerttel, város közelében eladó. „Családi ház“ jeligével a pozsonyi kiadó továbbit. 16

Két gőzcséplőgép

6 HP. külön is eladó. Farkas Lajos, Sahy. 17

Trencsén-Teplicen

fürdő központjában 1260 m² területü villatelek eladó. Cim a kiadóban. 18

Tanitónőt,

intelligenset, nyugodt kedélyüt, keres földbirtokos család 8 éves fiához. Magyar-német oktatás, torna, zenetanitás, állandó felügyelet és nevelés kivántatik. Részletes ajánlatok, fénykép, bizonyitványmásolatok (nem küldetnek vissza) igénymegjelöléssel „Családtag gyanánt“ jeligére kiadóba kéretnek. 19

Tartós állás.

Gyakorlott fiatal irodai férfi munkaerőt keresek. Megfelelő előképzettség mellett szlovák és némileg a német nyelvismeret szükséges. Ajánlatok a teljes ellátás melletti fizetési igény megjelölésével Zoltán Vilmos cégvezető címére, Trenčin, küldendők. 20

Jómegjelenésü

független fiatal urinő, jól situált uriember barátságát keresi, aki egy kisebb üzlethez hozzásegitené. Megkereséseket „Megbálálom“ jeligével Hermann ujságiroda Komárno továbbit. 9

Kellemes külsejü

urileány,

csinos, szőke, jóállásban lévő, vagyonos szőke uriember komoly ismeretségét keresi, „Deli-Ria“ jeligére Összeszla hirdetési iroda Bratislava. 11

Fényképezőgépekről

és kellékekről kérjen árjegyzéket. Rašofsky Béla fotocég Nitra. 12

Gépészmérnök-

technikus, technikumi és felsőipariskolai képzettséggel, magyar, német, cseh nyelvismerettel, műhelyi gyakoriattal állást keres. „25 éves“ jeligére, 13

Vizsgázott

fogtechnikusnő

keres vizsgára nem jogositott, intelligens fogtechnikust társul, 40.000 Kč tőkével, esetleg egy rendelő önálló vezetésére vállalkozik. Ajánlatokat „Dentistin“ jeligére a kiadóba. 14

Tedy

a telenkor legjobb és legmegbizhatóbb szere kéz-, honali- és lábizzadás ellen. Dobozonként 6 korona 50 fillér. Mindenütt kapható. Főlerakat: Central Drogéria, Kammerhoffer István, Bratislava, Ventur-u. 20. 15

Hölgyeim!

Ismeretség hiányában ezuton próbálnék házasság céljából megismerkedni egy róm. kath., müvelt, megértő, háziasz, 30-37 év körüli gyermektelen özveggyel, vagy hajadonnal, kinek 40-45 ezer korona hozománya van, előnyben. Én egy középkoru önálló iparos vagyok, jómenetelü üzletem van. Csak teljes cimü levelekre válaszolok. Diszkréció fenntartva. Leveleket „Özvegy ember“ jeligére Poste restante, Novézámky. 8188

1000.— koronánál 10-15-20 havi részletfizetésre kaphat egy

Puch - motorkerékpárt.

Képesárjegyzéket (2 korona bélyeg ellenében) küld. Puch-Werke Praha II., Avion 49 12

Zsidók figyelmébe!

Rendeljék meg a „Modern Schutz gegen Antisemitismus“ 10 korona előzetes beküldése mellett. Emánuel Walcásnál, Brno, ul. Ant. Dvořáka 2. 8080

Csecsemőt

jó fizetésért gondozásba vállalok. Budapest, Dembinszky-utca 38 III. 43 21

Hentes és mészáros-

segéd 21 éves, magyar, vidéken is állást vállalna. „Megbizható“ jeligére a kiadóba. 22

Budapesten,

Vérmezőnél, négyemeletes, harmincévig adómentes uri bérpalota, két utcafronttal, pompás fekvéssel, legelsőrendübb épitmény, liftttel, Thék asztalosmunka, erkélyes, gyönyörü lakásokkal, 28.000 pengő tisztabérrel, 280.000 pengőért eladó. Nagyon ritka vételi alkalom. Schmidt, Budapest, Szent János-tér 1 a. Teleton: 507—68. 23

Eladó Levicén

Kollár-utcában vionnan épült lakóház; 2 szoba, előszoba, fürdőszoba, konyha, éléskamra, azonnal beköltözködhető. Bővebb felvilágositást nyujt: Siehár János, okl. kőmüves-mester Ladányi-utca 45. 26

Kicsikém!

Drága soraidban jelzett viszontlátás sok örömet hozott reménytelenül szomoru életembe. Isten áldjon érte azzal, mi jó és nemes szived legszebb álma. Az Ö emlitett szomoruságának mi az oka? Utazásodkor hóviharban jártam. Forron csokol: Tiéd. 24

Babukám!

Első két gyöngéd leveled mély megindultsággal olvastam. Remélem időközben megenyhült a helyzet s Te egészséges és bizo vagy drága Egyetlenem. Magam türhetően, a kurát megkezdtem. Soha nem halványulo gyöngéd viszaemlékezéssel, imádattal. Tiéd. 27

Keresek

jó felsőrészkészitő, ragasztó és 2 elsőrendü alia munkást női- és férficipő munkára. Cim: Goldstein cipőszalon, Praha II., Palais Riunione. 8150

Hirdetéseket eredeti áron felvesz

Pozsonyban a P. M. H. Pozsonyi kiadóhivatala (Kórház u. 44. III.)
Kassán, Génlusz hirdetőiroda
Komáromban Hermann Endre
Léván Dobrovitzky János.
Ipolyságon Toth Ferenc
Paxner és Biron, Kremnica.

A pünkösdi ünnepekre!

4952-01

Lakkcipő, vagy barna cipő a gyermekek örömére és kényelmére. A széles forma a gyermeklábhelyes fejlődését teszi lehetővé.

27-30 sz. **Kč 45.-** 31-35 sz. **Kč 49.-**

4135-79

Kényelmes és praktikus cipő erős fehér vagy szürke rippszből gummitalppal, ugy a játéktérre, mint otthon alkalmas.

25-28 sz. **Kč 15.-,** 29-34 sz. **Kč 19.-**
35-42 sz. **Kč 25.-** és **Kč 35.-**
43-46 sz. **Kč 29.-** és **Kč 39.-**

9642-71

Barna box cipő csinos diszitéssel parádébabák részére.

27-30 sz. **Kč 39.-,** 31-35 sz. **Kč 45.-**

Kč 29

5145-25

Elegáns cipő fehér, vagy szürke rippszből könnyü nyári ruhához.

Kč 29

3135-00

Női félcipő szürke vagy fekete rippszből. Széles forma, kényelmes. Különösen ibősebb hölgyeknek alkalmas.

Kč 29

6145-35

Kényelmes cikk szürke rippszből. Praktikus sétacipő.

Kč 69

5845-71

Mindég divatos lakkcipö minden toilettehez alkalmas.

Kč 69

6645-71

Elegáns puha világosszürke bőrcipő. A helyes diszités kicsinnyé teszi a lábat.

Kč 69

4645-19

Sötétszürke cipő finoman kilyukasztott díszitéssel, igen alkalmas, uj dolog.

Kč 89

9655-14

Praktikus börcipö drapp-rózsaszinü árnyalatban sötétebb diszitéssel. Elegáns divatcipö, úgy sétára, mint társaságba alkalmas.

Kč 89

1655-23

Különösen apart cipő drapp szinben csinos lyukasztással sétára alkalmas.

Kč 89

9675-39

Elegáns minta a legmodernebb rózsa vagy drapp szinben, simuló csattal és egyöntetü vonalakkal teljesen beválik sétához és társaságban.

Kč 99

9937-92

Barna rámán varrott félcipő boxbőrből. Megfelelően diszitett, a napi foglalkozásnál is elegánsan ható cipő.

955-00

Barna bőrszandál ruganyos bőrtalppal a nyárra nélkülözhetetlen. A cipők felcserélésére alkalmas. A láb ezekben a szandálokban kipiheni magát.

37-42 sz. **Kč 45.-** 43-46 sz. **Kč 49.-**

Kč 129

9617-88

A rámás kimenő cipő legujabb mintája, finom borju box bőrből barna, vagy cseresznye szinben, sötét betéttel. Sétához és korzózásra. A divat és elegancia legnagyobb követelményeinek is megfelel.

Bata

Kiadja: Baksay Béla dr. — Nyomatott: Merzy Heinrich Fia nyomdájában, Prágában. — A nyomásért felelős: J. Chocryá.

RECHTSANWALTSKANZLEI
Dr. OSKAR SAJEK
WIEN, I. SCHOTTENRING Nr. 14

9

Karl
44/2144

Krajus

ca.

Szajni Magyar Hirlap

[illegible]

[illegible]
[illegible] 1928

Band II Nr. 105

Krajus – Szajni Magyar Hirlap

15. V. 28

AKt 44/2144

Karl Kraus - Pragai Magyar Hirlap.

Berichtigung der in der Nummer vom 4. Mai erschienenen Nachricht, dass Karl Kraus gelegentlich einer in Pressburg abgehaltenen Vorlesung von seinen Anhängern zu einem Bankett eingeladen wurde.

U. LANDESBIBL.
WIENER STADT-